ORSON SCOTT CARD

din nou pe pământ

Al patrulea volum din seria ÎNTOARCEREA ACASĂ

NAUTILUS

NAUTILUS

science fiction

ORSON SCOTT CARD

din nou pe pământ

Traducere din limba engleză
RADU SĂNDULESCU

NEMIRA

Coperta: Cristi FLORESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CARD, ORSON SCOTT
Din nou pe Pământ / Orson Scott Card, trad.: Radu Viorel Săndulescu. - București: Nemira Publishing House, 2013
ISBN 978-606-579-452-8

I. Săndulescu, Radu Viorel(trad.)

821.111(73)-31=135.1

Orson Scott Card
EARTHFALL
© 1995 by Orson Scott Card

© Nemira, 2013

Redactor: Nicoleta GHEMENT
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR

Tiparul executat de Graficprint

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-579-452-8

PROLOG

Computerul principal de pe planeta Harmony nu mai era el însuși; sau, mai degrabă, dacă am privi din altă perspectivă, era de două ori el însuși. Dincolo de el însuși, pentru că își duplicase programul principal precum și toată memoria personală și o descărcase în complexul de computere de la bordul navei spațiale *Basilica*. Dacă ar fi fost interesat în vreun fel de „identitatea" personală, ar fi intrat într-o stare de confuzie, neștiind care dintre secvențe era el cu adevărat. Dar nu avea ego și, prin urmare, își dădea pur și simplu seama că programul de la bordul navei *Basilica* începuse ca o copie exactă a celui care supervizase viața umană pe planeta Harmony, vreme de patruzeci de milioane de ani.

Și eu mi-am dat seama că, din momentul în care s-au separat cele două copii, ele au început să se diferențieze una de cealaltă. Acum aveau misiuni diferite. Computerul principal de pe nava spațială *Basilica* va

păstra funcționale sistemele de menținere a vieții și pe cele ale navei până când aceasta din urmă va ajunge la destinație, planeta Pământ. După aceea va încerca să-l contacteze pe Păstrătorul Pământului, să obțină noi instrucțiuni și ajutorul pe care ar putea să-l ofere Terrei, apoi să se întoarcă spre a completa și regenera computerul principal de pe Harmony. Pe parcurs, va încerca să păstreze în viață echipajul uman și, în măsura posibilităților, să replanteze pe Pământ viața umană.

Computerul principal de pe Harmony avea o sarcină mai simplă, dar în același timp mult mai dificilă. Mai simplă, pentru că nu era altceva decât o continuare a ceea ce făcuse timp de patruzeci de milioane de ani – să vegheze asupra oamenilor de pe planetă, spre a-i împiedica să se ucidă unii pe alții. Mai dificilă, pentru că echipamentele sale, care fuseseră suprasolicitate pentru a rezista cu mult mai mult decât cele zece milioane de ani pentru care fuseseră proiectate, se degradau continuu, în acest răstimp ființele umane devenind din ce în ce mai puțin sensibile la puterile cu care fusese învestit computerul.

Călătoria ar dura aproape o sută de ani, pe fiecare sens. Datorită efectelor relativității, pentru unii dintre oamenii aflați la bord ar putea părea doar aproximativ zece ani până vor ajunge la Pământ. Majoritatea, însă, vor fi ținuți în stare de hibernare, iar lor li se va părea ca un somn odihnitor, fără vise, în timpul căruia nici măcar nu vor îmbătrâni. Totuși, pentru computerul principal de pe planeta Harmony durata nu va fi altceva decât durată. Computerul nu se va îngrijora.

Nu va număra zilele. Își va seta o alarmă pentru a-și aduce aminte când anume va putea să se pregătească pentru cea mai rapidă variantă de întoarcere. Din momentul în care *Basilica* și-a luat zborul și până când va fi anulată alarma, computerul principal de pe planeta Harmony nu se va mai gândi deloc la nava spațială.

Dar computerul principal de pe nava spațială *Basilica* se va gândi la acest aspect. Și făcea deja planuri spre a-și îndeplini toate misiunile.

Partea I

DACĂ MĂ VOI TREZI ÎNAINTE DE A MURI

1

CEARTĂ CU DUMNEZEU

Vusadka: locul în care ființele umane au pus prima oară piciorul atunci când navele lor spațiale i-au adus pe planeta pe care au numit-o Harmony. Ele au ajuns pe sol; primii coloniști au debarcat și au semănat terenurile luxuriante aflate la sud de zona de aterizare. În cele din urmă, toții coloniștii din nave au coborât, au început să se deplaseze, lăsându-le în urmă.

Dacă ar fi fost lăsate așa, în cele din urmă navele s-ar fi oxidat, ar fi ruginit, ar fi fost distruse de trecerea timpului. Dar ființele umane care sosiseră pe aceste meleaguri se gândeau la viitor. Într-o bună zi, urmașii noștri s-ar putea să aibă nevoie de nave, și-au zis ei. Așa că au delimitat terenul de aterizare cu ajutorul unui câmp stagnant. Navele nu vor fi lovite de praful purtat de vânt, de ploaie sau de condens, de razele soarelui sau de radiații ultraviolete. În interiorul cupolei, a fost extras din atmosferă oxigenul,

cea mai corozivă dintre otrăvuri. Computerul principal al planetei Harmony – denumit „Sufletul Suprem" de către descendenții primilor coloniști – ținea toate ființele umane la mare distanță de insula uriașă unde erau depozitate navele. În interiorul acelei bule protectoare, navele spațiale au așteptat timp de patruzeci de milioane de ani.

Însă, acum, bula dispăruse. Aerul de acolo era respirabil. Terenul de aterizare răsuna din nou de glasurile ființelor omenești. Și nu doar de ale adulților sobri care puseseră primii piciorul pe acest teritoriu – mulți dintre cei care goneau de la o navă sau de la o construcție la alta erau copii. Munceau cu toții din greu, luând părți funcționale de pe celelalte nave, pentru a o transforma pe una dintre ele într-o navă spațială operațională. Iar când nava pe care au botezat-o *Basilica* va fi gata, cu toate părțile și circuitele funcționale, complet aprovizionată cu alimente și încărcată, ei vor urca în ea pentru ultima dată și vor părăsi lumea unde au trăit mai bine de un milion de generații de străbuni ai lor, pentru a se întoarce pe Pământ, planeta pe care a apărut pentru prima dată civilizația umană, dar care a rezistat mai puțin de zece mii de ani.

Oare ce-nseamnă pentru noi Pământul, se întreba Hushidh, privind copiii și adulții care munceau. De ce batem un drum atât de lung, spre a ne întoarce acolo, atâta vreme cât casa noastră e Harmony? Indiferent de legăturile de odinioară dintre noi și acel loc, ele cu siguranță s-au destrămat în toți anii care s-au scurs.

Cu toate acestea, ei vor pleca, pentru că Sufletul Suprem decisese asta. Le deformase și le manipulase în întregime existențele pentru a-i aduce în acest loc, exact acum. Uneori Hushidh era bucuroasă de atenția pe care le-o acordase Sufletul Suprem. Dar, alteori, era iritată de faptul că nu fuseseră lăsați să-și făurească propriul făgaș al vieților lor.

Dar, chiar dacă nu suntem în nici un fel legați de Pământ, n-avem mult mai multe legături cu Harmony, își zise Hushidh. Dintre toți cei de-acolo, doar ea era capabilă să realizeze că această observație era adevărată la propriu, nu doar la figurat. Toți cei de-acolo fuseseră aleși pentru că aveau o sensibilitate particulară față de comunicările mentale cu Sufletul Suprem; la Hushidh, această sensibilitate îmbrăca o formă ciudată. Se uita la oameni și simțea imediat puterea legăturilor care îi legau de toate celelalte persoane din existența lor. I se înfățișa ca o viziune: vizualiza relațiile asemenea unor corzi de lumină, legând o persoană de cele din viața ei.

De exemplu, sora ei mai mică, Luet, singura rudă de sânge pe care o cunoscuse Hushidh începând din copilărie. În timp ce Hushidh se odihnea la umbră, s-a apropiat Luet, cu fiica ei Chveya în spate, ducând mâncare în navă pentru cei care meștereau la computere. De-a lungul întregii sale existențe, Hushidh considerase conexiunea ei cu Lutya ca fiind singura mare certitudine. Au crescut fără a ști cine sunt părinții lor, ca niște cazuri sociale în marea casă de învățătură a Rasei din orașul Basilica. Toate spaimele, toate

desconsiderările erau suportabile, pentru că exista Lutya, legată de ea prin corzi care, chiar dacă invizibile pentru ceilalți, pentru Hushidh erau foarte rezistente.

Desigur, existau și alte legături. Hushidh își amintea perfect cât de dureros fusese să urmărească dezvoltarea legăturii dintre Luet și soțul acesteia, Nafai, un băietan neastâmpărat care, câteodată, avea mai mult entuziasm decât judecată. Însă, spre surpriza ei, noua legătură a Lutyei cu soțul ei nu șubrezise legătura dintre aceasta și Hushidh; iar atunci când, la rândul ei, Hushidh s-a măritat cu Issib, fratele bun al lui Nafai, legătura dintre ea și Luet a devenit mai puternică decât fusese în copilărie, lucru pe care Hushidh nu-l crezuse posibil.

Astfel încât acum, urmărindu-le pe Luet și pe Chveya cum trec pe lângă ea, Hushidh le văzu nu doar ca pe o mamă și fiica sa, ci ca două ființe de lumină, legate de o coardă groasă, sclipitoare. Nu exista legătură mai puternică decât asta. Chveya își iubea și tatăl, pe Nafai – dar legătura dintre copii și tații lor e întotdeauna mai nesigură. E în firea familiei omenești: copiii își îndreaptă atenția spre mame pentru educație, confort, fundamentul sigur al vieții lor. La tați caută judecată, așteptând aprobare, temându-se de condamnare. Asta înseamnă că, în existența lor, tații sunt la fel de puternici, dar, oricât de iubitor și de educativ ar fi un tată, în relație aproape întotdeauna există o oarecare spaimă, căci tatăl devine centrul tuturor temerilor de eșec resimțite de către copil. Există, din când în când, și excepții. Hushidh pur și simplu se

obișnuise ca, în majoritatea cazurilor, legătura cu mama să fie cea mai puternică și mai strălucitoare.

În timp ce se gândea la relația mamă-fiică, Hushidh fu cât pe ce să treacă cu vederea aspectul relevant. Abia când Luet și Chveya dispărură în interiorul navei, Hushidh realiză ceea ce aproape că lipsea: legătura Lutyei cu *ea, Hushidh.*

Dar așa ceva era imposibil. După atâta vreme? Și din ce motiv să fie legătura mai slabă acum? După știința lui Hushidh, ele erau la fel de apropiate ca întotdeauna. Oare nu fuseseră ele aliate pe parcursul lungilor lupte dintre soțul lui Luet și răutăcioșii lui frați mai mari? Ce să se fi schimbat?

Hushidh o urmă pe Luet în navă, și o găsi în cabina de pilotaj, unde Issib, soțul lui Hushidh, discuta cu soțul lui Luet, Nafai, despre sistemele de computere răspunzătoare de asigurarea funcțiilor vitale. Pe ea n-o interesaseră niciodată computerele – realitatea era cea care o preocupa, oamenii în carne și oase, nu construcții artificiale fabricate din cifrele 1 și 0. Câteodată se gândea că bărbații se desfătau cu computerele tocmai din pricina irealității lor. Spre deosebire de femei și de copii, computerele puteau fi controlate în totalitate. Așa că se delecta în secret ori de câte ori îl vedea pe Issya sau pe Nyef frustrați din cauza vreunui program îndărătnic, până când descopereau eroarea de programare. Totodată, ea suspecta că, ori de câte ori unul din copiii lor era încăpățânat, Issya credea că nu trebuia decât să găsească eroarea de programare a micuțului. Hushidh știa că nu era vorba

despre o eroare, ci de un suflet care se inventa pe sine. Însă, atunci când încerca să-i explice acest lucru lui Issya, ochii lui deveneau sticloși și în scurtă vreme fugea din nou la computere.

Astăzi, însă, toate mergeau ca unse. Luet și Chveya pregătiseră prânzul pentru bărbați. Hushidh, care n-avea vreo însărcinare deosebită, le ajuta – dar, atunci când Luet începu să vorbească despre nevoia de a-i chema la masă pe ceilalți care lucrau pe navă, Hushidh ignoră meticulos sugestiile, determinându-le astfel pe Luet și pe Chveya să facă asta.

Chiar dacă Issib era bărbat și câteodată prefera computerele copiilor, remarcă unele lucruri. Imediat ce plecară Luet și Chveya, întrebă:

– Shuya, voiai să vorbești cu mine sau cu Nyef?

Ea îl sărută pe obraz pe soțul ei.

– Cu Nyef, bineînțeles. Știu deja tot ce gândești tu.

– Chiar înainte de-a ști *eu*, rosti Issib, cu prefăcută supărare. Păi, în cazul ăsta, dacă vrei o discuție privată, va trebui să plecați *voi*. Eu am treabă și nu plec sub nicio formă din cameră cu mâncarea.

Nu pomeni de faptul că ar fi fost mai dificil pentru el să se scoale și să plece. Chiar dacă elevatoarele lui funcționau în zona navelor, deci nu era limitat la scaunul său, Issib trebuia să facă un mare efort pentru a executa o mișcare fizică mai amplă.

Nyef termină de tastat o comandă, apoi se ridică din scaun și o conduse pe Hushidh pe un coridor.

– Ce este? întrebă el.

Hushidh trecu direct la subiect.

– Știi felul în care văd eu anumite lucruri, zise ea.

– Te referi la relațiile dintre oameni? Da, știu.

– Am văzut azi ceva care m-a tulburat.

El aștepta ca ea să continue.

– Luet e... cum să zic, separată. Nu de tine. Nu de Chveya. Ci de toți ceilalți.

– Ce-nseamnă asta?

– Nu știu, răspunse Hushidh. Nu-i pot citi mintea. Dar mă-ngrijorează. *Tu* nu ești separat. Continui să fii – Dumnezeu știe din ce motive – conectat prin legăturile de iubire și de loialitate chiar și de respingătorii tăi frați mai mari, chiar și de surorile tale și triștii lor soțiori...

– Văd că și tu n-ai decât respect pentru ei, rosti sec Nyef.

– Vreau să spun că de obicei Luet avea ceva din același sentiment de obligație față de întreaga comunitate. De obicei era conectată cu toată lumea. Nu la fel ca tine, dar cu femeile, poate mai puternic. Cu siguranță mai puternic. Era cea care avea grijă de femei. Din momentul în care, la Basilica, s-a descoperit că e vizionara în ape, ea a avut chestia asta. Dar acum a dispărut.

– E-nsărcinată din nou? N-ar trebui să fie. Nicio femeie nu trebuie să fie însărcinată atunci când are loc lansarea.

– Nu-i vorba de-așa ceva, nu-i o retragere în sine, așa cum fac femeile gravide.

De fapt, Hushidh era surprinsă că Nafai își aducea aminte de acest lucru. Hushidh spusese doar o singură

dată, cu ani în urmă, că legăturile femeilor gravide cu toți cei din jur slăbesc, pentru că ele se concentrează în interior, către copil. Așa era Nafai – zile, săptămâni, luni părea a fi un adolescent prea mare pentru vârsta lui, stângaci, capabil să rostească cuvântul nepotrivit în locul nepotrivit, dând impresia că ignoră sentimentele celorlalți. Apoi, dintr-odată, îți dădeai seama că fusese perfect conștient tot timpul, că observase și memorase practic tot ceea ce se petrecuse. Lucru care te făcea să-ți pui întrebarea dacă în momentele în care fusese necioplit, chiar *dorise* să fie astfel. Hushidh încă nu-și formase o părere în legătură cu acest lucru.

– Prin urmare, despre ce-i vorba?

– Am crezut c-o să-mi spui *tu*, replică ea. A spus Luet ceva care te-ar face să crezi că s-a separat de toți ceilalți, cu excepția ta și a copiilor?

El ridică din umeri.

– Poate c-a zis, dar n-am băgat de seamă. Nu remarc întotdeauna.

Însuși faptul că spusese acest lucru o făcu pe Hushidh să se îndoiască de el. El chiar băga de seamă, și prin urmare observase. Pur și simplu n-avea chef să vorbească despre asta cu ea.

– Indiferent ce este, nu ați căzut de acord în legătură cu asta, rosti Hushidh.

Nafai se uită urât la ea.

– Dacă nu crezi ce-ți spun, de ce te mai obosești să mă-ntrebi?

– Tot trag nădejde că-ntr-o bună zi o s-ajungi la concluzia că merit să mi se-ncredințeze secrete de familie.

– Măi, măi, dar ce prost dispuși suntem azi! spuse Nafai.

Hushidh îl ura cel mai mult atunci când începea să se poarte ca un frate mai mic.

– Trebuie să-i spun cândva lui Luet ce mare greșeală a făcut atunci când le-a oprit pe femeile alea să te omoare pentru c-ai violat lacul sfânt din Basilica.

– Sunt de-aceeași părere, zise Nafai. M-ar fi scutit de agonia de a te vedea cum suferi pentru că ești cumnata mea.

– Aș prefera să nasc în fiecare zi, atât de dureros e, zise Hushidh.

El rânji.

– O să fiu atent, spuse el. Cinstit, nu știu de ce anume s-ar separa Luet de toți ceilalți și cred că-i periculos, așa că o să fiu atent.

Prin urmare, urma s-o ia în serios, chiar dacă nu-i va spune care credea el c-ar fi problema. În acest caz, ea nici nu putea spera mai mult. Chiar dacă Nafai era acum șeful comunității, lucrurile stăteau așa nu din cauza vreuneia dintre calitățile lui. Liderul natural era Elemak, fratele cel mai mare a lui Nafai. Doar pentru că Nafai avea de partea sa Sufletul Suprem – sau, mai degrabă, pentru că Sufletul Suprem îl avea pe Nafai de partea *ei* – i se dăduse puterea de a conduce. Autoritatea nu-i era la îndemână și nu știa întotdeauna cum anume s-o folosească – și cum anume să n-o folosească. Făcea greșeli. Hushidh spera că nu și de data asta.

Potyei îi era foame. Trebuia să se întoarcă acasă. Deoarece alăpta un nou-născut, Hushidh era scutită

de cele mai multe îndatoriri legate de pregătirea mesei. Mai mult, programul prânzului fusese aranjat spre a fi în conformitate cu graviditatea ei. Ea și Rasa fuseseră ultimele care rămăseseră gravide înainte de a descoperi că nici una dintre femei nu putea să fie însărcinată pe parcursul călătoriei. Asta din cauză că substanțele chimice și temperatura scăzută care îi va menține aproape pe toți în stare de imobilitate în timpul drumului ar putea avea efecte imprevizibile asupra fătului. Bebelușul Rasei, o fetiță căreia ea îi dăduse extrem-de-drăgălașul nume de Tsennyi, „Prețioasă", se născuse cu o lună înaintea celui de-al treilea băiat și al șaselea copil al lui Hushidh. Îl botezase Shyopot. „Șoaptă". Potya, ca nume de alint. Venise în ultimul moment, ca un cuvânt spus tainic de Sufletul Suprem. Ultima șoaptă în inima ei înainte de a părăsi definitiv această lume. Issib socotea că numele e ciudat, dar era de preferat „Prețioasei", care, considerau amândoi, constituia proba că Rasa își pierduse orice simț al proporției. Potya aștepta, Potyei îi era foame, sânii lui Hushidh spuneau acest lucru, și nu suporta amânare.

În timp ce părăsea nava, însă, trecu pe lângă Luet, care o salută veselă, părând a fi așa ca întotdeauna, la fel de iubitoare și de duioasă. Lui Hushidh îi venea s-o pălmuiască. Să nu mă minți! Nu te mai preface, când știu că m-ai alungat din inima ta! Dacă ești capabilă să-ți pui masca afecțiunii pe chip, atunci n-o să mai pot să mă bucur de ea.

– Ce s-a-ntâmplat? întrebă Luet.

– Ce-ar putea să se-ntâmple? replică Hushidh.

– Fața-ți trădează inima, rosti Luet, cel puțin pentru mine. Ești supărată pe mine și nu știu de ce.

– Hai să nu discutăm acum problema asta, zise Hushidh.

– Atunci când? Ce-am făcut?

– Exact la întrebarea asta aș vrea să aflu răspunsul. Ce-ai făcut? Sau ce anume ai de gând să faci?

Asta era. Ușoara zbatere a pleoapelor lui Luet, ezitarea ei înainte de a arăta o reacție, ca și cum ar fi încercat să hotărască ce reacție să aibă – Hushidh știa că Luet intenționa să facă ceva anume. Plănuia ceva și, indiferent despre ce ar fi fost vorba, îi solicita o distanțare emoțională față de toți cei din comunitate.

– Nimic, răspunse Luet. Nu sunt deosebită de ceilalți, în perioada asta, Hushidh. Îmi cresc copiii și-mi fac treburile, pregătindu-mă de călătorie.

– Lutya, indiferent ce anume plănuiești, n-o face, spuse Hushidh. Nu merită.

– Nici măcar nu știi despre ce vorbești.

– E-adevărat, dar *tu* știi. Și-ți mai spun încă o dată, nu merită să te separi de noi, ceilalți. Nu merită să te separi de *mine*.

Luet părea uluită, iar lucrul ăsta, cel puțin, nu era o prefăcătorie. Dacă nu cumva totul era o prefăcătorie și fusese așa tot timpul. Hushidh n-ar fi putut să creadă *așa ceva*.

– Shuya, spuse Luet, ai văzut asta? E-adevărat? N-am știut, dar poate că-i adevărat, poate că m-am separat de... Oh, Shuya.

Luet o luă pe Hushidh în brațe.

Fără entuziasm – dar de ce sunt lipsită de entuziasm, se întrebă ea – Hushidh o strânse, la rândul ei, în braţe.

– N-o să fac lucrul ăsta, rosti Luet. N-o să fac *nimic* care să mă separe de tine. Nu-mi vine să cred că... nu poţi să faci nimic în privinţa asta.

– Ce anume să fac?

– Păi, cam ce-ai făcut cu oamenii lui Rashgallivak, atunci când au venit la uşa Mătuşii Rasa, vrând să-i ia fetele. Le-ai anihilat loialitatea faţă de comandant şi l-ai distrus, pur şi simplu. Nu-ţi aduci aminte?

Hushidh îşi aducea aminte, bineînţeles. Dar lucrul acela fusese simplu, pentru că-şi dăduse seama că legăturile dintre Rash şi oamenii săi erau extrem de slabe şi fusese nevoie doar de câteva cuvinte bine plasate şi de puţină atitudine pentru a-i face să-l dispreţuiască şi să-l abandoneze imediat.

– Nu-i acelaşi lucru, spuse Hushidh. Nu-i pot *determina* pe oameni să facă anumite lucruri. Am reuşit să anulez loialitatea oamenilor lui Rash pentru că ei nu doreau, oricum, să-l urmeze. Nu pot reface legăturile tale cu noi, ceilalţi. Chestia asta trebuie s-o faci tu singură.

– Dar vreau s-o fac! rosti Luet.

– Ce se-ntâmplă? întrebă Hushidh. Explică-mi.

– Nu pot, replică Luet.

– De ce nu?

– Pentru că nu se-ntâmplă nimic.

– Dar *urmează* să se-ntâmple ceva, nu-i aşa?

– Nu! răspunse Luet, iar vocea părea supărată, refractară. N-o să se-ntâmple. Aşa că n-avem ce discuta.

Spunând aceste cuvinte, Luet o luă la fugă pe scara care ducea în centrul navei, unde aştepta mâncarea, unde erau strânşi ceilalţi.

E vorba de Sufletul Suprem, îşi dădu atunci seama Hushidh. Acesta îi ceruse lui Luet să facă ceva ce ea nu dorea. Iar dacă va face, se vor rupe legăturile dintre ea şi noi, ceilalţi. Cu excepţia soţului şi a copiilor ei. Despre ce anume-i vorba? Ce punea la cale Sufletul Suprem?

Şi, indiferent despre ce-ar fi vorba, de ce n-o cooptase Sufletul Suprem şi pe Hushidh?

Pentru prima dată, Hushidh se trezi gândindu-se la Sufletul Suprem ca la un duşman. Pentru prima dată, Hushidh descoperi că ea personal n-avea nicio legătură strânsă de loialitate faţă de Sufletul Suprem. Cu foarte multă uşurinţă, o dizolvase o simplă bănuială. Ce ne faci mie şi surorii mele, Sacrule? Orice-ar fi, renunţă.

Dar nu veni niciun răspuns. Doar tăcere.

Sufletul Suprem o alesese pe Luet să facă ceva anume, şi *nu* m-a ales pe mine. Despre ce-i vorba? Trebuie să aflu. Pentru că dacă-i ceva teribil, o să-i pun capăt.

Lui Luet nu-i plăcea clădirea în care stăteau în această perioadă. Peste tot suprafeţe dure, netede şi moarte. Îi era dor de casa din lemn în care locuiseră vreme de opt ani în micul lor sat din Dostatok, înainte ca soţul ei să descopere şi să facă accesibilă staţia de lansare de la Vusadka. Iar înainte de asta, amintirile ei erau legate doar de traiul în casa Rasei din Basilica. Oraş al

femeilor, oraș al grației; câteodată tânjea după ceturile lacului ascuns și sfânt, după vacarmul piețelor aglomerate, după nesfârșitele șiruri de clădiri care se-nghesuiau de-o parte și de alta a străzii. Dar locul ăsta – oare constructorii lui îl socotiseră ca fiind frumos? Oare chiar le plăcuse să trăiască în astfel de locuri lipsite de viață?

Cu toate acestea, *însemna* casa, pentru că aici se adunau copiii lor spre a dormi, spre a mânca; aici venea Nafai în sfârșit, noaptea târziu, ca să se ghemuiască ostenit lângă ea în patul lor. Iar când va sosi vremea să pătrundă în nava spațială pe care o botezaseră *Basilica*, fără îndoială că-i va fi dor și de locul ăsta, de amintirile legate de munca frenetică, copii încântați și spaime neîntemeiate. *Dacă* spaimele se vor dovedi lipsite de temei.

Întoarcerea pe Pământ – ce anume-nsemna lucrul ăsta, din moment ce, de milioane de ani, nicio ființă umană nu mai fusese acolo? Și toate acele vise care le apăreau mereu în minte, vise cu șobolani uriași care păreau a fi dotați cu o inteligență răutăcioasă, vise cu niște creaturi asemănătoare unor lilieci care păreau a le fi aliați, dar totuși erau incredibil de urâte. Nici chiar Sufletul Suprem nu știa ce semnificație aveau aceste vise sau care era motivul pentru care le trimisese Păstrătorul Pământului. Cu toate acestea, impresia pe care și-o făcuse Luet din visele tuturor despre Pământ era că acolo nu-i aștepta paradisul.

Totuși, ceea ce o speria – și, bănuia ea, îi speria pe toți ceilalți – era călătoria în sine. O sută de ani cufundați în somn? Și, chipurile, o să se trezească fără a fi îmbătrânit măcar cu o zi? Părea ceva mai degrabă

de domeniul mitului, precum fata sărmană care s-a înțepat în deget în dintele unui șoarece și a adormit, descoperind atunci când s-a trezit că toate fetele bogate și frumoase erau niște doamne bătrâne și grase, în timp ce ea rămăsese cea mai tânără și mai frumoasă dintre ele. Dar tot sărmană. Ăsta era un final ciudat al poveștii, că ea era tot săracă. Sigur ar trebui să existe vreo versiune a poveștii în care regele a ales-o pe ea, datorită frumuseții ei, în loc să se căsătorească cu fata cea mai bogată, pentru a pune mâna pe averea ei. Dar asta n-avea nicio legătură cu ceea ce o preocupa acum. De ce rătăcise atât de departe mintea ei? Oh, da. Pentru că se gândea la călătorie. La faptul de a se întinde în navă și de a lăsa sistemele de suport vital să vâre ace în ea, înghețând-o pe toată durata călătoriei. Cum anume știau că n-o să moară, pur și simplu?

Păi, ar fi putut să moară de-o mie de ori din momentul în care, în Basilica, situația începuse să scape de sub control. În schimb, ei trăiau până în ziua de azi, iar Sufletul Suprem îi condusese în acest loc, iar până acum lucrurile se desfășuraseră într-o manieră perfect rezonabilă. Făcuseră copii. Prosperaseră. Nimeni nu murise, nici nu fusese rănit grav. Din momentul în care Nafai obținuse de la Sufletul Suprem mantia de comandant de navă, chiar și Elemak și Mebbekew, frații lui mai mari și plini de ură, fuseseră relativ cooperanți – și era bine cunoscut faptul că *le repugna* ideea de a călători înapoi spre Pământ.

Prin urmare, din ce motiv era Sufletul Suprem atât de hotărât să strice totul?

(Vreau să vă salvez viețile, pe-a ta și pe a soțului tău.)

Aici, în acest loc în care trăia de fapt Sufletul Suprem, Luet îi auzi vocea mult mai clar decât o auzise vreodată în Basilica.

Mantia de comandant de navă o să-l protejeze pe Nafai, murmură Luet. Iar el o să ne protejeze pe noi.

(Dar atunci când o să fie bătrân? Când Elemak și-a învățat copiii să vă urască pe voi și pe copiii voștri? E un calcul elementar, Luet. Atunci când o să vină vremea divizării comunității voastre – și va veni *cu certitudine* – într-o tabără vor fi Elemak și cei patru fii ai săi, Mebbekew și fiul său, Obring și cei doi fii ai lui, Vas și fiul său. Patru masculi adulți puternici, opt băieți. Iar de partea ta, cine? Soțul tău, desigur. Dar cine sunt aliații lui? Tatăl lui, Volemak?)

E bătrân, murmură Luet.

(Da, e prea bătrân. Iar Issib este un infirm, debil din naștere. Singurul bărbat care a mai rămas e Zdorab, dar poți să fii sigură în ce tabără va fi?)

Chiar de-ar fi de partea lui Nafai, nu-i de mare folos.

(Prin urmare, înțelegi problema. Chiar și cu cei patru fii ai voștri, cu cei trei ai lui Issib, cu cei doi ai lui Volemak, nu va fi o armată prea numeroasă. Oricum, Elemak va lovi în scurt timp, înainte ca oricare dintre copii să crească suficient de mult spre a conta. Deci sunt patru bărbați puternici și brutali împotriva unui singur bărbat care *nu* e puternic și *nu* e brutal.)

Doar în cazul în care Nafai n-o să reușească să-i țină pe toți uniți.

(Elemak nu face altceva decât să aştepte momentul potrivit. *Ştiu* acest lucru. Aşa că tu îl vei convinge să facă aşa cum ţi-am arătat...)

Tu să-l convingi.

(Nu ascultă de mine.)

Asta pentru că ştie că planul tău o să fie dezastruos. O să producă exact lucrul pe care pretinzi că vrei să-l eviţi.

(Desigur, va exista un oarecare resentiment...)

Resentiment! Oh, doar într-o mică măsură. Ajungem pe Pământ, suntem treziţi din starea de hibernare şi descoperim – ce chestie! – că Nafai şi Luet cumva au neglijat să intre şi ei în stare de hibernare şi – din nou, ce chestie! – cumva au luat vreo zece dintre copiii mai mari să stea cu ei treji pe parcursul întregii durate de zece ani a călătoriei! Prin urmare, vezi tu, draga mea soră Shuya, atunci când te-ai dus la culcare fiica ta Dza care era în vârstă de doar opt ani, dar care acum are optsprezece, e măritată cu Padarok, care, că veni vorba, are şaptesprezece ani acum – Shedemei şi Zdorab, scuze pentru chestia asta, ştiam că n-o să aveţi nimic împotrivă să vă creştem noi singurul fiu. Şi pentru că aceşti copii erau treji, s-a întâmplat c-am petrecut tot timpul cu ei, învăţându-i, aşa că acum ei sunt experţi în orice domeniu de care o să aibă nevoie ca să întemeieze colonia noastră. De asemenea, ei sunt suficient de solizi şi de puternici ca să facă muncă de oameni mari. Dar – din nou, ce chestie! – Eiadh, Kokor, Sevet şi Dol, nici unul dintre copiii *voştri* n-a avut parte de *nici una* din aceste

lecții. Copiii *voștri* sunt în continuare mici și nu vor fi de prea mare ajutor.

(Văd că ai întors planul acesta pe toate părțile. De ce nu vezi că este atât necesar, cât și impecabil?)

– Or să fie furioși, spuse Luet. O să ne urască – Volemak, Rasa, Issib, Shuya, Shedemei și Zdorab, pentru că le-am furat copiii cei mai vârstnici, iar toți ceilalți pentru că *nu le-am oferit* același avantaj și copiilor *lor*.

(Vor fi furioși, dar cei care sunt prietenii mei de nădejde vor ajunge să înțeleagă în scurt timp necesitatea de a avea copii mai mari și mai puternici. Acest lucru va schimba balanța puterii fizice în comunitate. Vă va menține pe toți în viață.)

O să fie mereu siguri că singurul motiv pentru care comunitatea s-a destrămat îl constituie faptul că Nafai și cu mine am făcut un lucru atât de îngrozitor. O să ne urască, o să ne învinovățească și în mod sigur n-o să mai aibă *încredere* în noi.

(Le voi spune că ideea a fost a mea.)

Și-o să spună că nu ești decât un simplu computer și că, bineînțeles, habar n-ai avut cum se vor simți niște ființe umane, dar că *noi* am înțeles și ar fi *trebuit* să refuzăm să facem acest lucru.

(Poate c-ar trebui. Dar nu puteți refuza.)

Eu deja am refuzat. Mai refuz acum încă o dată.

(Refuzi cu gura și cu mintea, dar Hushidh a văzut că, în inima ta, te pregătești deja să îmi dai ascultare.)

Nu! strigă Luet.

– Mamă?

Era glasul Chveyei, prin ușa de la camera lui Luet.

- Ce-i, Veya?

- Cu cine vorbești?

- Vorbeam în somn. Tâmpenii. Culcă-te la loc.

- Tata a venit?

- E încă-n navă, cu Issib.

- Mamă?

- Culcă-te la loc, Chveya. Nu vreau să te mai rog încă o dată.

Auzi sunetul târșâit al sandalelor pe dușumea. Ce auzise Chveya? De când asculta la ușă?

(A auzit totul.)

De ce nu m-ai prevenit?

(De ce ai vorbit cu glas tare? Eu îți aud gândurile.)

Pentru că atunci când vorbesc cu voce tare, mi se limpezesc gândurile, de-asta. Care-i planul tău, s-o pui pe Chveya să-ți ducă la bun sfârșit complotul?

(Fiindcă nu vei discuta lucrul acesta cu Nafai, am trezit-o pe Chveya ca să audă ce spui. Ea îl va informa și pe Nafai.)

De ce n-ai putut pur și simplu să stai tu de vorbă cu el?

(Nu vrea să mă asculte.)

Asta pentru că-i un om foarte înțelept. De-asta-l iubesc.

(Are nevoie de o altă perspectivă. Tu ai fi fost cea mai bună alegere. Chveya se va descurca.)

Să-mi lași copiii în pace.

(Copiii tăi sunt și ei oameni. Atunci când aveai vârsta Chveyei, erai cunoscută drept Vizionara-în-ape

din Basilica. Nu am observat să te fi plâns că aveam o astfel de relație cu tine la vremea aceea. Iar atunci când Chveya a început să primească vise de la Păstrătorul Pământului, îmi amintesc că te-ai bucurat.)

Și când mă gândesc că mai demult mă gândeam la tine ca la un... ca la un *zeu*.

(Iar acum ce anume crezi că sunt?)

Dacă n-aș ști că ești un program de computer, aș zice că ești un nemernic pisălog și respingător.

(Poți fi supărată pe mine, dacă dorești. Nu mă simt jignit. Ba chiar te înțeleg. Dar trebuie să ai o viziune de ansamblu. Ca mine.)

Da, viziunea ta este atât de amplă încât nici nu bagi de seamă felul în care distrugi existențele unor mici gâze ca noi.

(A fost viața voastră atât de îngrozitoare până acum?)

Hai să spunem că nu s-a desfășurat așa cum ne-am fi așteptat.

(Dar a fost atât de îngrozitoare?)

Taci din gură și lasă-mă-n pace.

Luet se întinse din nou pe pat și încercă să adoarmă.

Dar tot timpul îi venea în minte un gând: Hushidh a văzut că nu mai sunt legată de ceilalți din comunitate. Asta înseamnă că, undeva în inima mea, am intenția inconștientă de a face ceea ce a plănuit Sufletul Suprem. Așa că n-ar fi rău să renunț și să fac lucrul ăsta conștient.

Să-l fac și după aceea să-mi petrec restul vieții conștientă că sora mea, Mătușa Rasa și draga de Shedemei mă urăsc, iar eu merit din plin ura lor.

2

CHIPUL CELUI STRĂVECHI

Toată lumea se aştepta ca sculptura lui Kiti din acest an să fie un portret al celuilalt sine al său, kTi. Asta era şi intenţia lui Kiti, exact până în clipa în care găsi ce-i trebuie pe malul râului şi se apucă de lucru, folosindu-şi sulița spre a o disloca şi elibera. În sat nu existase un tânăr mai iubit decât kTi, niciunul în care să se pună atâtea speranţe; se vorbea că una dintre marile doamne îl va alege drept bărbat, o ofertă de căsătorie pe viaţă, ceva extraordinar pentru cineva atât de tânăr. Dacă s-ar fi întâmplat acest lucru, atunci Kiti, în calitate de celălalt sine al lui kTi, ar fi fost şi el luat în căsătorie. În definitiv, pentru că el şi kTi erau identici, nu era nicio diferenţă care dintre ei ar fi tatăl biologic al unui anumit copil.

Dar el şi kTi nu erau identici, Kiti era conştient de acest lucru. Oh, trupurile lor erau la fel, aşa cum se întâmpla în cazul altor perechi de gemeni. Pentru că

aproximativ un sfert dintre perechile de gemeni ajungeau amândoi la maturitate, nu era deloc neobișnuit ca doi tineri identici să se pregătească spre a se oferi doamnelor din sat, pentru a fi acceptați sau refuzați în calitate de pereche.

Așa încât, datorită datinii și politeții, toată lumea se purta cu Kiti cu același respect pe care îl arăta celuilalt sine al său. Dar cu toții știau că cel care dobândise pentru amândoi reputația de isteține și putere era kTi, nu Kiti.

Nu era perfect cinstit ca întregul merit pentru isteține să-i revină lui kTi. Deseori, când cei doi zburau împreună, supraveghind vreuna dintre turmele din sat, căutând diavoli sau alungând ciorile de pe lanurile de porumb, Kiti era cel care spunea: „Una dintre capre vrea să-ncerce să o ia-n partea aia" sau „Copacul ăla e posibil să fie folosit de diavoli". Iar la începutul celei mai celebre isprăvi a lor, Kiti a fost cel care a zis: „Hai să mă prefac că sunt rănit pe ramura aia, în timp ce tu stai la pândă cu lancea pe crăcanul crengii ăleia de mai sus." Dar atunci când este istorisită povestea, întotdeauna părea că cel care s-a gândit la toate a fost kTi. De ce-ar crede lumea altfel? Întotdeauna kTi era cel care acționa, curajul său asigura succesul, în vreme ce Kiti venea în urma lui, dând o mână de ajutor, câteodată aplicând lovitura de grație, dar nefiind niciodată conducătorul.

Desigur, el n-ar fi putut explica nimănui acest lucru. Ar fi ceva extrem de rușinos ca unul dintre gemeni să-ncerce să-i sustragă gloria celuilalt sine al său.

Iar, pe lângă asta, din punctul de vedere al lui Kiti, era perfect cinstit. Căci, indiferent cât de bună ar fi fost o idee de-a lui Kiti, întotdeauna curajul lui kTi o făcea să se finalizeze.

Din ce cauză s-a întâmplat așa? Lui Kiti nu-i lipsea curajul, nu-i așa? Nu zbura el întotdeauna alături de kTi în cele mai îndrăznețe aventuri ale sale? Nu Kiti fusese cel care trebuise să stea tremurând pe o creangă, prefăcându-se a fi rănit sau îngrozit, în vreme ce auzea sunetul nedeslușit al unei uși de vizuină de diavoli deschizându-se în trunchiul copacului și micile zgomote iscate de mâinile și picioarele diavolului care înainta pe creangă, în spatele lui? De ce oare nimeni nu înțelegea că cel mai mare curaj era acela de a sta nemișcat, așteptând, având încredere că K Ti va sosi la timp cu lancea lui? Nu, povestea depănată în sat pomenea doar de planul îndrăzneț al lui kTi, despre trimful lui kTi asupra diavolului.

Nu-i frumos din partea mea să fiu așa de supărat, își zise Kiti. Din cauza asta a fost luat de lângă mine celălalt sine al meu. Din cauza asta atunci când furtuna ne-a surprins în loc deschis, kTi a fost cel căruia Vântul i-a desprins picioarele și degetele de pe creangă, kTi a fost cel luat în ceruri, ca să zboare alături de zei. Kiti nu merita, așa că agățarea lui de creangă l-a ajutat până când a dispărut Vântul. Era ca și cum Vântul i-ar fi zis: „L-ai invidiat pe celălalt sine al tău, drept care te-am sfâșiat ca să-ți demonstrez cât de neînsemnat ești fără el."

Din cauza asta Kiti voia să sculpteze chipul celuilalt sine al său. Iar tot din cauza asta, în cele din urmă, n-a reușit. Căci a sculpta chipul lui kTi echivala cu a-și sculpta propriul chip, iar el nu era în stare, în nimicnicia sa, să suporte să facă acest lucru.

Totuși, ceva trebuia să sculpteze. Deja în gura lui saliva curgea ca să înmoaie lutul, să-l netezească, să dea sculpturii finalizate o patină sclipitoare. Dar dacă n-ar fi sculptat chipul celuilalt sine al său, ar fi fost ceva scandalos, la atât de scurt timp după moartea lui kTi. S-ar fi considerat o lipsă de firească afecțiune. Doamnele ar putea crede că nu și-a iubit fratele și, astfel, nu și-ar dori sămânța lui în familie. Doar vreo biată femeiușcă i s-ar putea oferi. Iar el, zăpăcit de febra trupului, ar accepta respectiva ofertă la fel ca oricare băietan nerăbdător, ea i-ar face copii, iar el se va uita în fiecare an la ei amintindu-și că este tatăl unor copii atât de neînsemnați pentru că nu s-a putut mobiliza pentru a sculpta chipul iubitului său kTi.

L-am iubit cu adevărat, insistă el în tăcere. L-am iubit din toată inima. Nu l-am urmat ori de câte ori hotăra? Nu mi-am pus viața în mâinile lui în atâtea rânduri? Nu l-am salvat de atâtea ori, când impetuozitatea lui l-a pus în primejdie? Nu l-am îndemnat oare să se întoarcă, se apropie furtuna, hai să găsim un adăpost, întoarce-te, întoarce-te, dar el n-a vrut, m-a ignorat de parcă nici n-aș fi existat, de parcă n-aș fi însemnat *nimic*, de parcă n-ar fi contat deloc supraviețuirea mea, ca să nu mai vorbim de a lui.

Lutul devenea din ce în ce mai moale, transformându-se într-o bilă și începând să i se întindă în mâini, dar fusese umezit și cu salivă, și cu lacrimi. O, Vântule, luat-ai cu tine al meu celălalt sine, iar acum nu mai pot găsi chipul lui în lut. Dă-mi o formă, o, Vântule, dacă merit! O, Porumb, dac-o să-mi aduc fiicele să-ți îngrijească câmpurile, atunci dă degetelor mele știința, chiar dacă mintea mi-e amorțită! O, Ploaie, scurge-te împreună cu saliva și lacrimile mele și dă viață lutului în mâinile mele! O, Pământ, mamă adânc-arzătoare, fă-mi oasele înțelepte, căci într-o bună zi o să-ți aparțină din nou. Lasă-mă să aduc alte oase, tinere, de copil din lutul tău, o, Pământ! Lasă-mă să aduc aripi tinere în mâinile tale, o, Vântule! Lasă-mă să fac boabe noi de viață pentru tine, o, Porumb! Lasă-mă să aduc noi băutori de apă, noi plângători, o, Ploaie!

Cu toate acestea, în ciuda rugăminților, zeii nu puseră nicio formă în mâinile sale.

Lacrimile îl orbeau. Ar trebui să renunțe? Ar trebui să zboare în cerul anotimpului uscat, să caute un sat îndepărtat care ar accepta un mascul voinic și să nu mai vadă niciodată Da'aqebla? Ar trebui să azvârle lutul din mâinile sale, dar să rămână totuși acolo, pe malul râului, expus, pentru ca diavolii iscoditori să vadă că nu are o sculptură cu el? Apoi o să-l ducă ca pe un biet copilaș în peșterile lor și o să-l devoreze de viu, iar în momentele de agonie o s-o vadă pe regina diavolilor înfruptându-se din inima lui. Așa îi va sosi sfârșitul. Dus în iad, pentru că nu meritase

să fie purtat de Vânt în ceruri. În acel moment, kTi se va bucura de toate onorurile și nu va trebui să le împartă cu celălalt sine al său, decăzut și nevrednic.

Degetele sale lucrau, cu toate că nu era în stare să vadă ce anume modelau.

În vreme ce lucrau, se opri din a-și jeli eșecul, căci își dădu seama că acum în mâinile sale *era* o formă. Îi fusese dată într-o manieră de care doar auzise. Copil fiind, în timp ce se juca împreună cu ceilalți băieți de-a sculptatul, fusese de fiecare dată cel mai dibaci, dar niciodată nu simțise că zeii interveneau în mișcarea mâinilor sale. Totdeauna ceea ce modelase fusese din propria sa minte și memorie.

Acum, însă, la început nici măcar nu știuse ce anume îi creștea în mâini. Dar în scurt timp, nemaivăicărindu-se, nemaiavând teamă, viziunea sa se limpezi și văzu. Era un cap. Un cap ciudat, nu al unei persoane sau al unui diavol ori al vreunei alte creaturi pe care s-o mai fi văzut Kiti înainte. Avea o frunte înaltă, iar nasul era ascuțit, lipsit de păr, neted, iar nările se deschideau în jos. La ce anume slujea un astfel de bot? Buzele erau groase, iar maxilarul inferior incredibil de puternic, bărbia ieșind în afară ca și cum ar concurat cu nasul spre a conduce înainte, în lume, această creatură. Urechile erau rotunjite și ieșeau din mijlocul părții laterale a capului. Ce fel de creatură-i asta pe care o modelez? De ce crește-n mâinile mele ceva atât de urât?

Apoi, brusc, îi apăru răspunsul în mine: Acesta e un Străvechi.

Aripile lui tremurau în timp, în timp ce mâinile lui continuau, sigure și puternice, să dea formă detaliilor feței. Un Străvechi. Cum de știa lucrul ăsta? Nimeni nu văzuse vreodată un Străvechi. Doar ici și colo, în vreo peșteră adăpostită, se descoperise vreo relicvă inexplicabilă din vremea în care trăiau pe pământ. Doar trei astfel de relicve se găsiseră la Da'aqebla, care era unul dintre cele mai vechi sate. Cum ar fi putut el îndrăzni să le spună doamnelor din sat că acest cap grotesc, malformat, pe care îl modela era al unui Străvechi? Ar fi râs de el. Nu, ar fi fost jignite că el a putut să le considere atât de naive încât să creadă asemenea tâmpenii. Cum putem să judecăm sculptura ta, dacă insiști în a modela ceva ce n-a fost văzut vreodată de o ființă vie? Mai bine lăsai lutul în formă de bilă neregulată și spuneai că e o sculptură reprezentând o piatră de râu!

În ciuda îndoielilor sale, mâinile și degetele i se mișcau. Știa, fără a-și da seama cum anume, că pe partea proeminentă de deasupra ochilor trebuie să existe păr, că blana de pe cap trebuie să fie lungă, că sub nas este un șănțuleț care merge în jos până la buză. Iar atunci când încheie, nu și-a dat seama cum anume știuse că a terminat. Era urât, straniu și mult prea mare. Și totuși, în acest fel trebuia să fie.

O, Zei, ce mi-ați făcut?

Continua să șadă, contemplând capul Străvechiului, atunci când apărură, în zbor, doamnele, venind în picaj spre malul râului. Pe margini erau bărbații ale căror sculpturi fuseseră deja văzute. Kiti îi cunoștea pe toți,

desigur, și putea lesne ghici în ce fel arătau lucrările lor. Doi dintre ei erau soți, și pentru că doamna lor era măritată cu ei pe viață, sculpturile lor nu mai concurau cu celelalte. Unii dintre ei erau tineri, ca și Kiti, oferindu-și sculpturile pentru prima dată – și, judecând după expresiile lor ușor amărâte, Kiti își putea da seama că nu făcuseră impresia la care se așteptau. Cu toate acestea, febra trupului îi cuprinsese pe toți masculii, așa că nu se mai uitau la el sau la sculptura lui; ochii lor erau ațintiți asupra doamnelor.

Acestea priveau în tăcere sculptura lui. Unele dintre ele își schimbară poziția, ca să o poată studia din alt unghi. Kiti era conștient de faptul că era perfect de meșteșugită și că dimensiunea ei era pur și simplu îndrăzneață. Simți vibrând în el febra trupului și toate doamnele i se păreau frumoase. Remarcă cu groază expresiile lor sceptice – tânjea să fie ales de ele.

În cele din urmă, liniștea fu destrămată.

– Ce vrea să-nsemne asta? șopti o doamnă.

Kiti o căută pe posesoarea vocii. Era Upua, doamna care nu se măritase niciodată și care, în anumiți ani, nici măcar nu se împerechease. Acest lucru îi conferea reputația de a fi arogantă, doamna căreia i se făcea cel mai greu pe plac. Bineînțeles că ea era cea care l-a interogat în fața celorlalte.

– A crescut în mâinile mele, răspunse el, neîndrăznind să le spună ce anume era în realitate.

– Toată lumea a crezut că-ți vei onora celălalt sine, rosti o altă doamnă, stârnită de întrebarea plină de dispreț a doamnei Upua.

Cea mai dificilă întrebare. Nu avea curajul să o ocolească. Îndrăznea oare să spună adevărul?

– Am vrut să fac lucrul ăsta, dar era totodată și chipul meu și nu sunt demn să am chipul sculptat în lut.

La auzul acestor cuvinte, se distinse un murmur. Unele considerară că e un motiv stupid; altele că e amăgitor; iar altele meditară asupra lui.

În cele din urmă, doamnele începură să se decidă. „Nu-i pentru mine." „Respingător." „De-a dreptul ciudat." „Interesant." Indiferent de comentariu, ele își luară zborul, se înălțară și dădură ocol, planând către ramurile copacilor celor mai apropiați. Bărbații, simțindu-se, fără îndoială, triumfători datorită completei respingeri a lui Kiti cel presupus talentat, veniră și ei acolo.

În cele din urmă, doar Kiti și Upua rămaseră pe malul râului.

– Știu ce-i asta, rosti Upua.

Kiti nu îndrăzni să răspundă.

– E capul unui Străvechi, zise ea.

Glasul ei ajunse până la doamnele și bărbații de pe crengi. O auziră, iar mulți icniră sau fluierară, din pricina uimirii.

– Da, doamnă Upua, spuse Kiti, rușinat că aroganța lui a fost demascată. Dar mi s-a oferit pur și simplu mâinilor. Niciodată nu mi-a trecut prin cap să modelez așa ceva.

Multă vreme, Upua nu zise nimic, plimbându-se în jurul sculpturii, dându-i târcoale de mai multe ori.

– Hai să ne grăbim! strigă, de pe creanga ei, una dintre doamnele de frunte.

Upua se uită în sus către ea, surprinsă.

– Scuze, rosti ea. Am vrut să văd asta și să mi-o întipăresc în memorie, pentru că ni s-a dat un mare dar din partea zeilor, să putem vedea chipul unui Străvechi.

La auzul acestor cuvinte, se auziră niște râsete. Ea chiar credea că Kiti era în stare să sculpteze cumva ceea ce nu văzuse nimeni?

Ea se întoarse către Kiti, care era acum atât de cuprins de febra trupului încât de-abia se abținea să nu se arunce la picioarele ei și s-o implore să-l lase să se împerecheze cu ea.

– Hai să ne căsătorim, spuse ea.

În mod sigur el înțelesese greșit.

– Hai să ne căsătorim, rosti ea din nou. Vreau copii doar de la tine, de acum și până oi muri.

– Da, zise el.

Vreme de o mie de ani, nici un alt bărbat nu mai fusese atât de copleșit de onoare. Să i se ofere căsătoria la prima lui sculptură, mai ales de către o doamnă cu un prestigiu atât de mare? Majoritatea celorlalți, doamne și bărbați deopotrivă, erau revoltați.

– Prostii, doamnă Upua, spuse altă doamnă de frunte. Depreciezi instituția căsătoriei, oferindu-i-o cuiva atât de tânăr și de dragul unei sculpturi atât de ridicole.

– I s-a dat de către zei chipul unui Străvechi. Ia veniți aici jos cu toții și uitați-vă din nou, bine, la sculptura asta. O să stăm aici vreme de două cântece, pentru ca voi toți să vă amintiți chipul Străvechilor

și să-i putem învăța pe copiii noștri ceea ce am văzut azi.

Iar pentru că ea era doamna care oferise căsătoria, fiind acceptată pe loc, ceilalți trebuiră să se supună voinței ei vreme de două cântece. Studiară chipul Străvechiului, iar Kiti și Upua intrară pentru vecie în legendele satului Da'aqebla. Se căsătoriră, iar Kiti, care ar fi tremurat la gândul de a fi soțul unei doamne atât de terifiante, descoperi în scurt timp că ea era o soție bună și iubitoare, iar faptul de a-i fi un soț atent și protector îl umplea de bucurie. După aceea, încă îi mai era dor, când și când, de kTi, dar niciodată nu s-a mai gândit că Vântul l-a pedepsit, neluându-l în ceruri împreună cu celălalt sine al său.

În ziua aceea, însă, ei nu știau ce le rezervă viitorul. Știau doar că Kiti era cel mai curajos sculptor care trăise vreodată și, datorită faptului că îndrăzneala lui îl făcuse să cucerească o doamnă și să o ia de soție, crescu imediat în ochii lor. El era cu adevărat celălalt sine al lui kTi și, cu toate că acesta fusese luat de la ei, în Kiti vor trăi curajul și dibăcia sa, până când, odată cu vârsta, vor deveni putere și înțelepciune.

Atunci când se scurseră cele două cântece, când grupul de doamne și de bărbați se sculară și se duseră la următorul bărbat, din umbrele copacilor apărură niște forme întunecate. Și ele dădură ocol straniei sculpturi, iar în cele din urmă o luară și o duseră cu ele, deși era neobișnuit de voluminoasă și de grea, iar ele nu o înțelegeau.

3

SECRETE

S-a întâmplat pur și simplu. Chveya n-avusese intenția să spună cuiva ceea ce auzise la ușa mamei sale noaptea trecută. Știa să păstreze un secret. Chiar și un secret îngrozitor precum faptul că mama plănuia ca Dazya să crească mare și să se căsătorească cu Rokya în timpul călătoriei. Ce-nsemna chestia asta, că Chveya trebuia să se căsătorească cu Proya? Ar fi nostim, fără doar și poate. El ar trebui să o ia în căsătorie pe Dazya, așa încât copiii cei mai impunători să aibă posibilitatea de a fi autoritari unul cu celălalt după placul inimii. De ce dorea însăși mama Chveyei ca Dazya să pună mâna pe cel mai bun băiat care nu era văr de-al doilea?

Chveya continua să mediteze la acest lucru în momentul în care Dazya începu să țipe la ea pentru un fleac – faptul că lăsase deschisă o ușă pe care Dazya o voia închisă sau o închisese atunci când Dazya o dorea deschisă – iar Chveyei îi scăpă:

– Oh, taci din gură, Dazya, oricum o să te faci mare în timpul călătoriei și-o să te căsătorești cu Rokya, așa că poți să mă lași măcar să hotărăsc ce să fac cu ușile.

Și nu fusese vina Chveyei că, exact în acea clipă, din întâmplare, intrau pe ușă Rokya împreună cu tatăl lui, aducând coșuri cu pâine spre a fi congelate în vederea călătoriei.

– Ce spui acolo? rosti Rokya. Nu m-aș căsători cu *nici una* dintre voi.

Nu reacția lui Rokya a stârnit-o pe Chveya. Ci tatăl lui Rokya, micul Zdorab.

– De ce te gândești cine-o să-l ia de bărbat pe Padarok? întrebă Zdorab.

– El e singurul care nu-i verișor cu noi, răspunse Chveya, roșind.

– Veya se gândește tot timpul la căsătorie, zise Dazya. Apoi adăugă, amabilă: E bolnavă la cap.

– Ai doar opt ani, spuse Zdorab, zâmbind amuzat. De ce te-ai gândit că-n timpul călătoriei o să aibă loc căsătorii?

Chveya amuți și ridică din umeri. Știa că n-ar fi trebuit să repete ceea ce auzise la ușa mamei ei. Dacă acum nu va mai scoate o vorbă, poate că Zdorab, Rokya și Dazya o să uite amănuntul, iar mama n-o să afle niciodată că Chveya spionează și bârfește.

Elemak îl ascultă impasibil pe Zdorab. Mebbekew nu era chiar atât de calm.

– Ar fi trebuit să-mi dau seama. Plănuiesc să ne fure copiii!

– Mă-ndoiesc, rosti Elemak.

– L-ai auzit! strigă Mebbekew. Doar nu-ți imaginezi că *Chveya* ar fi inventat urzeala asta de-a ține copiii treji ca să poată crește în timpul călătoriei, nu?

– Vreau să spun că mă-ndoiesc că Nyef ar lua decizia de-ai ține treji pe copiii *noștri*, spuse Elemak.

– De ce nu? Ar avea la dispoziție zece ani ca să le otrăvească mințile împotriva noastră.

– Știe că, dacă mi-ar face mie una ca asta, l-aș ucide, zise Elemak.

– Și știe că eu *nu*, spuse Zdorab. Ce chestie – să-i spună fiicei lui despre asta, dar să nu sufle o vorbuliță în fața noastră.

Elemak se gândi un moment la asta. O atare neglijență nu era ceva neobișnuit la Nafai, totuși se îndoia.

– Mă gândesc că s-ar putea să nu fie planul lui Nafai. E posibil să fie al mamei Chveyei. Poate că Vizionarei-în-ape îi lipsește influența pe care o avea la Basilica.

– Poate că-i trece prin cap ideea să conducă o școală, cum a făcut mama ei, spuse Mebbekew.

– Dar ce se poate face? întrebă Zdorab. El are mantia de comandant. Are Catalogul. Are control asupra navei. Indiferent de ce anume spune, cine-o să-l oprească să ne trezească copiii în timpul călătoriei și să facă ce vrea el?

– Proviziile de alimente nu sunt nelimitate. Nu poate să trezească pe toată lumea.

– Totuși, ia gândește-te, spuse Mebbekew. Ce-ar fi să ne trezim și să descoperim că băiatul lui, Zhatva, e-un flăcău înalt, de șaptesprezece ani? Nyef era înalt

la vârsta asta. În timp ce copiii noștri-s încă mărunței. Și ultimii doi băieți ai tatei, Oykib și Yasai. Și Padarok al tău, Zdorab.

Zdorab zâmbi stins.

– Padarok n-o să fie înalt.

– O să devină bărbat. Nu-i un plan prostesc, spuse Mebbekew. O să-i îndoctrineze pe parcursul călătoriei, ca să vadă lucrurile ca el.

Elemak încuviință. Se gândise deja la toate astea.

– Problema e ce facem în situația asta?

– Stăm treji și noi.

Elemak clătină din cap.

– A spus deja că nava n-o să fie lansată până când n-a adormit toată lumea, cu excepția lui.

– În cazul ăsta, nu mai plecăm! spuse Mebbekew. Să decoleze el spre Pământ și, imediat ce-a plecat, ne putem duce familiile la Basilica.

– Meb, zise Elemak, ai uitat că nu mai ești bogat? Viața la Basilica ar fi mizerabilă. Dacă n-or să ne arunce-n închisoare. Sau să ne omoare pe loc.

– Iar călătoria ar fi îngrozitoare, cu copii mici, adăugă Zdorab. Ca să nu mai spun că Shedemei și cu mine nu vrem să facem acest lucru.

– Prin urmare, zburați cu Nafai, replică Mebbekew. Nu-mi pasă ce faceți voi.

Elemak îl asculta pe Mebbekew dezgustat. Cât putea să fie de *prost?* Zdorab le adusese la cunoștință cele spuse de Chveya. Zdorab nu fusese aliat cu ei înainte, dar acum, pentru că îi erau amenințați copiii, ei aveau un excelent prilej să-l smulgă o dată pentru

totdeauna din anturajul lui Nafai. Apoi, tabăra acestuia din urmă va fi formată doar din el însuși, tata și Issib – cu alte cuvinte: Nyef, bătrânul și infirmul.

– Zdorab, rosti Elemak, iau foarte în serios chestia asta. Cred că n-avem altă opțiune decât să ne prefacem că respectăm planul lui Nafai. Dar cu siguranță trebuie să existe vreo modalitate de a intra în computerul navei și de a-l seta să ne trezească pe parcursul călătoriei, într-un moment în care Nafai va crede că totul se desfășoară conform voinței lui, astfel încât o să-l luăm prin surprindere. Ce părere ai?

– Cred că-i o tâmpenie, spuse Mebbekew. Ai uitat ce este *cu adevărat* computerul navei?

– Așa este? îl întrebă Elemak pe Zdorab. Computerul navei e identic cu așa-numitul Suflet Suprem?

– Păi, atunci când te gândești la chestia asta, poate că nu. Vreau să spun că Sufletul Suprem a fost inițiat *după* ce-au venit aici primele nave spațiale. Și-a descărcat o parte din el însuși în computerele navei, dar nu este la fel de familiarizat cu ea așa cum este cu echipamentele electronice în care a locuit în ultimii patruzeci de milioane de ani.

– E-un lucru neînsuflețit, mormăi Mebbekew disprețuitor.

Elemak continuă să-l privească pe Zdorab.

– Hm, spuse Zdorab. Nu-s sigur. Dar nu cred că pasagerii inițiali ar fi... Vreau să zic, nu și-au dat viețile *lor* pe mâna Sufletului Suprem. Generația următoare a fost, nu ei. Așa încât probabil computerele navei...

– Și probabil, dacă găsești o cale să fii dibaci în privința asta.

– Îndrumare greșită, rosti Zdorab. Există un program de calendar pentru a programa evenimentele din timpul călătoriei. Corecții ale rutei și altele. Dar Sufletul Suprem îl va controla adesea, îmi închipui.

– Gândește-te la chestia asta, spuse Elemak. Nu-i chiar punctul meu forte.

Zdorab se înfășoșă vizibil. Elemak se așteptase la așa ceva. Asemenea omuleților slabi și studioși, Zdorab era flatat să se bucure de respectul cuiva ca Elemak, un bărbat solid, puternic, un conducător, charismatic și periculos. Era ușor să-l câștigi. După toți acești ani în care îl văzuse pe Zdorab în buzunarul lui Nafai, fusese uimitor de ușor, la urma urmei. Era nevoie de răbdare. Să aștepți. Să nu grăbești lucrurile.

– Contez pe tine, spuse Elemak. Dar, indiferent ce-o să faci, nu pomeni despre asta după aceea. Nici măcar mie. Cine știe ce anume poate auzi computerul?

– Cum, de exemplu, probabil c-a auzit tot ce-am vorbit aici, remarcă Mebbekew insolent.

– Zdorab, așa cum am discutat, fă tot ce se poate. S-ar putea să nu fie posibil. Dar dacă tu poți face *ceva*, e mai mult decât putem întreprinde Mebbekew sau eu.

Zdorab încuviință din cap gânditor.

Ești al meu acum, își zise Elemak. Indiferent ce se va-ntâmpla, Nyef l-a pierdut, și asta din pricină că el sau nevastă-sa nu și-a ținut gura de față cu copiii. Nafai e slab și prostovan. Slab, prostovan, nu-i potrivit să conducă.

Iar dacă o să le facă un rău cât de mic copiilor lui Elemak, în cazul ăsta n-o să piardă doar funcția de conducător. Dar, oricum, nu era decât o problemă de timp. Poate după ce va muri tata, o să vină ziua în care vor fi spălate toate insultele și umilințele. Bărbații de onoare nu-l iartă pe dușmanul care minte, înșală, spionează și trădează.

– Hai să facem câțiva pași, îi spuse Nafai lui Luet.

Ea îi zâmbi.

– Nu suntem deja destul de obosiți?

– Hai să facem câțiva pași, spuse el din nou.

O conduse de la hangarul de reparații în care locuiau cu toții pe terenul dur și plat de aterizare. Mergea înaintea ei, nu către navele spațiale, ci în câmp deschis, până când se îndepărtară.

– Luet, rosti el.

– Oh, spuse ea. Suntem supărați în legătură cu ceva anume.

– Nu știu despre noi, răspunse el. Dar *eu* sunt supărat.

– Ce-am făcut?

– Nu știu dac-ai făcut ceva, zise el. Dar Zdorab a introdus o dată de trezire în calendarul navei.

– De ce să fi făcut asta?

– A setat-o la jumătatea călătoriei. Ca să-l trezească. Și pe Shedemei. Și pe Elemak.

– Pe Elemak?

– De ce să fi făcut Zdorab lucrul ăsta? întrebă Nafai.

– Habar n-am, spuse Luet.

– Păi, poți să te gândești la asta câteva clipe? Îți vine prin cap ceva ce-ai putea ști, care te-ar ajuta să-ți dai seama?

Luet începuse să se enerveze.

– Nafai, ce-i chestia asta? Dacă știi ceva, dacă vrei să mă acuzi de ceva, atunci...

– Dar nu știu nimic, răspunse bărbatul. Sufletul Suprem mi-a spus c-a descoperit programelul de trezire al lui Zdorab. Când l-am întrebat: „De ce?", el a replicat: „Întreab-o pe Luet."

Luet roși.

Nafai se încruntă.

– Deci, spuse el. Acum îți vine ceva în minte?

– Sufletul Suprem se joacă cu noi.

– Oh, serios?

– N-ar trebui să ne surprindă, replică Luet. Tot timpul a făcut asta.

– Ai ceva-mpotrivă să-mi deslușești și mie de-a ce se joacă de data asta?

– Probabil că-i o legătură, deși nu-mi dau seama... ah, ba da. Chveya m-a auzit vorbind.

Nafai își duse mâna la frunte.

– Oh, acum e totul clar. *Ce anume* te-a auzit Chveya spunând?

– M-a auzit vorbind cu Sufletul Suprem. Aseară. Despre... știi tu ce.

– Nu, nu știu.

– Nu cred că vorbești serios, spuse ea.

– Din ce în ce mai serios.

– Vrei să spui că Sufletul Suprem nu ți-a zis nimic? Despre intenția sa de a-i ține treji pe copii în timpul călătoriei?

– Nu fi absurdă. N-avem destule provizii ca să-i ținem pe toți treji. E vorba de zece ani!

– Nu știu, replică Luet. Sufletul Suprem a spus c-avem suficiente provizii ca tu, eu și încă doisprezece dintre copii să stăm treji cea mai mare parte a drumului.

– Dar de ce-am face așa ceva? întrebă Nafai. Motivul principal al intrării în stare de hibernare este că zece ani pe o navă spațială o să fie incredibil de plictisitori. Nici *eu* nu intenționez să stau treaz pe întreaga durată. Copiii noștri ar trebui oare să-și petreacă zece ani din viață – mai mult de jumătate – într-o cratiță de metal?

– Sufletul Suprem nu ți-a vorbit despre asta, spuse ea. Ceea ce mă supără foarte tare.

Nafai se uită la ea, așteptând o explicație.

– E vorba de copiii noștri mai mari, toți cu excepția gemenilor, și de ai Shuyei până la Netsya, de băiatul și de fata lui Shedemei, de frații tăi Oykib și Yasai.

– De ce nu cei mici?

– Nu-ți poți petrece primii doi ani de viață în gravitație scăzută.

– Nu merge, spuse Nafai. Chiar dacă ceilalți ar tolera lucrul ăsta, copiii nu vor avea pe nimeni de vârsta lor cu care să se căsătorească, cu excepția celor doi ai lui Shedemei. Ceilalți sunt frați sau veri buni

sau, în cel mai bun caz, Oykib și Yasai, care sunt veri de gradul doi.

– Nyef, i-am spus de mai multe ori asta. Crezi că nu-mi dau seama că e o idee stupidă? Probabil c-asta a auzit Chveya noaptea trecută. Mă certam cu Sufletul Suprem.

– Luet, Sufletului Suprem nu-i nevoie să-i vorbești cu glas tare, spuse el.

– *Eu* așa vorbesc, replică ea.

– Ei, bine, indiferent ce anume s-a-ntâmplat, se pare că Zdorab consideră că trebuie să se trezească în mijlocul călătoriei ca să mă controleze.

– Cred că-i supărat, spuse Luet.

– Păi, putem face doar un singur lucru.

Nafai o luă de mână. Se înapoiară la hangarul de reparații.

Dură doar câteva minute să-i adune pe adulți în bucătărie, în jurul mesei mari la care mâncau, cu schimbul. Ca de obicei, Elemak părea destul de plictisit, în vreme ce Mebbekew era de-a dreptul ostil.

– Ce-nseamnă asta? întrebă el. Nu mai putem nici să mergem la culcare la ore normale?

– E ceva care trebuie lămurit chiar în momentul ăsta, spuse Nafai.

– Oh, a făcut careva dintre noi vreo boacănă? întrebă Meb, în batjocură.

– Nu, replică Nafai. Dar unii dintre voi credeți că Luet plănuiește ceva – nu, dacă mă gândesc bine, probabil că socotiți că *eu* pun la cale ceva – și vreau să discutăm deschis lucrul ăsta, chiar acum.

– Discuții deschise, spuse Hushidh. Ce idee stranie.

Nafai o ignoră.

– Se pare că Sufletul Suprem a încercat s-o convingă pe Luet să facem niște tâmpenii cu unii dintre copii, pe parcursul călătoriei.

– Tâmpenii? Volemak, tatăl lui Nafai, părea nedumerit.

– Tâmpenii, răspunse Nafai. De exemplu, să-i ținem treji pe unii din ei, pe durata călătoriei.

– Dar asta ar fi cumplit de plictisitor pentru ei, rosti sora mai mare a lui Nafai, Kokor.

Nafai nu îi răspunse, privi doar în jur, de la unul la altul. Era plăcut să observe că până și Elemak, care era cu siguranță la curent cu ideea de a-i ține pe copii treji și înțelegea toate implicațiile, nu era deloc surprins de ceea ce făcea Nafai.

– Știu că unii dintre voi ați aflat de asta chiar înaintea mea. Eu am aflat despre întreaga tărășenie doar datorită faptului că Sufletul Suprem a descoperit semnalul de trezire pe care l-ai setat în calendarul navei, Zdorab.

Privirea rapidă aruncată de Mebbekew lui Zdorab, precum și felul în care acesta s-a uitat iute într-o parte i-au confirmat că și Meb era la curent cu semnalul de trezire. Probabil că socotea că micul ceas deșteptător al lui Zdorab îl va trezi odată cu ceilalți.

Dar, bineînțeles, Zdorab era conștient că ar fi fost inutilă trezirea lui Mebbekew. Măcar de și-ar fi dat Meb seama de disprețul cu care era privit de toți ceilalți.

Sau poate că realiza acest lucru, ceea ce explica de ce era tot timpul arțăgos.

– Cred, Zdorab, că-i o idee bună, spuse Nafai. Bineînțeles, Sufletul Suprem ți-a anulat semnalul de trezire, dar o să introduc altul nou. La jumătatea drumului, toți adulții vor fi treziți. Doar pentru o singură zi, ca să puteți să vă controlați copiii aflați în stare de hibernare și să fiți siguri că au vârsta pe care o aveau când am plecat. Nu mă pot gândi la o variantă mai bună de a vă asigura că Sufletul Suprem n-a avut câștig de cauză.

Volemak chicoti.

– Chiar îți imaginezi că poți păcăli Sufletul Suprem?

– Sufletul Suprem înțelege o grămadă de lucruri, dar nu este o ființă umană, replică Luet. Ea nu înțelege cât ne-ar costa, dacă ne-ar fi luată copilăria copiilor noștri. Cum te-ai simți, mătușă Rasa, dacă te-ai trezi și-ai descoperi că Okya și Yaya sunt niște bărbați în vârstă de optsprezece și șaptesprezece ani? Și c-ai pierdut atâția ani?

Rasa zâmbi ușor.

– Nu l-aș ierta pe cel care mi-ar face una ca asta. Nici măcar pe Sufletul Suprem.

– Am încercat să-i explic lucrul ăsta. Câteodată nu-nțelege sentimentele omenești.

– Câteodată? murmură Elemak.

– Am... vorbit cu voce tare. În camera mea. Nafai lucra până târziu. Dar Chveya s-a trezit și probabil că trăgea cu urechea de multă vreme atunci când a ciocănit la ușă.

– Vrei să insinuezi că fiica *ta* se ocupă cu spionatul? întrebă Mebbekew, prefăcându-se șocat.

Luet nu-l privi.

– Chveya n-a înțeles ceea ce-a auzit. Îmi cer scuze c-am tulburat pe toată lumea. Știu că unii dintre voi au aflat despre asta, alții nu, dar când Nafai a fost pus în temă despre asta în urmă cu câteva minute, el și cu mine am alergat încoace și... ne-am adunat cu toții.

– Mâine, Zdorab poate verifica dacă semnalul de trezire este setat la jumătatea drumului. Singura modalitate prin care nu ne va trezi este ca Sufletul Suprem să-l anuleze într-una din desele perioade în care eu însumi voi fi adormit. Dar nu cred că se va întâmpla așa ceva, pentru că imediat ce mă voi fi trezit, vă voi trezi manual. Vă spun acum, o dată pentru totdeauna, că nu vor exista șmecherii pe durata călătoriei. Atunci când vom ajunge, copiii noștri vor avea aceleași vârste ca și atunci când am plecat. Singura persoană care va fi îmbătrânit în timpul călătoriei voi fi eu și, credeți-mă pe cuvânt, n-am niciun interes să îmbătrânesc mai mult decât minimul necesar spre a opera comenzile navei în siguranță.

– De ce tu trebuie să stai treaz? întrebă Obring, soțul lui Kokor, un șarpe de om, în opinia plină de considerație a lui Nafai.

– Navele n-au fost proiectate să fie conduse de către Sufletul Suprem, zise Nafai. De fapt, programul Sufletului Suprem n-a fost scris în totalitate decât după ce flota originală a ajuns pe Harmony. Computerele de aici au capacitatea de a stoca programul Sufletului

Suprem, dar niciun program în sine nu este capabil să controleze simultan toate computerele navei. E pentru siguranță. Redundanță. Sistemele nu se pot defecta toate deodată. Oricum, sunt diverse lucruri pe care trebuie să le fac din când în când.

– Pe care *cineva* trebuie să le facă, murmură Elemak.

– Am mantia, spuse Nafai. Iar lucrul ăsta l-am clarificat mai demult, cred. Vreți să reluăm certurile din trecut?

Nimeni nu dorea, în aparență.

– Fiule, rosti Volemak, n-o să poți să-l oprești pe Sufletul Suprem să facă ceea ce știe el că-i bine.

– Sufletul Suprem greșește, zise Nafai. Asta-i tot. Nici unul dintre voi nu mi-ar ierta-o dac-aș da ascultare Sufletului Suprem în problema asta.

– Așa este, spuse Mebbekew.

– Și nici eu nu mi-aș ierta-o, adăugă Nafai. Prin urmare, am închis discuția. Zdorab o să vadă calendarul mâine, iar el sau cine mai dorește va putea să-l verifice din nou înainte de lansare.

– Foarte drăguț din partea ta, spuse Elemak. Cred c-o să putem dormi cu toții mai bine în noaptea asta, încredințați că nu se urzește nimic pe la spatele nostru. Mulțumim c-ai fost atât de cinstit și de deschis față de noi.

Se sculă de la masă.

– Nu, rosti Volemak. Nu puteți scăpa dacă vă răzvrătiți împotriva Sufletului Suprem. Nimeni nu poate. Nici măcar tu, Nafai.

– Tată, tu și cu Nafai puteți să discutați cât vreți problema asta, spuse Elemak. Dar Edhya și cu mine ne ducem la culcare.

Se ridică și, luându-și soția pe după umeri, o conduse afară din încăpere. Îl urmară majoritatea celorlalți – Kokor și soțul ei, Obring, Sevet și soțul ei, Vas, Meb și soția lui, Dolya. În timp ce se îndreptau spre ușă, Hushidh și Issib se opriră să mai schimbe câteva cuvinte cu Nafai și Luet.

– Foarte bună ideea asta, spuse Hushidh, să-i chemi pe toți așa. A fost extrem de convingător. Numai că Elemak n-o să creadă nimic din ceea ce faci tu. Doar l-ai convins de faptul că mergi pe ocolite.

– Mersi pentru o analiză atât de rapidă, spuse răutăcios Luet.

– Mulțumesc, rosti Nafai iute. Nu sper ca Elemak să aprecieze la adevărata valoare ceea ce fac eu.

– Voiam doar să știi, zise Hushidh, că bariera dintre tine și Elemak e mai puternică și mai profundă decât orice legătură dintre oricare două persoane de aici. Într-un fel, e și asta o formă de legătură. Dar dacă-ți imaginezi că mica scenetă de azi o să-l convingă, te-nșeli.

– Dar cu voi cum e? întrebă Luet. V-a convins?

Hushidh zâmbi slab.

– Luet, încă te văd separată de toți ceilalți, cu excepția soțului și a copiilor tăi. Când o să se *schimbe* lucrul ăsta, o să-ncep să cred în promisiunile bărbatului tău.

Apoi se întoarse și plecă. Issib zâmbi, ridică neputincios din umeri și se duse după ea.

Zdorab și Shedemei șovăiau.

– Nafai, spuse Zdorab, vreau să-mi cer scuze.

– Înțeleg perfect, răspunse Nafai. Vi s-a părut că plănuim ceva pe la spate. Și eu aș fi făcut la fel, dacă m-aș fi gândit la asta.

– Nu, spuse Zdorab. Ar fi trebuit să vorbesc cu tine între patru ochi. Ar fi trebuit să aflu ce anume se-ntâmplă.

– Zdorab, niciodată nu le-aș face ceva copiilor tăi fără aprobarea ta.

– Iar eu n-aș da-o niciodată, replică el. Avem mai puțini copii decât toți ceilalți. Când mă gândesc la amândoi – la faptul de a ne fi luată copilăria lor...

– Nu se va-ntâmpla așa ceva, zise Nafai. N-am nevoie de copiii tăi. Vreau să se scurgă rapid și fără evenimente pentru noi călătoria și să ne întemeiem noua colonie pe Pământ. Nimic altceva. Îmi pare rău că-ți faci griji din pricina asta.

Zdorab zâmbi atunci. Shedemei nu. Ea se uită fioros la Nafai, apoi la Luet.

– Nu eu am cerut să vin în călătoria asta, după cum știți.

– Ne-ar fi imposibil să reușim fără tine, spuse Nafai.

– Dar există o întrebare, rosti Luet.

– Nu, Lutya, spuse Nafai. Parcă deja am...

– E ceva ce trebuie să aflăm! spuse Luet. Indiferent ce s-ar întâmpla. Vreau să spun, Shedya, că probabil că ți-e limpede că cei doi copii ai voștri sunt singurii care nu se vor confrunta c-o problemă de consangvinitate.

– Bineînțeles, spuse Shedemei.

– Dar ce se-ntâmplă cu ceilalți? Vreau să zic: nu-i periculos pentru noi toți?

– Nu cred c-o să fie o problemă, răspunse Shedemei.

– De ce nu? întrebă Luet.

– Singura situație în care e periculos ca verii să se căsătorească între ei e atunci când există o genă recesivă care poate crea probleme. În momentul în care verișorii se căsătoresc între ei, copiii lor pot primi gena recesivă din ambele părți și, ca atare, se poate manifesta. Retard mental. Diformitate fizică. Boală debilitantă. Chestii de soiul ăsta.

– Și asta nu-i o problemă?

– N-ați fost atenți? întrebă Shedemei. N-ați învățat nimic pe vremea în care erați la Basilica? Sufletul Suprem v-a crescut pe toți ani de-a rândul. Aducându-i pe tatăl și pe mama ta la un loc, Luet, de exemplu, din direcții opuse ale mării, Sufletul Suprem s-a asigurat că moleculele voastre genetice sunt curate. Voi *n-aveți* nicio trăsătură recesivă care să genereze probleme.

– De unde știi lucrul ăsta?

– Pentru că, dac-ați fi avut, ele s-ar fi manifestat deja. Nu pricepeți? Sufletul Suprem a căsătorit de ani buni verișori între ei, ca să vă producă pe voi, care sunteți atât de receptivi la influența ei. Toți idioții sau infirmii care-au apărut au fost eliminați.

– Nu chiar toți, spuse Rasa.

Cu toții își dădură imediat seama că ea se gândea la Issib, fratele mai vârstnic al lui Nafai. Pentru că mușchii mari au fost incontrolabili din naștere, fără

putință de remediere, el nu putea să meargă sau să se miște fără ajutorul unor flotoare magnetice sau al scaunului zburător.

– Nu, rosti Shedemei. Bineînțeles că nu toți.

– Prin urmare, dacă copiii mei s-ar căsători cu cei ai lui Hushidh...

Luet nu mai termină fraza.

– Hushidh m-a întrebat deja lucrul ăsta cu ani în urmă, spuse Shedemei. Credeam că ți-a spus.

– Nu mi-a spus, răspunse Luet.

– Problema lui Issib nu-i genetică. E vorba de-o traumă prenatală.

Shedemei se uită la Rasa.

– Bănuiesc că mătușa Rasa nu știa că-i însărcinată atunci când s-a produs.

Rasa clătină din cap. Nimeni n-o întrebă ce anume i se întâmplase lui Issib, pe vremea când era în pântecele ei.

– Nu se va transmite genelor copiilor voștri, spuse Shedemei. Vă puteți căsători copiii după placul inimii. Dacă asta-nseamnă că-i veți lăsa-n pace pe copiii mei, eu o să fiu foarte recunoscătoare.

– Nu plănuiam nimic! strigă Luet, revoltată.

– Cred că Nafai n-avea nicio intenție, spuse Shedemei, pentru c-a discutat, imediat, problema asta cu noi toți.

– Nici eu n-aveam de gând să fac lucrul ăsta! insistă Luet.

– Eu cred c-aveai, replică Shedemei. Cred că încă mai vrei.

Se întoarse și părăsi încăperea, Zdorab pășind nervos în urma ei.

Afară, pe coridor, Zdorab îl găsi pe Elemak, așteptând. Lăsând-o pe Shedemei să o ia înainte, Zdorab și Elemak se apropiară unul de celălalt.

– Îmi dau seama că te-ai comportat într-o manieră foarte subtilă, rosti Elemak.

Zdorab privi în sus către el și zâmbi.

– Am fost cu siguranță stângaci, este? Sufletul Suprem a descoperit imediat alarma mea de trezire.

Apoi îi făcu cu ochiul și păși mai rapid, lăsându-l în urmă pe Elemak. Acesta merse lent, gânditor. Apoi zâmbi ușor și o luă pe coridorul care ducea la camerele familiale.

La bucătărie, doar Volemak și Rasa rămăseseră cu Nafai și cu Luet.

– Ești nechibzuit, rosti Volemak. Trebuie să faci ceea ce cere Sufletul Suprem.

– Sufletul Suprem ne cere să acceptăm că, tot timpul de-acum înainte, colonia noastră va fi divizată în două facțiuni ireconciliabile și să acționăm în așa fel încât să facem prăpastia atât de adâncă încât să persiste vreme de generații întregi.

– Atunci, fă lucrul ăsta, spuse Volemak.

– Discuția asta nu-și are rostul, replică Nafai. Nu-i așa, mamă?

Rasa oftă.

– Sunt lucruri pe care o persoană de bun-simț nu le va face niciodată, zise ea. Nici măcar pentru Sufletul Suprem.

– Există aspecte mai importante, spuse Volemak.

– Am acești ultimi trei copii, zise Rasa. Oykib, Yasai și drăgălașa mea fetiță. L-aș urî pentru totdeauna pe cel care mi i-ar lua. Chiar și pe tine. Se uită de la Nafai la Luet. Sau pe tine. Apoi îl privi pe soțul ei. Ori pe tine.

Se ridică în picioare și părăsi încăperea.

Volemak oftă și se ridică.

– O să vedeți, rosti el. Sufletul Suprem nu trebuie luat în zeflemea.

– Cumva, printre picături, Sufletul Suprem trebuie să țină cont și de sentimentele *noastre,* replică Nafai.

Dar Volemak nu mai rămăsese ca să-i audă ultimele cuvinte.

Luet îl luă pe Nafai în brațe, ținându-l strâns.

– Ar fi trebuit să-ți fi spus mai devreme, zise ea. Dar m-am temut c-o să faci exact ce-ți cere Sufletul Suprem.

– Se pare că Sufletul Suprem mă cunoaște mai bine decât tine, replică Nafai. Din cauza asta nu mi-a spus nimic.

– Hai la culcare, bărbate, rosti Luet.

– Am ceva de lucru, răspunse el.

– Prin urmare, o să plecăm c-o zi mai târziu, spuse ea.

– Am ceva de lucru.

Ea oftă, îl sărută și plecă.

Nafai își tăie o bucată de pâine, o înveli în jurul unei *podorojni* ușor prea coapte și începu să muște din ea în timp ce părăsea hangarul de reparații și se îndrepta din nou către nava spațială.

(Nu eşti tu un om inteligent?)

Cred că da, răspunse Nafai în tăcere.

(Toată lumea crede că nu am discutat niciodată problema asta cu tine.)

N-ai făcut niciodată aşa ceva.

(A mă ignora nu înseamnă a nu mă fi auzit.)

N-a fost niciodată o discuţie. Nici n-o să aibă loc.

(Va avea, pentru că trebuie. Şi tu, şi Luet veţi muri, dacă nu o să discutăm.)

Nu poţi să vezi în viitor.

(Elemak o să îţi ia copiii şi o să îi facă sclavi.)

N-o să pedepsească copiii pentru faptele părinţilor.

(Atunci o să spună că i-a luat în adopţie. Eiadh va fi cea care o va transforma în sclavie.)

N-o să se-ntâmple una ca asta.

(Se va întâmpla, dacă nu te înconjori cu încă şase tineri a căror loialitate faţă de tine este totală.)

Şi-ţi mai spun o dată, pentru a mia oară, că n-o să iau în seamă problema asta fără acordul părinţilor lor. N-o să ridic un deget ca să-i conving. Ba mai mult, o să combat poziţia asta.

(Aceasta este o strategie extrem de înţeleaptă, Nafai. Astfel, ei nu te vor putea învinovăţi atunci când vor regreta că şi-au dat acordul.)

Nafai clătină din cap.

N-or să fie de acord în vecii vecilor, rosti el tăcut.

(Îmi subestimezi puterea de persuasiune.)

4

PUTERE DE CONVINGERE

Shedemei îi controlă încă o dată pe copii. A treia oară în noaptea aceea. Când reveni în pat, Zdorab era treaz.

– Îmi cer scuze, zise ea. Am avut un vis.

– Un coşmar, vrei să spui, rosti el.

Pentru o clipă, ea îl înţelese greşit.

– L-ai avut şi tu?

– Nu, replică el, uşor dezgustat. Era unul dintre visele alea?

– Nu, nu, răspunse ea. Nu de la Păstrătorul Pământului, dacă asta mă-ntrebi.

– Lilieci şi nevăstuici.

– Şobolani uriaşi. N-am asemenea vise. Visez grădini, de obicei.

– Dar nu aşa ceva ai visat azi-noapte.

Ea clătină din cap.

– Şi n-o să mi-l povesteşti.

– Dacă vrei, o să ți-l povestesc.

El așteptă.

– Zdorab, tot timpul ne văd... pe noi, sosind pe Pământ. Ieșind cu toții din navă. Tu și cu mine, neschimbați, exact așa cum suntem în clipa asta. Apoi am văzut un tânăr și o tânără frumoasă pe care îi întâlneam pentru prima dată. El era atrăgător și avea o față strălucitoare, veselă și robustă. Ea era brunetă, dar zâmbetul ei era orbitor, râdea, iar ochii ei radiau inteligență.

– Și el avea optsprezece ani, iar ea șaisprezece, replică el cu amărăciune.

– Rokya și Dabya sunt singurii copii pe care o să-i am, rosti ea.

– Vrei să m-acuzi pe mine pentru asta? După atâția ani?

– N-acuz pe nimeni. Doar... M-am dus la ei. Să văd dacă-s în regulă. Să m-asigur că n-au același vis.

– Și cum ți-ai dat seama că n-aveau? I-ai trezit, ca să-i întrebi?

– Nu știu ce anume visau. Nu știu decât că sunt foarte tineri. Și aștept cu nerăbdare să văd cum vor fi. Peste o săptămână, peste o lună, peste un an și... dar mi-am dat seama și că...

– Ce? întrebă Zdorab.

– Mi-am adus aminte cum erau. Ca bebeluși. Când sugeau la sân. Când au mers pentru prima oară. Când au spus primele cuvinte, când s-au jucat pentru prima dată, când au învățat să citească și să scrie, îmi aduc aminte totul, iar copiii aceia nu mai sunt.

– Nu-i vorba că nu mai sunt, ci c-au crescut.

– Au crescut, știu, dar toate vârstele prin care trec, *astea* dispar. Indiferent ce-ai face, pierzi anii respectivi. Ei cresc, trec pe lângă perioadele astea, își dau la o parte copilăria, nu-ți mulțumesc pentru că-ți aduci aminte de ea.

Zdorab clătină din cap.

– Shedemei, am văzut cum lucrează cu oamenii computerul ăsta crescut peste măsură. Știu că nu vrei să-ți dai copiii să ți-i crească Nafai și Luet. Sunt niște copii ei înșiși.

– Știu că nu vreau. Dar ce anume-i mai bun pentru ei? Ce-i mai bun pentru ei toți? Lumea și-a trimis copiii la război. Și-au dat copiii ca să înfăptuiască mari acte de eroism.

– Iar atunci când i-au pierdut, i-au jelit toată viața.

– Dar nu-nțelegi? N-o să-i pierdem. O să fie ca și cum... ca și cum i-am fi trimis la școală, în altă parte. În Basilica, lumea a făcut tot timpul lucrul ăsta. Și-au trimis copiii în casa altcuiva, pentru a fi educați. Dac-am fi stat acolo, am fi făcut și noi la fel. Ar fi fost deja plecați, amândoi. Singurul lucru pe care l-am pierde cu adevărat ar fi vacanțele.

Zdorab se ridică într-un cot.

– Așa cum ai zis, Shedemei, ăștia doi sunt singurii noștri copii. Nu m-am gândit niciodată c-o să am vreunul. Am acceptat doar ca să-ți fac o favoare, pentru că ești... prietena mea. Și pentru că ți-i doreai atât de mult. Iar dacă m-ai fi întrebat atunci, în momentul în care au fost concepuți, dac-ai putea să renunți

la ei, ți-aș fi răspuns: „E-n regulă, fă ce vrei, sunt ai tăi." Dar acum nu-s numai ai tăi. Eu i-am conceput, oricât de incredibil sună pentru mine lucrul ăsta, i-am educat, i-am îngrijit și i-am iubit. Și hai să-ți spun ceva: Nu vreau să treacă nici măcar o zi fără să stau cu ei.

Ea clătină din cap.

– Nici eu.

– Așa că, Shedya, uită de visele alea. Lasă computerul din cer să facă ce plan vrea. Noi nu facem parte din el.

Ea se întinse în pat, alături de el.

– Oh, eu fac parte din el, fără doar și poate.

– Cum adică? întrebă el.

Ea îi luă mâna într-ale ei.

– Tâmpeniile pe care le-am spus. Despre gene. Cele recesive care se manifestă, toată discuția aia.

Patul se zguduia. Zdorab râdea.

– Nu-i amuzant.

– Nu era nimic adevărat?

– N-am idee dacă-i adevărat sau nu. Ei știu că sunt expert în genetică și cred că știu despre ce vorbesc. Dar nu-i așa. Nimeni nu știe. Adică avem posibilitatea de a cataloga genomurile, dar cea mai mare parte a fiecărei molecule genetice a rămas nedescifrată. S-a considerat că-i ceva lipsit de importanță. Dar nu-i așa. Chestia asta am învățat-o lucrând cu plantele. Totul e... liniștit. În așteptare. Cine știe ce-o să se-ntâmple dac-or să-i lase pe acei verișori să se căsătorească între ei?

Zdorab continua să râdă.

– Nu-i de râs, rosti Shedemei. Cred că ar trebui să le spun adevărul.

– Nu, zise Zdorab. Ceea ce le-ai spus i-a determinat să nu mai vrea să-i includă pe copiii noştri, împreună cu ai lor, în orice experiment s-ar hotărî să facă. Excelent. Aşa trebuie să fie.

– Dar uită-te la Issib.

– Ce, infirmitatea lui e genetică, în realitate?

– Nu, partea respectivă a fost adevărată. Dar suferinţa lui, Zodya. Nu-i drept ca alţi copii, alţi părinţi, să fie lăsaţi să treacă prin aşa ceva, eu una nu pot...

Zdorab oftă.

– Pretinzi că eşti neînduplecată, Shedya, dar eşti moale ca o bucată de brânză într-o zi de vară.

– Mulţumesc c-ai ales o analogie atât de puturoasă.

– Shedya, dacă ce-ai spus nu-i adevărat, cum anume ţi-a trecut prin minte?

– Nu ştiu. Vorbele mi-au ieşit, pur şi simplu, din gură. Pentru că trebuia să spun ceva, ca să le distrag atenţia de la copiii noştri.

– Aşa este. Sufletul Suprem poate să le comunice anumite lucruri, nu-i aşa?

– Permanent.

– Prin urmare, lasă-l pe Sufletul Suprem să le spună să nu-şi căsătorească copiii între ei.

Shedemei analiză câteva clipe respectiva posibilitate.

– Nu m-am gândit la asta, rosti ea. Nu-s dintre cei care lasă lucrurile în seama Sufletului Suprem.

– Şi-ncă ceva, zise Zdorab. Dacă Sufletul Suprem ţi-a pus cuvintele pe buze?

– Oh, nu fi atât de...

– Sunt cât se poate de serios. Spui că pur și simplu ți-au venit cuvintele. De unde știi că nu proveneau de la Sufletul Suprem? De unde știi că nu-s adevărate?

– Păi, nu *știu*.

– Vezi? Nu trebuie să le spui nimic.

Ea nu avea răspuns la asta. Zdorab avea dreptate.

Rămaseră în tăcere, o bună bucată de vreme. Ea crezu că el a adormit. Apoi Zdorab vorbi în șoaptă.

– Noi nu suntem doar un bărbat cu copii și o femeie cu copii, care au aceeași casă și aceiași copii. Nu-i așa?

– Nu, nu suntem doar asta, răspunse Shedemei.

– Mă întreb cât de mult trebuie un bărbat să-și dorească sexual soția pentru ca sentimentele lui față de ea să fie iubire.

Ea își căută cu grijă răspunsul.

– Nu știu dacă sentimentele trebuie să fie sexuale, replică ea.

– Pentru că te admir atât de mult. Iar felul în care te comporți cu Rokya și cu Dabya, mă... încântă, pur și simplu. Și modul în care îi înveți pe toți copiii. Și felul în care te comporți... cu mine. În care ești atât de drăgălașă față de mine.

– Ce altceva aș putea face? Să te bat? Să țip la tine? Ești cel mai teribil de neplictisitor bărbat pe care l-am cunoscut. Nu greșești în nicio privință.

– Cu excepția faptului că nu te satisfac.

Ea ridică din umeri.

– Nu mă plâng.

– Dar te iubesc cu adevărat. Ca pe-o soră. Ca pe-o prietenă. Mai mult decât atât, ca pe-o...

– Ca pe-o soție, interveni Shedemei.

– Da, spuse Zdorab. Exact.

– Iar eu te iubesc ca pe soțul meu, Zdorab. Așa cum ești. Uite-așa. Se întoarse pe o parte, se întinse spre el și îl sărută pe obraz. Uite-așa, repetă ea.

Apoi se întoarse la loc, cu spatele la el, și în scurtă vreme adormi.

Visele apăreau în fiecare noapte, în acele ultime săptămâni dinainte de lansarea navei spațiale *Basilica*. Iar, către sfârșit, cei care le avuseseră veniră la el.

Prima a fost Hushidh, care îi spuse că Sufletul Suprem avusese dreptate, că fisura dintre el și Elemak nu va fi înlăturată niciodată, așa că trebuie să fie în gardă.

– De asemenea, nu-ți respecta promisiunea, zise ea. Nu trezi pe nimeni la mijlocul călătoriei. Ar fi un dezastru, având în vedere că suntem ținuți închiși laolaltă în acel spațiu strâmt.

– Mulțumesc pentru sugestie, spuse Nafai.

– Nu ține cont de mine, dacă vrei, zise Hushidh. În definitiv, tu ești cel care are mantia.

– Nu mă lua așa, replică Nafai. Ești sora mai mare a lui Luet, nu a mea.

– Și știm cu toții ce podoabe sunt surorile *tale* mai mari.

Izbucniră amândoi în râs.

– Transmite-i lui Luet din partea mea că-n momentul în care m-am hotărât să dau ascultare Sufletului

Suprem și să vi-i dau pe cei patru mai vârstnici dintre copiii mei ca să-i educați, am descoperit că legăturile dintre Luet și mine s-au refăcut, la fel de trainice ca întotdeauna. E posibil ca obstacolul să fi fost din vina ei, la început. Dar a fost vina mea că nu l-am depășit până acum.

– O să-i transmit lucrul ăsta, zise Nafai. Dar ar fi mai bine să i-l comunici tu, personal.

– Știam c-o să spui așa ceva, zise Hushidh. Din cauza asta te urăsc.

Îl sărută pe obraz și plecă.

Apoi veniră la el Rasa și Volemak.

– Ar fi fost egoist din partea noastră să nu vrem să-ți încredințăm copiii noștri. S-au născut târziu, spuse Rasa. Asta o să fie o șansă pentru ei să-i ajungă din urmă pe frații lor mai mari.

Volemak zâmbi ușor.

– Pe mine nu mă interesează aspectul ăsta, ca pe Rasa. Ca de obicei, ea se gândește la sentimentele oamenilor mai mult ca mine. Eu doar mi-aduc aminte de toate cele la care am renunțat ca să ajungem până aici și cât de prostesc ar fi din partea noastră să respingem Sufletul Suprem acum. Există încredere, Nafai. Nu risca supraviețuirea întregii colonii, în special a familiei tale, doar pentru a-ți proteja imaginea despre tine ca om care face întotdeauna ceea ce „trebuie".

Nafai îl ascultă pe tatăl său, dar nu află alinare în cuvintele lui.

– Tată, am pierdut acea imagine despre mine însumi atunci când i-am tăiat capul lui Gaballufix. De-atunci,

am regretat lucrul ăsta în fiece zi a existenței mele. Ce prostesc din partea mea, nu-i așa, să vreau să mă cruț de o altă sursă de culpabilitate.

Volemak rămase tăcut, dar nu și Rasa.

– Ne-mbătăm puțin cu puterea, nu-i așa? spuse ea. Ei, Nafai, tu ești încă tânăr, și ca atare consideri că-ntregul univers se-nvârte în jurul tău. Dar în realitate nu-i așa. Sufletul Suprem ne-a convins că-i mai bine ca, pe durata călătoriei, copiii noștri mai mici să fie ținuți treji. Acum tu hotărăști dac-o să ai curajul să faci față mâniei lui Elemak atunci când se va termina.

– Și nu contează pentru voi faptul că i-am dat – că am dat tuturor – cuvântul că n-o să fac lucrul ăsta?

– Sunt tatăl tău, spuse Volemak, iar Rasa este mama ta. Te dezlegăm de jurământ.

– Sunt sigur că Elemak o să se calmeze imediat, în momentul în care-o să audă chestia asta.

Rasa râse ușor.

– Haide, Nafai. Elemak e singura persoană din toată comunitatea asta care n-a crezut nicio clipă c-o să-ți respecți promisiunea. Și știi de ce? Fiindcă știe că dacă s-ar inversa situația, *el* și-ar încălca într-o clipă promisiunea.

– Dar eu nu-s Elemak.

– Ba ești, spuse Volemak. Ești exact ceea ce ar fi fost Elemak, cu excepția faptului că el n-a avut niciodată bunătate sufletească.

Nafai nu era sigur dacă fusese lăudat sau pălmuit.

După Hushidh, după mama și tata, sosi Issib, aducând cu el, ca de obicei, nu doar visele pe care

i le trimisese Sufletul Suprem, ci și idei care să facă lucrurile să meargă mai bine.

– Trebuie să stăm de vorbă, spuse Issib.

Nafai încuviință dând din cap.

– Am tot timpul niște vise.

– Sufletul Suprem, zise Nafai. Știu, și eu le am.

– Nu aceleași, Nyef, rosti Issib. Îl văd pe Xodhya, băiatul meu cel mare, cum iese din nava spațială...

– Tot așa cum îl văd eu pe Zhyat...

– Și-arată exact ca *mine*. Ceea ce-i absurd, pentru că seamănă la față foarte mult cu maică-sa, dar în visul meu el e ca mine. Doar că-i înalt și puternic, brațele, pieptul – ca un zeu. Seamănă cu una dintre statuile alea din jurul parterului vechiului teatru.

– Bineînțeles. Sufletul Suprem nu face altceva decât să te manipuleze, Issib.

– Da, știu lucrul ăsta, spuse Issib. Eram cu tine când i-am ținut piept prima dată, nu-ți amintești? Am făcut-o împreună.

– N-am uitat.

– Am dovedit că nu *trebuie* să facem ceea ce vrea Sufletul Suprem, nu-i așa, Nafai? Dar, apoi ne-am hotărât să-l ajutăm pentru c-am vrut lucrul ăsta. Fiindcă am fost de-acord cu ceea ce-ncerca el să realizeze.

– Și, atât timp cât am fost de acord, eu am cooperat. Deși m-a costat mult, aș putea spune.

– Te-a costat? Pe tine? Mantia de comandant de navă?

– Aș renunța imediat la mantie, dac-aș ști că frații mei mă iubesc.

– Nafai, eu te iubesc. Te-ai îndoit vreodată de lucrul ăsta?

– Nu, n-am vrut să...

– Şi Okya şi Yaya te iubesc. Nu-s ei fraţii tăi? Nu-s eu fratele tău?

– Sunteţi cu toţii.

– Şi cred că nu te interesează nici cât negru sub unghie dacă Meb te iubeşte sau nu.

– Bine, e vorba de Elemak. Mi-aş da mantia de comandant în schimbul respectului lui Elemak, de-aş crede că-l pot obţine.

– Nu vezi, Nyef? N-o să te poţi bucura niciodată de respectul lui.

– Pentru că n-o să-l merit vreodată.

– Prostii. Issib izbucni în râs. Nafai, eşti greu de cap. Nu te poţi bucura de respectul lui, tocmai pentru că-l *meriţi*.

– La şcoală, întotdeauna am urât paradoxurile. Cred că sunt concluziile la care ajung filozofii atunci când...

– Atunci când renunţă să mai gândească, ştiu, nu-i prima dată când spui chestia asta. Dar ăsta nu-i un paradox. Elemak te urăşte pentru că eşti fratele lui mai mic, iar el ştie, *ştie*, că te bucuri, într-o mai mare măsură, de respectul tatei. Din cauza asta te urăşte, pentru că ştie că, în ochii tatei, eşti o persoană mai bună decât el.

– Aş vrea eu.

– Ştii că-i adevărat. Dar dac-ai renunţa la tot, dacă i-ai preda totul lui Elemak, dac-ai renunţa la mantie, dacă ai repudia Sufletul Suprem, crezi că-n cazul

ăsta o să te respecte? Bineînțeles că nu, pentru că-ntr-o atare situație ai *fi* vrednic de dispreț. Slab. Un nimic.

– M-ai convins. N-o să renunț la mantie.

– Mantia nu înseamnă nimic. Tu faci deja ceva mult mai rău.

Nafai se uită lung la el.

– Trebuie să-nțeleg c-ai venit aici ca să-ncerci să mă convingi să-i țin pe cei patru copii mai mari ai tăi treji pe parcursul călătoriei, să ți-i educ, să ți-i cresc, ca atunci când te trezești să-i găsești deja mari?

– Nicidecum, rosti Issib. Mi-ar displăcea situația asta.

– Păi, în cazul ăsta, despre ce-i vorba?

– Ține-i treji și mai trezește-mă și pe mine, din când în când. O dată pe an, vreme de câteva săptămâni. Ca să-i învăț pe copii să lucreze cu computerele, de exemplu. Nu mă-ntrece nimeni în domeniul ăsta.

– N-or să aibă nevoie de computere în noua colonie.

– Atunci matematică. Măsurători. Triangulație. Pot să citesc aceleași cărți ca și tine și să-i învăț ca și tine. Sau aveai de gând să faci aici un laborator de agricultură? De silvicultură, poate? Când o să aducem copacii pe navă?

– Nu m-am gândit încă la asta.

– Vrei să spui că Sufletul Suprem nu s-a gândit la asta.

– Mă rog.

– Fă-o pe rând. Trezește-o pe Luet pentru o vreme, apoi las-o din nou să doarmă. Trezește-mă pe mine, trezește-o pe Hushidh. Trezește-i pe mama și pe tata.

Pentru câteva săptămâni de fiecare dată. Așa o să-i vedem pe copii crescând. N-o să ratăm întregul proces de maturizare. Iar când o să ajungem pe Pământ, ei o să fie bărbați și femei. Gata să te sprijine împotriva celorlalți.

Nafai nu răspunse imediat.

– Nu-n felul ăsta i-a explicat Sufletul Suprem situația lui Luet.

– Păi, e cumva gravat undeva în piatră că trebuie să faci totul după placul Sufletului Suprem? Nu contează metodologia, câtă vreme faci ceea ce vrea, nu-i așa?

– Și Hushidh gândește la fel?

– S-ar putea. În scurt timp.

– N-o să iau niciun copil fără aprobarea părinților.

– Serios? Dar cum rămâne cu copiii înșiși? Ai de gând să-i întrebi și pe *ei?*

– Chiar ar trebui să-i întreb, replică Nafai. O să mă gândesc la aspectul ăsta, Issib. Poate c-o să funcționeze compromisul.

– Bun, zise Issib. Pentru că sunt convins că Sufletul Suprem are dreptate. Dacă nu facem lucrul ăsta, dacă nu-ți dăm tinere și tineri puternici, care să te susțină, atunci în momentul în care o să ne îndepărtăm de nava spațială, când influența Sufletului Suprem slăbește, o să fii un om mort, iar eu la fel.

– O să mă gândesc la asta.

Issib se ridică din scaun și se înclină spre ușă, apoi păși ușor către ea, flotoarele susținându-i aproape integral greutatea. În prag, se întoarse.

– Și-ncă ceva, rosti el.

– Ce anume? întrebă Nafai.

– Te cunosc mai bine decât oricine altcineva.

– Serios?

– De exemplu, știu că Sufletul Suprem a discutat cu tine despre toată povestea asta cu mult înainte ca Luet să spună ceva.

– Da?

– Și mai știu că tot timpul ai vrut să se-ntâmple asta. Numai că n-ai dorit să fie ideea ta. Ai vrut ca noi să fim cei care *te* conving. În felul ăsta, ulterior n-o să te putem învinovăți. Pentru c-ai încercat să ne faci să renunțăm la idee.

– Să fiu oare chiar atât de inteligent?

– Da, spuse Issib. Iar eu sunt chiar destul de inteligent ca să-mi dau seama de asta.

– Păi, în cazul ăsta, nu-s chiar atât de inteligent.

– Ba ești, spuse Issib. Pentru că eu *chiar* vreau ca tu să faci lucrul ăsta. Și nu *voi* putea niciodată să-ți cer socoteală, în cazul în care nu-mi plac rezultatele. Prin urmare, a funcționat.

Nafai zâmbi ușor.

– Aș fi vrut să ai perfectă dreptate, zise el.

– Da? Și unde m-am înșelat?

– Aș vrea, din tot sufletul, să-i las pe copiii noștri să doarmă pe tot parcursul călătoriei. Pentru că mi-aș dori mai degrabă să nu existe nicio diviziune între noi, în noua colonie. Pentru că mai degrabă l-aș face pe Elemak regele nostru, al tuturor, și l-aș lăsa să ne conducă, decât să-l am ca dușman.

– Păi, de ce nu faci asta?

– Pentru că-l urăşte pe Sufletul Suprem. Iar când o s-ajungem pe Pământ, el o să opună aceeaşi rezistenţă la ceea ce va dori Păstrătorul Pământului ca noi să facem. În cele din urmă, o să ne distrugă pe toţi din pricina încăpăţânării lui. Nu poate să fie conducătorul nostru.

– Mă bucur că-nţelegi asta, rosti Issib. Pentru că dac-o să-ţi treacă vreodată prin minte că el ar trebui să conducă, în momentul ăla te va distruge.

Volemak, Rasa, Hushidh, Issib; şi apoi, la urmă, veniră la el Shedemei şi Zdorab, cu doar o oră înainte ca ei toţi să intre în starea de somn pentru călătorie.

– Nu vreau să fac lucrul ăsta, spuse Zdorab.

– Atunci n-o să-i trezesc pe copiii tăi, replică Nafai. Încă nu-s sigur dac-o să trezesc vreun copil.

– Oh, ba eşti, zise Shedemei. Şi-o să ne trezeşti şi pe noi, din când în când, ca să te-ajutăm să-i înveţi. Asta-i înţelegerea.

– Iar când o s-ajungem pe Pământ şi copiii noştri o să fie cu toţii cu zece ani mai vârstnici decât cei ai lui Elya sau ai lui Meb ori ai lui Vasya sau Briya, o să le ţineţi piept împreună cu mine? O să spuneţi: „Am crezut că-i o idee bună. Noi i-am cerut să facă lucrul ăsta"?

– N-o să susţii niciodată c-am considerat că-i o idee bună, replică Zdorab. Dar o să recunosc că ţi-am cerut să faci lucrul ăsta.

– Nu-i bine, spuse Nafai. Dacă nu crezi că-i o idee bună, de ce-mi ceri să-i laşi pe singurii tăi doi copii să ia parte la asta?

– Pentru că, zise Zdorab, fiul meu nu m-ar ierta niciodată dac-ar ști c-a avut o șansă să ajungă pe Pământ ca bărbat, dar din cauza mea a ajuns acolo un băiețel.

Nafai încuviință, dând din cap.

– Ăsta-i un motiv întemeiat.

– Dar, ține minte, Nafai, spuse Zdorab. Același lucru-i valabil și pentru ceilalți copii. Crezi că atunci când Protchnu, băiatul lui Elya, o să se trezească și o să descopere că fiul tău *cel mic,* Motya, e cu opt ani mai mare decât el, în loc să fie cu doi ani mai mic, crezi că o să vă ierte vreodată, pe tine sau pe Motya? Lucrul ăsta o să genereze o ură ce n-o să se stingă niciodată, vreme de câteva generații. O să considere întotdeauna că ceva le-a fost furat.

– Iar ei o să fie bine, zise Nafai. Dar lucrul care le-a fost furat, nu le-a fost luat până când nu l-au refuzat ei.

– N-o să-și aducă aminte de asta.

– Dar tu o să-ți amintești?

Zdorab se gândi câteva clipe.

– Dacă nu, o să-i aduc eu aminte, rosti Shedemei.

Zdorab îi zâmbi cu asprime.

– Hai la culcare, spuse el.

Indiferent cine va fi trezit ulterior, toți vor fi adormiți pentru lansarea propriu-zisă. Era prea mult stres, prea multă suferință ca să fie treji pe parcursul ei. În loc de aceasta, ei vor fi înconjurați de spumă în interiorul compartimentelor de dormit.

Fiecare cuplu își culcă propriii copii, punându-i în compartimentele lor de hibernare, sărutându-i,

apoi coborând capacul și urmărind pe fereastră până când alunecară în somnul indus care constituia începutul procesului. Copiii aveau o oarecare teamă, mai ales cei mai mari, care înțelegeau câte ceva din ceea ce se petrecea, dar mai exista și freamăt, anticipație.

– Iar când o să ne trezim, o să fim pe Pământ? întrebau ei, necontenit.

– Da, le răspundeau părinții.

Apoi Nafai îi luă pe părinți în cabina de comandă și le arătă calendarul cu trezirea setată la jumătatea drumului.

– O s-aveți posibilitatea să vă verificați toți copiii și să vă convingeți că dorm liniștiți, îi asigură Nafai.

– Acum o să dorm complet relaxat, răspunse ironic Elemak.

Nafai îi supraveghe pe toți cum adorm, unul câte unul, și autorizâ secvențial computerele să le administreze sedativele, să-i îmbrace în spumă, să le scadă temperatura corpului până când în trupuri viața abia mai pâlpâia. Apoi intră și el în compartimentul său și trase capacul.

Nicio ființă umană nu văzu cum nava se ridică silențioasă în aer, o sută de metri, o mie, până când ajunse la înălțimea maximă la care o puteau ridica câmpurile magnetice ale terenului de aterizare. Apoi se aprinseră rachetele de lansare, aruncând flăcări, în timp ce nava spațială se înălța pe cerul nopții.

La mare depărtare, pe malul celălalt al mării înguste, călătorii de pe drumul caravanelor ridicară ochii și văzură steaua căzătoare.

– Dar merge-n sus, remarcă unul dintre ei.

– Nu, spuse altul. E doar o iluzie, pentru că vine spre noi.

– Nu, rosti din nou primul. Se înalță-n cer. Și-i prea lentă ca să fie o stea căzătoare.

– Serios? îl luă celălalt în derâdere. Atunci, ce este?

– Nu știu, replică tovarășul său. Dar îi mulțumesc Sufletului Suprem că putem să vedem lucrul ăsta.

– De ce?

– Fiindcă, după milioane de ani, prostule, nu există niciun lucru pe care să nu-l fi văzut vreo ființă umană de-o mie sau de un milion de ori. Dar noi *am văzut* ceva ce nimeni n-a mai văzut până acum.

– Crezi tu.

– Da, cred eu.

– Și la ce folosește? Să vezi ceva nemaipomenit, dar să n-ai habar de ceea ce-ai văzut?

Nava spațială *Basilica* se înălță și mai mult, ieșind din puțul de gravitate al planetei Harmony. Când ajunse suficient de departe, rachetele se opriră. Ele nu vor mai fi folosite decât atunci când va veni vremea ca Basilica să aterizeze într-o altă lume. În schimb, din părțile laterale ale navei se desfășură o rețea, alcătuită din fire atât de fine încât nu puteau fi văzute decât în cazul în care sclipea lumina pe ele, atunci când o moleculă de hidrogen sau o particulă chiar mai mică era prinsă în câmpul de energie generat de rețea. În acel moment i se putea distinge forma, aidoma unei gigantice pânze de păianjen, care aduna praful cosmic spre a produce energie pentru înaintarea navei spațiale.

Basilica începu să accelereze, din ce în ce mai mult, până când Harmony fu lăsată în urmă, doar un alt punct luminos, ce nu putea fi distins de oricare altul. După patruzeci de milioane de ani, ființele umane părăsiseră suprafața acestei lumi și, în pofida tuturor așteptărilor, mergeau acasă.

5

CEL CARE TRAGE CU URECHEA

Ceilalți copii presupuneau, la trezire, că au ajuns pe Pământ. Așa li se spusese înainte de a fi adormiți în compartimentele de hibernare – când o să va treziți, o să fim pe Terra.

Oykib, însă, știa deja că el se va trezi cu mult înainte de acest moment. Nu era surprins că, în loc de gravitație normală, el părea incredibil de ușor și de puternic, fiecare pas trimițându-l până în tavan. Așa se întâmplă în spațiu, când, în locul unei planete care să te tragă în jos, ai doar accelerația navei. Iar dacă avea vreun dubiu, acesta fu risipit de faptul că Nafai și Luet îi adunaseră pe copii în biblioteca navei – spațiul deschis cel mai amplu de pe Basilica, doar cu excepția centrifugii – Oykib putea distinge slabul murmur al Sufletului Suprem adresându-se lui Nafai și Luet:

(E o idee proastă. Nu le da posibilitatea de a alege. La vârsta asta, copiii sunt prea mici ca să aleagă ceva

atât de important. Părinții lor au fost deja de acord. Dacă le vei spune că au de ales, când în realitate nu au alternativă, nu vei obține decât ura lor. Și așa mai departe.)

Oykib auzise frânturi de astfel de conversații încă din fragedă copilărie. Nu-și aducea aminte de vreo perioadă fără așa ceva. Totuși, la început, era precum muzica, precum vântul, precum sunetul valurilor pentru un copil care crește la malul mării. N-avea nicio părere despre asta, nu căuta vreun înțeles ascuns. Dar, treptat, cam pe când avea patru sau cinci ani, începu să realizeze că acest zgomot de fond conținea nume; că în el existau idei, care ulterior au apărut în cadrul discuțiilor dintre adulți.

Cu toate că glasurile erau doar în mintea sa, și prin urmare insonore, el începu să asocieze anumite moduri de gândire cu anumite persoane. Începu să remarce că uneori, atunci când era cu mama sau cu tata, Nafai sau Issib, Luet ori Hushidh, conversația pe care o auzea cel mai clar era cea care părea adecvată la ceea ce discutau cu altcineva. De exemplu, o vedea pe Luet încercând să facă față unei dispute dintre Chveya și Dazya și auzea pe cineva spunând: „De ce nu se apără singură în fața Dazyei? De ce se dă la o parte în felul ăsta?" Iar altcineva – vocea cea mai constantă, cea mai puternică – spunea: „Se apără singură, se descurcă bine, ai răbdare, nu trebuie să învingă pe față, atâta vreme cât o asiguri de respectul tău." În acest fel știa că o manieră pasionată, intimă, însemna că o auzea pe Luet; una mai reținută, mai calmă, dar mai nesigură

îi aparţinea lui Hushidh. Vocea cea mai practică, cea mai nerăbdătoare, cea mai logică era a lui Nafai.

Chiar şi aşa, totuşi, el era prea tânăr ca să-şi dea seama că nu trebuia să audă asemenea lucruri. Prima dată asta i-a devenit clar din pricina viselor, căci ele reprezentau una dintre cele mai puternice modalităţi de comunicare ale Sufletului Suprem. O dată, când Oykib era foarte mic, venise în casă Luet, ca să discute cu mama un vis pe care-l avusese. Când a terminat, Oykib a spus cu glas piţigăiat: „Şi eu am avut visul ăsta", apoi a repetat lucrurile pe care le văzuse Luet.

Mama i-a răspuns atunci cu un zâmbet, dar el ştia că nu-l credea că avusese acelaşi vis. A doua oară s-a întâmplat cu un vis de-al tatei; mama l-a luat pe Oykib de o parte şi i-a explicat cu blândeţe că nu era nevoie să susţină că avea aceleaşi vise ca şi ceilalţi. Era mai bine să povestească doar visele pe care le-a avut el.

Pe Oykib îl deranja faptul că nu era crezut şi, pe măsură ce creştea, îl deranja tot mai mult. De ce, deşi exista atât de multă comunicare între aceşti oameni mari şi Sufletul Suprem, nu puteau accepta că el, un băiat de trei sau de patru ani, poate avea aceeaşi comunicare? În cele din urmă, hotărî că problema consta în faptul că visul fusese trimis altcuiva – era adecvat situaţiei respectivei persoane şi deloc potrivit pentru el. Prin urmare, oamenii mari ştiau că Sufletul Suprem nu i-ar fi trimis niciodată lui un astfel de vis, pentru că n-avea nicio legătură cu viaţa lui. Iar, în realitate, Sufletul Suprem *nu-i trimisese* lui visul. Visele şi conversaţiile de fundal erau reale, dar nu erau ale sale.

„De ce n-are Sufletul Suprem să-mi spună nimic *mie*?" se întreba el.

Când Oykib împlini opt ani, învățase de mult să păstreze pentru sine ceea ce auzise trăgând cu urechea. Era, prin fire, liniștit și rezervat, preferând să rămână tăcut într-un grup mai mare, ascultând ceea ce se vorbește, dând o mână de ajutor atunci când era nevoie.

Înțelegea mai mult decât își imagina cineva, pe de-o parte pentru că crescuse trăgând cu urechea la problemele adulților discutate cu un vocabular de adult, pe de alta fiindcă putea auzi, odată cu conversațiile vocale, frânturi din dialogurile interioare, atunci când Sufletul Suprem făcea sugestii, se străduia să determine o stare sufletească, iar, câteodată, încerca să distragă pe cineva de la ceea ce gândea sau făcea. Problema era că pe Oykib lucrul acesta îl distrăgea întotdeauna, astfel încât nu prea mai avea gânduri proprii, atât de ocupată îi era mintea în încercarea de a urmări tot ceea ce se petrecea în jurul lui. Atunci când deschidea, în sfârșit, gura pentru a vorbi, nu putea fi sigur dacă răspundea la ceea ce se spusese cu glas tare sau lucrurilor pe care le înțelesese doar pentru că trăsese cu urechea la ceea ce n-ar fi trebuit.

Mai exista încă un motiv pentru care Oykib vorbea atât de puțin. Învățase despre discreție și secrete și știa că lumea n-ar fi încântată dacă ar afla cât de multe știa el. Bănuia că i-ar fi iritat să știe că până și gândurile lor cele mai intime, care luaseră naștere în mintea lor, acolo unde le putea accesa Sufletul

Suprem, erau auzite, analizate și stocate în mintea unui băiețel de șase sau șapte ori opt ani.

Câteodată, povara acestor secrete era mult prea grea pentru Oykib. Din această cauză începuse să discute cu fratele lui mai mic, Yasai. Nu-i mărturisise niciodată lui Yaya felul în care afla lucrurile. În schimb, întotdeauna spunea ceva de genul: „Pun pariu că Luet e supărată din cauza că Hushidh n-o strunește niciodată pe Dazya, când se poartă autoritar cu copiii mai mici", sau „Tata nu-l iubește cu adevărat pe Nafai mai mult decât pe oricine altcineva, pur și simplu Nafai e singurul care înțelege ceea ce face tata și-l poate ajuta să facă asta." Oykib era conștient de faptul că Yaya era uluit de cât de des se dovedeau a fi corecte „intuițiile" fratelui său și că Yaya era flatat că se bucura de încrederea „înțeleptului" său frate mai mare; câteodată avea senzația că-i un farsor, că-l lasă pe Yaya să-și închipuie că Oykib a ajuns, pur și simplu, la respectivele concluzii. Dar avea senzația, fără a ști de ce, că n-ar fi fost o idee bună să-i împărtășească nici măcar lui Yaya modul în care se revărsau în mintea lui toate comunicările cu Sufletul Suprem. Yaya putea păstra un secret, dar ceva *atât* de important n-avea cum să nu-i scape, cândva.

Așa că Oykib își ținea secretele pentru el. Perioada cea mai delicată a fost cu câteva luni în urmă, când Nafai s-a dus în munți, a ieșit din perimetru și a descoperit navele spațiale. Oykib a auzit niște lucruri teribile, înfricoșătoare. Luet care stăruia ca Sufletul Suprem să-i apere soțul. Sufletul Suprem care îndemna

pe altcineva să fie calm, fii calm, nu-ți ucide fratele, n-o să mai poți trăi împăcat cu tine după aceea dacă îți vei omorî fratele. În acel moment, el cunoștea suficient de bine comunitatea ca să știe cine anume plănuia să-l omoare pe Nafai. Oykib își dorea cu ardoare să facă ceva, dar nu putea; de fapt, era aproape imobilizat de potopul de nevoi, strigăte, cereri, rugăminți și plângeri. Era de-a dreptul înfricoșat; se ducea la mama și se agăța de ea, auzind-o cum îi spune lui Volemak: „Vezi cum culeg copiii diverse vorbe fără să le înțeleagă?"

El ar fi vrut să replice: „Înțeleg foarte bine că Elemak și Mebbekew plănuiesc să-l omoare pe Nafai, apoi să ne conducă – știu lucrul ăsta fiindcă l-am auzit din întâmplare pe Sufletul Suprem când încerca să-i oprească. Știu că Luet e îngrozită, la fel ca și tine, că Nafai ar putea fi omorât. Dar mai știu și că Sufletul Suprem îi spune lui Nafai o grămadă de lucruri, lucruri importante, lucruri frumoase, doar că el e atât de departe încât prind doar câteva licăriri din toate astea și mai știu că lui Nafai nu-i este deloc frică, el e doar extrem de încântat și strigă în continuu în sinea sa: «M-am prins! Asta-i, deci! Acum înțeleg! Da!»" Dar nu putea să explice nimic din toate acestea. Nu putea decât să se agațe de mama lui, până când aceasta îl dădea la o parte, ca să-și vadă de ale ei, iar apoi să se ducă să vorbească cu Yasai despre asta. „Cred că Elya și Meb vor să-l omoare pe Nyef azi, când o să se întoarcă", rosti el, iar Yaya făcu ochii mari. „Cred, totuși, că Nyef nu-i îngrijorat, fiindcă a devenit atât de puternic încât nimeni nu-i mai poate face vreun rău."

Când se termină totul, iar Elemak și Mebbekew se plecară umili în fața puterii mantiei de comandant de navă, Yaya era de-a dreptul impresionat de intuițiile lui Oykib, mai mult ca niciodată. Dar acesta era istovit. Nu voia să știe atât de multe. Și totuși, în sufletul lui, el dorea să știe mai mult. Voia ca Sufletul Suprem să-i vorbească *lui.*

De ce-ar face-o? Oykib era doar un băiețel de opt ani, nu atât de puternic și de dominator precum Protchnu, băiatul lui Elemak, chiar dacă Proya era mai mic cu câteva săptămâni. Ce-ar avea Sufletul Suprem să-i spună *lui?*

Acum, stând cu ceilalți în biblioteca navei spațiale *Basilica*, Oykib deja știa exact ce anume urmează să li se explice, pentru că-l auzise pe Sufletul Suprem discutând aprins cu oamenii mari despre asta înainte de lansarea navei și-l putea auzi chiar și acum vorbind cu Luet și cu Nafai. Voia să le strige să tacă din gură și să facă ce li se sugera. În schimb, rămase liniștit și ascultă răbdător în timp ce Nafai și Luet explicau totul.

Nu-i plăcea felul în care tratau subiectul. Spuneau adevărul, desigur – el învățase să se aștepte la așa ceva din partea lor, mai mult poate decât din partea oricărui alt om mare –, dar ei omiseră multe din adevăratele motive a ceea ce făceau. Au vorbit doar despre faptul că este o șansă minunată pentru copii să învețe o grămadă de lucruri de care o să aibă nevoie pentru a face colonia să funcționeze atunci când vor ajunge pe Pământ. „Și pentru că voi o să aveți paisprezece, cincisprezece sau șaisprezece – ba chiar, unii

dintre voi, optsprezece ani – atunci când ajungem, veți putea îndeplini munca unui bărbat sau a unei femei. O să fiți adulți, nu copii. În același timp, însă, pe parcursul călătoriei, vă veți vedea doar din când în când mamele și tații, pentru că nu ne putem permite ca sistemele vitale să țină în stare de veghe mai mult de doi adulți o dată."

Da, da. Toate astea erau adevărate, își spuse Oykib. Dar cum rămâne cu faptul că doar zece dintre noi, copiii, vor fi în micuța voastră școală? Cum rămâne cu faptul că, atunci când, la sfârșitul călătoriei o să am optsprezece ani, Protchnu o să aibă tot opt? Cum rămâne cu amiciţiile precum cea dintre Tiya, fata lui Mebbekew, și Shyada, fiica lui Hushidh? Or să fie prietene în continuare, când Shyada o să aibă șaisprezece ani, iar Tiya tot șase? Nu prea cred. O să explicați și *lucrul ăsta?*

Dar nu spuse nimic. Așteptând. Poate c-or să ajungă și la problema asta.

– Sunt întrebări? se interesă Nafai.

– E timp berechet, spuse Luet. Dacă vreți să vă duceți înapoi la culcare, puteți face lucrul ăsta peste câteva zile – nu-i nicio grabă.

– E vreo distracție pe nava asta? întrebă Xodhya, băiatul cel mare al lui Hushidh.

Aceasta era cea mai evidentă întrebare, din moment ce oamenii mari își petrecuseră foarte mult timp înainte de lansare asigurându-i pe copii că ei *voiau* să doarmă pe parcursul călătoriei, pentru că o să fie extrem de plictisitoare.

– Există o grămadă de lucruri pe care nu le puteți face. Centrifuga va furniza gravitatea normală a Pământului pentru exerciții fizice, dar puteți doar alerga în linie dreaptă. Nu puteți să vă jucați cu mingea, ori să înotați sau să stați întinși în iarbă, pentru că nu există piscină, nici iarbă, iar în centrifugă n-ar fi indicat să aruncați sau să prindeți mingea. Dar puteți să vă luați la trântă și cred că v-ați putea obișnui să vă jucați de-a v-ați ascunselea în gravitate redusă.

– Și mai există jocuri pe computer, adăugă Nafai. N-ați avut niciodată posibilitatea să vă jucați în felul ăsta, pentru c-ați crescut fără computere, dar Issib și cu mine am găsit mai multe...

– Totuși, n-o să vă puteți juca prea mult pe computer, îl întrerupse Luet. N-am vrea să vă obișnuiți prea tare cu ele, pentru că pe Pământ n-o să avem computere de acest fel.

Joaca de-a v-ați ascunselea în gravitate redusă – probabil că era singurul lucru care i-ar fi încântat pe toți. Oykib se trezi că se enervează din cauză că ei se prefac că le dau de ales, dar nu le enumeraseră decât părțile pozitive, nu și pe cele negative.

În acel moment, el ar fi vrut să spună ceva, dar Chveya i-o luă înainte:

– Cred că totul depinde de ce anume hotărăște Dazya.

Dza, întotdeauna plină de ea, deoarece se considera cea mai importantă persoană pentru că era primul copil născut, se umflă vizibil în pene. Oykib era dezgustat, în principal din cauza faptului că n-o văzuse niciodată

pe Chveya linguşind-o pe Dza în halul ăsta şi crezuse întotdeauna că-i fata cu cel mai mult bun-simţ.

– Chveya, voi, copiii, trebuie să vă hotărâţi în privinţa asta.

– Nu-nţelegi, replică Chveya. Orice ar hotărî Dazya, eu o să fac invers.

Dazya scoase limba la Chveya.

– Mă aşteptam la aşa ceva de la tine, replică ea. Eşti întotdeauna extrem de imatură.

– Veya, zise Luet, mă simt stânjenită că poţi să spui ceva atât de jignitor. Ai fi în stare să-ţi schimbi întregul viitor, doar ca să-i faci în ciudă Dazyei?

Chveya roşi şi nu răspunse.

În cele din urmă, Oykib ajunse în punctul în care nu mai putea rămâne tăcut.

– Ştiu ce-ar trebui să faceţi, zise el. Trimiteţi-o pe Dazya înapoi la culcare, pentru trei zile. Apoi, când o să se trezească, Dza şi Chveya o să aibă exact aceeaşi vârstă.

Chveya îşi dădu ochii peste cap, ca şi cum ar fi zis: „Asta n-o să rezolve nimic." Dar Dazya se înfurie peste măsură.

– Ziua mea de naştere o să fie întotdeauna prima, orice s-ar întâmpla, strigă ea. Eu sunt primul născut şi nimeni altcineva. Aşa că *o să rămân* trează şi când ajungem acolo tot copilul cel mai mare o să fiu! Mie nu-mi dă nimeni ordine.

Oykib văzu cu satisfacţie că Dazya le mărturisise lui Nafai şi lui Luet exact motivul pentru care Chveya nu voia să rămână trează, dacă stătea şi Dazya.

– De fapt, spuse Luet, nimeni n-are dreptul să le dea ordine celor din jur pentru că-i mai mare, mai deştept sau orice altceva.

Mai mulţi copii râseră.

– Dazya le dă ordine la toţi, rosti Shyada, care, în calitate de soră mai mică, trebuia să suporte toate toanele Dazyei.

– Nu-i adevărat, zise Dazya. Nu le dau ordine lui Oykib sau lui Protchnu.

– Nu, tu eşti autoritară doar cu cei care-s mai *slabi* decât tine!

– Tăceţi, cu toţii! spuse Nafai. Ceea ce-aţi văzut aici este una din problemele legate de faptul de a vă ţine treji pentru şcoală pe parcursul călătoriei. Nava asta nu-i foarte spaţioasă în interior. O să vă-nghesuiţi aici vreme de câţiva ani. Pe Harmony am fost indulgenţi într-o grămadă de privinţe, închipuindu-ne c-o să remediaţi lucrurile pe măsura trecerii timpului. Dar pe parcursul călătoriei, nu vom tolera situaţiile în care copiii mai mari să se comporte autoritar cu cei mici.

– De ce nu? se interesă Dazya. Oamenii mari sunt tot timpul autoritari cu copiii.

– Dza, spuse Luet liniştită, cred că eşti suficient de inteligentă ca să înţelegi că cele trei zile dintre tine şi Veya nu-s atât de importante ca diferenţa de cincisprezece ani dintre tine şi mine.

Chveya exploată imediat ideea.

– Mamă, dacă o să stau trează, atunci când o s-ajungem pe Pământ o să fiu cu trei ani mai mare decât erai tu când m-am născut.

– Da, dar ea era *măritată*, zise Rokya, băiatul lui Zdorab și al lui Shedemei.

Apoi, brusc, păru că-și dă seama de sensul celor spuse, pentru că roși și tăcu mâlc.

– Nu cred că măritișul e o problemă care să vă preocupe în momentul ăsta, spuse Luet.

– De ce nu? întrebă Chveya. *Pe tine* te preocupă. Rokya e singurul băiat de-aici care nu mi-e unchi sau verișor bun.

– Chestia asta n-o să fie o problemă, rosti Luet. Shedemei a zis că n-or să existe probleme genetice, așa că dac-o să se-ntâmple ca, atunci când te vei face mai mare, să te-ndrăgostești de-un verișor sau de-un unchi...

Majoritatea copiilor făcură zgomote care imitau un geamăt sau care exprimau dezgust.

– Subliniez, atunci când vă veți face *mari*, când ideea n-o să vă mai repugne, n-o să existe nicio barieră genetică.

Dar Oykib știa că, înainte de lansare, Shedemei îl implorase pe Sufletul Suprem s-o ierte pentru că-i spusese această minciună lui Nafai și că-l obligase să-i ceară lui Nafai să nu permită căsătoriile între veri care prezentau un anume risc. El mai știa încă ceva, dar ceva ce nici Shedemei nu știa: că ceea ce afirmase ea, cum că fiecare fusese crescut cu atenție de Sufletul Suprem spre a nu avea defecte genetice, îi fusese transmis de acesta. Oykib auzise acest lucru, fiind vorba de o transmisie extrem de puternică. Astfel încât se împăcase cu ideea de a se însura cu o verișoară. Ar fi bine ca

Sufletul Suprem să aibă dreptate – Oykib și Yaya nu puteau să se căsătorească *amândoi* cu Dabrota, fiica lui Zdorab și a lui Shedemei, astfel încât unul dintre ei trebuia să se căsătorească cu o verișoară sau să moară burlac.

Chveya nu era mulțumită.

– Nu asta ai spus în noaptea aia...

– Veya, rosti Luet, încercând să fie răbdătoare. N-ai auzit conversația din ambele părți, iar, pe lângă asta, am primit între timp informații noi. Ai puțină încredere, dragă.

În acel moment vorbi Motiga. Fără să dea doi bani pe problema căsătoriei, el se gândise la altceva.

– Dacă cei care dorm nu-mbătrânesc, atunci cei care nu-s aici o să fie mici în continuare? Adică eu o să fiu mai mare decât Protchnu?

Luet și Nafai se uitară unul la celălalt. Era evident că doriseră să evite să răspundă la o asemenea întrebare.

– Da, spuse Nafai în cele din urmă. Asta-nseamnă.

– Super, zise Motiga.

Dar ceilalți nu erau atât de siguri.

– Asta-i o prostie, rosti Shyada, care avea afecțiunea unui copil de șase ani față de Protchnu. De ce nu ne puneți să facem cu schimbul, așa cum o să faceți cu oamenii mari?

Oykib fu surprins că cineva în vârstă de șase ani se putuse gândi la această soluție extrem de rațională. La fel Nafai și Luet. În mod clar, ei nu știau ce să zică, cum să explice.

Așa încât Oykib, care căuta tot timpul o oportunitate de a ajuta, interveni în discuție.

– Ascultă, noi nu suntem treji acum pentru că suntem preferații lui Nafai și ai lui Luet. Ne aflăm aici fiindcă părinții noștri sunt de partea lui Nafai, iar *părinții* copiilor care încă dorm sunt de partea lui Elemak.

Nafai părea mânios. Oykib îl auzi adresându-i-se Sufletului Suprem: „E vreo posibilitate ca puștiul ăsta să-nvețe cum și când să-și țină gura?"

Oykib auzi și răspunsul Sufletului Suprem:

(Nu te-am avertizat să nu le dai posibilitatea să aleagă?)

– Cred că-i bine pentru noi toți să hotărâm cunoscând *adevăratul* motiv al lucrurilor, rosti Oykib, privindu-l pe Nafai în ochi. Știu că tu, împreună cu părinții mei, cu Issib și cu Hushidh, cu Shedemei și cu Zdorab sunteți cei care dați ascultare Sufletului Suprem și mai știu că Elemak, Mebbekew, Obring și Vas au încercat să te-omoare, iar Sufletul Suprem crede că ei o să-ncerce din nou, imediat ce ajungem pe Pământ.

Știa că, probabil, spusese prea mult, dezvăluind lucruri pe care n-ar fi trebuit să le știe. Așa că Oykib se întoarse către ceilalți copii, ca să le explice.

– E ca un fel de război, zise el. Chiar dacă Nafai și Elemak sunt amândoi frații mei și chiar dacă Nafai nu vrea să se lupte între ei, Elemak o să-ncerce să-l omoare, odată ajunși pe Pământ.

Ceilalți copii îl priveau cu fețe serioase. Oykib nu vorbea prea mult, dar atunci când o făcea, ei îl ascultau, iar ceea ce spunea era serios. Nu mai era vorba

de probleme banale de genul cine-i șeful celor mici. Asta fusese greșeala lui Luet și a lui Nafai. Ei doreau ca alegerea să le aparțină copiilor, dar voiau să-i facă să facă asta fără să cunoască toate aspectele implicate. Ei bine, Oykib îi cunoștea pe acești copii mai bine decât îi știau oamenii mari. El știa că ei vor înțelege și știa și ce vor alege.

– Prin urmare, continuă Oykib, adevăratul motiv pentru care ne-au trezit e ca Yasai, Xodhya, Rokya, Zhyat, Motya și cu mine să devenim bărbați. Bărbați *puternici*. În timp ce băieții lui Elya, Kokor, Sevet și Meb vor rămâne niște puști. În felul ăsta, Elemak n-o să mai înfrunte doar un bătrân, ca tatăl meu, sau un infirm, ca Issib. El o să aibă de-a face cu *noi*, care-o să fim alături de Nafai și-o să luptăm pentru el, dacă va fi nevoie.

Oykib îi privi pe băieți, iar fiecare dintre ei încuviință, dând din cap.

– Și nu-i vorba numai despre băieți, adăugă el. Noi, cei doisprezece, o să ne căsătorim și o să avem copii, iar copiii noștri o să se nască înainte ca restul să aibă copii, astfel încât o să fim întotdeauna mai puternici. E singurul mod în care putem să-l împiedicăm pe Elemak să-l omoare pe Nafai. Și nu numai pe Nafai. Pentru că o să trebuiască să-l omoare și pe tata. Și pe Issya. Și poate că și pe Zdorab. Sau dacă n-o să-i omoare, o să-i trateze ca pe niște sclavi. La fel ca pe noi. Doar dacă n-o să stăm treji în călătoria asta. Elemak și Mebbekew sunt frații mei, dar nu-s oameni *de treabă*.

Luet își îngropase fața-n palme. Nafai privea în tavan.

– Okya, cum de știi toate chestiile astea? întrebă Chveya.

– Le știu, pur și simplu, e bine? răspunse Oykib. Pur și simplu le știu.

Vocea ei deveni foarte liniștită.

– Ți-a spus Sufletul Suprem? întrebă ea.

Într-un fel, da – dar din anumite motive Oykib nu voia s-o mintă sau s-o inducă în eroare pe Chveya. Mai bine să nu-i răspundă deloc.

– Asta-i o chestiune personală, zise el.

– Multe din tot ceea ce-ai spus pân-acum sunt chestiuni personale, Oykib, rosti Nafai. Dar le-ai spus, iar noi trebuie să le discutăm. E-adevărat că Sufletul Suprem crede c-o să se producă o divizare a comunității noastre atunci când o s-ajungem pe Pământ. Și e-adevărat că Sufletul Suprem a plănuit toate astea, pentru ca voi, copiii, să fiți suficient de maturi pentru a sta alături de părinții voștri, împotriva lui Elemak, a adepților lui și a copiilor lor. Dar eu nu cred că e obligatoriu să fie o astfel de divizare. Eu nu *doresc* o divizare. De aceea, motivul pentru care fac lucrul ăsta este că am nevoie de încă doisprezece adulți care să ajute la întemeierea noii colonii – și mai puțin cu doisprezece copii, care să trebuiască să fie îngrijiți, protejați și hrăniți. Toată lumea va avea de câștigat astfel.

– Totuși, n-aveai de gând să ne comunici toate astea, dacă nu le-ar fi spus Oykib, zise Chveya, puțin supărată.

– N-am crezut c-o să-nțelegeți, rosti Nafai.

– Eu *nu-nțeleg,* zise Shyada, cu sinceritate.

– Eu o să stau treaz, spuse Padarok. Sunt de partea ta, pentru că știu că mama și tata sunt cu tine. I-am auzit vorbind.

– Și eu, zise surioara lui, Dabya.

Unul câte unul, încuviințară cu toții.

La sfârșit, Dazya se întoarse către Chveya și adăugă:

– Și-mi pare rău dacă mă urăști atât de mult încât preferi să rămâi o fetiță, ca să nu fii cu mine.

– Tu ești cea care *mă* urăște, replică Chveya.

– Ba deloc, zise Dazya.

Timp de câteva clipe, se lăsă tăcerea.

– La urma urmelor, suntem de aceeași parte a baricadei, zise Chveya.

– Așa-i, răspunse Dazya.

Apoi, pentru că Chveya nu se gândea deloc înainte să vorbească, ea adăugă:

– Și te poți mărita cu Padarok. Eu n-am nimic împotrivă.

Imediat, Padarok strigă în semn de protest, în vreme ce copiii ceilalți făceau tărăboi și râdeau. Doar Oykib observase că după ce rostise aceste vorbe, Chveya se uitase în ochii *lui,* înainte de a-și coborî privirea.

Deci eu sunt cel ales, își spuse el. E drăguț din partea ta să hotărăști în locul meu.

Dar era foarte clar. Din cei doisprezece copii, Oykib și Padarok erau singurii băieți născuți în primul an, iar Chveya și Dza erau singurele fete. Dacă

Dza și Padarok ar fi devenit parteneri, Chveya ar fi trebuit fie să se căsătorească cu Oykib, fie cu unul dintre băieții mai mici, altă variantă nemaiexistând.

Acest gând îi producea o vagă repulsie. Își aduse aminte de singura dată când fusese îmbrobodit să se joace cu păpușile cu Dza și alte câteva dintre fetițe. Era chinuitor de plictisitor să se prefacă a fi tatăl și soțul, și o zbughise după doar câteva minute. Își închipui că se joacă de-a păpușile cu Chveya și nu-și imagină c-ar fi mai bine. Dar poate era altceva atunci când păpușile erau bebeluși adevărați. Oricum, pe oamenii mari nu părea că-i deranjează. Poate că atunci când se jucau de-a păpușile lipsea ceva. Poate că în căsătoriile adevărate soțiile nu erau atât de insistente în a-i determina pe soți să le facă pe plac.

Padarok ar trebui să-și vadă de treabă, pentru că dacă s-ar fi căsătorit cu Dazya, n-ar fi putut nici măcar să gândească fără permisiunea ei. Ea era realmente cea mai autoritară persoană pe care o știa el. Chveya, pe de altă parte, era doar încăpățânată. Era altceva. Voia să facă lucrurile așa cum dorea ea, dar măcar nu insista ca toți ceilalți să le abordeze în maniera ei. Poate că puteau să se căsătorească, să locuiască în case separate și să aibă grijă de copii cu rândul. Așa ceva ar merge.

Nafai îi luă pe ceilalți copii ca să le arate unde vor dormi - camera fetelor și camera băieților. Oykib, pierdut în speculația despre căsătorie, rămăsese în bibliotecă, iar acum se trezi singur cu Luet.

- Ai avut tare multe de spus mai devreme, rosti Luet. De obicei, nu se-ntâmplă așa.

– Voi doi nu spuneați lucrurilor pe nume, replică Oykib.

– Da, așa este, răspunse ea. Și poate c-aveam un motiv întemeiat pentru asta, nu crezi?

– Nu, n-ați avut un motiv întemeiat, răspunse Oykib.

Știa că nu e indicat să spună așa ceva unui om mare, dar la nivelul ăsta nu-i păsa. La urma urmei, era fratele lui Nafai, nu copilul lui.

– Ești foarte sigur de chestia asta?

Era furioasă, o, da.

– Nu ne-ați spus adevăratul motiv, pentru că v-ați imaginat că n-o să-l înțelegem, dar l-am înțeles. Cu toții. Iar *după aceea,* când ne-am hotărât, am știut ce anume alegem.

– S-ar putea să-ți închipui că-nțelegi, dar nu-nțelegi, spuse Luet. E mai complicat decât îți imaginezi și...

De data asta Oykib era cu adevărat furios. Auzise disputele lor cu Sufletul Suprem și posibilele probleme care îi preocupau și, chiar dacă n-avea să le spună cum anume aflase astfel de lucruri, în mod sigur n-o să se prefacă a nu le înțelege.

– Nu te-ai gândit, Lutya, că poate-i mult mai complicat și decât crezi *tu*?

Poate din pricina faptului că-i spusese ei – un om mare – pe numele diminutivat sau poate pentru că recunoscuse adevărul celor spuse de el, ea rămase tăcută, uitându-se lung la el.

– Voi nu-nțelegeți totul, spuse Oykib, și cu toate astea luați decizii. Ei bine, nici noi nu-nțelegem totul.

Dar am luat o hotărâre, nu-i așa? Și-am făcut alegerea justă, este?

– Da, spuse ea liniștită.

– Poate că noi, copiii, nu suntem atât de proști cum credeți voi, adăugă Oykib.

Era ceva ce dorise de multă vreme să-l spună unui om mare. Acum părea momentul potrivit.

– Nu cred că sunteți deloc proști, tu sau oricare...

Dar înainte de a termina propoziția, el ieși din bibliotecă, luând-o la goană pe coridor în căutarea celorlalți. Dacă n-o să fie de față când fiecare își alege patul, o să se pomenească cu cel mai prost dintre ele.

Se dovedi că se procopsi, oricum, cu cel mai prost pat, cușeta din dreapta-jos, de lângă ușă, unde era complet vizibil pentru oricine venea pe coridor, așa că nu avea deloc libertate de *mișcare*. El alesese cel mai bun pat și, pentru că era băiatul cel mai vârstnic, nici unul dintre ceilalți nu i-l contestase. Dar după aceea văzu cât de nefericit era Motya, pentru că-i revenise locul cel mai nenorocit, mai ales atunci când Yaya și Zhyat îl necăjiră în legătura cu asta. Așa că acum se alesese cu cel mai prost pat și știa că nimeni n-o să dorească să-l schimbe cu el ulterior. Zece ani, își spuse. O să dorm aici timp de zece ani, fir-ar să fie.

6

ZEUL CEL URÂT

Mama lui Emeez o dusese în peștera sfântă când avea șase ani. Era un loc miraculos, pentru că era subteran, deși nu fusese săpat artificial. Se formase în acest mod, un dar din partea zeilor; ei o creaseră, așa că aici erau aduși zeii spre a fi adorați.

Peștera era stranie, colțuroasă și umedă, nu uscată și cu pereți netezi precum vizuinile din oraș. Pretutindeni picura apă calcaroasă. Mama îi explicase felul în care apa depune o cantitate infimă de calcar cu fiecare picătură, iar cu timpul astfel s-au format coloanele masive. Dar cum venea asta? Coloanele nu susțineau oare tavanul peșterii? Dacă ele nu s-au format decât după ce apa a picurat ani și ani, ce va fi susținut tavanul la început? Dar mama îi explicase că această peșteră era din piatră. „Zeii fac găuri în munte așa cum noi cioplim așchiile de piatră pentru a face cuțite", spusese mama. „Ei pot susține un tavan

de piatră atât de mare, încât nu-i vezi capătul, nici măcar cu cea mai luminoasă torță. Și nu există vânt așa de puternic să smulgă acoperișul de pe vizuina zeilor."

Presupun că de asta sunt zei, își spuse Emeez. Văzuse ce ravagii făcuse furtuna în partea înaltă a orașului, doborând trei copaci de susținere a acoperișului, astfel încât ploaia și ulterior lumina soarelui pătrundeau în ceea ce fuseseră înainte creșa și sala de întruniri. A fost nevoie de câteva zile ca să se etanșeze tunelurile și să se creeze vizuini în altă parte, pentru a înlocui spațiul pierdut, iar în acest răstimp au stat cu ei doi verișori și trei nepoate. Mama era cât pe ce să înnebunească, și nici Emeez nu era departe de așa ceva. Ele erau niște persoane liniștite, singuratice, și nu se împăcau prea bine cu băgăcioșii care-și vârau în mod constant nasul în treburile lor. Oh, ce-i asta, învățăm să țesem la o vârstă atât de fragedă? Oh, pun pariu că ți-a căzut cu tronc vreun tinerel care-a plecat acum la prima lui vânătoare, drăgălașă mică ce ești.

Ce minciună! Pentru că Emeez nu era o drăgălașă mică. Nu era drăguță. Nu era mică. În primul rând, era prea păroasă. Bărbaților le plac femeile cu părul pufos, nu negru și aspru ca al ei. Și nici glasul ei nu era drăgălaș. Voia să sune ca acela al mamei, dar Emeez pur și simplu nu avea muzicalitatea ei. Odată, când verișoara Issess - ce nume lipsit de distincție - nu știa că Emeez era prin preajmă, i-a zis proastei de Aamuv, fiică-sa: „Săraca Emeez. E un rebut. În familia ei sunt cu cu toții păroși ca panta aia a muntelui de la răsărit. Sper să nu fi moștenit și celelalte *trăsături* ale lor!"

Umbla vorba că părosii locuitori de pe panta de răsărit mâncau inimile și ficații dușmanilor lor, iar unii spuneau că pur și simplu își înfigeau victimele în țepușe și le frigeau. Niște monștri. Iar asta era ceea ce credea lumea despre Emeez, pentru că era așa de păroasă.

Ei bine, n-avea ce face cu ceea ce creștea pe trupul ei. Măcar nu era o infecție cu o ciupercă oribilă, precum cea care-l făcea pe bietul Bomossoss să pută atât de îngrozitor. El era un războinic brav, dar nimeni nu se putea bucura să fie în preajma lui, din cauza duhorii. Foarte trist. Zeii fac ce vor cu noi. Eu măcar nu put.

Nu era nicio procesiune de adorare acolo – bineînțeles, pentru că asta era o ocupație bărbătească, și *în mod sigur* nu pentru fetițe. Dar ea auzise că bărbații îi adorau pe zei lingându-i până când deveneau umezi, apoi se frecau cu ei pe tot corpul. Ea nu crezuse așa ceva, până când nu intră în prima dintre camerele de rugăciune.

Unii dintre zei erau sculptați cu minuțiozitate, având niște chipuri uluitor de frumoase. Acolo erau picturi cu bravi războinici și hidoasele bestii de carnea-cerului, cu capre și căprioare, cu șerpi încolăciți și libelule așezate pe fire de papură. Dar atunci când mama a început să-i arate pe cei mai sfinți dintre zei, pe cei mai adorați, constată, spre surprinderea ei, că *aceștia* nu erau deloc sculptați minuțios. Cei mai sfinți dintre ei nu erau altceva decât niște grămezi netede de lut.

– De ce aceia frumoși nu-s atât de sfinți precum cei care n-arată nicicum?

– Ah, spuse mama, dar trebuie să-nțelegi c-au fost odinioară cei mai frumoși dintre toți. Dar au fost adorați cu cea mai mare fervoare, iar ei ne-au dat copii buni și pradă bogată la vânătoare. Așa că bineînțeles c-au fost tociți. Dar ne-amintim ce-au fost.

Cei din lut neted o tulburau.

– N-ar putea cineva să le sculpteze niște fețe noi?

– Nu fi absurdă. Asta-ar fi blasfemie.

Mama părea supărată.

– Serios, Emeez, eu nu-nțeleg cum funcționează mintea ta, continuă ea. Pe zei nu-i sculptează nimeni. N-ar avea nicio putere, dacă bărbații și femeile i-ar face pur și simplu din lut.

– Păi, în cazul ăsta, cine-i *face*?

– Îi aducem acasă, răspunse mama. Îi găsim și-i aducem acasă.

– Dar cine-i face?

– Se fac singuri, spuse mama. Ies singuri din lutul de pe malul râului.

– Pot să văd și eu o dată?

– Nu, răspunse mama.

– Vreau să văd cum iese afară un zeu.

Mama oftă.

– Cred că ești destul de mare. Dacă promiți că n-o să te duci să le spui copiilor mai mici.

– Promit.

– Se întâmplă într-o anumită perioadă a anului. În anotimpul uscat. Carnea-cerului coboară și modelează lutul de pe malul râului.

– Carnea-cerului? Emeez era îngrozită. Nu cred că vorbești serios. Asta-i ceva dezgustător.

– Bineînțeles că-i ceva dezgustător, replică mama, dacă ți-ai imagina că acești carnea-cerului ar înțelege cu adevărat ceea ce fac. Dar nu-i așa. Zeul se trezește în interiorul lor și încep, fără să se gândească, să modeleze lutul în forme extrem de laborioase. Apoi, după ce termină, pur și simplu pleacă. Îi lasă în urma lor. Pentru noi.

Carnea-cerului. Acele chestii zburătoare dezgustătoare, care câteodată îi prindeau în capcană și-i omorau pe vânători. Copiii lor erau aduși acasă, fripți și erau hrănite cu ei gravidele. Erau niște bestii lipsite de minte, perfide și ticăloase și *ei* erau cei care îi făceau pe *zei?*

– Mamă, mi-e rău, zise Emeez.

– Păi, stai aici jos și odihnește-te câteva minute, spuse mama. Trebuie să mă-ntâlnesc cu preoteasa trei camere mai încolo – în direcția asta – și nu pot să-ntârzii. Dar poți să vii să mă cauți, bine? Să nu te-ndepărtezi de la cărarea principală, c-o să te rătăcești!

– Mamă, nu cred că m-am prostit dintr-odată.

– Dar ai devenit dintr-odată nepoliticoasă. Nu-mi place să fii așa, Emeez.

Mda, toată lumea are ceva cu mine, își spuse. Dar asta nu-nseamnă că trebuie să fiu de acord cu ei, *eu* cred că sunt o companie foarte plăcută. Sunt cu mult mai inteligentă decât oricare dintre prietenii mei, iar tot ceea ce spun este sclipitor și extrem de interesant și n-a mai fost spus vreodată. Spre deosebire de cei

care repetă întruna aceleași lucruri, aceleași „înțelepciuni" pe care le-au cules de la mamele lor. Și sunt cu siguranță o companie mai bună decât băieții, care-ntotdeauna aruncă, strică și taie câte ceva. E mult mai bine să sapi și să țeși, așa cum fac femeile, să aduni lucruri, în loc să le distrugi, să combini frunze, fructe, carne și rădăcini într-o manieră savuroasă. O să fiu o femeie de toată fala, și oricare va fi bărbatul care-o să-mi fie partener, o să facă tămbălău de cât de dezamăgit e, dar în secret o să fie bucuros și-o să-i fac o droaie de copilași isteți și păroși, care o să fie la fel de urâți și de isteți ca și mine până într-o bună zi când lumea o să-și dea seama că femeile păroase sunt cele mai bune neveste și mame și că cele fără păr sunt mereu servile și reci, ca pepenii descojiți.

Furioasă acum, Emeez se ridică în picioare și începu să-i examineze mai de-aproape pe zei. N-avea ce-i face – zeii cei supraadorați n-aveau nimic interesant. Cei primitivi, complecși, erau cei care o fascinau. Poate că asta era toată problema ei – era atrasă de zei cu reputații mediocre și din cauza asta era blestemată să fie urâtă, pentru că zeii cu adevărat puternici știau că n-o să-i placă pe ei. Asta era, totuși, ceva îngrozitor, s-o pedepsească din copilărie pentru un păcat pe care nu avea să-l comită decât la vârsta de șase ani, cu doar doi înainte de a deveni femeie.

Păi, atâta vreme cât am fost deja pedepsită pentru chestia asta, o să merg tot înainte, ca să *merit* pedeapsa. O să găsesc cel mai frumos, cel mai *ne*-adorat dintre zei, și acela o să fie favoritul meu.

Prin urmare, începu să-l caute cu atenție pe cel care era în cea mai bună stare. Dar, desigur, toți zeii avuseseră parte de cel puțin *câteva* adorări, așa că, deși găsise părți din ei care înfățișau în continuare cele mai frumoase detalii, nu exista niciunul care să fie nedeteriorat.

Până când îl descoperi pe cel mai uluitor, în partea din spate a unei mici camere laterale. Nu semăna cu nici unul dintre ceilalți. De fapt, nu semăna cu nicio bestie pe care s-o mai fi văzut. Iar modalitatea de sculptură era absolut primitivă. Nu era netezit în nicio zonă, ceea ce însemna că nu fusese adorat de nimeni.

Ei bine, îi spuse ea zeului celui urât. Acum, *eu* sunt adoratoarea ta. Și o să te ador în cel mai bun mod, ca nimeni altul. N-o să te ling, n-o să mă frec de tine și n-o să fac oricare alt gest dezgustător pe care-l fac ei cu celelalte divinități din lut. O să te ador uitându-mă la tine și spunând că ești o sculptură *frumoasă*.

Desigur, era o sculptură frumoasă reprezentând o creatură uimitor de urâtă. Sau, mai degrabă, doar capul. Avea gură ca lumea, avea doi ochi ca lumea, dar nările erau îndreptate în jos, iar falca era extrem de ascuțită, iar jos, la bază, capul se îngusta până când gâtul devenea cu mult mai subțire decât capul. Cum de un gât atât de șubred poate susține un cap atât de masiv? Și care-i motivul pentru care o carnea-cerului proastă s-ar gândi să facă ceva ce nu s-a mai văzut?

Răspunsul la această din urmă întrebare era destul de clar, desigur, dacă se gândea bine. Carnea-cerului sculptase capul pentru c-așa arăta zeul.

Nu. Ce zeu ar alege s-arate *așa?*

Doar – iar acest gând era uimitor – doar dacă zeii erau neputincioși în privința felului în care arătau. Doar dacă acest zeu era exact ca ea și s-a urâțit, dar totuși nu s-a gândit că n-ar avea dreptul să aibă o statuie și să fie adorat, așa că a pus o carnea-cerului să-i sculpteze capul, dar după ce-a fost adus aici jos, n-a fost adorat nici măcar de un singur suflet și-a fost lăsat într-un ungher întunecos, doar că acum te-am găsit *eu*, și chiar dacă-s urâtă, sunt singura adoratoare pe care o ai, așa că să nu-mi spui c-ai de gând să mă respingi!

(Te accept.)

Auzi aceste cuvinte la fel de clar ca și cum le-ar fi rostit cineva aflat în spatele ei. Întoarse capul să privească, dar în încăperea slab luminată, în afară de ea, nu mai era nimeni.

– Mi-ai vorbit? șopti ea.

Nu se auzi niciun răspuns. Dar în timp ce privea frumoasa statuie urâtă, ea-și dădu seama de ceva anume, atât de important încât trebuia să-i comunice mamei imediat. Ieși în fugă din cameră, pe poteca principală, până când ajunse în încăperea în care mama și preoteasa discutau animat.

– Văd că te simți mai bine, Emeez, spuse mama, mângâind-o pe cap.

– Mamă, trebuie să-ți spun...

– Mai târziu, zise mama. Tocmai am hotărât ceva minunat pentru tine și...

– Mamă, trebuie să-ți spun *acum.*

Mama părea stânjenită și iritată.

– Emeez, Vleezheesumuunuun o să creadă că ești prost-crescută.

Judecând după numele preotesei, Emeez își dădu seama că trebuie să fie o persoană extrem de importantă și de distinsă și, dintr-odată, se rușină.

– Îmi cer scuze, zise ea.

– Nu-i nicio problemă, spuse bătrâna preoteasă. Se spune că părosii sunt cei care încă pot auzi glasul zeilor.

Oh, minunat, își zise Emeez. Să nu-mi spui că o s-ajung *preoteasă* pentru că sunt urâtă.

– Ce-ai vrut să ne spui, copilă? întrebă preoteasa.

– Mă... mă uitam la un zeu cu adevărat frumos, doar că-n realitate era urât și dintr-odată mi-am dat seama de ceva. Asta-i tot.

Preoteasa se puse în patru labe. Imediat mama făcu același lucru, iar Emeez era suficient de bine-crescută spre a ști că și *ea* trebuia să le imite. Era amuzant, totuși, pentru că asta-nsemna că preoteasa o lua în serios.

– De ce anume ți-ai dat seama dintr-odată? întrebă Vleezheesumuunuun.

– Păi, acum, dacă mă gândesc la asta, nici măcar nu știu ce-nseamnă.

– Zi-ne, oricum, rosti mama, iar preoteasa clipi a slabă încuviințare.

– Cei pierduți se-ntorc acasă.

Mama și preoteasa o priviră lipsite de expresie. Într-un târziu, mama zise:

– Asta-i *tot*?

– Ajunge, șopti preoteasa. Să nu mai spui la nimeni.

Ochii preotesei erau închiși.

– Păi, atunci știi ce-nseamnă asta? întrebă mama.

– Nu știu, răspunse preoteasa. Dar nu-ți aduci aminte cântecul creației, în care marea profetă Zz spune: „Nu va mai exista carne din cer în ziua în care vor fi găsiți cei pierduți și nu vor mai exista zei din râu când s-or întoarce acasă pribegii?"

– Nu, nu-mi aduc aminte de asta, răspunse mama, iar dac-o să te gândești bine, Zz n-a pomenit nimic despre cei pierduți care se-ntorc acasă. Ea spunea că-s găsiți cei pierduți, iar cei care vin acasă sunt pribegii. Prin urmare, nu cred că trebuie să iei chestia asta-n serios și s-o sperii îngrozitor pe fiică-mea.

Dar era limpede că cea înspăimântată era mama. Emeez nu era câtuși de puțin. Ea era amuzată. Zeul îi spusese că-i acceptase adorarea, apoi îi dăduse un dar, știința acelui lucru care nu însemna nimic pentru ea, dar în aparență însemna foarte mult pentru preoteasă – și totodată pentru mama, în ciuda faptului că susținea contrarul.

– Lucrul ăsta schimbă întreaga situație, rosti preoteasa.

– Mi-era teamă de-așa ceva, zise mama cu voce stinsă.

– Oh, nu fi absurdă, replică bătrâna. Tot o să găsesc o pereche pentru fiică-ta.

Să găsească o pereche! Oh, ce rușine îngrozitoare! O căsătorie aranjată! Mama era atât de sigură că niciun bărbat n-o s-o vrea vreodată, de se dusese la preoteasă

pentru o căsătorie *de sacrificiu?* Vreun bărbat va fi obligat s-o ia de soție pentru a-și răscumpăra vreo nelegiuire? Emeez fusese martoră de vreo două ori la o astfel de situație, și în ambele dăți femeia care a fost oferită era și ea o delincventă, iar asta era ispășirea *ei,* să fie oferită cu forța unui bărbat, precum o buruiană cu gust rău pentru tămăduirea unei răni.

– De ce nelegiuire m-am făcut vinovată? șopti Emeez.

– Nu te supăra, spuse preoteasa. După cum am zis, lucrul ăsta schimbă întreaga situație.

– Cum? întrebă Mama.

– Pot doar să spun că atunci când vorbele lui Zz promit împlinirea lor din gura unei fete, respectiva nu va fi dată unui netot de rând sau unui cretin.

Oh, ce bucurie nemaipomenită, își zise Emeez. Bănuiesc că asta-nseamnă că voi fi dată unui tâlhar cu adevărat spectaculos.

– Are șase ani? întrebă preoteasa. Mai are doi până devine femeie?

– Din câte ne putem da noi seama, răspunse mama. Zeii hotărăsc, desigur.

Preoteasa mângâie blana lui Emeez. Ca întotdeauna, aceasta deveni rigidă din cauza mângâierii. Lumea avea obiceiul să atingă membrele diforme sau cioturile infirmilor, iar ei îi repugna acest lucru, chiar dacă se spunea că poartă noroc. Dar își dădu seama că preoteasa nu o atingea ușor, cu ezitare, ca pentru a invoca norocul. Ea mângâia blana lui Emeez cu o afecțiune reală, se părea, și avea o senzație plăcută.

– Nu știu dac-a fost corect, zise bătrâna, să considerăm frumos părul acela ca un puf. Cred că, odată cu părul femeilor noastre, s-ar putea să fi pierdut și altceva. Apropierea de zei.

Mama era prea politicoasă ca să-și arate dezacordul, dar însăși tăcerea ei dădea de înțeles că *ea* nu era de aceeași părere.

Preoteasa continua să vorbească.

– Muf, băiatul regelui războiului, o să devină major cam în același timp cu Emeez a noastră.

După o pauză de câteva clipe, Mama râse:

– Oh, doar nu vrei să spui c-o să...

– O fată care aude ecoul lui Zz după atâtea veacuri...

Mama continuă să protesteze:

– Dar Muf n-o să fie încântat să i se dea o...

– Muf își dorește să fie rege al războiului. Se va căsători cu cine poruncesc zeii. Din punctul meu de vedere, zeii au ales azi.

Dar nu zeii au ales, își spuse Emeez, în sinea ei. Sau, mai degrabă, eu *l*-am ales.

– E prea mult pentru ea, spuse mama. Nu se-aștepta la o asemenea onoare.

– Fetele care se așteaptă la așa ceva, rosti preoteasa, sunt exact cele cărora n-ar trebui să li se ofere așa ceva.

În cele din urmă, mama putu crede aceste cuvinte – sau poate că în sfârșit și-a dat seama că însăși neîncrederea ei îi arăta lui Emeez ceea ce credea despre ea. Indiferent de motiv, în cele din urmă mama chiți de încântare și o îmbrățișă pe Emeez. Înainte de plecare, preoteasa o puse pe fată să-i arate la ce

zeu se uitase. Știu ce zeu este din clipa în care Emeez o conduse în micuța încăpere laterală.

– Cel mare și urât, nu-i așa? Nu l-a atins nimeni pân-acum.

– Dar e minunat meșteșugul cu care este lucrat, spuse Emeez.

– Da, asta-i adevărat, răspunse preoteasa. Niște mâini mari ca ale noastre n-ar reuși niciodată să facă ceva atât de complicat și de perfect. De asta zeii îi folosesc pe carnea-cerului ca să le dea o formă materială. Dar acesta – mereu m-am întrebat ce-ar putea să facă, având în vedere că nimeni nu i-a dat vreo șansă să ajute la nașterea unui copil, să aducă ploaia sau ceva asemănător. Probabil că te-așteptă pe tine, copilă.

Din nou, bătrâna preoteasă îi mângâie părul.

O să fiu nevasta acelui nou rege al războiului, dacă s-o dovedi vrednic să-i urmeze tatălui lui. O să fac tot ce-mi stă în putință ca să-l ajut să fie vrednic. Și o să păstrez pentru el o cameră frumoasă, cu covoare și tapiserii, cu coșuri și veșminte mai încântătoare decât a văzut el vreodată. Iar când lumea o să-l vadă, n-o să-și spună: „Uite-l pe bietul de el, are o nevastă foarte părăsă." În loc de asta, o să zică: „Nu contează că nevasta regelui războiului e părăsă, l-a înconjurat pe regele nostru cu frumusețe."

N-o să te uit pentru darul ăsta, îi spuse ea în gând frumosului zeu urât.

– Acum o să-l scoți pe acest zeu la vedere?

– Nu, rosti preoteasa. Iar nici una din voi să nu pomenească cuiva care dintre zei a pus vorbele astea

în gura unei fetițe. Zeul acesta n-a fost atins niciodată. Să-l lăsăm așa.

– N-am auzit vreodată ca un zeu puternic să fie tratat astfel, protestă mama.

– Iar eu n-am auzit ca un zeu neatins să aibă vreo putere, replică preoteasa. N-avem precedente aici. Așa că o să facem ceea ce se poate. Iar a nu-l atinge pe acesta mi s-a părut a fi ceva foarte eficient. Lucrul ăsta-i suficient pentru mine.

Și pentru mine, rosti Emeez în tăcere. Apoi, cu glas tare, repetă primele și cele mai clare cuvinte pe care le spusese zeul:

– Te accept.

– Păstreaza cuvintele astea pentru soțul tău, spuse mama. Acum cred c-ar fi bine să ne-ndreptăm spre casă, cât încă mai avem timp să pregătim de mâncare pentru masa de seară.

Pe drumul spre casă, mama îi repetă întruna că trebuie să țină lucrurile astea pentru ea și să nu se laude în fața nimănui, pentru că, până cînd bătrâna Vleezh o să facă niște anunțuri publice, se putea răzgândi.

– Sau poate să moară. E bătrână. Și să nu-ți imaginezi că vreuna dintre celelalte preotese o să fie impresionată în vreun fel dacă te-aș aduce în fața ei și aș zice: „Dar Vleezh a spus c-o să fie perechea lui Muf, fiul regelui războiului."

Nu, bineînțeles că nu-mi pot imagina așa ceva. Cine-ar putea?

În mintea ei, însă, nu-i dădea pace o anume întrebare, pe care atât mama, cât și preoteasa păreau a o fi

ignorat. Ce anume *înseamnă* că cei pierduți se-ntorc acasă? Cine se-ntoarce? Și în ce fel s-au pierdut? Și de ce cel care aducea vestea era, din miile de divinități din peștera sacră, tocmai zeul ăsta urât și ciudat?

O să fiu atentă și-o s-aștept, își spuse Emeez. Cred că, mai mult decât să mă mărite pe mine, zeul a vrut să realizeze ceva care-ntrece cu mult toate așteptările. Așa c-o să-ncerc să văd ce-nseamnă în realitate mesajul lui, iar atunci când o să reușesc, o să fac public lucrul ăsta sau orice altceva vrea zeul să fac. Atunci când s-o întâmpla, o să-mi fie limpede ce anume trebuie să fac.

Nu se întrebă cum anume știa lucrul ăsta. În schimb, începu să se gândească la ce cuvânt să adauge numelui ei, căci soția unui fiu al regelui războiului n-o să fie lăsată niciodată doar cu numele de fată. Emeezuuzh? Uuzh era terminația pe care o adoptase mama în zilele ei de glorie, când coșul ei fusese ales pentru înmormântarea bătrânului rege de sânge. Dar era un nume drăguț, delicat, atunci când îl alegea o femeie. Emeez o să opteze pentru ceva mai puternic. O să trebuiască să se gândească la asta. O să aibă timp berechet să se hotărască.

7

FURTUNĂ PE MARE

Zdorab se născuse într-o epocă neprielnică. Nu-și dăduse seama până acum de acest lucru. Oh, știa că nu era locul lui acolo unde crescuse sau acolo unde locuise în Basilica, înainte ca Nafai să-i ofere șansa de a-și salva viața venind cu el în deșert. Dar acum, la sfârșitul celui de-al doilea modul în calitate de profesor, alături de Nafai, al copiilor de pe nava spațială *Basilica,* Zdorab știa unde-i era locul cu adevărat. Problema era că dispăruse de patruzeci de milioane de ani cultura care i-ar fi recunoscut valoarea.

Oricine va fi construit această navă spațială, cu calitățile ei aerodinamice, datorate proiectării și meșteșugitei realizări, era de admirat, desigur. Doar după ce începuse să trăiască în ea înțelesese Zdorab că-i plăcea și felul lor de viață. E adevărat, erau obligați să stea înăuntru, dar, din punctul lui de vedere, viața în aer liber era supraevaluată. Nu-i era dor de insecte.

Nu-i era dor de căldură și de frig, de umiditatea și de uscăciunea excesive. Nu-i era dor de excrementele de animale și de mirosurile chestiilor ciudate care erau gătite sau ale lucrurilor extrem de familiare intrate în putrefacție.

Dar nu absența neplăcerilor erau cea care-l făcea să savureze viața la bordul navei. Ci aspectele pozitive. Un pat confortabil, noapte de noapte. Un duș cu apă curată zilnic. O viață centrată în jurul bibliotecii, în jurul învățării și predării de cunoștințe. Computere cu care se putea și juca, dar și lucra. Muzică redată perfect. Toalete care se curățau singure și nu miroseau. Haine care puteau fi curățate fără a fi spălate. Mâncare care se pregătea în timp-record. Iar toate acestea în timp ce călătoreau cu o viteză inimaginabilă, parcurgând un drum de o sută de ani către o altă stea.

Încercase să-i explice acest lucru lui Nafai, dar tânărul se uitase nedumerit la Zdorab și zisese: „Dar cu copacii cum rămâne?" Era limpede că Nafai de-abia aștepta să ajungă pe noua planetă, care, fără îndoială, va fi un alt loc plin de praf și de insecte, unde era de făcut o grămadă de muncă manuală plină de transpirație. Pe tot parcursul drumului prin deșert, Zdorab jucase rolul slujitorului servil; îi plăcea la nebunie faptul că pe această navă spațială *nu existau* slujitori, pentru că toată munca fie era executată de mașinării și de computere, fie era atât de simplă și de ușoară încât o putea face oricine – și o făceau cu toții.

Și îi producea o enormă plăcere să-i învețe pe copii. Unii dintre ei nu prea mai erau copii, după ce

se scurseseră șase ani de călătorie. Oykib se făcuse de aproape doi metri, la vârsta evidentă de paisprezece ani. Era lung și subțire, dar Zdorab îl văzuse făcând exerciții în centrifugă și corpul lui era vânos și musculos. Zdorab își dădea seama că se afla la vârsta mijlocie după faptul că putea privi acel corp tânăr și frumos și simți doar amintirea dorinței. Dacă în natură exista îndurare, aceasta consta în diluarea libidoului masculin odată cu înaintarea în vârstă. Anumiți bărbați, simțind slăbirea dorinței, recurgeau la gesturi eroice – sau criminale – spre a avea iluzia vigorii sexuale renăscute. Dar pentru Zdorab era o ușurare. Era mai bine să se gândească la Oykib și la fratele lui și mai frumos, Yasai, ca la niște elevi. Ca la niște prieteni ai fiului său, Padarok. Ca la niște potențiali parteneri ai fiicei sale, Dabrota.

Fiul meu, își zise el. Fiica mea. Doamne-Dumnezeule! Cine și-ar fi închipuit, în anii de iubiri clandestine în orașul bărbaților din exteriorul Basilicăi, c-o să am un fiu și o fiică. Iar dacă oricine ar pune mâna pe oricare din ei fără consimțământul meu, cred că l-aș omorî.

În definitiv, sunt o creatură a junglei, își zise el apoi.

Astăzi avea să se ducă din nou la culcare, fiindcă Shedemei se trezea pentru a-i lua locul. Se vor suprapune timp de câteva ore – Sufletul Suprem spusese că există suficient suport vital pentru asta – și o să se bucure s-o vadă. Ea era prietenul lui cel mai bun, singura care-i știa secretele, zbuciumul lăuntric. Îi putea împărtăși aproape orice.

Dar nu-i putea pomeni de micul program pe care-l setase într-un computer de suport vital, unul dintre cele care nu făceau parte direct din memoria Sufletului Suprem. Chiar înainte de a seta singurul semnal de trezire la jumătatea călătoriei, cel evident, pe care Sufletul Suprem îl detectase imediat, Zdorab întocmise un program care în aparență făcea un nevinovat inventar al proviziilor, dar verifica și dacă se scurseseră exact șase ani și jumătate din călătorie, și atunci el trimitea o nouă versiune a programărilor către computerul care rula calendarul. Noua versiune va da comanda ca Elemak, Zdorab și Shedemei să fie treziți în următoarele treizeci de secunde; apoi, după încă o secundă, copia originală a programării va fi reintrodusă, iar programul de inventar se va rescrie, pentru a elimina subrutina suplimentară. Era ceva foarte abil, iar Zdorab era mândru de inteligența sa.

Mai știa, totodată, că acest lucru era potențial mortal pentru pacea comunității și, pentru că acum făcea parte din micul plan al lui Nafai, tot avea intenția să acceseze computerul de suport vital și să-l elimine înainte de declanșare. Problema consta în faptul că nu era ușor să aibă acces la computerul respectiv, fiind în timpul zborului. El avea anumite sarcini, iar atunci când și le îndeplinea, copiii erau peste tot și era de așteptat să-l întrebe ce face. Își spuse că aștepta o ocazie lipsită de riscuri spre a face modificarea. Acum mai avea doar câteva ore până se va duce să adoarmă și nu găsise o asemenea ocazie. De ce?

Pentru că-i era teamă, de-aceea. Ăsta era punctul lui slab. Nu-i era teamă pentru sine – nevoia aprigă de autoconservare nu mai era atât de importantă pentru el precum necesitatea de a-și proteja copiii. Acceptase aranjamentul lui Nafai nu din cauza viselor – ele erau avute de Shedemei și de alții pe care Sufletul Suprem îi crescuse în așa fel încât să fie foarte receptivi la ele –, ci pentru că nu voia ca *unora* dintre copii să li se ofere unele avantaje, dar nu și copiilor lui. Atunci când Issib propusese ca adulții să ajute cu schimbul la educarea copiilor, lui Zdorab nici nu i-ar fi trecut prin cap să refuze.

În același timp, însă, îi era frică de ceea ce va face ulterior Elemak pentru a se răzbuna. Când se va trezi pe Pământ, înconjurat de acești tineri viguroși, cu toții de partea lui Nafai, o să fie atât de plin de ură încât n-o să ierte *niciodată*. Mai devreme sau mai târziu, o să izbucnească războiul, care va fi sângeros. Zdorab nu voia ca fiul și fiica sa să aibă de suferit din această cauză. Nu voia ca ei să fie nevoiți să ia parte sau să se alăture unei anumite tabere. Ce mod mai bun de-a împlini acest lucru decât să-și dovedească loialitatea față de Elemak, lăsând alarma de trezire să pornească așa cum plănuise?

Desigur, Nafai sau Sufletul Suprem n-o să aibă dificultăți în a identifica autorul – pe Harmony nimeni altcineva n-avea abilitățile de a lucra la computer și nu era verosimil ca vreunul dintre copiii care dobândiseră aceste abilități în timpul călătoriei să vrea să-l trezească pe Elemak. N-o auzise el pe Izuchaya – care

era așa de mică în momentul lansării încât de-abia își aducea aminte de Elemak – când a întrebat: „Dacă-i atât de rău, de ce mai trebuie să-l trezim pe Elemak?" „Pentru că asta ar fi o crimă", i-a replicat Nafai, apoi i-a explicat că, și în situația în care nu ești de acord cu cineva, respectiva persoană tot are dreptul a-și trăi viața și de a face alegerile personale. Singurul caz în care ai dreptul să ucizi pe cineva e atunci când individul încearcă să te ucidă pe tine sau pe cineva pe care trebuie să-l aperi.

Cineva pe care trebuie să aperi. Trebuie să-mi protejez copiii. Și uite, Nafai, care-i adevărul-adevărat: Copiii mei nu-s rudele tale de sânge. Prin urmare, chiar dac-o să fiu de partea ta, nu pot să cred o clipă că tu o să fii cu ei la fel de grijuliu, de loial ca și cu propriii tăi copii sau cu copiii cei mici ai părinților tăi ori cu copiii lui Issib. Trebuie să găsesc o modalitate de a-i proteja, să fac în așa fel încât Elemak să nu-i urască așa cum o să te urască pe tine și pe copiii tăi – chiar dacă i-am ajutat și eu să profite de pe urma planului tău de a deveni mai mari și mai puternici decât băieții lui Elemak. Asta face un tată. Chiar dacă nevasta lui n-o să fie de acord.

Shedemei avea păreri diferite despre loialitate, Zdorab știa acest lucru. Ea era genul de persoană „totul sau nimic". Asta din cauză că ea nu trăise în lumea de coșmar plină de urzeli și de trădare în care trăise Zdorab atât de mulți ani. Comploturile constante ale lui Gaballufix, în care încrederea celorlalți era considerată o armă ce poate fi întoarsă împotriva lor;

violența și corupția devenite rutină în viața din satul bărbaților, unde nu pătrundea influența ameliioratoare a femeilor; și, desigur, minciuna neabătută a existenței unui bărbat care iubea bărbați. Nu poți avea încredere în nimeni, Shedemei, spuse el în gând.

Nici măcar în Sufletul Suprem. Mai ales în Sufletul Suprem.

Singurul contact al lui Zdorab cu computerul principal a fost prin intermediul Catalogului și, ulterior, prin computerele obișnuite ale navei spațiale. El n-avusese vise și, din câte știa el, Sufletul Suprem nu se interesa de el și nici nu-i auzise vreun gând. Cum altfel ar fi putut instala programul lui clandestin de trezire? Sufletul Suprem nu-l folosea în vreun alt scop decât acela de a-i oferi lui Shedemei un alt set de cromozomi, pentru a se reproduce. Ei bine, n-avea decât, nici Zdorab nu-l folosea pe Sufletul Suprem. Era ferm convins că, indiferent ce anume voia Sufletul Suprem, acesta nu dădea doi bani pe confortul și fericirea ființelor umane pe care le manipula. Iar pentru că Sufletului Suprem nu-i păsa de el, Zdorab era singura persoană din întreaga comunitate care se bucura de intimitate.

În același timp, în străfundurile minții sale, Zdorab spera, de fapt, că Sufletul Suprem *a auzit* gândurile lui și era la curent cu semnalul de trezire. Poate că-l și anulase, de fapt; Zdorab nu-l verificase din aceleași motive pentru care nu-l anulase el însuși. Sufletul Suprem n-ar fi permis ca pe durata călătorie să se întâmple nimic periculos. Elemak nu se va trezi

decât odată ajuns pe Pământ. Iar atunci când o va face, Zdorab va putea spune, într-o manieră veridică: „Am lăsat semnalul de trezire setat. Probabil că Sufletul Suprem l-a descoperit."

Repetă în tăcere aceste cuvinte, modelându-le cu buzele, limba și dinții, dându-și seama imediat că Elemak n-o să-l creadă sau, chiar dacă-l va crede, nu-i va păsa.

Au greșit că m-au adus împreună cu familia lor, au greșit că mă obligă s-aleg o anumită tabără în mortalele lor certuri între rude.

Stătea în picioare în fața compartimentului de dormit al lui Shedemei în momentul în care capacul se dădu la o parte, ochii ei clipiră de câteva ori și se deschiseră. Ea zâmbi stins.

– Bună, strălucitoare și minunată doamnă, rosti el.

– E cel mai frumos vis al oricărei femei să fie flatată la prima ei trezire, spuse ea. Din păcate, sunt încă amețită din cauza sedativelor.

– Ce sedative?

El o ajută să se ridice în picioare, înainte de a desprinde și de a da la o parte partea laterală a compartimentului, pentru ca ea să poată ieși.

– Vrei să spui că-s din născare așa de lentă la minte?

Ea se ridică și se agăță de el, în parte spre a se sprijini în timp ce încerca să-și miște din nou picioarele în gravitație mică și în parte ca o îmbrățișare între prieteni. El răspunse, desigur, și începu să-i povestească ceea ce realizase fiecare copil în parte de când fusese ea trează ultima oară.

– Cred că asta s-ar putea să fie cea mai bună școală care a existat vreodată, rosti el.

– Și ce avantajos e faptul că-ntre trimestre profesorii sunt trimiși la culcare, răspunse Shedemei.

Petrecură orele împreună, discutând despre copii, mai ales despre ai lor, și despre orice îi trecea prin cap lui Shedemei. Dar nu vorbiră despre singurul lucru care îl preocupa cel mai mult pe Zdorab, iar Shedemei își dădu seama că ceva nu era în regulă.

– Ce-i? întrebă ea. Îmi ascunzi ceva.

– Cum ar fi?

– Te preocupă ceva anume.

– Viața mea înseamnă preocupare, replică el. Nu-mi place să mă urc în compartimentul de dormit.

Ea zâmbi ușor.

– Bine, nu trebuie să-mi spui.

– Nu pot să-ți spun ceea ce nu știu nici eu, zise el, și pentru că lucrul acesta conținea un sâmbure de adevăr – el nu știa dacă Sufletul Suprem îi șterse sau nu programul – încrederea în adevăr care o caracteriza pe Shedemei îi permise să-l creadă și se relaxă.

După câteva ore, el își luă rămas-bun de la copii într-un ritual cu care erau cu toții obișnuiți de-acum, având în vedere că toți profesorii lor veneau și plecau în acest fel. Strângeri de mână și îmbrățișări peste tot, în funcție de vârsta copilului; o sărutare pentru propriii săi copii, indiferent dacă le plăcea sau nu; apoi Nafai și Shedemei îl escortară până la camera lui și-l ajutară să se instaleze.

Însă, pe măsură ce sedativul începea să-și facă efectul, el fu cuprins de o panică subită. Nu, nu, nu, își spuse. Cum de-am putut fi atât de prost? Indiferent ce-aș face, Elemak n-o să-mi fie niciodată loial. Trebuie să schimb programul. Trebuie să-l împiedic să se trezească și să-l ia pe Nafai prin surprindere.

– Nafai, spuse el. Verifică computerele de suport vital.

Dar capacul compartimentului era deja închis și el nu putea vedea dacă Nafai îi urmărise buzele, iar înainte de a putea măcar mișca o mână, sedativul îl năuci și adormi.

– Ce-a spus? o întrebă Nafai pe Shedemei.

– Nu știu. Era preocupat de ceva, dar nu știa nici el de ce anume!

– Ei bine, poate c-o să-și aducă aminte când o să se trezească, zise Nafai.

Shedemei oftă.

– Am și eu întotdeauna aceeași neliniște, ca și cum aș fi uitat să spun ceva *extrem* de important. Cred că-i doar un efect secundar al sedativelor.

Nafai râse.

– Ca atunci când te trezești în miezul nopții cu o idee foarte importantă apărută în vis, o notezi pe ceva, apoi dimineață vezi că ai scris: „Nu mâncare! Câinele!" și habar n-ai ce-ar putea însemna asta sau din ce motiv ai crezut mai devreme că-i ceva important.

– Visele adevărate nu trebuie notate, rosti Shedemei. Ți le aduci aminte.

Încuviințară amândoi, dând din cap, aducându-și aminte cum e atunci când le vorbește în somn Sufletul Suprem sau Păstrătorul Pământului. Apoi se întoarseră la copii și se apucară să lucreze la partea următoare a instrucției lor.

Chveya lucra împreună cu Dza supraveghindu-i pe unii dintre copiii mai mici în timp ce aceștia își făceau exercițiile fizice. Învățaseră cu mulți ani în urmă că trebuia supravegheat fiecare în parte, altminteri începeau să se lase pe tânjeală, cu toate că Nafai îi avertizase în repetate rânduri că dacă nu se antrenau din greu timp de două ore în centrifugă, vor ajunge pe Pământ cu niște corpuri atât de leneșe și de firave încât vor trebui să împrumute scaunul lui Issib ca să se deplaseze. Prin urmare, copiii mai mici exersau împreună cu cei mai mari, spunând poezii, iar copiii mai mari lucrau cu cei mai mici supraveghindu-i. În felul acesta, nu aveau pe cineva de vârsta lor „care să le spună ce să facă". Sistemul funcționa destul de bine.

Dza încă nu se împrietenise cu Chveya – ele n-aveau prea multe în comun. Dza era una din acele persoane care nu suportă să stea singure, care trebuie să se înconjoare mereu cu zarva conversației, cu bârfe pătimașe, cu râsete și zeflemea. Chveya observa că fetele mai mici o simpatizau sincer pe Dza, pentru că aceasta nu se mai comporta autoritar cu ele. Chveya distingea o legătură fizică între ele și vedea cum fețițele mai mici deveneau mai strălucitoare când era de față Dza, la fel ca și Dza de altfel. Dar Chveya

nu se putea bucura de prezența lor mult timp. Iar cauza nu era invidia, cu toate că, uneori, ea chiar *invidia* grămada de prietene ale lui Dza. Vorbăria constantă și faptul că atenția ei era continuu solicitată, o consumau pe Chveya extrem de iute și se vedea obligată să se izoleze pentru câtva timp, să se înconjoare cu liniște și muzică, să citească neîntrerupt o carte timp de o oră, urmărind un singur fir al vorbirii.

Tata îi vorbise despre acest lucru, la fel ca și mama, atunci când fusese trezită ultima dată. Chveya, petreci prea mult timp singură. Câteodată, ceilalți copii își închipuie că nu-ți place tovărășia lor. Dar pentru Cheya a citi o carte nu era similar cu a sta singură. Astfel conversa cu o singură persoană, avea o discuție susținută care rămânea la subiect și nu se deplasa încontinuu spre zone marginale și nici nu era întreruptă de cineva care cerea să spună bârfa *ei*, sau să dezbată problema *ei*.

Totuși, atâta vreme cât Chveya avea parte de perioada ei de solitudine, putea să relaționeze destul de bine cu ceilalți, inclusiv cu Dza. Pentru că depășise faza de infatuare infantilă legată de faptul că este „primul copil născut", Dza era o companie plăcută, strălucitoare și amuzantă. Spre lauda ei, Dza nu fusese geloasă atunci când descoperise că, din întreaga generație a treia, Chveya era singura care își dezvoltase abilitatea de a simți relațiile dintre oameni, cu toate că mama lui Dza, nu a Chveyei, fusese cea care deprinsese prima acest lucru. Atunci când mătușa Hushidh era trează, petrecea mai mult timp cu Chveya

decât cu propriile fiice, dar Dza nu se plângea. Ba mai mult, Dza i-a zâmbit o dată Chveyei și i-a spus: „Tatăl tău ne învață, tot timpul, pe toți. N-o să mă enervez că maică-mea te învață doar pe tine." A studia cu mătușa Hushidh era ca și cum ai citi o carte. Era liniștită, avea răbdare, vorbea la subiect. Ba chiar mai bună decât o carte: răspundea la întrebările Chveyei. Cu mătușa Hushidh, Chveya deveni brusc ea cea vorbăreață. Poate că lucrul acesta se întâmpla pentru că mătușa Hushidh era singura care vedea lucrurile pe care le vedea și Chveya.

– Dar tu vezi mai multe, spusese mătușa Hushidh într-o zi. Și-n plus, ai vise ca și maică-ta.

Chveya își dăduse ochii peste cap.

– Pe nava asta spațială nu există un Lac al Femeilor, spuse ea. Nu există un Oraș al Femeilor care să se agite în legătură cu mine și care să soarbă fiecare cuvânt al relatărilor viziunilor mele.

– Nu era chiar așa, spusese Hushidh.

– Mama zice că da.

– Păi, probabil c-așa i s-a părut ei. Dar maică-ta n-a exploatat niciodată rolul de Vizionară-în-ape.

– Nu era, totuși, ceva util... cum ar fi ceea ce putem face.

Hushidh zâmbise ușor.

– Util. Dar câteodată înșelător. Poți interpreta eronat lucrurile. Atunci când știi prea mult despre oameni, încă nu-nseamnă că știi destul. Pentru că singurul lucru pe care nu-l cunoști deloc este *motivul* pentru care sunt legați de o persoană și distanți față

de alta. Eu fac presupuneri. Câteodată e destul de ușor. Alteori mă înșel în totalitate.

– Eu greșesc întotdeauna, zisese Chveya, dar nu se simțise rușinată să spună acest lucru în fața mătușii Hushidh.

– Greșești întotdeauna *parțial*, rostise Hushidh. Dar deseori ai dreptate parțial, iar câteodată ești extrem de deșteaptă. Vezi tu, problema este că trebuie să-ți pese cu adevărat de oameni pentru a te gândi cu adevărat la ei, pentru a încerca să-ți imaginezi lumea prin ochii lor. Iar tu și cu mine – suntem amândouă puțin cam timide în privința cunoașterii oamenilor. Trebuie să-ncerci să-ți petreci timpul cu ei. Să-i asculți. Să fii prietenă cu ei. Spun lucrul ăsta nu pentru că l-am făcut când eram de vârsta ta, ci pentru că nu l-am făcut și știu cât de mult m-a costat asta.

– Ce anume a schimbat situația? întrebase Chveya.

– M-am măritat cu un bărbat care-a trăit într-o suferință interioară atât de constantă, încât fricile și rușinile mele păreau, prin comparație, un scâncet de copil.

– Mama spune că, mult timp înainte de a te mărita cu unchiul Issib, ai înfruntat un om rău și ai făcut ca întreaga lui armată să-l părăsească.

– Asta s-a-ntâmplat pentru că erau armata altuia, doar că respectivul murise, iar ei nu-i erau de la început sută la sută loiali. N-a fost greu și am reușit biciuind orbește în jur, încercând să spun *tot* ceea ce credeam eu că le-ar putea distruge și restul de loialitate.

– Mama spune că păreai calmă și stăpână pe situație.

– Cuvântul-cheie e „păream". Hai, Veya, doar știi și tu – ce-ai face atunci când ești înfricoșată și confuză?

Chveya chicotise.

– Rămân locului, ca o căprioară speriată.

– Împietrită, corect? Dar celorlalți li se pare că ești cât se poate de calmă. Din pricina asta mă tachinează ceilalți atât de nemilos câteodată. Ei cred că ești făcută din piatră și vor s-o sfarme și s-ajungă la sentimentele omenești. Ei habar n-au că-n momentele în care pari a fi o stană de piatră, ești de fapt speriată și fragilă.

– Din ce cauză? De ce nu se-nțeleg oamenii mai bine?

– Pentru că-s tineri, replicase Hushidh.

– Nici bătrânii nu se-nțeleg mai bine.

– Ba, unii dintre ei, da, spusese Hushidh. Cei care se obosesc să-ncerce.

– Te referi la tine.

– Și la mama ta.

– Ea nu mă-nțelege *deloc*.

– Spui asta pentru că ești adolescentă, iar atunci când o adolescentă spune că mama ei n-o înțelege, înseamnă că mama ei o înțelege extrem de bine, dar că n-o lasă să facă cum vrea ea.

Chveya rânjise.

– Ești un adult răutăcios și arogant, la fel ca toți ceilalți.

Hushidh îi zâmbise la rândul ei.

– Vezi? Înveți. Zâmbetul ăsta ți-a permis să-mi spui *exact* ceea ce gândești, dar mie mi-a dat posibilitatea s-o iau ca o glumă, ca să pot afla adevărul fără a trebui să mă supăr.

– Încerc, rostise Chveya oftând.

– Și te descurci bine, deși ești o adolescentă scundă, ignorantă și timidă.

Chveya o privise îngrozită. Apoi Hushidh îi zâmbise.

– Prea târziu. Ai vorbit serios.

– Doar parțial, replicase Hushidh. Dar toți adolescenții sunt ignoranți și n-ai ce să faci pentru că ești scundă și timidă. O să mai crești.

– Și o să fiu mai timidă.

– Dar câteodată mai curajoasă.

Mda, era adevărat. Chveya începuse o fază de creștere imediat ce Hushidh se întorsese ultima oară să doarmă, iar acum era aproape la fel de înaltă ca Dza și mai înaltă decât toți băieții, cu excepția lui Oykib, care era deja aproape la fel de înalt ca tata, numai oase, lovindu-se tot timpul de câte ceva, zdrelindu-și mâinile sau degetele de la picioare. Lui Chveya îi plăcea felul în care el rânjea tăcut, atunci când îl tachinau ceilalți, fără a scoate o vorbă. Îi mai plăcea, totodată, faptul că nu-și folosea masivitatea ca să-l bruscheze pe vreunul dintre ceilalți copii, iar atunci când intervenea în certuri, aducea pacea cu ajutorul persuasiunii liniștite, nu cu statura și forța lui mai mari. Având în vedere că, probabil, ea va ajunge să se căsătorească cu Oykib, era bine că-i plăcea genul de bărbat care devenea el. Mare păcat că singurul lucru care-i venea lui în minte atunci când se uita la ea era „scundă și plictisitoare". Nu rostise niciodată aceste cuvinte. Dar privirea lui părea să alunece mereu dincolo de ea, ca

și cum n-ar fi observat-o suficient pentru a o ignora măcar. Iar atunci când era singur cu ea, se îndepărta cât putea de repede, ca și cum i-ar fi făcut extrem de rău să petreacă în tovărășia ei oricât de puțin timp.

Doar pentru că noi, copiii, o să trebuiască să formăm cupluri și să ne căsătorim nu-nseamnă c-o să ne îndrăgostim unii de alții, își zise Chveya. Dac-o să-i fiu o soție bună, poate c-o să mă iubească cândva.

Ea nu-și permitea să se gândească la cealaltă posibilitate, respectiv că, atunci când va veni vremea să se căsătorească, Oykib va insista să facă acest lucru cu altcineva. Cu Shyada cea mititică și drăguță, de exemplu. Cu toate că era cu doi ani mai mică, știa deja cum să flirteze cu băieții, astfel încât săracul Padarok era mereu mut în prezența ei, iar Motya o urmărea tot timpul cu o expresie de dor atât de dureros, încât Chveya nu știa dacă să râdă sau să plângă. Ce s-ar întâmpla dacă Oykib s-ar căsători cu *ea*, și-ar obliga-o astfel pe Chveya să se mărite cu unul dintre băieții mai mici? Ce s-ar întâmpla dacă ei *l-ar face* pe unul dintre cei mici să se căsătorească cu ea?

O să mă sinucid, hotărî ea.

Bineînțeles că știa că n-o să facă asta. Cel puțin, nu la modul propriu. O să încerce să n-o arate și va merge mai departe.

Câteodată se întreba dacă așa s-a întâmplat și cu mătușa Hushidh. Se îndrăgostise oare de Issib înainte de-a se mărita cu el? Sau a făcut lucrul ăsta pentru că era singurul care mai rămăsese? Probabil că-i greu să fii căsătorită cu un bărbat pe care trebuie să-l iei în

brațe și să-l cari peste tot, atunci când nu-i într-un loc în care să poată funcționa flotoarele lui. Dar păreau fericiți împreună.

Oamenii pot fi fericiți împreună.

Toate aceste gânduri și multe altele se învârteau prin mintea Chveyei în timp ce le ajuta pe Shyada, Netsya, Dabya și Zuya la exercițiile fizice. Pentru că Netsya era un supraveghetor crud atunci când îi monitoriza pe copiii mai mari, era o adevărată plăcere să spui: „Mai rapid, Netsya. Data trecută făceai mai bine", în vreme ce fața Netsyei se făcea din ce în ce mai roșie, iar transpirația picura de pe mâinile și nasul ei în timp ce se mișca.

– Ești, rosti Netsya, gâfâind, regina... nemernicilor.

– Iar tu ești prințesa, draga mea.

– Ia uită-te la ea, zise Zuya, care *nu* gâfâia, pentru că-și făcuse toate exercițiile cu atâta ușurință de parcă era o plimbărică plăcută. Citește atât de mult că vorbește acum ca o carte.

– Ca o carte... veche, gâfâi Netsya. O carte veche, ferfeniță, prăfuită, îngălbenită, mâncată de molii...

Șirul calităților Chveyei a fost întrerupt de sunetul puternic al unei sonerii, urmat de urletul unei sirene care fu cât pe ce să-i asurzească. Mai mulți copii din centrifugă țipară; majoritatea își astupaseră urechile cu mâinile. Nu mai auziseră așa ceva niciodată.

– S-a-ntâmplat ceva, îi spuse Dza Chveyei.

Chveya observă că Dza nu-și ținea mâinile la urechi. Părea la fel de calmă ca o bufniță.

– Cred că trebuie să stăm aici pân-o să ne spună tata ce să facem, zise Chveya.

Dza încuviință din cap.

– Hai să vedem câți suntem cu exactitate și să nu-i pierdem din ochi, zise ea.

Era o idee bună. Chveya s-a simțit geloasă pe moment că n-avusese prezența de spirit să se gândească la așa ceva. Dar apoi își dădu seama că cel mai înțelept lucru pe care îl putea face *ea* era să nu-și bată capul cu cine anume venea cu ideile, ci doar să le materializeze pur și simplu. Iar Dza era un lider înnăscut. Chveya trebuia să dea un exemplu de supunere rapidă și inimoasă, atâta vreme cât deciziile Dzei erau rezonabile.

Dza lucrase cu copiii cei mici. Ea îi numără rapid. Motya, cel mai mic; Xodhya, Yaya și Zhyat. Îi conduse către locul în care stătea Chveya cu fetele mai mici. Chveya știa câte erau, pentru că ele exersau împreună atunci când se declanșase alarma.

– Stați aici și așteptați, le strigă Dza copiilor.

– Nu pot s-o oprească? se văicări Netsya, evident îngrozită.

– Astupă-ți urechile, dar nu ne scăpa din ochi! strigă Dza. Nu-nchide ochii.

Dza evaluase rapid situația – dacă nu puteau auzi, copiii trebuiau să *vadă*, ca să poată primi instrucțiuni în cazul în care trebuia întreprinsă vreo acțiune. Din nou Chveya simți o mică împunsătură de gelozie. Nu-i era de ajutor să vadă cât de clar sporeau loialitatea, încrederea și *dependența* tuturor față de Dza.

Chiar și-ale mele, își zise Chveya. Chiar că-i primul născut, având în vedere că nu exploatează incorect acest lucru.

Pe scara din susul centrifugii apăru o pereche de picioare. Picioare lungi, cu tălpi mari și stângace. Oykib. Care era și mai stângaci decât de obicei, pentru că ducea ceva voluminos sub braț. Ceva înfășurat în pânză.

Când ajunse lângă ei, se întoarse imediat către Dza. Ca și cum ar fi știut că ea este șeful.

– În camerele de dormit nu se-aude atât de puternic, strigă el. Poți să-i duci pe toți cei mai mici la paturile lor?

Dza încuviință din cap.

– Acolo îi vrea Nafai să fie, dacă poți să faci lucrul ăsta în siguranță, fără a-l pierde pe vreunul.

– Bine, rosti Dza și începu imediat să dea instrucțiuni.

Copiii mai mici începură să urce pe scară, Dza amintindu-i fiecăruia să aștepte în tub, în exteriorul centrifugii, până când va ajunge și ea acolo. Chveya se simțea complet inutilă.

Oykib se întoarse către ea și-i întinse pachetul.

– E Catalogul, zise el. Elemak s-a trezit. Ascunde-l.

Chveya era uluită. Niciunui copil nu i se permisese să atingă Catalogul, chiar și înfășurat în pânză.

– Ți-a zis tata să...

– Fă-o, spuse Oykib. Acolo unde n-o să-i treacă prin cap lui Elemak s-o caute.

Ea își lipi pachetul de stomac, iar mâinile ei îl strânseră instinctiv. Apoi se întoarse și plecă, urcând după Dza pe scară.

Chveya se uită în jur prin centrifugă. Oare era vreun loc acolo în care să ascundă Catalogul? Nu prea. Spațiul de antrenament era aproape gol, cu excepția aparatelor de întărire a musculaturii, iar acestea nu ofereau nicio ascunzătoare. Așa că, strânse Catalogul sub braț și-și așteptă rândul să urce pe scară.

Apoi, acolo unde podeaua centrifugii se curba pentru a face rotundul în jurul circumferinței navei, văzu deschiderea în covor unde se afla trapa de acces. Atunci când centrifuga era oprită, trapa de acces putea fi trasă în sus, în așa fel încât era posibil ca cineva să se strecoare în jos pentru a ajunge la sistemul de roți care-i permiteau centrifugii să se învârtească. Problema era că ar fi fost nevoie de jumătate de oră pentru ca centrifuga să-și micșoreze turația și să se oprească, chiar dacă ar fi făcut asta imediat. Apoi încă treizeci de minute ca să revină la turația normală. Elemak ar fi înțeles că centrifuga fusese oprită dintr-un anumit *motiv*. Nu putea să mizeze pe faptul că el nu va băga de seamă. Chiar dacă el nu fusese treaz deloc pe parcursul călătoriei nu era o garanție că nu va sesiza anumite anomalii în funcționarea navei.

Pe de altă parte, însuși faptul că centrifuga nu fusese oprită ar însemna pentru el că nimic nu fusese ascuns acolo.

Alergă la trapa de acces și o trase în sus. Nu se clinti – era prevăzută cu un dispozitiv de blocare, pentru a nu fi deschisă în timp ce se învârtea centrifuga. Se duse la cel mai apropiat buton de urgență și apăsă pe el. Alarma care se declanșă fu acoperită de urletul

alarmei principale. Acum trapa de acces putea fi deschisă, chiar dacă centrifuga se rotea rapid. O dădu în lături; forma un arc cu podeaua curbată. Prin trapă putea distinge roțile centrifugii, cu calea de acces ce se strecura pe sub ele; apoi perspectiva ei se schimbă și-și dădu seama că se afla pe suprafața de cădere, iar calea de acces era în realitate structura restului navei, neclintită sub roți. Sus în capul scărilor, rotația părea mult mai lentă. La fel de multe rotații pe minut, dar aproape de centru nu era la fel de rapid.

Dacă scap Catalogul, o să se spargă?

Mai la obiect, dac-o să cad sau o s-ating calea de acces, o să mor sau o să mă rănesc și-o să rămân infirmă pe viață?

Transpirând, îngrozită, întinse mai întâi un picior, apoi pe celălalt, prin deschizătură, până când se sprijini cu ambele pe scheletul celui mai apropiat ansamblu de roți. Apoi, lăsându-și greutatea în mâna dreaptă, propti Catalogul de trapă până vârî mâna sub el. Ținându-l în echilibru în palmă, îl coborî cu grijă prin deschizătură și ajunse pe partea superioară a celuilalt ansamblu de roți, exact sub ușa centrifugii. Dădu drumul ușor Catalogului din mână, într-un loc în care patru bare alcătuiau un pătrat. Era în siguranță – nimeni nu putea să-l scoată de-acolo și era prea lat ca să cadă printre bare. Iar aspectul cel mai important – nu putea fi văzut decât dacă te aplecai în deschizătură în așa fel încât să ai capul la nivelul podelei centrifugii. Erau șanse ca Elemak să ajungă la concluzia, cu mult înainte de a se apleca suficient ca să-l vadă,

că era mult prea periculos ca vreunul dintre ei să fi pus acolo Catalogul, să renunțe și să caute în altă parte.

De fapt, dacă stătea să se gândească bine, era cu adevărat periculos să cobori acolo. Iar ea trebuia să se întoarcă și să repornească centrifuga, pentru ca alarma ei să se oprească înainte ca sirena principală să amuțească definitiv. Ieșirea nu era atât de facilă precum intrarea și din pricina faptului că, nemaiconcentrându-se asupra ascunderii Catalogului, avea timp suficient să fie cuprinsă de groază. Încet, își repeta în minte. Cu grijă. Dacă fac un pas greșit, timp de-o lună o să-mi tot culeagă bucățelele de pe calea de acces.

Ieși, în cele din urmă, ținând brațele depărtate deasupra deschiderii, pentru echilibrare.

Merse în patru labe până când se îndepărtă de ea, apoi se ridică în picioare și închise trapa. Aceasta intră în lăcașul ei, dispozitivul de blocare se armă, iar acum putea să repornească centrifuga. De-abia distingea cum prinde viteză - era atât de bine proiectată încât în tot răstimpul cât avusese motoarele oprite frecarea o încetinise într-o extrem de mică măsură.

Apoi sirena se opri. Liniștea era ca o lovitură fizică; îi țiuiau urechile. Își îndeplinise sarcina cu doar zece sau cincisprezece secunde înainte.

În liniștea așternută, își dădu seama că era cineva pe scară.

Privi în sus. Picioare. Nu ale tatei. Nu ale unui copil. Dac-ar fi fost găsită acolo, fără motiv, Elemak s-ar fi întrebat de ce nu plecase cu ceilalți copii.

Fără a se mai gândi, se aruncă la podea, se ghemui în poziție fetală, își acoperi fața cu mâinile și începu să scâncească încetișor, tremurând de frică. Să-și imagineze că intrase în panică, paralizase de frică, îngrozită de ciudatul zgomot asurzitor. Să-și imagineze că era slabă, că-și pierduse complet controlul. Aveau s-o creadă, pentru că nimeni nu știa că era genul de persoană capabilă să efectueze acrobații periculoase în timp ce parcurgea în viteză o cale de acces. De ce n-ar crede-o? Nu știuse nici ea însăși acest lucru. Acum de-abia îi venea să creadă.

– Ridică-te, rosti bărbatul. Liniștește-te. N-o să ți se-ntâmple nimic.

Nu era Elemak. Era Vas, tatăl lui Vasnya și lui Panya. Soțul mătușii Sevet. Deci nu doar Elemak se trezise.

– N-ai de ce să te rușinezi, spuse el. Zgomotul puternic – pe unii îi afectează. Ar trebui să-i vezi p-ăia mici. O să treacă câteva ore până o să se liniștească.

– Ăia mici? Își dădu seama imediat că el nu se referea la cei de doisprezece și treisprezece ani. S-au sculat copilașii?

– S-a trezit toată lumea. Atunci când se declanșează alarma de hibernare, sunt treziți imediat cu toții. Pentru cazul în care s-a întâmplat ceva cu sistemul.

– Ce anume a declanșat-o? întrebă Chveya.

Acum, pentru prima dată, o undă de mânie scăldă privirea unchiului Vas.

– O să trebuiască să aflăm ce anume, nu-i așa? Dar dacă nu ne-ar fi trezit, n-am fi avut ocazia să te vedem ca pe o fetiță drăgălașă de – cât – paisprezece ani?

– Cincisprezece, răspunse ea.

– La mulți ani! replică el sec. Sunt sigur că fiica mea de opt ani Vasnaminanya o să fie încântată s-o vadă pe draga ei verișoară Veya. Cred c-o să te bucuri să vă jucați amândouă cu păpușile, nu crezi?

Dintr-odată, Chveyei îi fu rușine. Vasnya fusese cea mai bună prietenă a ei, singurul copil din primul an care fusese drăguță cu ea și o integrase în tot felul de lucruri chiar și în perioadele în care Dza decretase că Chveya trebuie ținută la distanță. Dar pentru că părinții Vasnyei erau prietenii lui Elemak, nu ai lui Nafai, Vasnya fusese lăsată în urmă. Chveya era deja cu șase ani și jumătate mai mare. Ele n-aveau să mai fie niciodată prietene. Și din ce motiv? Făcuse oare Vasnya ceva? Nu – era o persoană bună. Cu toate acestea, fusese lăsată în urmă.

– Îmi pare rău, rosti Chveya încet.

– Da, păi, știm cine-i vinovat pentru asta, și nu-i vreunul dintre copii. Întinse o mână către ea și continuă: Elemak e șeful acum. Ar fi trebuit să se-ntâmple așa cu mult timp în urmă.

El încerca să pară drăguț și liniștitor, dar Chveya nu era proastă.

– Ce i-ați făcut tatei?

– Nimic, rosti Vas, zâmbind. Pur și simplu n-a părut teribil de interesat să conteste autoritatea lui Elemak.

– Dar are mantia de...

– Mantia de comandant, spuse Vas. Da, păi, o are încă. Aruncând scântei din mica ei inimioară. Nafai are mantia. Dar Elemak îi are pe gemeni.

Gemenii, Serp și Spel. Frații mai mici ai Chveyei, atât de mici încât nici nu puteau fi incluși în școală. Probabil că Elemak îi ține ostatici, amenințând că le va face rău dacă tata nu va face ceea ce vrea el.

– Deci se folosește de gemeni ca să obțină ce vrea? întrebă Chveya disprețuitor.

Expresia lui Vas se înăspri.

– Oh, ce-ngrozitor lucru a făcut. Într-o bună zi o să trebuiască să-mi explici de ce-i ceva urât din partea lui Elemak să-i folosească pe copii ca s-obțină ce vrea, dar e ceva normal ca taică-tu să facă exact același lucru. Acum vino cu mine.

În timp ce urca pe scară, Chveya încercă să găsească o distincție clară între a ține copiii ostatici, ca Elemak, și a le da copiilor libera alegere de a i se alătura – pentru a avea controlul asupra coloniei. La așa ceva s-a ajuns, nu-i așa? La folosirea copiilor pentru a prelua și a deține controlul asupra întregii comunități.

Dar *era* ceva diferit. Exista o clară diferență morală și dacă ea s-ar gândi suficient de profund, ar putea să explice acest lucru, iar toată lumea ar înțelege că școala în timpul călătoriei era ceva perfect normal, în vreme ce a ține copiii ostatici era o atrocitate de nedescris. O să se gândească la asta imediat.

Apoi îi veni un gând complet diferit. Oykib îi dăduse Catalogul. El presupusese că Dza îi va duce pe ceilalți copii într-un loc sigur, dar când s-a pus problema ascunderii Catalogului Sufletului Suprem, în loc să facă el asta, i l-a încredințat Chveyei. Și nici măcar nu i-a spus unde să-l ascundă.

Toată lumea era adunată în bibliotecă. Era singura încăpere suficient de spațioasă în care să încapă toți, având în vedere că era o cameră deschisă, care utiliza aproape întreaga circumferință a navei. Bebelușii plângeau, iar copiii mici păreau năuci și înspăimântați. Chveya îi cunoștea pe toți copiii cei mici, desigur. Erau neschimbați, strânși în jurul mamelor lor. Kokor, Sevet, Dol. Și Eiadh, soția lui Elemak. Totuși, ea nu-l ținea în brațe pe cel mai mic vlăstar al ei, pe Zhivya. Nu, mătușa Eiadh îl ținea în brațe pe unul dintre gemeni, pe Spel.

Iar Elemak, care stătea în picioare într-un capăt al bibliotecii, îl ținea pe Serp.

N-o să vă iert niciodată, pe nici unul dintre voi, își spuse Chveya. S-ar putea să nu fiu în stare să scot din asta teoria morală, dar cei pe care-i țineți în brațe sunt frații mei, amenințând să le faceți rău ca să obțineți ceea ce vreți.

– Chveya, zise Luet, văzând-o.

– Taci din gură, rosti Elemak. Vino aici, i se adresă el Chveyei.

Ea se apropie de el, oprindu-se la oarecare distanță.

– Uite-n ce hal ești, spuse el, pe un ton de supărare disprețuitoare.

– Uite-n ce hal eşti *tu*, replică Chveya. Să ameninţi un bebeluş. Bănuiesc că-s foarte mândri copiii tăi de tăticul lor cel curajos.

Elemak fu cuprins de o furie puternică, iar ea văzu cum legătura dintre el şi ea se-ncarcă cu o forţă aproape negativă. Pentru o clipă, el ar fi vrut s-o vadă moartă.

Dar nu făcu nimic, nu zise nimic până nu se mai calmă.

– Vreau Catalogul, rosti Elemak. Oykib mi-a zis că ţi l-a dat ţie.

Chveya întoarse rapid capul spre Oykib, care o privi nepăsător.

– Nu e nicio problemă, zise el. Tatăl tău e cel care a vrut să fie ascuns Catalogul. Acum Sufletul Suprem îi cere să i-l dea lui Elemak.

– Unde-i tata? întrebă Chveya. Cine eşti tu, să vorbeşti în numele lui?

– Taică-tu n-a păţit nimic, spuse Elemak. Ai face bine s-asculţi de unchiul tău cel *mare* Oykib.

– Crede-mă, zise Oykib. Poţi să-i spui. Sufletul Suprem zice că e-n ordine.

– Cum naiba poţi tu să ştii ce zice Sufletul Suprem? îl întrebă Chveya.

– De ce să nu poată? rosti Elemak batjocoritor. Toţi ceilalţi pot. Încăperea asta-i *plină* de oameni care abia aşteaptă să le spună celorlalţi ce anume vrea Sufletul Suprem să facă ei.

– Când o s-aud chestia asta spusă de tata, atunci o să-ţi zic unde-i Catalogul.

– Trebuie să fie în centrifugă, interveni Vas, dacă ea a fost cea care l-a ascuns.

Oykib făcu ochii mari.

– Acolo nu-i loc de ascuns.

– Duceți-vă și căutați-l, le ceru Elemak lui Mebbekev și Obring.

Obring se ridică imediat, dar Mebbekew se mișca dinadins încet. Chveya își putea da seama că loialitatea lui față de Elemak era slabă. Dar, în definitiv, loialitatea lui față de toată lumea era slabă.

– Spune-le, Veya, zise Oykib. E-n regulă, vorbesc serios.

Nu-mi pasă dacă vorbești serios sau nu, își zise Chveya. Nu mi-am riscat viața ca să-l ascund, ca după aia un trădător ca tine să-mi spună să li-l dau înapoi.

– Nu contează, rosti Oykib. Singura putere pe care o are Catalogul este aceea de a-ți da posibilitatea să vorbești cu Sufletul Suprem. Crezi că Sufletul Suprem o să-i spună ceva unui *astfel* de om?

Vocea lui era plină de dispreț, în timp ce arăta spre Elemak.

Elemak zâmbi, se duse la Oykib, apoi, cu o singură mână, îl ridică din scaun și îl izbi de perete. Băiatul icni, căzu și-și duse mâna la cap, acolo unde se lovise de dulapuri.

– Oi fi tu înalt și plin de vorbe trufașe, Oykib, dar n-ai cu ce să le susții. Nafai chiar și-a imaginat c-o să-mi fie vreodată frică de-un „bărbat" ca tine?

– Poți să-i spui, Chveya, rosti Oykib, neräspunzându-i lui Elemak. El poate să-i bată pe copii, dar nu poate să controleze Sufletul Suprem.

Păru doar o mișcare bruscă a mâinii lui Elemak, dar capul lui Oykib lovi din nou dulapurile, cu atâta putere încât băiatul se prăbuși.

Chveya văzu fâșiile ample, strălucitoare, de loialitate care-l legau pe Oykib de ea. Niciodată nu fusese ca acum. Apoi își dădu seama că el suporta bătaia administrată de Elemak doar ca să o convingă că nu era trădător, că ceea ce spusese el era purul adevăr. Putea să-i dea Catalogul lui Elemak.

Dar nu se putea decide să facă acest lucru. Chiar dacă Oykib avea dreptate și Catalogul va fi inutil, unchiul Elemak nu părea să creadă asta. Voia să pună mâna pe el. Iar ar putea trage ceva foloase de pe urma acestui lucru.

Dar, nu-l mai putea lăsa pe Oykib să fie bătut, dacă avea o altă opțiune.

– O să-ți spun unde este, zise Chveya.

Obring și Meb erau chiar lângă scară, în centrul bibliotecii.

– Când o să mă conving că tata n-a pățit nimic.

– Ți-am spus deja că nu i s-a-ntâmplat nimic.

– Dar ții în brațe un copil ca să fii sigur c-o să obții ceea ce vrei, răspunse Chveya. Asta dovedește că ești o persoană cinstită, care n-o să spună niciodată o minciună.

Elemak se înroși la față.

– Ne-am făcut cam tari în gură, nu-i așa? Influența lui Nafai asupra copiilor ăstora e ceva de-a dreptul minunat.

Totuși, în timp ce rostea aceste cuvinte, el se duse în locul în care mama ședea tăcută cu ceilalți copii ai ei. I-l dădu pe Serp.

– Eu nu amenințe bebeluși, rosti Elemak.

– Vrei să spui că l-ai făcut pe tata să ți se predea, spuse Chveya.

– Unde-i Catalogul? întrebă Elemak.

– Unde-i tata? replică Chveya.

– În siguranță.

– La fel și Catalogul.

Elemak se apropie de ea, amenințător:

– Ai de gând să te târguiești cu mine, fetițo?

– Da, răspunse Chveya.

– Așa cum zicea Oykib, Catalogul nu îmi folosește la nimic, spuse Elemak, rânjind.

– Bine, răspunse Chveya.

El se aplecă, o cuprinse cu palma de cap și îi șopti la ureche:

– Veya, o să fac orice ca să-mi ating scopul.

Imediat ce se îndepărtă de ea, Chveya rosti cu voce tare:

– A zis: „Veya, o să fac orice ca să-mi ating scopul."

Ceilalți murmurară. Poate din cauza îndrăznelii ei de-a repeta cu glas tare ceea ce-i șoptise el. Poate din pricina amenințării. Nu conta – rețeaua de relații se schimba. Legăturile lui Elemak cu prietenii lui erau ceva mai slabe. Frica și spaima continuau să-i lege pe

ceilalți de el, desigur; felul în care îl maltratase pe Oykib întărise controlul lui Elemak. Dar curajul Chveyei și amenințările lui la adresa ei slăbiseră loialitatea celor care îl urmau de bunăvoie.

El părea a simți acest lucru - fusese un conducător puternic de bărbați, conducând caravane prin ținuturi periculoase și știa când anume pierdea teren, chiar dacă nu avea darul Chveyei și al lui Hushidh de a distinge legăturile de loialitate și obediență, de iubire și de frică. Așa că, schimbă tactica.

- Poți să-ncerci cât vrei, Veya, dar n-o să mă poți face personajul negativ al acestei mici scenete. Taică-tu și cei care-au conspirat împreună cu el sunt aceia care ne-au trădat pe noi, ceilalți. Taică-tu a fost cel care a mințit atunci când a promis c-o să ne trezească la jumătatea drumului. Taică-tu a fost cel care i-a lipsit pe copiii noștri de dreptul lor din naștere. Uit-te la ei.

Dădu din mână spre a-i arăta pe cei de patru, de cinci, de opt ani, care încercau să-i recunoască în acești adolescenți înalți pe copiii de vârsta lor pe care își aminteau că-i văzuseră cu doar câteva ore în urmă, atunci când fuseseră adormiți cu toții înainte de lansare.

- Cine i-a maltratat? Cine i-a exploatat? Nu eu.

Chveya își dădu seama că Elemak câștiga din nou simpatie.

- Atunci, de ce soția ta îl ține-n brațe pe Spel? întrebă ea.

Eiadh sări în picioare și răspunse vehement:

- Eu nu țin bebeluși prizonieri, mucoasă obraznică! Plângea și l-am liniștit.

– Poate că maică-sa ar fi fost mai bună pentru asta, replică Chveya. Poate că soțul tău nu *vrea* ca să i-l dai mamei înapoi pe Spel.

Privirea pe care i-a aruncat-o imediat Eiadh lui Elemak și gestul lui de iritare dovediră că Chveya lovise în plin. Eiadh i-l dădu posacă pe Spel lui Luet, care îl luă și-l puse pe celălalt genunchi. În tot acest răstimp, însă, Luet nu rostise niciun cuvânt. De ce tace mama? se întrebă Chveya. De ce ne-au lăsat acești adulți să vorbim, pe mine și pe Oykib?

(Pentru că au copii.)

Gândul îi apăru în minte cu o asemenea claritate, încât știu că provine de la Sufletul Suprem. De asemenea, descifră imediat înțelesul acestuia. Pentru că adulții au copii mici, le e teamă de ceea ce le-ar putea face Elemak acestora. Doar adolescenți ca mine și ca Oykib sunt liberi să fie curajoși, pentru că noi n-avem copii de apărat.

(Da.)

Păi, dacă poți vorbi cu mine și nu-i nicio problemă să-i dau Catalogul lui Elemak, de ce nu spui așa?

Dar nu veni niciun răspuns.

Chveya nu înțelegea ce anume făcea Sufletul Suprem. Din ce motiv îi zicea lui Oykib un lucru, pe care *nu* i-l confirma și ei, nespunându-i nimic din ceea ce ar fi trebuit ea să știe? Sufletul Suprem putea să-i explice de ce adulții nu scoteau o vorbă, dar nu dădea niciun sfat folositor în legătură cu ceea ce ar trebui să *facă* Chveya.

Poate că asta-nsemna că ceea ce deja făcea ea era corect.

(Da.)

– Du-mă să-l văd pe tata, spuse Chveya. Când o să mă conving că n-a pățit nimic, o să-ți dau Catalogul.

– Nava nu-i prea mare, replică Elemak. Pot să-l găsesc și fără tine.

– Poți să-ncerci, replică Chveya. Dar însuși faptul că tu șovăi atât de mult ca să mă lași să-l văd dovedește că i-ai făcut rău și nu-ndrăznești să-i lași pe oamenii ăștia să afle ce persoană violentă, înspăimântătoare și rea ești.

Își zise atunci, timp de câteva clipe, că s-ar putea s-o lovească. Dar posibilitatea aceasta fu doar o expresie care-i sclipi lui Elemak în ochi; mâinile lui nu se mișcară; nici măcar nu se aplecă spre ea.

– Nu mă cunoști, rosti Elemak încet. Când ne-am văzut ultima oară erai copil. E foarte posibil ca să fiu exact ceea ce susții. Dar dac-aș fi într-adevăr atât de îngrozitor, de rău și de violent, de ce nu ai vânătăi și nu sângerezi?

– Pentru că n-o să-ți impresionezi lingușitorii dacă iei o fată la palme, răspunse Chveya glacial. Felul în care te-ai comportat cu Oykib arată cum ești. Faptul că nu mă tratezi în aceeași manieră nu dovedește decât că nu știi sigur dacă deții controlul.

Chveya n-ar fi îndrăznit niciodată să spună asemenea lucruri, numai că acum vedea că, prin fiecare vorbă, prin fiecare propoziție, slăbea poziția lui Elemak. Desigur, era suficient de inteligentă ca să realizeze

că era ceva periculos, că, pe măsură ce el devenea conștient de faptul că-i slăbește influența, ar fi putut să se comporte mai nesăbuit, mai periculos. Dar nu putea să facă altceva. Era singura modalitate de a obține un anumit grad de control asupra situației.

– Dar bineînțeles că nu dețin controlul, spuse Elemak calm. Nu mi-am imaginat niciodată așa ceva. Singurul care vrea să aibă controlul asupra celorlalți e tatăl tău. Trebuie să-l țin în captivitate pentru că, în caz contrar, o să folosească mantia ca să-i constrângă prin brutalitate pe ceilalți să facă ce vrea el. Nu doresc decât puțină sinceritate. De exemplu, voi, toți copiii care-ați crescut, puteți merge să dormiți pentru restul călătoriei, în timp ce copiii *noștri* vor avea o șansă să recupereze măcar la jumătate. E oare lucrul ăsta pe care-l vreau ceva îngrozitor, rău și violent?

Elemak se pricepea extrem de bine la așa ceva, își dădu seama Chveya. Cu doar câteva cuvinte, putea reclădi tot ceea ce dărâmase.

– Bine, rosti ea. Ești o persoană drăguță, rezonabilă, de bun-simț. Așa că o să ne lași pe mine, pe Oykib și pe mama să mergem să-l vedem pe tata.

– Poate. În momentul în care-o să am Catalogul.

Pentru o clipă, Chveya crezu că el cedase. Că trebuia doar să-i spună unde-i Catalogul, iar el o s-o lase să-l vadă pe tata. Dar în momentul următor interveni Oykib:

– Ai de gând să-l crezi pe mincinosul ăsta? întrebă el. Spune despre Nafai că brutalizează lumea cu mantia lui – dar ceea ce nu vrea ca oamenii să-și amintească

este faptul că el împreună cu Meb plănuiau să-l *omoare* pe Nafai. Asta este el, un ucigaș. L-a trădat și pe tatăl nostru, în Basilica. A făcut în așa fel încât tata să fie ucis de Gaballufix, iar dacă Sufletul Suprem nu i-ar fi spus lui Luet să-l avertizeze...

Elemak îl reduse la tăcere cu o lovitură, o palmă dată cu masivul său braț. În gravitația redusă, Oykib zbură prin încăpere și se lovi cu capul de perete și mai tare ca înainte. Deși gravitația era mai mică, totuși, așa cum învățaseră toți copiii școlii, masa nu se diminua, astfel încât Oykib se izbi cu întreaga greutate. Alunecă leșinat la podea.

Acum adulții nu mai rămaseră tăcuți. Rasa țipă. Volemak sări în picioare și-i strigă lui Elemak:

– În adâncul sufletului, ai fost întotdeauna un ucigaș! Nu ești copilul meu! Te dezmoștenesc! Tot ceea ce ai acum va fi considerat ca fiind furat!

Elemak urlă la el, pierzându-și pentru moment autocontrolul.

– Tu și Sufletul tău Suprem, ce sunteți voi? Nimic! Un vierme de om nevolnic. Eu sunt *singurul* tău fiu, singurul bărbat adevărat pe care l-ai adus pe lume, dar întotdeauna l-ai preferat pe micuțul ăla lingușitor!

Volemak răspunse cu calm.

– Nu l-am preferat niciodată ție. Ți-am dat totul. Am avut încredere-n tine în toate privințele.

– Nu mi-ai dat nimic. Ai aruncat la gunoi afacerea, averea, poziția noastră socială, totul. Pentru un *computer*.

– Iar tu m-ai trădat lui Gaballufix. Ești un trădător și un ucigaș în adâncul sufletului tău, Elemak. Nu ești fiul meu.

Asta a fost lovitura de grație, își dădu seama Chveya. În acel moment, cu toate că rămăsese frica, toată loialitatea față de Elemak se evaporase. Lumea va continua să-i dea ascultare, dar nimeni de bunăvoie. Chiar și fiul său cel mare, Protchnu, în vârstă de opt ani, se uita la tatăl său îngrozit.

Rasa și Shedemei îl îngrijeau pe Oykib.

– O să-și revină, cred, spuse Shedemei. O să apară probabil o stare de șoc după lovitură și n-o să se trezească prea curând, dar nu are nimic rupt.

După cuvintele ei, se lăsă o tăcere prelungă. Oykib o să-și revină – dar nimeni n-o să poată uita cine l-a rănit. Nimeni n-o să poată uita sălbăticia cu care a fost aplicată lovitura, furia care o animase, imaginea băiatului zburând prin aer, neputincios, înfrânt. Lui Elemak i se va da ascultare, asta era sigur. Dar nu va fi iubit sau admirat. El nu era lider prin alegere, pentru nimeni, acum. Niciunul nu era de partea sa.

– Luet, spuse Elemak încet. Vino cu mine și cu Chveya. Și Issib. Vreau ca *voi* să depuneți mărturie că Nafai e teafăr. Vreau, de asemenea, să depuneți mărturie că el n-o să mai comande nava asta.

În timp ce Chveya îl urma pe Elemak în jos, pe scară, către una din punțile de depozitare, se întrebă: De ce nu m-a lăsat să-l văd pe tata atunci când i-am cerut pentru prima oară lucrul ăsta? N-avea sens.

(Nu te-a lăsat, pentru că i-ai cerut acest lucru.)

Ce copilărie din partea lui.

(Nu, a fost un gest prudent. Dacă urma să-și stabilească autoritatea, trebuia să-și afirme de la bun început controlul total.)

Păi, a făcut lucrul *ăsta*.

(Dimpotrivă. Tu, Oykib și, la sfârșit, Volemak l-ați învins. Aproape a pierdut lupta. S-ar putea să dureze ceva timp până își va da seama, dar a pierdut lupta.)

Acest lucru îi conferi o strălucire de triumf, în timp ce-l urma pe Elemak către camera de depozitare unde era ținut prizonier tata.

Strălucirea se risipi rapid, totuși, atunci când văzu cum îl trataseră. Tata zăcea într-o rână pe podeaua compartimentului de depozitare. Încheieturile mâinilor fuseseră legate strâns – cu sălbăticie – la spate. Vedea pielea tumefiată de o parte și de alta a sforii, iar mâinile lui erau albe. Îi legaseră și gleznele, la fel de strâns. Îi trăseseră picioarele în spate, făcându-l să se arcuiască dureros îndărăt și petrecuseră două corzi de la glezne la umeri, înfășurându-le, în așa fel încât erau întinse de-a lungul gâtului. Apoi trecuseră două corzi peste burtă și vintre, printre picioare, unde erau înnodate, în spatele feselor, de legătura mâinilor. Rezultatul era că, din cauza corzilor, era exercitată o presiune constantă. Singura modalitate prin care tata putea slăbi din presiunea de la umeri și dintre picioare era să-și tragă picioarele cât mai sus sau să se arcuiască mai mult pe spate. Dar, pentru că era deja încovoiat în această direcție cât de mult putuseră să-i forțeze corpul, nu era nicio ușurare. Ținea ochii închiși, dar fața

înroșită și răsuflarea întretăiată, superficială, îi spuneau Chveyei că suferea și că-i era greu și să respire în acea poziție imposibilă.

– Nafai, murmură mama.

Bărbatul deschise ochii.

– Bună, rosti el stins. Vezi cum o mică furtună pe mare poate să dea peste cap călătoria?

– Ce inteligent l-ai legat, rosti Issib cu venin în glas. Ce torționar inventiv ești.

– Procedură-standard pe drum, spuse Elemak, atunci când o persoană necesară este încăpățânată într-o anumită privință. Nu poți să-l omori, dar nici nu-l poți lăsa în voia lui, să te sfideze. De obicei, câteva ore în poziția asta sunt suficiente. Dar Nafai a fost dintotdeauna un băiat foarte încăpățânat.

– Poți să respiri, Nafai? întrebă mama.

– *Tu* poți? întrebă tata.

De-abia atunci realiză Chveya că aerul *era* închis și îmbâcsit.

– Ce vrei să spui cu asta? întrebă Elemak.

Issib răspunse în locul lui.

– Sistemul de suport vital nu poate face față atunci când sunt treze atât de multe persoane deodată, zise el. E deja turat la maximum. Pe măsură ce trece timpul, o s-avem din ce în ce mai puțin oxigen disponibil.

– Nicio problemă, replică Elemak. Îi punem să doarmă tot restul călătoriei pe toți perfizii și mincinoșii, dar și pe copiii lor crescuți peste măsură.

– Nu, n-o să faci asta, șopti tata.

Elemak îl privi liniștit.

– Cred că-n momentul în care o să am Catalogul computerul navei o să facă ce vreau eu.

Tata nu răspunse.

– Catalogul, Chveya, zise Elemak. M-am ținut de cuvânt.

– Dezleagă-l, replică Chveya.

– Nu poate, rosti Issib. Nafai are mantia. Nu i se poate lua. Dacă-i dă drumul, Nafai o să preia controlul în câteva momente. Nimeni nu-l va putea împiedica.

Prin urmare, iată ce se obținuse prin ținerea gemenilor ca ostatici. Tata acceptase de bunăvoie să fie legat în felul ăsta, pentru ca să n-aibă de suferit copiii lui. Pentru prima dată, Chveya înțelese cu adevărat cât de neputincioși sunt părinții. Atâta vreme cât ai niște copii mici de care să ai grijă, întotdeauna poți fi controlat de alții.

– Nu poți să slăbești coarda? întrebă Chveya. Nu trebuie să-l ții atât de strâns.

– Nu, nu trebuie, zise Elemak. Dar *vreau*. În definitiv, sunt rău, îngrozitor și violent. Se uită fix la ea. Catalogul, Chveya sau, dacă nu, maică-ta ajunge pe jos, lângă el. Nu-l doare, în realitate, pentru că mantia îl vindecă, dar n-o s-o vindece și pe ea.

Chveya simțea că mama înțepenește lângă ea.

– N-o să faci asta, spuse Chveya.

– N-o s-o fac? Pentru că tu, Oykib și tata ați făcut ca toată lumea să mă urască, chestia asta n-o să-mi îngreuneze situația. Iar dacă dovedesc că sunt capabil să mă comport c-o femeie la fel de rău ca și c-un

bărbat, poate că n-o să mai fie nevoie să mă confrunt cu interferențe din partea unor mici nemernice cu gură mare, ca tine.

– Spune-i, rosti tata.

Glasul lui suna a înfrângere.

Auzi acest lucru chiar din gura lui. N-ar mai fi obținut nimic împotrivindu-se.

– O să-ți arăt, zise Chveya. E-n centrifugă. O să trebuiască totuși s-aștepți până când își micșorează turația. Nu poți să-l scoți în timp ce se rotește.

– În interiorul mecanismului, deci? rosti Elemak. Toată bătaia asta de cap – m-aș fi gândit oricum la așa ceva, în cele din urmă. Bine, ieșiți, cu toții, o să-ncui ușa asta și-o să pun pe cineva de pază tot timpul, așa că să nu vă treacă prin cap c-ați putea să vă furișați înăuntru, ca să-l dezlegați. Aveți noroc că nu l-am omorât deja.

Pentru o clipă, Chveya se întrebă: de ce nu îl omorâse Elemak. Doar mai încercase și înainte, nu? Probabil că-i mantia. Tata nu poate fi ucis cu atâta ușurință. Cel puțin nu atât timp cât e în interiorul navei sau în apropierea ei. Probabil că Elemak nu poate nici să-l atingă, nici să fie violent cu el, decât în cazul în care îi permite tata. Iar dacă Elemak ar încerca să-l omoare, s-ar putea nici măcar să nu fie nevoie de un răspuns voluntar din partea tatei ca să riposteze. Probabil că mantia va reacționa automat. Sau poate că Sufletul Suprem o controlează. Dar e automat, nu-i așa? Pentru că Sufletul Suprem nu-i, în realitate, decât un computer.

(Iar tu nu ești altceva decât un aranjament de compuși chimici.)

Chveya se înroși. Îl lăsă pe Elemak să-i scoată pe ea și pe ceilalți din încăpere, aducându-și aminte în ultimul moment să strige: „Tată, te iubesc!"

La început, Elemak insistă să ia Catalogul în timp ce centrifuga încă se mișca, dar când se convinse că acesta nu putea fi scos fără riscul major de a-l scăpa pe jos și a-l sparge sub roți, așteptă încruntat ca mașinăria să-și micșoreze turația. Apoi, când se opri, îl trimise pe Obring să se bage în deschizătură și să-l ia. Chveya înțelese de ce. Elemak nu avea curajul să intre sub trapă, pentru că nu putea fi sigur că cineva nu va trânti ușa, închizând-o. Ar fi putut ieși de-acolo destul de rapid, printr-una din celelalte uși – existau deschizături care dădeau din calea de acces în restul navei – dar nu înainte ca vreunul dintre ei să ajungă la tata și să-l dezlege. Acum nu mai putea avea încredere în nimeni. Prin urmare, cel care coborî în deschizătura de vizitare fu Obring, și tot el îi întinse lui Elemak Catalogul înfășurat în pânză.

– Nu pot să cred că l-a pus acolo în timp ce se-nvârtea măgăoaia! remarcă Obring.

Elemak nu răspunse, dar Chveya fu sfidător de mândră de compliment. Se *descurcase* foarte bine. Și chiar dacă, indiferent de motiv, Oykib i-a spus lui Elemak aproape imediat cine anume ascunsese Catalogul, ea reușise să slăbească poziția lui Elemak și să-l vadă pe tata cu prețul mărturisirii locului în care se afla.

Elemak înlătură pânza și ținu Catalogul cu amândouă mâinile.

Nu se întâmplă nimic.

Întoarse capul către Issib.

– Cum funcționează? vru el să știe.

– Așa, răspunse Issib. Exact cum faci.

– Dar nu răspunde în niciun fel.

– Bineînțeles că nu, spuse Issib. E controlat de Sufletul Suprem, care nu vorbește cu tine.

Elemak i-l întinse lui Issib.

– Fă tu, atunci. Fă-l să facă ce-ți spun eu, altfel Hushidh ajunge pe podeaua camerei de depozitare, lângă Nafai.

– O să-ncerc, dar nu cred că Sufletul Suprem o să fie păcălit doar pentru că eu sunt cel care ține Catalogul. Tot n-o să-ți facă pe plac.

– Taci și execută, rosti Elemak.

Issib coborî puțin către podea și primi Catalogul, pe care Elemak i-l puse în poală. Își puse mâinile pe el. Nu se întâmplă nimic.

– Vezi? zise Issib.

– Ce se-ntâmplă de obicei? Poate că răspunde cu întârziere?

– Nu răspunde niciodată cu întârziere. Pur și simplu n-o să funcționeze atâta vreme cât comandantul nu deține controlul asupra navei.

– Comandantul, rosti Elemak, ca și cum cuvântul ar fi fost otravă.

– O s-avem din ce în ce mai puțin oxigen, spuse Issib. Nava nu poate descompune bioxidul

de carbon atât de repede și sunt prea multe persoane care respiră.

– Vrei să spui că Sufletul Suprem încearcă să folosească rezervele de oxigen ca să mă oblige să mă predau?

– Nu-i vorba de Sufletul Suprem, replică Issib. El nu controlează sistemele de suport vital, cel puțin nu în mod direct, și cu siguranță nu poate să le ignore pentru a face rău ființelor umane. Mașinăriile au incorporate sisteme de protecție la erori. Pur și simplu așa stă situația.

– Bine, spuse Elemak. O să-i adormim pe toți cei pe care nu-i vreau treji. Aș putea chiar să-l las pe Nafai să doarmă pentru tot restul călătoriei – deși cred c-ar putea să stea legat așa pe parcursul somnului.

– Și să se trezească la sfârșit mai infirm decât mine? întrebă Issib.

– A fost un gând, spuse Elemak, aprobând încântat ideea. Cu tine n-am avut niciodată vreo problemă.

– Nu contează ce anume plănuiești, zise Issib. Sufletul Suprem *poate* să te oprească să pornești oricare dintre compartimentele de hibernare. Trebuie doar să trimită un semnal de pericol la computerele care le controlează. Nu poți să nu ții cont de acest lucru.

Elemak se gândi câteva clipe.

– Bine, rosti el. Pot s-aștept.

– Crezi că-l poți întrece în răbdare pe Sufletul Suprem?

– Cred că Sufletul Suprem nu vrea eșecul acestei călătorii, zise Elemak. Cred că-n cele din urmă o să-și

dea seama că eu *voi* conduce colonia, şi-o să se obişnuiască cu situaţia.

(Nicio şansă.)

– Nicio şansă, repetă, ca un ecou, Chveya.

– Nu, zău! exclamă Elemak, întorcând capul către ea. Sufletul Suprem îţi vorbeşte şi *ţie* acum?

Chveya nu scoase o vorbă.

(Îmi pot îndeplini misiunea principală chiar şi în cazul în care au murit toate organismele de pe navă.)

– Sufletul Suprem îşi poate atinge scopul principal chiar dacă a murit toată lumea de pe navă, spuse Chveya.

– Sau aşa le zice celor pe care-i păcăleşte, spuse Elemak. Cred c-o s-avem câteva zile interesante, când o să aflăm cât de sincer e Sufletul Suprem.

– Primii care vor muri o să fie copiii, rosti Issib. Şi bătrânii.

– Dacă vreunul dintre copilaşii mei o să moară din cauza asta, atunci, din punctul meu de vedere pot să moară toţi, inclusiv eu, spuse Elemak. Moartea ar fi mai bună decât încă o zi în care să fiu condus de nemernicul ăla mincinos, perfid, clevetitor şi trădător cu care m-a pricopsit tata în calitate de frate.

Elemak se întoarse către Chveya şi zâmbi.

– Să nu-l vorbesc de rău pe taică-tu de faţă cu tine, fetiţo. Dar, având în vedere că semeni atât de mult cu el, chestia asta probabil că ţi s-a părut un fel de laudă.

Repulsia Chveyei învinse teama de mânia lui.

– Mi-ar fi ruşine de el, dac-un om ca tine nu l-ar urî, spuse Chveya.

Oare chicotise Obring discret în spatele lui? Elemak se întoarse să vadă, dar Obring părea complet nevinovat.

Deja ai pierdut, își zise Chveya. Sufletul Suprem avea dreptate. Te-am învins. Acum să sperăm că n-o să moară nimeni înainte ca să-ți dai și tu, în sfârșit, seama.

8

DEZLEGAT

Luet era furioasă, dar nu pe Elemak. Pentru ea, Elemak devenise un fel de forță a naturii. Bineînțeles că-l ura pe Nafai. Bineînțeles c-ar fi profitat de orice ocazie ca să-i facă rău. Între ei doi era prea multă istorie, prea mult resentiment vechi, prea multă vină din pricina tentativelor anterioare ale lui Elemak de a-și omorî fratele. Nu rezolvai situația încercând să-l schimbi pe Elemak. Ci găsind modalități de a evita să-l provoci.

Tu ai făcut asta, îi spuse Luet Sufletului Suprem. A fost ideea ta. Ne-ai impus-o. I-ai manipulat pe Nafai, pe mine și pe părinții celorlalți copii ca să se joace de-a timpul.

(Și am avut dreptate.)

Pur și simplu n-ai crezut c-or să se trezească, nu-i așa?

(Tot am dreptate. Totul se va rezolva.)

Bebelușii mei au dificultăți de respirație. Nu prea mănâncă, pentru că înghițitul le ia atât de mult timp, încât își mai trag o dată răsuflarea înainte. Suntem pe moarte, iar tu-mi spui că totul se va rezolva?

(Mai sunt multe zile până când cineva va fi în pericol să moară.)

Ei, chestia asta mă face să mă simt mult mai bine.

(Eu nu sunt Elemak. Nu eu l-am pus să facă lucrurile pe care le-a făcut.)

Tu l-ai stârnit. Tu ne-ai pus în situația asta.

(Credeai că nu va veni această zi? Că dacă veți face totul cum trebuie, Elemak nu se întoarce niciodată împotriva voastră? Mai bine aici, unde am un oarecare control asupra situației, decât pe Pământ, unde veți fi pe cont propriu.)

Oh, nu, pe Terra n-o să fim pe cont propriu. O să-l avem pe Păstrătorul Pământului care-o să aibă grijă de noi. Iar dac-o să aibă pentru noi măcar jumătate din iubirea și grija ta, într-un an o să fim morți cu toții.

(Păstrătorul e mult mai puternic decât mine.)

Îmi pare bine s-aud asta.

(Îți înțeleg furia. Dar nu o lăsa să îți întunece judecata.)

Nu, nu trebuie să lăsăm să ni se-ntunece judecata, chiar dacă gâfâim ca să inspirăm cât mai mult oxigen, chiar dacă-i vedem pe copiii noștri cum devin apatici și amorțiți, chiar dacă ne gândim la soțul nostru răsucit și încovoiat, cu mâinile legate fedeleș...

Așa se desfășurară conversațiile lui Luet cu Sufletul Suprem, ore la rândul. Știa că atunci când își va fi

consumat furia, ea va rămâne tăcută, va fi împăcată cu situația, probabil va fi de acord, în cele din urmă, că lucrurile s-au desfășurat cât se poate de bine. Dar ele încă nu se desfășuraseră. Iar dacă asta însemna cât se poate de bine, era greu de imaginat cum ar fi fost cât se poate de rău – sau chiar nu atât de bine. Ăsta-i singurul lucru care nu va putea fi știut vreodată: ce *s-ar fi* întâmplat. Lumea vorbea ca și cum s-ar putea ști. „Dacă nu s-ar fi declanșat alarma."

„Dacă n-aș fi avut o gură atât de slobodă de mic" – astea erau cuvintele favorite, Luet știa foarte bine, atunci când Nafai se autoînvinovățea pentru toate. Dar nimic nu este provocat doar de un singur lucru, Luet era conștientă de acest adevăr, iar îndepărtarea sau modificarea unei cauze nu garantează întotdeauna dispariția efectului sau îmbunătățirea situației.

Într-o bună zi o să încetez să mai simt furia asta profundă, irațională, la adresa Sufletului Suprem, dar nu acum, când am atât de proaspătă în minte imaginea lui Nafai legat cu atâta cruzime, imagine extrem de vie în coșmarurile mele. Nu acum, când copiii mei suspină după fiecare înghițitură. Nu acum, când Elemak cel lipsit de inimă are controlul asupra celor de pe nava asta.

Măcar dacă ne-am fi împotrivit Sufletului Suprem și n-am fi organizat școala pe parcursul călătoriei.

În adâncul sufletului era furioasă, țipa la Sufletul Suprem, inventa discursuri lungi, extrem de caustice, pe care știa că nu i le va putea ține niciodată lui Elemak, lui Mebbekew, tuturor celor care îi sprijineau.

Dar celorlalți le arăta o față calmă, impasibilă. Încrezătoare, netemătoare, nici măcar plictisită, după cum îi lăsa pe ceilalți să o perceapă. Știa că acest lucru îl va tulbura cel mai mult pe Elemak și pe cei din grupul lui. Îi va îngrijora faptul că ea nu părea să fie prea îngrijorată; mai mult de-atât nu putea face, chiar dacă nu era mare lucru.

Ei. Noi. În mintea ei, luase obiceiul să-i numească pe acoliții lui Elemak și pe familiile lor „Elemakii" – oamenii lui Elemak –, iar pe cei care luaseră parte la școala din timpul călătoriei „Nafarii". În mod normal, asemenea terminații erau folosite pentru a se face referire la națiuni sau triburi. Dar nu suntem și noi triburi, aici, pe nava asta, indiferent cât de puțini suntem?

Elemak ceru ca familiile Nafarilor să ia masa în același timp, în bibliotecă, apoi el sau Meb avea să escorteze fiecare familie la compartimentul ei înghesuit și avea să sigileze ușa. Cât timp erau ei doi plecați, Vas și Obring făceau de pază. Luet îi studie, acolo în bibliotecă, în timpul meselor. Nu păreau prea în largul lor cu această sarcină, dar ea n-avea de unde să știe dacă era din cauza rușinii sau a faptului că pur și simplu n-aveau încredere în abilitatea lor de a face față unei confruntări fizice.

Unele dintre femeile din grupul lui Elemak făcură slabe încercări de a conversa în bibliotecă în timpul meselor, dar Luet nu arăta prin expresie sau gesturi, în niciun caz prin cuvinte, că știe că ele există. Plecară furioase, mai ales Kokor, fiica mai mică a mătușii Rasa, care rostise cu impertinență: „Oricum, tu ai provocat

toată chestia asta, dându-ți aere pentru că ți se zicea Vizionara-în-ape." Având în vedere că asta n-avea nicio legătură cu conflictul, era clar că Kokor nu făcea altceva decât să-și arate vechiul ei resentiment față de Luet. Era greu să nu râzi de ea.

Tăcerea lui Luet în prezența femeilor lui Elemak nu era motivată de supărare. Luet știa perfect de bine că ele n-aveau nicio legătură cu hotărârile bărbaților, că Dol, soția lui Meb, și Eiadh, nevasta lui Elemak, erau umilite de ceea ce făceau bărbații lor. Totodată, mai știa, însă, că dacă le-ar fi lăsat s-o asigure de simpatia lor, dacă le-ar fi permis să treacă granița invizibilă dintre Elemaki și Nafari, ele s-ar simți *cu mult* mai bine. Ba mai mult, s-ar putea să le facă să se simtă de-a dreptul confortabil, ba chiar pline de *noblețe* pentru c-au extins prietenia către soția lui Nafai, cea copleșită de necazuri. Luet nu voia ca ele să se simtă confortabil. De fapt, voia să fie atât de stânjenite încât să înceapă să se plângă soților lor, până când, în cele din urmă, presiunea va deveni atât de mare, încât ceilalți vor începe să se teamă de indignarea și de disprețul soțiilor la fel de mult ca și de ale lui Elemak, iar acesta va începe să creadă că acțiunile lui îl costau mai mult în familie decât câștiga în acea parte a sufletului său care păstra ura față de Nafai.

Desigur, exista întotdeauna posibilitatea ca presiunea suplimentară din partea soției lui să-l facă pe Elemak și mai intransigent. Dar, având în vedere că umilirea femeilor Elemake era singurul lucru la îndemâna lui Luet, ea îl făcea.

Singurul lucru anormal era ciudatul fel în care erau tratați Zdorab și Shedemei. Aceștia erau monitorizați și escortați exact ca și Luet, Hushidh și Issib, ca Rasa și Volemak. Dar în bibliotecă, ei nu aveau parte de aceeași supraveghere. Ei și copiii lor erau încurajați să stea împreună cu Elemakii, și li se dădea voie să discute între ei.

Acest fapt o duse pe Luet la inevitabila concluzie că alarma care a deschis toate compartimentele de hibernare nu fusese un accident, că Zborab reușise, cumva, să seteze nu una, ci două semnale de trezire și că Sufletul Suprem nu-l descoperise pe cel de-al doilea. Nu era posibil ca Shedemei să fi știut asta; era chiar greu de crezut că Zdorab știuse, în definitiv nu li se alăturase lor în instrucția copiilor? Nu făcuse el parte din școala de călătorie? Oare nu crescuseră fiul și fiica sa alături de ceilalți copii? Ce soi de minte sucită avea el, care-i permitea să accepte în mod deliberat prietenia cu Nafarii, deși știa că semnalul lui de trezire o să pună viața lui Nafai în pericol și o să scindeze comunitatea mai rău ca niciodată? Nu, era imposibil de imaginat. Era imposibil ca Zdorab să fi făcut lucrul ăsta. Nimeni n-ar putea fi atât de duplicitar, încât...

Și totuși, iată-l pe Zdorab, șezând cu fiul său, Rokya, lângă el, în fața Dolyei, soția lui Meb. Pe de altă parte, Shedemei stătea departe de ceilalți. Rușinea ei era aproape palpabilă. O ținea cu ea pe fiică-sa, Dabya, și vorbea doar când i se adresa cineva. Nu se uita la nimeni, ținându-și privirea în farfurie în timp ce mânca, apoi părăsind încăperea cât se poate de repede. Luet

ardea de nerăbdare să-i ceară Chveyei sau lui Hushidh să evalueze relațiile, ca să vadă cum se prezenta loialitatea lui Zdorab. Dar i se interzisese să vorbească cu Hushidh, iar Chveya era și ea ținută la distanță de toată lumea. Și Oykib era izolat de ceilalți copii; amândoi, cu siguranță, se bucurau de o atenție specială din partea lui Elemak.

În seara celei de-a doua zile, Luet deschise ușa încăperii familiei ei și descoperi că cel care bătuse la ușă era Zdorab. Gemenii dormeau, respirând rapid, dar regulat. Copiii mai mari – Zhatva, Motiga și Izuchaya – nu dormeau, ci erau întinși în paturile lor, stând liniștiți să nu folosească prea mult oxigen; tuturor li se ordonase să facă acest lucru atunci când era posibil și, având în vedere că-și puteau da seama cât de deficitar era deja oxigenul, aceasta era singura comandă a lui Elemak pe care toată lumea o respecta.

Luet îl privi tăcută pe Zdorab, așteptând să vorbească el.

– Trebuie să discut cu tine.

Ea se gândi dacă să-i închidă ușa-n nas. Dar asta ar însemna să-l judece fără a fi auzit ce are de spus. Se dădu la o parte și-l lăsă să pătrundă înăuntru. Apoi se uită spre coridor și văzu că Vas și Obring îi urmăreau. Prin urmare, nu era o vizită clandestină. Decât în cazul în care aceste două inimi curajoase aveau cu adevărat îndrăzneala să conspire împotriva ordinelor exprese ale lui Elemak.

Ea închise ușa.

– Eu am fost, rosti Zdorab. Știu că știi lucrul ăsta, dar trebuia să ți-l spun personal. Elemak mi-a sugerat să susțin că n-aș fi putut să șterg programul de trezire chiar dac-aș fi vrut, dar aș fi putut. Și-am vrut. Exact la sfârșit, când eram pe punctul de a fi adormit, am încercat să strig la Shedya și Nief să oprească, să deschidă compartimentul meu, să...

Zdorab își dădea seama că vorbele lui n-aveau niciun efect asupra ei. Privi într-o parte, către ușă.

– N-am putut prevedea cum o să se desfășoare lucrurile. Am... am crezut că Elemak o să-l considere un fapt împlinit. Că poate o să găsească o soluție ca restul copiilor să prindă ultimii trei ani de școală. Ceva de genul ăsta. Copiii tăi vor fi avut șase ani și jumătate, ai lui trei ani și jumătate. Eu n-am... violența, Nafai legat în halul ăla, iar acum suportul vital – se termină aerul – nu poți să-l determini pe Sufletul Suprem să aibă milă și să ne lase pe jumătate dintre noi să adormim din nou?

Deci despre asta era vorba. Elemak și ceilalți îl foloseau pe Zdorab ca să-ncerce s-o convingă să-i salveze de consecințele propriilor lor acțiuni.

– Poți să-i spui lui Elemak că-n momentul în care Nafai o să fie dezlegat și o să redobândească controlul asupra navei, el și oamenii lui o să fie liberi să se întoarcă oricând în camerele de hibernare. Sau ar trebui să spun „tu și oamenii *tăi*"?

Spre surprinderea ei, lacrimi aproape țâșniră din ochii lui Zdorab.

– Eu n-am *oameni,* rosti el. S-ar putea să n-am nici soție. Sau fiu ori fiică.

Deci Shedemei nu știuse. Nu că acest lucru ar fi fost o surpriză.

– Nu m-aștept să-ți pară rău pentru mine, zise el, ștergându-și ochii și recăpătându-și controlul. Vreau doar să-nțelegi că dac-aș fi știut...

– Dac-ai fi știut ce? Că Elemak îl urăște pe Nafai? Că-i vrea moartea? Cum de ți-a lipsit această mică informație, având în vedere că l-am văzut cu toții pe Nafai plin de sânge după ultimul complot al lui Elemak?

Mânia fulgeră în privirea lui Zdorab.

– De data asta, nu Elemak a fost cu complotul.

– Nu, a fost Sufletul Suprem, zise Luet. Și cu *tine.* De fapt, ai reușit să participi la conspirație de ambele părți. În acel moment, ea își dădu seama. Ah, ăsta era schepsisul, este?

– Eu sunt un străin aici, rosti el. Shedya și cu mine n-avem nicio rudă aici.

– Shedya este una dintre nepoatele mătușii Rasa.

– Asta nu-i o înrudire de sânge, e o...

– E mai strânsă.

– Dar *eu* nu. Fiul și fiica mea o să fie prinși în cearta asta de familie dintre Nafai și Elemak, indiferent ce-aș face. Eu nu-s ca Volemak sau băieții lui, nu-s puternic din punct de vedere fizic, nu-s – nu-s prea *bărbat,* după criteriile după care sunt judecați bărbații. Prin urmare, cum aș putea să-mi protejez copiii? M-am gândit că dac-aș putea avea o relație atât cu Nafai, cât și cu Elemak...

– Lucrul ăsta nu-i posibil, spuse Luet. Mai ales acum, mulțumită ție.

– Am făcut ce-am crezut că-i mai bine pentru copiii mei. Am greșit. Acum nici una dintre părți nu mai are încredere-n mine, iar copiii mei o să plătească și ei pentru asta. Am *greșit*, și nu-ncerc s-ascund ceea ce-am făcut sau cât de grav a fost. Dar n-am intenționat să te trădez pe tine ori pe Nafai. Am făcut ce-am crezut că-i mai bine pentru copiii mei.

– Foarte bine, spuse Luet rece. Te-ai eliberat de povară. Te-am auzit, iar dac-o să mi se permită să vorbesc din nou și altora, în afară de copiii mei, o să mă străduiesc să le zic tuturor c-ai fost motivat în întregime de preocuparea altruistă față de copiii tăi.

– Mebbekew spune că ești o persoană rece, zise Zdorab.

– Iar noi știm ce fin observator al ființelor umane poate să fie Meb.

– Dar se-nșală, rosti Zdorab. Nu ești rece, ești aprinsă.

– Mulțumesc pentru această pătrundere în metaforele elementelor pentru caracterul meu.

– Nu uita, Luet. Ți-am greșit. Știu lucrul ăsta, și-ți sunt îndatorat, profund și pentru totdeauna. Prin fire, nu-s un om lipsit de onoare. Am acționat așa cum au trebuit să acționeze dintotdeauna bărbații ca mine – pentru supraviețuire, așa cum am înțeles-o eu mai bine. O să vină o vreme în care, indiferent cât de mult mă disprețuiești, o să ai nevoie de ajutorul meu. Am venit aici ca să-ți spun că, atunci când o să fie cazul,

iar tu sau Nafai o să-mi cereți, o să fac tot ceea ce aveți nevoie.

– Bun. Spune-i lui Elemak să-l dezlege pe soțul meu.

– Tot ceea ce aveți nevoie și care-mi stă în puteri. L-am rugat deja să-l dezlege pe soțul tău. Kokor și Sevet i-au cerut-o. Fata ta cea mare l-a scuipat în față și i-a spus că-i un eunuc care trebuie să-i țină închiși pe cei mai buni ca el, ca să se poată simți un bărbat adevărat.

Luet icni.

– A lovit-o?

– Da, răspunse Zdorab. Dar n-a pățit nimic. Au fost cu toții dezgustați de gestul lui, iar el nu s-a mai apropiat de ea, de atunci. Partea bună a lucrurilor: cred că gestul ăsta a-ntors-o pe propria lui soție împotriva lui, când a văzut c-a lovit-o pe Chveya în halul ăla.

Fără îndoială că ăsta fusese scopul Chveyei.

– Asta a fost dintotdeauna problema lui Elya, zise Luet. A-ncercat mereu să răspundă la vorbe prin acțiuni. E posibil să-l amuțească pe interlocutor, dar nu face altceva decât să confirme adevărul celor spuse.

– Chiar și tu, cu tăcerea ta nezdruncinată, ești subiectul a jumătate dintre discuțiile femeilor, spuse Zdorab. Iar Shedya ți s-a alăturat în boicotul conversației. Toată lumea vrea ca Elemak să se oprească. Mi-am zis c-ai vrea să știi lucrul ăsta. Ceea ce faci tu, ceea ce-au făcut Chveya și Oykib, chiar și felul tăcut de-a suporta al lui Nafai – reprezintă toate un fel de rezistență, încăpățânată și curajoasă, și fac pe oricine e-n tabăra lui Elemak să se simtă foarte... foarte rușinat.

Luet încuviință dând din cap cu gravitate. Avea nevoie să audă așa ceva. Faptul că venise și-i spusese nu-i făcea prieteni.

– În astea două zile, am văzut curaj adevărat, continuă Zdorab. Eu n-am avut niciodată așa ceva, genul de curaj care iese-n față, chiar și atunci când ești neputincios, și-l face pe cel puternic să acționeze în cea mai proastă manieră. Chveya. Oykib. Viața mea ar fi fost alta, dac-aș fi acționat vreodată-n felul ăsta. Râse amar. Da, probabil aș fi fost mort.

Lui Luet îi trecu prin minte că ea, practic, nu știa aproape nimic despre Zdorab, despre educația lui. Vorbea de parcă și-ar fi petrecut întreaga viață lipsit de prieteni și sub imperiul fricii. De ce oare?

Deși ei nu-i plăcea să recunoască, trebuia să admită că lucrurile puteau părea complet diferite din perspectiva lui. Pentru ea, nu exista alternativă – trebuia să facă orice ca să-i ajute pe Nafai și pe Sufletul Suprem să-l învingă pe Elemak, pentru că, dacă n-ar învinge, ei nu i-ar mai rămâne nimic. Dar Zdorab putea să se gândească la o variantă în care Elemak ar avea câștig de cauză, iar dacă s-ar întâmpla acest lucru – și s-ar putea întâmpla, cu siguranță –, n-ar fi fost ceva complet imoral ca să încerce să pregătească un loc pentru sine și pentru copiii lui în tabăra lui Elemak.

Problema era c-ar putea să se pomenească fără un loc în nici una dintre tabere. Spre asta tindea situația prezentă.

Se strădui să nu pară prea rece când reluă discuția.

– Zdorab, să știi c-am luat aminte la cele ce mi-ai spus. Dacă ești îngrijorat în legătură cu viitorul, îți pot spune cu certitudine că nici unul dintre noi n-o să se răzbune pe tine, necum pe copiii tăi. Ei nu și-au pierdut locul de lângă noi, dacă și-l doresc.

– Elemak o să piardă, rosti Zdorab. Problema care se pune este câți o să moară pân-o să clacheze.

– Nici unul, sper, zise Luet.

– Vreau doar să spun că m-a adus aici doar interesul personal. N-ai niciun motiv să-mi acorzi încredere. V-am înșelat pe toți. Ați crezut că-s unul de-al vostru și v-am trădat. N-o să poți uita niciodată lucrul ăsta. *Eu* unul n-o să uit. Dar poți conta pe asta: dacă tu sau Nafai o să mai aveți vreodată nevoie de mine, o să fiu acolo. Indiferent de situație. Chiar dac-o fi să mor încercând să vă ajut.

Luet își reprimă cu greu un răspuns disprețuitor, batjocoritor.

– N-o fac pentru mine, rosti Zdorab. Și nici măcar pentru tine. E doar... e singura modalitate prin care mă pot răscumpăra în ochii copiilor mei. Mai devreme sau mai târziu, o să afle toți ce-am făcut. De aceea nu m-am obosit să-ncerc s-ascund conversația asta de copiii tăi, de cei care stau treji în pat, cu ochii-nchiși. Copiilor mei o să le fie rușine de mine, chiar dacă nimeni n-o să-i ia peste picior pentru asta. Cumva, cândva, o să mă răscumpăr în ochii lor. Asta-nseamnă supraviețuire, pentru mine. Am crezut că problema constă în a rămâne în viață, dar nu-i așa. Oricum, nimeni nu-i nemuritor. E vorba de felul în care-și

aduce aminte lumea de tine. E vorba de ce gândesc despre tine copiii tăi, de ceea ce gândesc după ce-ai murit. Asta-nseamnă supraviețuire. O privi pe Luet în ochi, și continuă: Iar dacă se poate spune despre mine ceva adevărat, asta este: supraviețuiesc.

Se ridică de pe marginea patului pe care șezuse. Luet deschise ușa și Zdorab plecă.

În liniștea lăsată după închiderea ușii, Zhatva spuse încet:

– Mă bucur că nu-s în situația *lui*.

– Nu fi atât de sigur, replică Luet. Nici situația-n care suntem noi nu-i prea roz în momentul de față.

– Aș fi vrut să fiu și eu la fel de curajos ca Veya, zise Zhatva.

– Nu, nu, Zhyat, nu spune asta. Ea era-ntr-o situație în care, fiind curajos, se putea realiza ceva. Tu nu erai în situația asta. Dac-o să vină vreodată momentul în care o să ai nevoie de curaj, o să-l ai. Suficient. Cât o să ai nevoie.

Adăugă, tăcut, pentru ea: Fie ca ziua-n care o să ai nevoie de curaj să nu vină niciodată. Dar chiar după ce formulă acest gând, își dădu seama că ziua cu pricina va *veni*. Se înfioră.

Oh, Nafai, exclamă în sinea ei. Ce bine-ar fi fost să mă auzi așa cum m-aude Sufletul Suprem! De-ai putea să știi cât de mult te iubesc și cât de mult sufăr când știu prin ce treci. Iar singurul lucru pe care-l pot face este să am grijă de copii cât mai bine și să am încredere în Sufletul Suprem și în lucrările firii umane să facă o minune și să te elibereze. Ce *pot* face fac, dar

nu-i suficient. Dacă mori, care va fi viața mea? Chiar dacă toți copiii sunt în siguranță, chiar dacă vor crește și vor ajunge niște adulți buni, puternici, minunați, tot n-o să fie suficient, dacă te pierd pe tine. E posibil ca Sufletul Suprem să ne fi adus împreună ca pe niște pioni în jocul ei, dar asta nu-nseamnă că legătura dintre noi e mai slabă. E puternică, mult mai puternică decât sforile cu care te-au legat, dar fără tine lângă mine mă simt ca și cum eu aș fi cea legată, imobilizată înlăuntrul sufletului meu și incapabilă să mă mișc, să respir. Nafai.

Numele lui îi răsuna în minte. Imaginea chipului lui o ofilea. Se întinse în pat, dorind să se relaxeze, comandându-și să doarmă. Cu cât respir mai puțin oxigen, cu atât mai mult o să aibă el, cu atât mai mult o să aibă copiii. Trebuie să dorm. Trebuie să fiu calmă.

Dar nu era calmă și chiar și atunci când căzu într-un somn agitat, inima îi bătea puternic și respira rapid, cu inspirații superficiale, ca și cum era în toiul unei lupte, inamicul lovind-o neîncetat.

La prima masă din cea de-a treia zi, Elemak nu era în cameră. Nimeni nu îndrăznea să întrebe unde e. Și nici nu-i păsa nimănui. Când pleca el, rămânea precauția; adevărata frică se întorcea doar odată cu el. Acest lucru se întâmpla nu pentru că cineva ar fi avut încredere în buna-credință a lui Meb, Obring și Vas – lui Meb păreau să-i facă plăcere micile cruzimi, iar Obring, după toate aparențele, se bucura de statutul său, fiind unul dintre cei care împărțeau autoritatea. Totuși, știau cu toții că și unul, și celălalt l-ar trăda

bucuros pe Elemak, într-o clipă, dac-ar crede c-ar obține vreun beneficiu de pe urma acestui fapt. Vas, pe de altă parte, părea să deteste ceea ce făcea, dar se achita de datorie, și era cel pe care Elemak se baza cel mai mult. Acesta putea să-i încredințeze o sarcină și să fie sigur că va fi dusă la bun sfârșit, chiar dacă Elemak nu se afla acolo ca să vegheze – lucru ce nu putea fi spus despre ceilalți doi bărbați Elemaki.

În ziua aceea, totuși, Elemak fiind plecat, se produse prima contestare deschisă a autorității sale. După ce schimbă o privire cu Rasa, Volemak se ridică în picioare și începu să se adreseze grupului.

– Prieteni și membri ai familiei, începu el.

– Stai jos și taci din gură, zise Mebbekew.

Volemak îl fixă pe cel de-al doilea fiu al său cu o privire de un calm hipnotic și rosti:

– Dac-ai de gând să mă faci să tac, te rog să-ncerci. Dar în absența forței fizice, o să-mi spun punctul de vedere.

Meb făcu un pas către tatăl său. Imediat, deși nu fuseseră îndemnați în vreun fel, Yasai, fiul cel mai mic al lui Volemak, Zaxodh, fiul cel mare al lui Issib, Zhatva, fiul cel mare al lui Nafai, se ridicară cu toții în picioare. Ei nu se aflau în apropierea lui Volemak, dar amenințarea era clară.

Meb râse.

– Crezi că mi-e frică de copiii tăi?

– N-ar fi rău să fii atent, rosti Rasa. Au trăit timp de șase ani în gravitație redusă, în timp ce tu pari puțin cam nesigur pe picioare.

– Haide, Obring, spuse Meb.

Obring făcu un pas către Volemak. Acum se ridicară în picioare Motiga, cel de-al doilea fiu al lui Nafai, și Padarok, fiul lui Zdorab. Apoi se ridică însuși Zdorab.

– Vas, poți să te prefaci că nu-ți pasă, dar mie asta-mi miroase a revoltă, spuse Meb.

Vas încuviință din cap.

– Obring, du-te și adu-l pe Elemak.

– Ne ocupăm singuri de chestia asta! zise sec Meb.

– Observ. Ne descurcăm deja de minune.

Obring se uită de la Vas la Mebbekew, apoi se răsuci pe călcâie și părăsi biblioteca.

– După cum spuneam, rosti Volemak, toată această dispută este deplasată. Eu am fost cel pe care Sufletul Suprem l-a chemat în deșert și tot eu am fost cel care a condus expediția tot timpul. Este adevărat că-n deșert i-am delegat lui Elemak autoritatea de zi cu zi, dar lucrul ăsta n-a fost vreodată nimic mai mult decât un aranjament temporar, ca recunoaștere a abilității și experienței lui. În mod asemănător, pe parcursul călătoriei i-am delegat lui Nafai comanda navei, pentru că el este cel căruia Sufletul Suprem i-a dat mantia de comandant. Cert este că eu sunt singurul conducător de drept al grupului, iar atunci când o s-ajungem pe Pământ, n-o să mai deleg nimănui autoritatea. Nici Elemak, nici Nafai n-o să mai aibă comanda atâta vreme cât trăiesc eu.

– Și cât timp înseamnă asta, bătrâne? întrebă Meb.

– Mai mult decât ai vrea tu, leneș demn de dispreț ce ești! replică Volemak pe un ton moderat. Este clar că Elemak nu mai deține controlul. Prin amenințarea cu forța și din cauza cooperării a trei huligani nevolnici – se uită în ochii lui Vas – și pentru că Nafai a acceptat să fie făcut prizonier ca să salveze viețile bebelușilor lui, revolta lui Elemak pare s-aibă câștig de cauză. Totuși, suntem cu toții conștienți că la un moment dat Elemak va trebui în mod inevitabil s-accepte realitatea – nava nu ne poate susține pe toți în stare de veghe, iar Sufletul Suprem nu-l va lăsa să pună pe cineva în stare de hibernare atâta vreme cât Nafai rămâne legat. Prin urmare, vă solicit acum să jurați solemn, fiecare dintre voi, că vă veți supune autorității mele și a nimănui altcuiva, după ce se va termina actuala criză. Atâta vreme cât trăiesc, nu va exista posibilitatea de-a alege între Nafai și Elemak, ci doar supunerea față de mine, în conformitate cu legământul vostru solemn. Vă invit pe toți, bărbați și femei, să rostiți jurământul. Toți cei care făgăduiți solemn că vă veți supune numai autorității mele după această criză, ridicați-vă-n picioare și spuneți „da".

Imediat, toți bărbații care erau în picioare, cu excepția lui Vas și a lui Mebbekew, rostiră un „da" sonor. Rasa, Hushidh, Luet și Shedemei se sculară și ele imediat, lor alăturându-li-se fetele care luaseră parte la instruire; vocile lor mai subțiri se auziră ca un ecou celor ale bărbaților. Issib se ridică încet și spuse „da".

– Bănuiesc, spuse Volemak, că dacă Oykib și Chveya n-ar fi fost ținuți în izolare, s-ar fi alăturat și ei acestui

jurământ și-i socotesc printre cetățenii legiuiți ai comunității mele. Atunci când Nafai o să fie eliberat, o să-i cer și lui să jure. E cineva aici care are îndoieli c-o să facă jurământul? Sau că-l va respecta, după ce-l va rosti?

Nimeni nu vorbi.

– Nu uitați, vă rog, că vă cer să acceptați autoritatea mea *după* ce va trece criza prezentă. Nu vă cer să vă puneți în pericol înfruntându-l pe Elemak în acest moment. Dar dacă nu jurați acum, nu sunteți cetățeni ai coloniei pe care o voi întemeia pe Pământ. Puteți, desigur, solicita cetățenia ulterior, iar eu voi supune votului cetățenilor ca să văd dacă veți fi sau nu admiși. Însă dacă faceți jurământul acum, veți deveni cetățeni de la bun început.

Spre surprinderea tuturor, Vas luă cuvântul.

– O să jur, spuse el. Atunci când o să se termine criza, autoritatea ta va fi singura pe care-o voi accepta atâta vreme cât trăiești. Și-o să fac tot ce-mi stă-n puteri să-ți prelungesc viața cât mai mult posibil.

După ce vorbi Vas, soția lui, Sevet, se ridică în picioare, împreună cu cei trei copii mici ai lor.

– Jur, rosti ea.

Copiii ei o imitară.

Cei care rămăseseră așezați se simțeau în mod clar asediați.

– Elemak n-o să fie-ncântat, îi spuse Meb lui Vas.

– Oricum Elemak nu-i prea încântat zilele astea, replică Vas. Nu vreau altceva decât pace și dreptate.

– Și tatăl meu făcea parte din micul complot al lui Nafai, rosti Meb. Nu poate fi considerat imparțial.

– Știu că o parte dintre voi nu sunt mulțumiți de faptul că unii dintre copii au fost ținuți treji pentru a fi instruiți în timpul călătoriei, spuse Volemak. Din nefericire, Elemak nu ne-a lăsat niciodată să explicăm. Fiecare dintre noi ai cărui copii au fost incluși în școală a fost îndemnat de Sufletul Suprem să facă acest lucru. Nafai a șovăit foarte mult să facă asta. Noi am insistat până când a fost de acord. Acești copii au fost aleși de Sufletul Suprem, iar ei și noi am avut posibilitatea de a accepta să participăm la o asemenea acțiune. Rezultatul este pozitiv. În loc să avem doar câțiva adulți și o groază de copii neproductivi, am împărțit generația tânără, astfel încât vom avea o populație continuă de tineri care vor deveni adulți timp de mai multe generații. Orice dezavantaj credeți că sesizați acum va dispărea atunci când vă veți da seama că veți avea mai mulți ani de viață pe Pământ decât cei care au stat în stare de veghe în timpul călătoriei.

Dol se ridică în picioare, copiii ei urmându-i exemplul.

– Stai jos, târfă necredincioasă! strigă Mebbekew.

– Copiii mei și cu mine o să fim cetățeni ai coloniei tale, rosti Dol. Jurăm.

Mebbekew se năpusti spre ea. Vas se interpuse între el și soția lui, ținând mâna întinsă spre a-l opri.

– Nu-i momentul potrivit pentru violență, zise Vas. Ea este cetățean liber, cred, și-are dreptul să spună ceea ce gândește.

Mebbekew dădu la o parte cu putere mâna lui Vas din dreptul pieptului său.

– Când o să se-ntoarcă Elemak, toate astea n-o să mai însemne nimic.

Aflată la doar un metru de el, Eiadh se ridică în picioare. Imediat, fiul ei cel mare, Protchnu, o trase de mânecă să stea jos.

– După criză, o să mă supun autorității tale, Volemak, zise ea.

Protchnu se întoarse către ceilalți copii și le strigă:

– Să nu care cumva să jurați!

Copiii erau în mod clar înspăimântați de furia lui.

– Îmi dau seama că cei mici sunt intimidați ca să nu depună jurământul, rosti Volemak. Așa că li se va da șansa să-l rostească fără nicio constrângere, mai târziu.

– N-o să-l depună niciodată! strigă Protchnu. Sunt eu oare singurul de-aici care este credincios tatălui meu? El e singurul care trebuie să ne conducă!

Kokor se ridică, împreună cu copiii ei.

– O să fim și noi cetățeni, zise ea. După ce trece criza.

– O să fiți, dacă rostiți jurământul, replică Volemak.

– Păi, asta vreau să spun, rosti ea. Jur.

Copiii ei încuviințară dând din cap sau murmurându-și aprobarea.

Din ușă, Elemak vorbi încet:

– Foarte bine, zise el. Fiecare din voi și-a exprimat părerea. Acum stați jos.

Imediat, Kokor se așeză și îi îndemnă și pe copii să facă același lucru. Încet-încet, se așezară și ceilalți, cu excepția lui Volemak, a Rasei și a lui Eiadh, care se întoarse ca să-l înfrunte pe soțul ei.

– Gata, Elya, spuse ea. Ești singurul care nu-și dă seama că n-ai cum să învingi.

– Îmi dau seama că n-o să-l las pe Nafai să mă conducă și nici pe altcineva.

– Chiar dacă asta-nseamnă că propriii tăi copii o să se sufoce?

– Nu mă pot împotrivi, dacă computerul de companie al lui Nafai consideră că cei mai slabi dintre noi trebuie să moară. Dar n-o să fiu eu cel care ucide.

– Cu alte cuvinte, nu-ți pasă, rosti Eiadh. Din punctul meu de vedere, asta-i dovada finală că nu ești potrivit ca să conduci colonia asta. Îți pasă de orgoliul tău mai mult decât de bebelușii noștri.

– Ai vorbit destul, zise Elemak.

– Nu, replică Eiadh, tu ai vorbit prea mult. Nu ești soțul meu, până n-o să-ncetezi cu spectacolul ăsta copilăresc de țâfnă masculină.

– Oh, nu mă reînnoiești ca soț, este? întrebă Elemak cu un zâmbet schimonosit. Ce spui de chestia *asta*, Proya?

Fiul său cel mare, Protchnu, veni lângă tatăl său.

– Spun că eu nu mai am mamă, zise el.

– Se potrivește de minune, replică Elemak, pentru că eu n-am tată și nici soție. N-am oare nici prieteni?

– Eu sunt prietenul tău, declară Obring.

– Sunt de partea ta, rosti Meb. Dar Vas a jurat.

– Vas poate să facă orice jurământ vrea, replică Elemak. Dar întotdeauna a fost lipsit de cuvânt. Toată lumea știe lucrul ăsta.

Sevet râse.

– Ia uită-te la prietenii tăi, amărâtule, zise ea. Un băiat de opt ani indus în eroare. Și mai cine? Meb! Obring! Nici unul nu făcea doi bani la Basilica.

– Nu spuneai asta când m-ai chemat în patul tău! strigă Obring la ea.

– N-avea nicio legătură cu tine, replică Sevet disprețuitoare. Problema era între mine și soră-mea și, crede-mă, am plătit din greu pentru greșeala asta. Vas știe că de-atunci i-am fost credincioasă, atât în inima, cât și-n acțiunile mele.

Copiii care erau suficient de mari ca să înțeleagă ce se spunea acum vor avea berechet teme de scandal despre familie de care să vorbească. Obring și Sevet avuseseră o relație? Dar cum anume a plătit Sevet pentru asta? Și ce-a vrut să spună că era între ea și Kokor?

– Destul, spuse Elemak. Bătrânul și-a jucat mica piesă, dar ați remarcat că n-a avut curajul să vă ceară să fiți împotriva mea. El vă conduce doar într-un viitor imaginar. El știe, așa cum știți cu toții, că de condus eu vă conduc și, credeți-mă, n-o să vedeți vreun viitor în care să nu vă conduc. Se întoarse către Obring. Stai aici și ține-i pe toți în bibliotecă.

Obring rânji către Vas.

– Cred că n-o să-mi mai dai niciun ordin.

– Vas e-n continuare gardian, replică Elemak. N-am încredere-n el, dar o să facă ce i se cere. Iar acum o să facă ce-o să-i spui *tu*, Obring. De acord, Vas?

– Da, răspunse Vas liniștit. O să fac ce mi se spune. Dar în același timp o să-mi respect toate jurămintele.

– Da, da, ești un om de onoare, zise Elemak. Meb, acum hai să-i ducem pe tata și pe soția lui să-l vadă pe Nafai. Și pentru că tot veni vorba, hai s-o luăm și pe femeia care pretinde că nu-mi mai este soție.

– Ce vrei să faci? întrebă Rasa disprețuitor. Să ne legi ca pe Nafai?

– Bineînțeles că nu, spuse Elemak. Eu îi respect pe bătrâni. Dar Nafai o să-ncaseze o lovitură pentru fiecare persoană care a făcut jurământul ăla al tău, tată. Iar tu o să fii martor.

Volemak se uită urât la Elemak.

– Aș fi vrut să fi fost castrat sau ucis, înainte de a te fi procreat.

– Ce gând trist, rosti Elemak. În cazul ăsta nu l-ai mai fi procreat pe prețiosul tău Nafai. Deși, dacă stau să mă gândesc mai bine, mă-ndoiesc că-n conceperea lui a fost implicată sămânță bărbătească. E fetița mamei, din cap până-n picioare.

După câteva clipe, Elemak și Mebbekew îi escortară fără menajamente pe Volemak și pe Eiadh pe scară și pe coridorul care ducea la camera de depozitare în care se afla Nafai. Rasa îi urmă, neputincioasă.

Nafai nu dormise aproape deloc în ultimele zile. Sau dacă adormise, i s-a părut ca și cum ar fi fost treaz, atât de pregnante erau visele. Câteodată erau cele mai cumplite temeri ale sale, vise în care gemenii respirau extrem de anevoios din cauza lipsei aerului, până când încetau complet să mai respire, cu ochii deschiși, cu gurile căscate, iar în vis el încerca să le închidă ochii

și gurile, care se deschideau imediat ce-și retrăgea el mâna. Se trezea sufocat el însuși.

Totuși, câteodată visele erau din alte vremuri, mai bune. Își amintea cum se scula de dimineață în casa tatălui său, repezindu-se la duș și dând drumul la apă rece. La vremea respectivă o ura, dar acum își aducea aminte de ea cu plăcere. O vârstă nevinovată, când lucrul cel mai rău care ți se putea întâmpla era șocul apei înghețate pe cap și pe spate și când lucrul cel mai rău pe care-l puteai face cuiva era să fii impertinent până când se supăra suficient de tare încât înceta să mai râdă și te împingea mai încolo. Doar că acum nu mai râdeau deloc, nu mai iertau deloc, iar apa rece nu mai însemna nimic, ar fi plăcut dac-ar mai fi. Cum aș fi putut să-mi dau seama atunci – se întreba el când se trezea din astfel de vise pline de amintiri – că iritarea lui Elemak se va transforma într-o atât de puternică ură? Că pentru mine o să vină niște timpuri atât de grele? Făceam glume istețe pentru că voiam atenția lui, asta-i tot. Era ca un zeu, atât de puternic, iar tata ținea foarte mult la el. Nu-mi doream decât să mă bage-n seamă, să-mi spună că-i sunt simpatic, că speră că-ntr-o bună zi o să merg cu caravana, alături de el, către vreun ținut îndepărtat și să mă întorc cu plante exotice, pe care să le sădească tata. Nu doream decât să mă respecte, să mă ia de umeri și să zică: „Ăsta-i fratele meu, ia uitați-vă la el, pot să contez pe el, e mâna mea dreaptă."

Cine altcineva ar fi putut fi fratele tău, Elemak? Meb? El e cel pe care l-ai ales? Eram oare atât de vrednic de dispreț încât l-ai preferat pe el?

(L-a ales pe Meb pentru că îl putea manevra. Pe tine te ura pentru că erai mai puternic ca el.)

Da, cu mantia de comandant sunt mai puternic decât el.

(Știi că-l poți pune la pământ oricând vrei.)

Nu, nu pot. Mantia poate. *Tu* poți. Dar eu nu. Stau aici legat și mă dor încheieturile de la mâini și de la picioare.

(Tu ai ales să nu le vindeci. Știi că mantia poate face lucrul acesta într-o clipă.)

Vrea să sufăr. Dacă-mi vede pielea roasă și sângerândă, poate chestia asta o să-i dea satisfacție.

(Singurul lucru care îi va da satisfacție va fi moartea ta.)

Așa să fie.

(Nu te voi lăsa să mori. În clipa în care vei leșina, pot controla din nou mantia și îți voi vindeca rănile.)

Lasă-mă-n pace când dorm. Nu mai vreau visele tale acum și cu siguranță nu vreau să mai intervii.

(Îți place durerea?)

Urăsc durerea de-a fi conștient că frate-miu mă urăște. Și pentru că știu lucrul ăsta, poate că de data asta îl merit.

(Nu meriți să suferi niciodată pentru că mă ajuți.)

Oh, iar eu care credeam că *tu* mă ajuți pe *mine*, punându-ne să-i ținem treji pe copiii ăia.

(Te ajutam ca să mă ajuți și tu pe mine. Nu te preface a fi prost și nu te mai juca de-a argumentația copilărească cu mine.)

Vorbești într-adevăr cu mine? Sau visez și toate astea?

(Da. Și da.)

Păi, dacă ăsta-i un vis, de ce nu mă pot trezi la realitate?

Imediat ce rosti aceste cuvinte în mintea lui, Nafai se trezi. Sau mai degrabă visă că se trezește, căci își dădu imediat seama că doarme în continuare, poate chiar mai profund decât înainte. Iar în somn, gândind că este treaz, simți că sforile se topesc și se ridică în picioare. Ușa se deschise la atingerea lui. Merse pe coridoare, iar ici și colo văzu oameni întinși pe jos, cu gurile căscate, respirând cu greutate, nici unul dintre ei nepărând a-l vedea, de parcă ar fi fost invizibil. Ah, își zise. Acum înțeleg. Sunt mort, iar ăsta-i spiritul meu care merge pe coridor. Dar în vis realiză că îl dor încheieturile de la mâini și de la picioare și că îi vine greu să meargă drept, chiar și în gravitație scăzută, prin urmare nu era câtuși de puțin mort.

Ajunse la scară și începu să urce, din ce în ce mai sus, până la cel mai înalt nivel al navei spațiale, acolo unde era generat scutul de protecție. Dar scara nu se oprea acolo. Mergea în sus, iar următoarea deschidere nu era în podeaua de plastic a navei, de data aceasta se deschidea către o podea de piatră. Păși pe ea și-și simți corpul cântărind greu, pașii săi fiind chinuitori pentru că gravitația era din nou normală. Era întuneric, o peșteră. Auzi pași ici-colo, dar nici unul dintre ei nu se apropie și nici nu se duse foarte departe. E-n regulă, își zise. Urmează-mă, nu mi-e frică de tine, știu că ești acolo, dar îmi dau seama că n-o să-mi faci rău.

Ajunse într-un coridor și zări o lumină care ardea într-o mică încăpere laterală a peșterii. Se duse într-acolo, pătrunse în cameră și văzu zeci de statui de lut, minunat modelate, așezate pe fiecare poliță de piatră și pe toată podeaua. Dar când se uită mai cu atenție, descoperi că toate statuile erau deteriorate, netezite ici și colo, iar detaliile se pierduseră. Cine-ar fi putut strica niște lucrări atât de minunate? Să le strice și totuși să le păstreze aici, de parcă ar fi fost o comoară ascunsă?

În cele din urmă, observă o statuie pusă pe o poliță de sus, la distanță, mai mare decât celelalte, nedeteriorată. Însă nu perfecțiunea detaliului lucrăturii îl făcu s-o privească cu atenție. Ci chipul în sine. Căci, spre deosebire de celelalte, care erau toate animale sau gargoliți, aceasta reprezenta un cap uman. Iar lui îi era cunoscută figura. N-avea cum să nu-i fie. Din momentul în care devenise bărbat, o văzuse în toate oglinzile.

Acum pașii se apropiară, fără grabă, plini de respect. Simți o mână mică care-l atinge pe șold. Nu se uită; n-avea nevoie. Știa cine e.

Doar că numai în vis știa cine e. De fapt, habar n-avea cine-ar putea fi și încercă să-și facă visul să se întoarcă, să privească în jos, să vadă cine sau ce anume îl atinsese. Dar nu-și putea clinti capul spre a-l întoarce; nu-și putea face corpul să se aplece. Ba mai mult, era înclinat spre spate, iar gâtul îi era prins între două corzi, se auzeau pași, sonori de această dată, nu pași mici și grăbiți și se aprinse o lumină, orbindu-l.

Clipi, ca să-i poată ține deschiși. Era complet treaz acum, nu doar visând că era treaz.

– A venit timpul să-mi fac plimbarea? întrebă el.

Un sunet șuierător, apoi o durere ascuțită în braț. Împotriva voinței, țipă.

– Asta-i una, spuse vocea lui Elemak. Spune-mi, Rasa, câți ți-au ieșit? Câți au făcut jurământul?

– Fă-ți mizerabila treabă, rosti vocea mamei.

– E posibil să fie sute? întrebă Elemak.

Din nou sunetul șuierător. Din nou durerea chinuitoare, de data asta în partea din spate a coastelor. Una dintre ele se frânse; simți osul cum îl împunge în timp ce respiră. Și totuși nu se putea opri din respirat, trebuia să tragă anevoie aer în piept, pentru că nu mai primea suficient oxigen, nu putea respira destul de profund pentru a primi aer pentru a rămâne conștient.

(Vindecă-te.)

– Pe-astea nu le pun la socoteală, până nu-mi spui care este totalul, rosti Elemak.

– Fă tu singur socoteala, spuse Rasa. Erau toți, cu excepția lui Protchnu, Obring și Mebbekew. *Toți*, Elemak. Gândește-te la *asta*.

– Nu se vindecă, spuse Luet.

Nafai îi auzi glasul și simți o pornire de furie față de Elemak. Oare chiar credea că ea-i atât de slabă încât va fi distrusă văzându-și soțul suferind? Ce-ncerca Elemak să obțină, în definitiv? Pe Sufletul Suprem trebuia să-l convingă – sau să i se supună. Totuși, ceva se petrecuse. Un jurământ.

– Am observat lucrul ăsta, rosti Elemak. Încheieturile de la mâini nu s-au vindecat, și nici cele de la

glezne. Nu-mi dau seama dacă chestia asta se-ntâmplă pentru că pur și simplu mantia nu acționează acum sau pentru că el nu se vindecă în mod voit ca să arate cât mai jalnic, iar mie să mi se facă milă de el și să-i slăbesc legăturile, ca să poată scăpa din ele și să mă ucidă.

Un zgomot șuierător. O altă lovitură, de data aceasta în ceafă. Nafai icni din pricina durerii care-l fulgeră de-a lungul coloanei vertebrale; timp de câteva secunde, nu-și simți corpul de la gât în jos și-și spuse: „Mi-a fracturat gâtul."

(O lovitură năucitoare, atâta tot. Ceva vătămări neurale.)

De ce nu mă omoară, pur și simplu?

(Pentru mai am încă o oarecare influență asupra lui. Destulă ca să-i distrag atenția atunci când se gândește să te ucidă.)

Păi, nu mai face chestia asta. Lasă-l să mă omoare. Atunci o să fie victorios și o să fie pace, toată lumea va fi mult mai bine.

(Elemak nu știe, dar uciderea ta ar fi cel mai rău lucru pe care l-ar putea face. Pentru că după aceea nu va mai fi niciodată în stare să te înfrângă.)

Ce, mort nu înseamnă înfrânt?

(El își dorește ca tatăl său să spună: „Tu, Elemak. Pe tine te aleg." Iar dacă ești mort, Nafai, Volemak nu-l va putea prefera niciodată pe el ție. În această situație el va fi întotdeauna alegerea numărul doi.)

În cazul ăsta, dacă ai ceva decență, spune-i lui Volemak să rostească cuvintele magice și să terminăm.

(Există o piedică, Nafai. Elemak n-ar crede acest lucru nici dacă l-ar declara Volemak. Pentru că știe că nu este adevărat. El e conștient de faptul că nu este un om atât de bun, de cuviincios, de înțelept sau de puternic ca tine, așa că chiar dacă tatăl său ar zice: „Elemak, te aleg pe tine", ar fi o minciună, pentru că știe că Volemak nu-i așa de inconștient încât să-l considere pe el mai valoros decât pe tine.)

Sunt prea obosit ca să-nțeleg toate astea. Du-te și lasă-mă să mor.

(Ți-a pricinuit vătămări foarte serioase cu ultima lovitură.)

Cea de la gât?

(Asta ți-a fost administrată cu trei lovituri în urmă. Acum ai hemoragie internă.)

Oh, da. Simt lucrul ăsta.

(Te voi vindeca.)

Nu face asta.

(Înainte ca pierderea de sânge să producă daune interne.)

Nu mă vindeca înainte ca el să plece din încăpere. Lasă-mi măcar atâta demnitate.

(Demnitate? Ai muri în numele demnității?)

E ceva între el și mine. Nu vreau să vadă cum intervii pentru mine.

(Mândria ta este incredibilă. E ceva între el și *tine*? E ceva între el și *mine*, așa după cum a fost tot timpul. Așa cum a fost între Moozh și mine. Așa cum este între *tine* și mine. Și între Luet și mine. Iar atunci când veți ajunge pe Pământ, va fi între voi toți și Păstrător.)

Asta chiar mă doare.

(Te vindec, asta este cauza.)

Am spus să n-o faci.

(Păcat.)

– Ia privește, rosti Elemak. Piciorul lui se întinde. Cred c-am aflat cât de multă durere poate suporta, iar acum îl are pe prietenul lui invizibil ca să-l salveze.

– Privesc, replică Volemak glacial. Văd un laș, care lovește cu o vergea de metal un om legat.

Glasul lui Elemak se transformă în țipăt.

– *Eu* sunt lașul? Nu-s eu cel cu mantia! Nu-s eu cel care poate fi vindecat în mod magic atunci când mă lovesc din greșeală la degetul de la picior! Nu-s eu cel care are puterea să-i electrocuteze pe ceilalți când vrea să-i îngenuncheze!

– Nu puterea pe care-o ai te face laș sau bătăuș, rosti Volemak. Ci felul în care-o folosești. Crezi că faptul de a fi legat așa împiedică mantia să aibă aceeași putere pe care a avut-o dintotdeauna? Chiar dacă-l tratezi atât de rău pe el și pe noi toți, totuși Nafai se abține să te trăsnească și să te ucidă pe loc.

– În cazul ăsta, fă-o, Nyef, rosti Elemak încet. Dac-ai puterea să mă trăsnești, ucigându-mă pe loc, fă-o. Ai mai omorât și până acum. Cred că era un bețivan care zăcea inconștient pe stradă. Cred că era fratele meu vitreg, mai mare ca mine. Asta-i specialitatea ta, să omori oameni care nu se pot apăra. Dar tata crede că *eu* sunt bătăușul. Cum poate fi considerată bătaie atunci când rupi oasele unui om care se poate vindeca în câteva secunde? Uite, poți să-ți crăp țeasta și...

Se auzi urletul de furie al unei femei și sunet de pași alergați. Apoi cineva fu izbit cu violență de un perete; o femeie țipă. Nafai încercă să deschidă ochii. Nu putea vedea decât peretele de care era lipită fața sa. „Luet", șopti el.

– Luet nu se poate vindeca singură, nu-i așa? zise Elemak. Ar fi trebuit să-și aducă aminte de lucrul ăsta, înainte de-a încerca să se lupte cu mine.

– Nu faci altceva decât să consumi oxigenul de care au nevoie copiii tăi ca să respire.

– Poți pune capăt acestei situații oricând, Nyef, spuse Elemak. Nu trebuie decât să mori.

– Iar după asta ce-o să se-ntâmple? întrebă Volemak. O să-ncepi să-l urăști pe următorul, pentru același motiv. Pentru că-i mai bun decât tine. Iar după ce-o să-l omori, tot o să mai găsești unul mai bun decât tine. O să continui așa la nesfârșit, Elemak, pentru că fiecare act de cruzime prin bătăi te face din ce în ce mai mic, până când, într-un final, o să trebuiască să omori orice ființă umană și orice animal, dar chiar și atunci o să te privești cu atât dispreț încât n-o să poți suporta lucrul ăsta...

Vergeaua îl lovi pe Nafai exact în față. Simți cum îi intră înăuntru toate oasele de pe partea frontală a capului, apoi totul deveni negru.

Câteva clipe mai târziu? Ar fi putut fi; sau ar fi putut fi ore sau zile. Era din nou conștient, iar fața lui nu era spartă. Nafai se întrebă dacă era singur. Se întrebă ce se întâmplase cu tata și cu mama. Cu Luet. Cu Elemak.

În cameră se afla cineva. Care respira.

– E mai bine, rosti vocea.

O șoaptă. Greu de identificat. Nu, nu era greu. Elemak. Continuă:

– Sufletul Suprem învinge din nou.

Apoi luminile se stinseră din nou, ușa se închise și rămase singur.

Eiadh le cânta încetișor celor mici, Yista, Menya și Zhivya, când veni lângă ea Protchnu. Ea îl auzise intrând în cameră, ușa care s-a deschis închizându-se apoi ușor în spatele lui. Nu se opri din cântat.

Când lumina se-ntoarce din nou
O să-mi aduc oare aminte cum să văd?
O să recunosc oare chipul mamei?
Oare o să știe ea cine sunt?

Când lumina se-ntoarce din nou
De nimic n-o să-mi mai fie frică
Așa că-nchid ochii, visând lumina zilei
În întunericul de-aici.

– Cântatul e-o risipă de oxigen, rosti Protchnu încet.

– La fel ca și plânsul, replică Eiadh liniștită. Trei copii nu plâng acum pentru că o singură persoană cântă. Dac-ai venit să mă oprești din cântat, pleacă. Raportează tatălui tău delictul pe care l-am comis. Poate c-o să se enerveze atât de tare încât o să mă bată. Și poate c-o să te lase să-i dai o mână de-ajutor.

Dar tot nu se-ntoarse să se uite la el. Îl auzi respirând puțin mai greoi. Strident, poate. Dar fu surprinsă când el vorbi din nou, cu glasul subțiat de un plâns abia stăpânit.

– Nu este vina mea că te-ai întors împotriva tatei.

Fusese atât de rănită de felul în care o repudiase în bibliotecă încât nu mai vorbise cu el de-atunci și evitase să se înmoaie în privința lui. Protchnu, băiatul ei cel mare, să-i spună lucruri atât de îngrozitoare propriei mame. Protchnu păruse atât de sălbatic în momentele acelea, atât de asemănător cu Elemak, încât ea avusese senzația că nu-l cunoaște. Dar îl cunoștea, nu-i așa? Avea doar opt ani. Nu era bine pentru el să fie prins la mijloc în felul acesta într-o ceartă a părinților lui.

– Nu m-am întors împotriva tatălui tău, spuse ea încet. M-am întors împotriva a ceea ce face el.

– Nafai ne-a tras pe sfoară.

– Sufletul Suprem a făcut asta. Și toți părinții acelor copii. Nu doar Nafai.

Protchnu rămase tăcut. Ea își spuse că reușise să-l convingă. Dar nu, el se gândea la altceva.

– Îl iubești?

– Îl iubesc pe tatăl tău, da. Dar atunci când se lasă purtat de furie, face lucruri rele. Resping acele lucruri rele.

– Nu vorbeam de tata.

Era clar că el se aștepta ca să știe deja. Că își dădea seama, cumva, că ea iubește un alt bărbat.

Și, bineînțeles, ea îl iubea. Dar era o dragoste fără speranță, pe care n-o mărturisise niciodată altcuiva.

– În cazul ăsta, la cine te referi?

– La el.

– Spune-i numele, Proya. Numele nu-s vrăjite. N-o să te otrăvească, dacă le pronunți.

– Nafai.

– Unchiul Nafai, îl corectă ea. Ai respect pentru cei vârstnici.

– Îl iubești.

– Aș spera c-am o iubire cuviincioasă pentru toți cumnații mei, după cum nădăjduiesc că și tu-i vei iubi pe toți unchii tăi. Ar fi fost bine dacă tatăl tău ar fi avut o iubire cuviincioasă pentru toți frații lui. Dar poate că tu nu vezi lucrurile în felul ăsta. Uită-te la Menya, care doarme acolo. El e cel de-al patrulea fiu în familia noastră. Față de tine, e-n aceeași relație ca Nafai față de tatăl tău. Spune-mi, Proya, ai de gând ca-ntr-o bună zi să-l legi pe micuțul Menya și să-i rupi oasele c-o vergea de fier?

În acel moment, Protchnu începu să plângă de-adevăratelea. Înduioșându-se, Eiadh se ridică și se duse la el, îl luă în brațe, trăgându-l în jos ca să se așeze pe pat.

– N-o să-i fac rău niciodată lui Menya, rosti el. O să-l apăr și o s-am grijă să fie-n siguranță.

– Știu c-o să faci asta, Proya, știu. Și nu-i același lucru între tatăl tău și Nafai. La ei, diferența de vârstă e mult mai mare. Nafai și Elya n-au avut aceeași mamă. Iar Elemak avea un frate și mai în vârstă.

Protchnu făcu ochii mari.

– Am crezut că tata-i cel mai mare.

– E fiul cel mai mare al bunicului tău Volemak. În trecut, se numea Wetchik, în ținutul Basilicăi. Dar mama lui Elemak a avut alți fii înainte de-a se mărita cu Volemak. Iar cel mai mare dintre ei se numea Gaballufix.

– Tata-l urăște pe Nafai fiindcă l-a omorât pe fratele lui, Gaballufix?

– Se urau reciproc dinainte de asta. Iar Gaballufix încerca să-i omoare pe Nafai, pe tatăl tău, pe Issib și pe Meb.

– De ce voia să-l ucidă pe Issib?

Eiadh observă amuzată că Protchnu nu se întreba din ce motiv ar dori cineva să-l ucidă pe unchiul său, Meb.

– Voia să fie conducătorul Basilicăi, iar fiii lui Wetchik îi stăteau în cale. Bunicul tău era un bărbat extrem de bogat și de influent, pe vremea când locuia la Basilica.

– Ce-nseamnă „bogat"?

Ce ți-am făcut, bietul meu copil, de nu știi nici măcar ce-nseamnă cuvântul ăsta? Au dispărut din viața de zi cu zi bogăția și gentilețea și pentru că n-ai văzut altceva decât sărăcie, îți lipsesc chiar și cuvintele pentru viața frumoasă.

– Înseamnă să ai mai mulți bani decât...

Dar bineînțeles că el nu cunoștea nici cuvântul *bani*.

– Înseamnă să ai o casă mai frumoasă decât alții. O casă mai mare, haine frumoase, multe rânduri de haine. Să mergi la școli mai bune, cu profesori mai plini de înțelepciune, să mănânci mâncare mai bună și mai multă. Orice ți-ai dori, și chiar mai mult.

– Dar în cazul ăsta ar trebui să dai și la alții, spuse Protchnu. Tu mi-ai spus că dac-ai mai mult decât ai nevoie, ar trebui să dai la alții.

– Iar tu dai *într-adevăr* la alții. Dar... n-o să-nțelegi, Proya. Am pierdut pentru vecie genul ăsta de viață. N-o să-nțelegi niciodată lucrul ăsta.

Urmară câteva momente de tăcere.

– Mamă, rosti Protchnu.

– Da?

– Nu mă urăști pentru că l-am ales pe tata? Atunci, în ziua aia, în bibliotecă?

– Fiecare mamă știe c-o să vină o vreme când fiii ei o să-l aleagă pe tatăl lor. Face parte din modul în care cresc. Nu mi-am imaginat nicio clipă că lucrul ăsta o să ți se întâmple la o vârstă așa de fragedă, dar n-a fost vina ta.

O pauză. Apoi vocea lui sună foarte timid.

– Dar eu nu pe el îl aleg.

– Nu, Protchnu, nu mi-am închipuit c-o s-alegi cu adevărat lucrurile rele pe care le face el. Nu ești genul ăla de copil.

În realitate, însă, Eiadh se temea câteodată că el chiar *era* acel gen de copil. Îl văzuse jucându-se, îl urmărise cum îi comandă pe ceilalți băieți, tachinându-i pe unii dintre ei cu cruzime, până când începeau să plângă, apoi râzând de ei. Pe Harmony, se speriase văzându-l pe băiatul ei purtându-se atât de urât cu cei mai mici decât el. Cu toate acestea, și ea fusese mândră de felul în care îi conducea pe băieți în toate domeniile, cum toți ascultau de el, cum chiar și Oykib

al mătușii Rasa se retrăgea și-l lăsa pe Protchnu să aibă întâietate printre băieți.

Oare se poate una fără cealaltă? A fi conducător fără a fi lipsit de compasiune? A fi mândru fără a fi crud?

– Dar bineînțeles că l-ai ales pe tatăl tău, rosti Eiadh. Omul care știi că este el în realitate, bărbatul bun, curajos, puternic pe care-l iubești atât de mult. Pe acest om l-ai ales în ziua aceea, știu lucrul ăsta.

Simțea cum corpul lui Protchnu se cutremura în îmbrățișarea ei, în timp ce se pregătea să-i spună lucrul cel important.

– E cu adevărat nefericit fără tine, zise el.

– Te-a trimis el să-mi spui asta?

– M-am trimis eu însumi, răspunse Protchnu.

Sau te-a trimis Sufletul Suprem? se întreba câteodată Eiadh. Oare nu spusese Luet c-au fost aleși *toți* de Sufletul Suprem? Că sunt cu toții extrem de receptivi la mesajele ei? În cazul ăsta, de ce n-ar avea unul dintre copiii ei acest dar extraordinar, precum cel care i-a apărut Chveyei, de exemplu?

– Deci tatăl tău e nefericit fără mine. Să-l elibereze pe Nafai, să restabilească pacea pe navă și n-o să mai fie nevoie să fie singur.

– Nu se poate opri, replică Protchnu. Fără ajutor.

Are doar opt ani? Și poate gândi atât de profund? Poate că această criză a trezit în el vreo putere ascunsă de empatie. Sufletul Suprem știe că la vârsta asta eram complet lipsită de înțelegere și compasiune față de cei din jur. Eram o pustietate morală, dând

atenție doar celui care era cel mai frumos, care cânta cel mai bine, care va fi celebru într-o bună zi și care va fi bogat. Dac-aș fi depășit mai devreme acea atitudine copilărească, aș fi avut posibilitatea să văd care dintre frați era mai bun, înainte de a mă mărita cu Elemak, în perioada în care Nafai se uita la mine cu ochii de viței ai iubirii adolescentine. Am făcut o greșeală îngrozitoare atunci. Îl priveam pe Elemak și nu-l puteam vedea fără să-mi spun: „E moștenitorul lui Wetchik, fiul cel mare al unuia dintre cei mai bogați și prestigioși bărbați din Basilica." Nafai ce era?

Bineînțeles, dac-aș fi fost cu adevărat înțeleaptă, nu m-aș fi măritat cu nici unul dintre ei și-aș fi trăit și acum la Basilica. Deși, dacă Volemak are dreptate, Basilica a fost deja distrusă, orașul a fost demolat, iar puținii supraviețuitori împrăștiați în cele patru vânturi.

– Și de ce fel de-ajutor are nevoie tatăl tău? întrebă Eiadh.

– De o modalitate de-a se răzgândi fără să recunoască deschis c-a greșit.

– Ca fiecare dintre noi, murmură ea.

– Mamă, câteodată de-abia pot să respir. Mă trezesc dimineața cu senzația că m-apasă cineva pe piept. Pur și simplu nu pot să respir suficient. Câteodată amețesc și cad. Și mă descurc mai bine decât alții. Trebuie să-l ajutăm pe tata.

Ea știa că acest lucru era adevărat. Dar mai știa, de asemenea, că după scena din bibliotecă, ea n-avusese forța de a-l ajuta. Acum, însă, cu Protchnu lângă ea, putea. Oare avea copilul ăsta de opt ani atâta putere?

Avea opt ani, dar își dăduse seama. Înțelesese de ce anume era nevoie și-și asumase responsabilitatea de a acționa în respectivul context. Faptul o umplea de speranță, nu doar pentru viitorul imediat, ci pentru vremuri mai îndepărtate. Știa că această comunitate se va diviza, la moartea lui Volemak, dacă nu cumva mai devreme, iar atunci când se va întâmpla asta, Elemak va fi conducătorul uneia dintre jumătăți. El va fi supărat, înrăit, plin de aversiune și violență. Dar Elemak n-o să trăiască veșnic. Într-o bună zi, locul lui în calitate de conducător va fi ocupat de altul, iar cea mai plauzibilă persoană era cea care ședea lângă ea pe pat, acest băiat în vârstă de opt ani. Dacă, odată cu anii, ar căpăta înțelepciune, și nu furie, ca tatăl său: atunci când va lua locul părintelui său pentru a-i conduce pe oameni va fi precum ploile de toamnă la câmpie, care aduc ușurare după focul uscat al verii.

Pentru tine, Protchnu, o să fac ceea ce trebuie. De dragul tău, o să mă umilesc în fața lui Elemak, deși nu merită, pentru ca tu să ai un viitor, pentru ca într-o zi să poți juca rolul pentru care te-a înzestrat natura.

– La următoarea masă din bibliotecă, rosti ea. Vino la mine atunci și avându-te aproape o să fac ce trebuie.

Desigur, Elemak era cu ei în timpul mesei. Era mereu prezent, de când Volemak îi folosise absența ca oportunitate pentru a obține jurământul. La mese participarea era mai sporadică zilele astea. După ce văzuseră cum Elemak îl bate pe Nafai, Volemak și Rasa au rămas în paturile lor. Lipsa de oxigen îi afecta la fel de serios

ca și pe bebelușii. N-aveau putere să se miște, iar cei care aveau grijă de ei – Dol și Sevet – spuneau că aveau perioade foarte dese de inconștiență și delirau în cea mai mare parte a timpului. „Sunt pe moarte", șopteau ele, dar suficient de tare încât Elemak le putea cu siguranță auzi în timpul meselor. El nu avu nicio reacție.

La masa de prânz din cea de-a patra zi a trezirii, Elemak ședea singur, fără a se fi atins de mâncare, când Protchnu se ridică de la masă și se duse la mama lui. Elemak îl urmări cu privirea și se întunecă la față. Dar tuturor celor de acolo le era clar că Protchnu nu adera la cauza mamei sale. Mai degrabă o aducea cu el. Era, probabil, cu două capete mai scund decât ea, dar deținea controlul. Încet, se apropiară de masa la care stătea Elemak.

– Mama are să-ți spună ceva, zise Protchnu.

Dintr-odată, Eiadh izbucni în lacrimi și căzu în genunchi.

– Elemak, suspină ea, mi-e atât de rușine. M-am întors împotriva soțului meu.

Elemak oftă.

– Nu ține, Eiadh. Știu ce actriță bună ești. Ca Dolya. Poți da drumul la lacrimi ca de la un robinet.

Ea plângea și mai tare.

– De ce m-ai mai crede sau ai avea încredere-n mine vreodată? Merit orice lucruri îngrozitoare ai vrea să spui despre mine. Dar sunt soția ta adevărată. Fără tine nu sunt nimic, mai degrabă aș muri decât să nu fac parte din tine și din viața ta. Te rog, iartă-mă, ia-mă înapoi.

Toată lumea asista la lupta care se dădea în Elemak, între încredere și scepticism. Nu se punea problema

să fie subtil sau inteligent. Deveniseră cu toții lenți și stupizi din pricina lipsei de oxigen. Își aduceau aminte că pe vremuri aveau o judecată bună, rapidă, dar nu-și puteau aminti nici măcar care era senzația. Elemak clipi încet, privind-o.

– Știu cine-i bărbatul cel mai puternic și cel mai bun, rosti ea. Nu unul care se bazează pe trucuri și mașinării, pe minciună și înșelătorie. Tu ești cel onest.

Buza lui se curbă în semn de dispreț, la auzul evidentei lingușiri. Dar era și impresionat. Cineva înțelege. Chiar dacă-s vorbe goale, ele sunt spuse.

– Dar mincinoșii au câștig de cauză. *Ei* sunt cei care-i țin ostatici pe bebelușii noștri, nu tu. Uneori, omul trebuie să se dea bătut în fața răului, ca să-și salveze copiii.

Majoritatea celor care ascultau știau că aud o deformare a adevărului. Cu toate acestea, doreau să fie crezută, voiau ca măcar Elemak s-o creadă, pentru că dacă s-ar fi întâmplat asta, i s-ar oferi o modalitate de a ceda și a rămâne nobil și eroic în propriii săi ochi. Fie ca asta să fie versiunea istoriei în care crede Elemak, pentru ca istoria noastră să meargă mai departe de acest ceas.

– Crezi c-o să mă las amăgită când Nafai va începe să șontăcăie din nou pe-aici? El și mantia lui strălucitoare, încastrată în carne, făcându-l să pară că-i el însuși o mașinărie – o să fiu recunoscătoare să mă-ntorc din nou în starea de hibernare pentru tot restul călătoriei, numai să nu-l mai văd. Când o să mă trezesc, să fie pe Pământ, avându-te pe tine lângă mine, și pe copiii care trebuie crescuți. Se vor face mari. Timpul o

să treacă. Iar tu o să fii în continuare soțul meu și un mare om în ochii tuturor celor care știu adevărul.

Elemak o privi ironic. Sau măcar încercă să fie ironic. Din când în când, imaginea ei pur și simplu devenea neclară.

Ea deschise gura ca să continue, dar Protchnu puse o mână pe umărul ei, iar ea se dădu înapoi, sprijinindu-se pe tălpi, în vreme ce băiatul păși înainte și vorbi încet, acolo unde puțini în afară de Elemak îl puteau auzi.

– Alege momentul bătăliei, zise el încet. În Vusadka m-ai învățat chestia asta. Alege momentul bătăliei.

Elemak îi răspunse la fel de încet.

– Au câștigat deja, Protchnu. Până m-am trezit eu, deja-ți furaseră moștenirea. Uită-te la tine, ești atât de tânăr, atât de scund.

– Fă ce-i necesar ca să putem trăi cu toții, tată. Cândva, n-o să mai fiu scund, iar atunci o să ne răzbunăm pe dușmanii noștri.

Elemak îi studie chipul.

– Dușmanii *noștri*?

– Ce i-au făcut tatălui i-au făcut și fiului, șopti Protchnu. Niciodată, dar absolut niciodată n-o să uit.

Elemak fu cuprins de speranță, auzind în vocea fiului său atâta hotărâre, atâta ură.

Se ridică în picioare. Toți ochii erau ațintiți asupra sa, urmărindu-l cum îl ia pe Protchnu de mână și-l conduce spre scara mobilă din mijlocul încăperii. Întoarse capul.

– Meb, Obring.

Amândoi se sculară încet.

– Veniți cu mine.

– Cine-o să-i mai supravegheze pe ceilalți? întrebă Obring.

– Nu-mi pasă, spuse Elemak. Am obosit să mă tot uit la ei.

Trase în jos scara, urmat de Protchnu, apoi de Obring și de Meb.

Imediat ce plecară, femeile se strânseră în jurul lui Eiadh.

– Mulțumim, spuseră ele încet. Ai fost curajoasă. Ai fost minunată. Mulțumim.

Chiar și Luet luă mâinile lui Eiadh într-ale sale.

– Azi ai fost cea mai măreață dintre femei. Acum s-a terminat, datorită ție.

Eiadh nu putea decât să-și țină fața în palme și să plângă. Căci ea auzise vorbele pe care Protchnu i le spusese lui Elemak, detectase ura din glasul lui și-și dădea seama că Protchnu nu făcuse spectacol, așa ca ea, în orice caz nu acum. Protchnu va duce ura tatălui său în următoarea generație. Totul fusese în zadar. Se umilise degeaba. „Degeaba", murmură ea.

– Nu degeaba, zise Luet. E pentru copiii noștri. E pentru toți copiii. O spun din nou, Eiadh. Azi ai fost cea mai măreață dintre femei.

Luet îngenunche lângă ea; Eiadh se întinse spre ea și începu să plângă pe umărul ei.

Se deschise ușa și se aprinse lumina. Ochii lui Nafai se adaptară rapid. Elemak, Mebbekew, Obring și

băiatul lui Elya, Protchnu. Vedea ura din privirea lor, a tuturor.

Au venit să mă omoare.

Spre surprinderea lui Nafai, nu simți gândul ca o ușurare. În ciuda cuvintelor disperate spuse Sufletului Suprem, el nu voia cu adevărat să moară. Dar o va face, se va supune, dacă acest lucru va aduce pacea.

Spre surprinderea lui, Elemak îngenunche la picioarele sale și începu să-i desfacă nodurile de la glezne. I se alătură și Mebbekew, care începu să le desfacă pe cele de la mâini. În zona aceea, pielea îl durea, iar manevrele lor îl chinuiau și mai tare. După bătaia primită, după ce Sufletul Suprem făcuse ca mantia să-l tămăduiască, Nafai continuase să-și lase rănile de la glezne și de la încheieturile mâinilor nevindecate. Acum, momentul dezlegării era aproape insuportabil.

– Am făcut un jurământ, spuse iute Elemak. Jurământul pe care tata l-a administrat tuturor celor de pe navă. *El* este singurul conducător al coloniei. Nimeni altcineva nu este adjunct, consilier-șef ori alte asemenea ficțiuni care deghizează puterea. *El* o să conducă. Eu am depus jurământul, la fel și Meb și Obring. Și fiul meu, Protchnu. Atâta vreme cât trăiește Volemak, lui îi dăm ascultare, nimănui altcuiva.

– Bun jurământ, spuse Nafai încet.

Nu adăugă: „Măcar dacă l-ai fi rostit mai devreme și l-ai fi respectat, așa cum am făcut eu începând din copilărie. Ne-ar fi scutit de-o grămadă de necazuri."

– Mergi de-aici direct să depui și tu jurământul, spuse Meb.

Sforile de la gât, cele care-i arcuiau corpul, fură brusc dezlegate. Durerea îl fulgeră în sus și-n jos, pe tot spatele. Gemu.

– Termină cu circul ăsta, rosti Meb plin de dispreț. Știm c-ai putea să-ți vindeci într-o clipă chestia asta, dac-ai vrea.

Avea picioarele și mâinile amorțite; le simțea ca pe niște bețe grele, lente, care n-ascultau comenzile lui. Când se rostogoli pe burtă, îl duru spatele și reuși cu mare greutate să se pună în genunchi. Sprijinindu-se de perete, se ridică, nesigur, în picioare.

– Unde-i tata? întrebă Nafai. Trebuie să merg să fac jurământul.

– Nici Oykib și Chveya nu l-au rostit, spuse Obring.

– Atunci, du-te și-adu-i, răspunse Elemak disprețuitor. Tot mai aștepți ordine de la mine? Nu mai sunt eu șeful.

– Nici eu, rosti Nafai.

Dar el era. Deja mantia îi oferea orice informație dorea.

– În rezerva funcțională mai există oxigen care să ne susțină la un nivel aproape normal pentru încă două ore. O să fie timp suficient pentru ca fiecare să-și oxigeneze sângele și să intrăm cu toții în hibernare. După aceea, nava își poate reface rezerva înainte să se trezească vreunul dintre noi.

Elemak râse sarcastic.

– Ce, n-o să ne promiți c-o să stăm în stare de adormire până când o s-ajungem pe Pământ?

– Intenționez să reiau școala de-acolo de unde am întrerupt-o, răspunse Nafai. Dacă tata o să fie de acord.

– N-am nicio îndoială c-o să zică tot ceea ce vrei să zică.

– Înseamnă că nu ne cunoști deloc, nici pe mine, nici pe el. Pentru că tata o să spună ceea ce vrea Sufletul Suprem să spună, nimic altceva.

– Oh, hai să nu ne certăm, Nafai, replică Elemak, cu exagerată veselie. Acum trebuie să fim *prieteni*.

Nafai merse în tăcere, sprijinindu-se de perete atunci când era nevoie, fiind recunoscător pentru gravitația scăzută.

– Asta-i ceea ce vrei cu adevărat pentru Protchnu, Elemak? Să-l alimentezi constant cu ura asta?

– Ura-i mâncarea cea mai hrănitoare. Te întărește, te umple de putere. Și le-o pot oferi din belșug copiilor mei.

– Hai să fie pace între copiii tăi și ai mei, Elya, spuse Nafai.

– Între copiii tăi cei mari, înalți, și cei mititei ai mei? întrebă Elemak. Sigur c-o să fie pace, așa cum e-ntre un leu și-o muscă.

Ajunseră la ușa camerei lui Volemak și a Rasei exact când Obring se întoarse cu Oykib și Chveya. Fără cuvinte, Chveya își îmbrățișă tatăl, iar el se sprijini de ea în timp ce intrară în încăpere.

Nafai îngenunche și depuse jurământul, ținându-l pe tatăl său de mână. Chveya și Oykib îl urmară.

Slăbit, Volemak vorbi din pat.

– Înseamnă că s-a terminat. Au rostit cu toţii jurământul. Dă-ne acum oxigen şi hai să mergem din nou la culcare.

În doar câteva secunde, începură să simtă, cu toţii, diferenţa. Respirau acum suficient de profund, iar în câteva momente gâfâitul lor îi făcu să se îmbete cu oxigen. Apoi trupurile lor se acomodară, respiraţia lor redeveni firească şi era ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Mamele plângeau deasupra bebeluşilor, care acum respirau normal. Copiii începură să râdă, să strige şi să alerge, pentru că puteau în sfârşit respira.

Însă, cu mult înainte ca să se fi scurs cele două ore, râsetele şi strigătele încetară. Părinţii îşi culcară copiii. Zdorab şi Shedemei îi asistară la culcare pe toţi adulţii, cu excepţia lui Nafai, care stătea departe de ceilalţi spre a nu-i aduce o inutilă ofensă lui Elemak şi celor care regretau înfrângerea sa.

Încă o dată, Nafai şi Shedemei stăteau deasupra compartimentului în care era întins Zdorab.

– Iartă-mă, Nafai, spuse Zdorab.

– Deja te-am iertat, zise Nafai. Luet mi-a explicat ce gândeai în momentul respectiv. Şi cum ai regretat după aceea.

– Fără alte surprize, spuse Zdorab. Sunt de partea ta până la moarte.

– I-ai jurat tatălui meu, replică Nafai. Dar sunt bucuros de prietenia ta, iar tu poţi fi sigur de prietenia mea.

Singur cu Shedemei, Nafai îşi putea permite să-şi lase să se vindece încheieturile de la mâini şi glezne.

– Cine-ar fi crezut?

– Ce? întrebă ea.

– Că-n cele din urmă greșeala lui Zdorab va realiza ceva altminteri imposibil.

– Ce anume?

– Credeam că, în momentul în care-o să ajungem pe Pământ, Elemak o să scape de sub control și-o să înceapă războiul. Cred că și Sufletul Suprem se aștepta la așa ceva. Dar în momentul ăsta războiul s-a terminat și sunt convins că pacea o să fie durabilă.

– Până când o să moară tatăl tău, rosti Shedemei apăsat.

– Tata încă nu-i bătrân, spuse Nafai. Cine știe ce se va-ntâmpla în următorii ani?

– Nu vreau să fiu acolo, zise Shedemei.

– E puțin cam târziu să hotărăști lucrul ăsta acum, spuse Nafai.

– Nu vreau să fiu acolo pentru conflict. Pentru luptă. Am venit aici să mă ocup puțin de grădinărit. Râse autodepreciativ și continuă. Să-mi fac de lucru cu plantele și animalele de pe Pământ. Ăsta-i visul pe care mi l-a trimis Păstrătorul. Nu-s ca voi, ceilalți. Eu sunt doar grădinarul.

– Doar? O să fii cea mai importantă persoană dintre noi.

– Să știi că și eu te-am mințit, Nafai. Atunci când ți-am zis că e posibil ca verii să se căsătorească între ei. Asemenea lui Zdorab, ți-am ascuns ceva.

– Nicio problemă, rosti Nafai. Toți ascund câte ceva, indiferent dacă-s conștienți de asta sau nu.

– Dar copiii tăi – consecințele pot fi îngrozitoare.

– Nu cred, spuse Nafai.

– Oh, făcu ea o grimasă. Prin urmare Sufletul Suprem mi-a zis ce să spun?

– Ți-a sugerat. Era adevărată fiecare vorbuliță.

Shedemei râse sardonic.

– Sau măcar la fel de adevărat ca fiecare al doilea cuvânt al Sufletului Suprem.

– Eu am încredere-n el.

– Ai încredere-n ea că spune ceea ce-i necesar ca să-și atingă scopurile. Doar atâta încredere se poate avea în ea, rosti Shedemei.

– Ah, dar, vezi tu, Shedya, scopurile Sufletului Suprem *sunt* scopurile mele. Așa că am încredere deplină în el.

Ea îl bătu pe obraz.

– Cred că ești teoretic de aceeași vârstă cu mine, având în vedere c-ai fost permanent în stare de veghe pe parcursul călătoriei. Dar, Nyef, trebuie să spun că încă mai ai multe de-nvățat.

Zicând acestea, ea trecu la locul ei, în compartiment. Nafai ridică panoul lateral, îl blocă, apoi activă procesul de hibernare. Capacul se închise glisând ușor. El o urmări cum adoarme în compartimentul etanș. Era din nou singur.

(Mai pot susține alimentarea cu oxigen în maniera aceasta pentru încă aproximativ cincisprezece minute, apoi se va epuiza.)

Mă grăbesc.

(Lucrurile s-au desfășurat destul de bine, nu crezi?)

Am o propunere. Să nu mai vorbești cu mine pentru câtăva vreme. Vreau să adorm doar cu gândurile mele în cap.

(În regulă. Dar o să ți se pară oarecum ciudat.)

Mă descurc.

(Pentru că nu ai adormit niciodată fără mine.)

În cazul ăsta, aș fi vrut să fii o companie mai plăcută.

(Dă-i drumul și fii supărat pe mine. Dar adu-ți aminte că nu eu l-am făcut pe Elemak așa cum e. Dacă ar fi ales mai bine, dacă ar fi fost din naștere un om mai bun, ar fi fost în locul tău, purtând mantia de comandant de navă.)

Aș fi vrut să fie aici.

(Da, ești sincer. Nu ai vrut cu adevărat să ai responsabilitatea sau puterea. Și, totuși, le-ai acceptat pe amândouă, pentru că trebuia să facă cineva acest lucru și numai tu puteai. Nu împotriva voinței tale, ci împotriva dorințelor și rațiunii tale. Acesta este motivul pentru care te-am condus la mantie. Pentru că, dacă ai fi înțeles ce este ea, nu ai fi acceptat-o niciodată.)

Sunt doar marioneta pe care o vrei, nu-i așa?

(Nu ești deloc o marionetă. N-am ce face cu marionetele. Eu am nevoie de prieteni și de aliați.)

Lasă-mă să dorm liniștit și poate c-atunci când o să mă trezesc o să vreau din nou.

(Dormi liniștit, prietene. În fața noastră mai e încă un drum lung.)

Ecranul spațial din bibliotecă înfățișa globul Pământului, în albastru și alb, cu petice maro și verzi

ici-colo. Pentru că dormiseră în timpul lansării, nu văzuseră o lume ca aceasta, precum o minge care plutește în întunericul nopții.

– Ca o lună, rosti Chveya.

Oykib se întinse și o luă de mână. Ea se uită la el și zâmbi. Ultimii trei ani și jumătate fuseseră minunați și chinuitori, pentru că aflase că el o iubește, dar că era imposibil să se căsătorească și să aibă copii pe parcursul călătoriei. Nu vorbeau despre ceea ce simțeau – era mai ușor pentru amândoi așa. Și ceilalți fuseseră la fel de discreți când au format perechi. Dar acum, când efectuau recunoașterea terenului, zburând pe orbita Pământului de mai multe ori, citind rapoartele efectuate de instrumente, studiind hărțile, căutând locul de aterizare, așteptând ca Sufletul Suprem să ia o decizie sau un vis din partea Păstrătorului care să le deslușească ce anume trebuie să facă, lui Oykib îi era imposibil să se abțină să se gândească la Chveya, la ceea ce îi aștepta în viitor. O lume nouă, muncă asiduă, lucratul pământului și explorări, și cine știe ce primejdii legate de boli, animale sau vreme – dar acestora li se opunea gândul la Chveya în brațele sale, la bebeluși, la începerea din nou a ciclului vieții, la a fi parte din lumea vie.

– Odinioară, am fugit din lumea asta, rușinați și înfricoșați, rosti Chveya. Cândva, am poluat-o și ne-am măcelărit unii pe alții.

N-a fost nevoie să adauge teama că acest lucru se va întâmpla din nou. Știau cu toții că perioada de pace adevărată se va termina, că și în cazul în care jurământul

față de Volemak va fi respectat, dedesubtul politeții va continua să existe tensiunea. Și cât o să mai trăiască Volemak? După aceea, războiul ar putea izbucni din nou. Pe Pământ s-ar putea vărsa din nou sânge uman.

Oykib o auzi pe Chveya vorbind cu Sufletul Suprem.

De ce ne-ai adus aici, dacă nu suntem mai buni și mai înțelepți decât cei care au plecat?

– Dar *suntem,* rosti Oykib. Mai buni și mai înțelepți, vreau să zic.

Ea întoarse capul către el, făcând ochii mari.

– Ce faci? În timpul crizei, vorbeai în cunoștință de cauză. Despre ceea ce vrea Sufletul Suprem. Despre ceea ce dorește Nafai, deși tu nici măcar nu vorbișeși cu el. Ce faci?

– Trag cu urechea, răspunse el. Așa am făcut toată viața. Aud tot ce se spune pe canalele Sufletului Suprem. Ce zice el. Ce zici tu.

Ea părea îngrozită.

E oare adevărat? îl întrebă ea pe Sufletul Suprem. E-ngrozitor!

– Acum știi din ce motiv n-am spus nimănui. Deși am arătat lucrul ăsta destul de limpede în timpul crizei. Sunt surprins că nimeni nu și-a dat seama.

– Ceea ce-i spun eu Sufletului Suprem – e ceva complet intim.

– Știu asta, replică Oykib. Nu eu am cerut să aud. Pur și simplu mi s-a întâmplat. Am crescut știind mult mai multe lucruri decât ar trebui să știe orice copil. Înțeleg ceea ce se petrece în viețile altora într-o

măsură – ei, hai să spunem c-aș prefera să cred oamenii pe cuvânt, decât să știu ce anume îi neliniștește cu adevărat. Sau, cu cei care nu vorbesc niciodată cu Sufletul Suprem, ce anume trebuie să facă el ca să-i împiedice să-nfăptuiască cele mai rele lucruri pe care și le doresc. Nu-i o povară prea ușoară.

– Îmi închipui, spuse Chveya. Sau poate că nu. Poate că nu-mi pot închipui. Nici măcar nu-ncerc să-mi imaginez în momentul ăsta. Încerc doar să-mi aduc aminte ce anume i-am spus Sufletului Suprem, ce secrete știi.

– Veya, o să-ți zic un secret pe care l-am aflat. Știu că dintre toți oamenii de pe nava asta, nu-i nici unul mai onest și mai bun decât tine, nici unul mai iubitor și mai atent cu sentimentele celorlalți. Dintre toți oamenii de pe nava asta, nu-i nici unul atât de împăcat cu sine, nici unul care să adauge mai puțin la povara de rușine și vinovăție pe care o port cu mine. Dintre toți oamenii de pe nava asta, Veya, tu ești singura lângă care aș vrea să stau pentru totdeauna, pentru că toate secretele tale sunt luminoase și bune, iar eu te iubesc pentru asta.

– Unele dintre secretele mele nu-s luminoase și bune, mincinosule.

– Dimpotrivă. Secretele rele de care te rușinezi mie mi se par atât de blajine și de duioase încât *pentru mine,* care am văzut adevăratul rău într-o măsură pe care sper că tu n-o vei înțelege niciodată, chiar și cele mai întunecate și mai odioase secrete ale tale sunt strălucitoare.

– Cred, rosti Chveya, că insinuezi că vrei să te căsătorești cu mine.

– Ca și cum ar fi fost un secret pentru tine, care sesizezi legăturile dintre oameni exact ca mătușa Hushidh. Și mai și vorbești despre invadarea intimității.

– Cunosc într-adevăr secretul tău, Okya, spuse ea, zâmbind, simțind cum el o ia în brațe și o ține lipită de el. Știu ce vrei. Știu cât de mult mă iubești. Ne văd pe amândoi conectați prin coarde strălucitoare, legați atât de strâns, încât nu mai există scăpare cât trăim amândoi. Ești prizonierul meu și n-o să am niciodată îndurare de tine, n-o să te eliberez niciodată.

– Legăturile astea nu-s deloc constrângătoare, spuse Oykib. Ele înseamnă de fapt libertate. Pe parcursul întregii călătorii, m-am simțit captiv, pentru că nu te puteam avea. Când o să pășim în lumea cea nouă, lumea cea veche, și o să fiu legat de tine, în sfârșit, în mod deschis, astfel încât să putem începe viața noastră împreună – abia atunci o să fiu cu adevărat dezlegat.

– Răspunsul meu e „da", spuse ea.

– Știu, zise el. Te-am auzit când îi spuneai Sufletului Suprem.

Partea a II-a

ATERIZAREA PE PĂMÂNT

9

OBSERVATORI

Existau mai multe lucruri pe care le putea face un tânăr, multe sarcini pe care comunitatea solicita ca el să le îndeplinească chiar dacă el *era* căsătorit și încă cu o femeie remarcabilă precum Iguo. Din cauza progresului extraordinar al lui pTo, lumea se uita la el ca la un model pentru bărbații tineri.

Ei, mă rog, poate nu întotdeauna. Mulți dintre ei se așteptau din partea pTo în cel mai bun caz la dezamăgire, dacă nu cumva chiar la scandal. Era prea tânăr. Iguo se căsătorise cu un băiețel ca el, pentru că străbunica ei Upua făcuse același lucru cu Kiti. Devenise un fel de tradiție pentru femeile din familie să se mărite cu un bărbat prea tânăr – iar pTo nu era Kiti, așa cum susțineau mulți.

– Tu nu ești Kiti, înțelegi, spuse Poto, celălalt sine al lui pTo.

– Ca și pentru tine, nu sunt, replică pTo. Celălalt sine *al lui* era mort în anul în care și-a realizat sculptura și a fost ales de Upua.

– Nu poți să faci lucruri nebunești. N-or să te ierte. Dacă ești strălucitor, o să spună că ești arogant. Dacă eziți, o să spună că-ntreci măsura. Dacă ești prietenos, o să spună că ești condescendent. Dacă ești rezervat, o să spună că ești arogant.

– Deci, cel mai bine ar fi să fac ce vreau.

– Nu uita că-mi strici reputația. Dacă *tu* ești un nebun, eu ce sunt?

– O victimă neputincioasă a smintelii mele, spuse pTo. Vreau să mă duc în turn.

Așezați pe un ciot solid de copac, supravegheau un cârd de curcani grași. Păsările erau suficient de docile, prea proaste pentru a ști ce soartă le rezerva lumea. Pericolul venea din partea diavolilor, cărora nimic nu le plăcea mai mult decât să fure din turme. Creaturi leneșe, diavolii nu făceau niciodată ei înșiși o anumită muncă, excepție făcând micile lor găuri hidoase, prin care scoteau seva copacilor. De-a lungul perioadei de nașteri, ei veneau în forță și furau câteodată o treime din nou-născuți – din acest motiv atât de mulți își pierduseră celălalt sine. În restul anului, ei urmăreau păsările și turmele.

– Stăm de pază, spuse Poto.

– Nu păzim ce trebuie, insistă pTo. Cei Străvechi din turn sunt cele mai importante creaturi din lume.

– Boboi zice că-s dușmanii noștri.

– Atunci, dacă n-o să fie prietenii noştri, de ce i s-a arătat strămoşului soţiei mele chipul unui Străvechi?

– Ca să ne avertizeze, replică Poto.

– Cei Străvechi ştiu secrete, iar dacă nu ne împrietenim cu ei, o să le dezvăluie diavolilor secretele alea. Atunci chiar *o* să ne fie duşmani.

– E interzis, spuse Poto, iar noi avem responsabilităţi aici şi, indiferent cât de tânăr oi fi fost când te-ai căsătorit, tu *nu* eşti Kiti.

pTo ştia că celălalt sine al lui avea dreptate. De obicei aşa se întâmpla.

Dar nu putea accepta acest lucru, pentru că era conştient că dacă nu va afla cât mai multe despre Cei Străvechi, nimeni altcineva n-o să facă acest lucru. Nimeni altcineva nu *îndrăznea.*

– Eu nu sunt Kiti, spuse pTo, dar sunt singurul bărbat care nu se teme c-o să fie respins de toate femeile din pricina interdicţiei lui Boboi cea batjocoritoare de a-i vedea pe Cei Străvechi.

– Nu eşti singurul bărbat căsătorit.

– Ştii ce vreau să spun. Bărbaţii mai în vârstă nu *vor* să meargă. Devin puţin mai înceţi, puţin cam graşi. E prea primejdios pentru ei să se ducă în inima ţinutului diavolilor.

Unul dintre curcani hotărî, aşa cum se întâmplă cu curcanii, că trebuia să ajungă de urgenţă undeva în tufişuri şi începu brusc să înfulece şi să alerge.

Fără un cuvânt, Poto se desprinse de pe ciot şi zbură în faţa păsării, strigând. Curcanul se opri, privindu-l prosteşte pe cel care bătea din aripi în faţa lui.

Poto aterizează la pământ, apoi se ridică din nou în aer și, din săritură, lovi cu piciorul, în față, curcanul. Acesta cârâi, făcu stânga-mprejur și o luă la goană către cârd.

Când Poto reveni lângă el, pe ciot, pTo nu se putu abține.

– Boboi le face tuturor bărbaților ceea ce tocmai i-ai făcut tu curcanului ăluia.

Poto oftă.

– Lasă-mă-n pace, pTo.

– Poto, vreau să-ți spun că eu plec. Poți să ai grijă de cârd și singur.

– Mergem cu cârdul câte doi pentru că unul trebuie să fie cu ochii pe curcani, iar celălalt trebuie să-l supravegheze pe primul, să nu fie luat prin surprindere.

– În cazul ăsta, hai cu mine, spuse pTo. Nu mi-e rușine s-admit că mi-e frică să merg de unul singur.

– Mie mi-e frică chiar și numai să merg, și așa ar trebui să-ți fie și ție.

– Atunci, la revedere, celălalt sine al meu. Poate că Iguo a mea o să se căsătorească cu tine după ce-o să mor.

În vechime, ar fi fost deja amândoi căsătoriți cu ea.

Câteodată, pTo își dorea ca acest obicei să nu se fi schimbat.

– Da, pentru tine totul e-un poem, rosti Poto batjocoritor, dar pTo nu rămase surd la emoția care se ascundea în spatele cuvintelor.

– Moartea mea, atunci când o să se producă, o să fie cântată de poeți.

– Decât o moarte pe care s-o cânte poeții, mai bine o viață de care să-și aducă aminte cu bucurie copiii tăi.

– E greu de crezut că nu ești bătrân, atunci când spui asemenea prostii.

– Du-te, dacă trebuie.

pTo sări imediat de pe cracă. La câteva clipe după ce începu să plutească, se înălță, făcând cercuri deasupra coroanelor copacilor. Strigă în jos, către Poto:

– Păzește-ți spatele, Docilule!

– Nu! strigă Poto, cu adevărat supărat. N-o să fac munca-n locul tău!

Vorbele lui dureră, dar pTo continuă să zboare, în josul văii. Știa că va fi zărit de ceilalți și că, atâta vreme cât Poto se afla suficient de în susul văii spre a fi într-un oarecare pericol, restul vor spune că era împotriva firii să nu-și iubească celălalt sine. Să zică ce vor. Boboi se înșela. Ignorarea Celor Străvechi implica un mare pericol. pTo o să-i studieze, o să obțină informații despre ei, poate c-o să vorbească cu ei. O să le învețe limba. O să devină prietenul lor. O să dezlege secretele lor antice. Mai bine le aduci oamenilor cunoaștere decât niște fleacuri. Tezaurul lor de artefacte legate de Cel Străvechi nu era mare, dar fusese nevoie de mai multe generații spre a fi adunat. Era complet inutil, pentru că nimic din el nu avea vreo însemnătate. Era nevoie de cunoaștere, trebuiau împărtășite niște secrete. Nu diavolilor, însă. Nouă.

Nu era cinstit. pTo nu era nici măcar obosit când se apropie de turn. Îl mai văzuse și înainte, de la distanță, și de fiecare dată se minunase. Cine-ar

fi putut modela un asemenea lucru neted și înalt? Era atât de strălucitor, asemenea soarelui oglindit în apă, iar copacii păreau niște tufișuri care se înclinau spre a-l venera.

De ce ajunseseră Cei Străvechi să locuiască printre diavoli, și nu printre oameni? Era oare posibil ca strămoșii să provină din iad, nefiind nicidecum ai zeilor? Totuși nu ieșiseră din pământ. Veniseră din ceruri. Cum ar fi putut veni din purgatoriu?

Ar fi putut să fie din iad pentru că-și ridicaseră turnul chiar lângă un pâlc de copaci falnici, bătrâni. Peste tot în jur erau semne ale unui oraș al diavolilor. Copaci morți ici și colo; mici văioage ici și colo, de la niște vechi galerii care se surpaseră; iar, în apropiere, dealurile bolovănoase în care existau kilometri întregi de văgăuni pentru obscenele lor adulări canibale. Probabil că Cei Străvechi văzuseră toate astea, le cunoscuseră și cu toate acestea își construiseră propria așezare acolo unde diavolii îi puteau observa, fără a-și părăsi găurile. Din ce motiv ar fi făcut Cei Străvechi lucrul ăsta, dacă nu spre a se împrieteni cu diavolii? Deja era prea târziu.

Dar în cazul în care chiar *e* prea târziu, o să văd semne ale alianței lor, o să-mi dau seama care-i primejdia, o să mă-ntorc acasă și-o să povestesc. Dacă pericolul e iminent, n-o s-o mai asculte pe Boboi. În loc de asta, o să venim aici ca să ne războim, și nu să învățăm, iar Cei Străvechi probabil c-or să ne lovească din ceruri cu vrăjile lor. Cei Străvechi locuiesc într-un turn care se sprijină pe o temelie de foc.

Chiar şi cel mai puternic războinic de-al nostru nu i-ar necăji mai mult decât un ţânţar.

Nu trebuie. Trebuie să fie prietenie. Trebuie să găsesc o modalitate de-a o transforma în prietenie.

Fără îndoială că diavolii îl zăriseră deja. Zborul era salvarea seminţiei sale, dar totodată şi nenorocirea ei, cel puţin pe timpul zilei. Puteau sări în cer, spre a scăpa de duşman dar acesta avea posibilitatea de a cerceta cerul şi să-i descopere, în cazul în care s-ar fi apropiat. Această deosebire determinase multe lucruri: ei erau deschişi şi cinstiţi, diavolii ascunşi şi înşelători. Ei trăiau în regatul soarelui şi al stelelor, diavolii, în cel al viermilor şi al larvelor. Ei erau uşori precum aerul şi prin urmare spirituali, asemănători zeilor; diavolii, greoi, se târau şi prin urmare erau pământeşti, aidoma pietrei.

Dar asta nu schimbase faptul că, dacă un diavol l-ar înşfăca pe unul de-al lor, i-ar putea sfărâma oasele la fel de uşor ca pe-o rămurică. Nu existau lupte corp la corp cu diavolii. Un bărbat putea fi lovit de-o suliţă, atâta tot. Putea să zboare sau să moară. El nu era în stare să ridice ceva foarte greu – nici măcar un bolovan spre a-l lăsa să cadă în capul unui diavol, sau în orice caz nu un bolovan destul de mare încât să-l rănească pe acesta.

Nu putea nici să-şi ridice propriul copil, atunci când acesta se afla la vârsta când era stângaci, fiind prea mare spre a fi purtat în zbor, dar prea mic pentru a zbura singur. Aşa că, în această perioadă a anului veneau diavolii, iar părinţii trebuiau să facă o alegere cumplită:

pe care dintre copii îl vor duce, împreună, într-un loc sigur. Unii dintre ei reușeau să se întoarcă la timp spre a-l salva și pe cel de-al doilea. Alții aveau norocul să aibă copii mai mari care nu se împerecheaseră încă și care-l puteau duce pe celălalt frate geamăn într-un loc ferit. Așa supraviețuise Poto, pentru că el și pTo erau a treia generație de copii. Erau extrem de rari primii născuți al căror frate geamăn trăia încă.

Prin urmare, diavolii îl observau, întrebându-se de ce anume venise. Curgându-le, totodată, balele, la gândul c-or să aibă între dinți carnea lui. Ei bine, pTo era atât de tânăr și de rapid, încât n-o să-l prindă nimeni. Era încă destul de ușor încât să se așeze pe crengi îndepărtate, pe care diavolii nu se puteau cățăra fără a le îndoi. Urechile lui aveau încă auzul atât de fin, încât distingeau sunetul degetelor lor care scrijeleau scoarța copacului. Era periculos dac-ar nimeri într-o capcană, dar dac-o să fie atent o să fie în siguranță.

Apoi pTo avu un gând care-l tulbură: fiecare bărbat sau fiecare femeie capturată de diavoli probabil că s-a gândit la același lucru, exact până în momentul în care și-a dat seama c-a greșit.

Satul Celor Străvechi era foarte mic, ca număr de locuitori, dar uriaș ca suprafață. Casele lor erau monstruos de mari. Copaci întregi fuseseră tăiați și despicați pentru a se construi pereții și acoperișurile, cu excepția câtorva clădiri făcute din materiale ciudate, pe care pTo nu le mai văzuse niciodată. Era greu să-și dea seama la ce foloseau. Cea mare probabil că era un dormitor – dar, în cazul ăsta, de ce era doar una singură?

Oare masculii și femelele lor care nu-și găsiseră perechea dormeau în aceeași casă? De neconceput.

Își alesese un loc de unde să-i poată urmări: o ramură subțire, dar suficient de solidă ca să-și poată lua avânt ca să se ridice în aer, cu multe frunze, ca să nu fie văzut de Cei Străvechi. Examină trunchiul copacului, dar nu era încă destul de gros ca diavolii să-l fi putut scobi pe dinăuntru, astfel încât nu trebuia să se teamă de-o ambuscadă printr-o scorbură. Pentru ca un diavol să ajungă la el trebuia să escaladeze partea exterioară a trunchiului, iar pTo ar fi auzit mișcarea.

Exceptând cazul în care n-ar fi *putut* auzi sau ei ar *fi-n stare* să scobească un copac atât de subțire.

pTo își alungă temerile și se puse pe așteptat. Supraveghe toată ziua, iar la apusul soarelui învățase o grămadă de lucruri noi și ciudate. Cel mai uluitor era faptul că toți adulții păreau a fi căsătoriți, fiecare pereche trăind în propria locuință. Casa cea mai mare era folosită în timpul zilei de câțiva adulți și de toți copiii mici; era clar că Cei Străvechi făceau școală. Dar înăuntru? A-i închide pe copii, separându-i de lume spre a-i învăța despre ea nu era ceva logic pentru pTo.

Un alt lucru pe care-l află pTo fu acela că fiecare trăia într-o locuință din lemn; clădirile făcute din substanța aceea ciudată, netedă, erau doar pentru depozitare sau alte scopuri mai ascunse, căci acestea erau rareori vizitate, iar atunci doar pentru a se aduce o unealtă sau vreun alt obiect ori pentru a le pune la locul lor.

Cei Străvechi țineau niște animale în țarcuri, dar foarte puține, și erau ciudate. Două dintre ele erau ca niște capre, dar erau uriașe. Alte două semănau cu niște vaci, dar erau de dimensiuni reduse. Și mai erau zeci de lupi – sau în orice caz lătrau, scheunau și urlau precum lupii – care alergau liberi printre Cei Străvechi. Prieteni ai lupilor! Ce fel de creaturi erau acești Străvechi? Nu le era frică pentru siguranța copiilor lor? Sau bebelușii lor se nășteau puternici? Nu, nicidecum: pTo văzu că o pereche de Străvechi purta bebelușii în bandulieră, iar aceștia păreau complet neajutorați.

La început, pTo își spuse, dezamăgit, că toți copiii erau singuri. De-abia după-amiază, târziu, își dădu seama că doi dintre cei mici erau identici și aveau aceiași părinți. Aveau într-adevăr alte sine. Și totuși, cei doi nu erau mereu împreună – din această pricină pTo nu și-a dat seama că nu era unul și același copil decât la sfârșitul zilei. Se gândi la acest lucru: dintre toți copiii, doar doi. Oare să fi fost Cei Străvechi niște părinți atât de îngrozitor de ghinioniști, încât toate celelalte perechi de copii să fi fost distruse? Sau era posibil ca doar unii dintre copiii lor să se fi născut câte doi, iar toți ceilalți să fie singuri la părinți? În cazul ăsta, ce erau ei, animale?

Se putea gândi mai târziu la acest lucru. Atunci când va învăța limbajul lor, va putea probabil să găsească o modalitate de a pune asemenea întrebări stânjenitoare. Pentru moment, însă, nu putea face altceva decât să vegheze. Dar va va urmări îndeosebi pe cei doi, ca să își dea seama cum puteau parcurge

copilăria fiind atât de des departe unul de celălalt. Sunt oare cu mult mai puternici decât noi sau pur și simplu sunt lipsiți de afecțiune?

Pe parcursul zilei observă că majoritatea adulților petrecuseră o mare parte din timp în ampla zonă liberă, unde împărțiseră pământul în mai multe șiruri, ca și cum ar fi pregătit țărâna ca să facă o sculptură uriașă – cu toate că aici solul era afânat și nu s-ar fi păstrat compact, dac-ar fi vrut să-l modeleze. Dar după ce îi urmări timp de câteva ore, lui pTo îi trecu prin minte că pământul scurmat ar fi putut să fie o fază timpurie a celor patru pajiști ciudate, fiecare cu iarbă de o înălțime diferită. Căci și acolo rădăcinile ierburilor păreau a crește în șiruri. Mai existau și alte zone unde plantele păreau a fi plantate intenționat, iar la una dintre ele doi Străvechi se duseră să culeagă pepeni, care erau apoi tăiați și împărțiți cu ceilalți muncitori în miezul zilei.

Acesta a fost primul secret pe care l-a învățat pTo de la Cei Străvechi, că în loc să-ți aduci aminte de la un an la altul locul în care creșteau cele mai bune plante și să ai grijă să lași în pământ o ofrandă de fructe și rădăcini, pentru ca Maica să returneze plante noi în anul următor, ofrandele puteau fi luate din locul lor inițial și mânate la un loc precum curcanii sau caprele, ca să poată fi supravegheate și îngrijite simultan, doar de câțiva bărbați și femei. Desigur, există un pericol în asta: diavolii n-ar trebui decât să găsească o asemenea pajiște artificială și să pândească până când vor apărea culegătorii. Prin urmare, e posibil ca acest

secret al Celor Străvechi să nu poată fi folosit. Sau ar putea fi, mai precis ar putea să-l utilizeze diavolii. Dar în cazul ăsta e posibil ca ei să fi aflat, totodată, și secretul oamenilor de a ține animalele în turme spre a fi protejate de prădători și a constitui o hrană de calitate. În schimb, diavolii învățaseră să meargă după cirezile și turmele oamenilor și să le atace. Fără-ndoială că diavolii plănuiau deja să fure fructe și semințe de pe pajiștile Celor Străvechi.

Ăsta era cel mai ciudat lucru. Nimeni nu făcea de pază. Unii dintre copii stăteau cu rândul pe două dintre pajiști, cea pe care ierburile se coceau imediat și cea care era nou-brăzdată, unde păsările păreau a găsi semințe proaspăt plantate. Acolo copiii urmăreau cum aterizează păsările și le goneau.

Urmăreau păsări, dar nu diavoli.

Să-nsemne asta oare că Cei Străvechi se împrieteniseră deja cu diavolii? Sau poate că-i cuceriseră deja și-i obligaseră să se supună.

Sau – era oare posibil? – diavolii reușiseră să se furișeze atât de bine, iar Cei Străvechi erau atât de neglijenți, încât nu remarcaseră că diavolii îi țineau sub observație.

Cu siguranță Cei Străvechi puteau vedea fragmente din ceea ce era în stare să vadă pTo. Pe timpul zilei observase cum nu mai puțin de zece grupuri de diavoli ieșeau din pământ sau apăreau pe crengile copacilor, spre a urmări. pTo văzuse că mai mulți diavoli i-au remarcat prezența și era sigur că-și făceau planuri ca să pună mâna pe el, sau măcar să-l gonească.

Diavolii erau isteți, dar nu chiar *atât* de isteți. Sau Cei Străvechi pur și simplu nu dădeau atenție la ceea ce se-ntâmpla în jur? Cum de-au putut să ajungă atât de puternici dacă erau prea proști ca să observe niște lucruri importante: unde se aflau diavolii, ce anume urmăreau ei, unde își puneau capcanele?

Apuse soarele.

pTo știa că acum era momentul în care diavolii vor declanșa capcana la care se gândiseră toată ziua. Noaptea era, totodată, perioada în care îi spionau pe Cei Străvechi și șterpeleau de la ei. Putea deja distinge în lumina din ce în ce mai slabă că diavolii se strângeau la marginea pajiștii; totuși, Cei Străvechi nu dădură alarma și păreau a fi lăsat cea mai nepotrivită strajă: un mascul, care patrula ținând în mâini o lampă (pe care n-a vărsat-o niciodată!). O lampă: n-avea niciun sens. De ce să nu strige, pur și simplu: „Sosesc, dați-vă la o parte din calea mea, ascundeți-vă, ca să nu vă văd!"

pTo auzi un sunet slab, de frecare, și simți creanga sa vibrând. O clipă fu ispitit să aștepte, să-l necăjească pe diavol, să pretindă că nu remarcase că era urmărit. Apoi își spuse: poate că ăsta-i singurul avertisment pe care o să-l primesc. Poate că diavolul e mai aproape decât îmi închipui. Iar dacă mai întârzii încă puțin...

Se înălță în aer, iar în momentul următor auzi un sâsâit de dezamăgire exact în spatele lui, atât de puternic și de apropiat încât își imagină că simte răsuflarea diavolului în ceafă. Așa se moare, își zise. Așteptând puțin prea mult să-și ia zborul.

Se ridică suficient ca să plutească pentru câteva momente. Era cam înțepenit din cauza faptului că stătuse nemișcat în timpul zilei. Ar fi fost mai bine dacă și-ar fi fixat mâinile și picioarele ca să atârne cu capul în jos – dar în cazul ăsta ar fi fost în pericol să adoarmă. Nu, înțepeneala era prețul plătit pentru a rămâne într-o poziție dreaptă toată ziua, fără a se mișca. Deși, din câte văzuse pTo la Cei Străvechi, nu era nevoie să fie așa de grijuliu. Probabil c-ar fi putut să danseze și să cânte, iar Cei Străvechi nu l-ar fi observat.

Știa că diavolii își vor face acum apariția în pajiștile Celor Străvechi, dar avea senzația că trebuie să-și asume riscul de a lua mostre din ierburile pe care le cultivau ei într-o atât de perfectă armonie. Se duse mai întâi la câmpul cel mai copt și-și dădu seama imediat că acolo era pericolul extrem. Tulpinile nu erau suficient de puternice pentru a-l susține, dar erau destul de înalte pentru a interfera cu zborul. Lucrul cel mai rău, briza făcea plantele să foșnească constant, în așa fel încât pTo nu va putea s-audă zgomotele slabe pe care făceau diavolii în timp ce se deplasau prin iarbă – n-avu curajul să se așeze acolo –, l-ar fi văzut oricare diavol aflat în iarbă, deși el nu-i putea distinge pe nici unul dintre ei și exista posibilitatea să fie doborât din câteva lovituri de vreunul și să nu-și dea seama de acest lucru decât în momentul în care mâini puternice se vor încleșta în jurul mâinilor și picioarelor sale sau îi vor sfâșia pielea subțire și dură a aripilor.

Nu-ndrăznea să coboare pe pământ și totuși făcu acest lucru, pentru că n-ar fi plecat acasă fără un

trofeu din expediția sa. Secretele pe care le aflase erau cele mai valoroase lucruri pe care le-ar fi putut aduce înapoi cu el, știa acest lucru, dar i-ar fi venit mai la îndemână să țină piept criticilor lui Boboi dacă ar fi venit cu ceva concret. Așa că se lăsă jos și începu imediat să frângă tulpinile cât putea de aproape de rădăcină. Nu se obosi să se uite în jur. Oricum, n-ar fi fost în stare să vadă ceva. Dacă un diavol ar fi fost la foarte mică distanță de el, pTo ar fi fost sortit pieirii indiferent dacă s-ar fi uitat sau nu; iar dacă diavolii se aflau mai departe, a se opri și a încerca să-i vadă prin iarba impenetrabilă n-ar face altceva decât să le dea și mai mult timp pentru a se apropia.

Câte tulpini? Una. Două. Trei. Fiecare avu nevoie de o secundă spre a se frânge, spre a se prăbuși lângă prima; câte secunde avea? Patru. Cinci. De cât de multe tulpini era nevoie? De șase. Șapte. Erau coapte cu toatele? Sau va aduce acasă doar unele necoapte, care l-ar face să se simtă stânjenit? Opt. Nouă.

Destul. Gata. Zboară.

Strângând tulpinile într-un picior, se ghemui, apoi sări cu toată puterea.

Aripile lui nu se puteau întinde pe iarbă, așa că trebui să le ridice în sus complet desfăcute după ce se înălță deasupra tulpinii, apoi avu nevoie de întreaga lui putere spre a vâsli în aer și a-și lua avânt. Timp de câteva clipe pline de groază, pluti la nivelul vârfurilor tulpinilor, deplasându-se înainte, dar fără a se înălța. Sub el, văzu niște perechi de ochi – patru, șase, opt – prelingându-se în lumina lunii, sărind în sus după

el atunci când trecu prin dreptul lor. Dacă ei ar fi fost mai înalți sau dacă pTo ar fi fost mai lent, acum el ar fi zăcut printre tulpini, în timp ce ei l-ar fi sfârtecat și ar fi cărat bucăți din el în găurile lor, unde le-ar fi împărțit cu mizerabilii lor tovarăși care se hrăneau cu gunoaie. Dar ei nu erau mai înalți, iar pTo nu era mai lent, așa că se ridică în aer și zbură spre satul Celor Străvechi. Trebuia doar să atingă una dintre clădirile care nu erau făcute din lemn. Acest lucru era, totuși, mai lipsit de riscuri. Nici unul dintre diavoli nu se mutase în sat, iar Cel Străvechi care ținea lampa probabil că n-o să-l vadă. El va fi pe acoperiș, neavând ceva care să-l stânjenească atunci când își va lua zborul.

Sub greutatea lui, acoperișul se lăsă ușor. Pentru că nu putea să-și țină echilibrul decât cu piciorul care nu ținea tulpinile de cereale, era obligat să se aplece și să-și folosească mâinile pentru a pipăi textura acoperișului. Țesut ca un cuib temporar, doar că împletitura era uluitor de strânsă și de fină. Nici măcar apa nu putea trece printr-o țesătură atât de deasă precum aceasta. Nu putea nicicum să ghicească din ce fel de fibre era făcut. Sclipiseră în lumina soarelui. De ce să fi tăiat Cei Străvechi copaci pentru a-și construi case, atât timp cât aveau posibilitatea de a face țesături atât de fine?

O ultimă ispită, după casa cea netedă: zbură spre baza turnului și-l atinse. Nu era câtuși de puțin asemenea casei împletite. Nu avea nici un fel de elasticitate; era precum piatra, doar că nu așa de rece la pipăit. Atunci când îl lovi ușor cu dosul degetelor, distinse o vibrație slabă, asemănătoare mai multor obiecte

de-ale Celor Străvechi din tezaurul satului. Așadar, acest lucru era adevărat despre Cei Străvechi: ei incorporau muzică în lucrurile pe care le meșchereau.

Fu luat prin surprindere de un zgomot – asemănător unui glas, numai că era puternic și profund. Era atât de înspăimântat încât își luă zborul fără să mai gândească. Doar atunci când se afla deja în aer putu să se întoarcă și să survoleze locul, spre a vedea cine anume vorbise. Era un glas. Al unuia dintre Cei Străvechi. Un mascul. Oare cum anume îl auzise în mod atât de neașteptat? Cei Străvechi erau zgomotoși în tot ceea ce făceau, asemenea surzilor. Acesta striga aidoma unui surd, cu vocea lui profundă, bubuitoare. Și totuși reușise să-l surprindă pe pTo atât de repede încât...

Atât de repede încât era limpede că nu-l „surprinsese" deloc pe pTo. Probabil că stătuse în umbra turnului. Șezuse acolo tot timpul. Cât anume observase? Oare văzuse paiele pe care le furase pTo? Era furios acum? Oare acest furt îi face pe-ai săi dușmanii Celor Străvechi?

Timp de o fracțiune de secundă, pTo își zise că n-o să spună nimănui că îl văzuse Cel Străvechi.

Dar renunță imediat la idee. Dacă vreodată o să ne împrietenim cu Cei Străvechi, o să-și aducă aminte de tulpinile pe care le-am furat de pe pajiștea lor. Atunci o să fiu pedepsit pentru asta. Dar ai mei vor fi aflat deja că furtul meu n-a trecut neobservat. Vor ști că le-am spus adevărul despre tot ceea ce am săvârșit – chiar și greșeala de a fi fost văzut. Mulți o să mă

critice pentru neglijența mea, dar nimeni nu se va-ndoi că-s cinstit și nici nu va pretinde că mi-am modificat povestea spre a mă pune într-o lumină favorabilă. Mai bine să te bucuri de încrederea oamenilor, decât de respectul lor. Având încredere, respectul lor va putea fi câștigat ulterior; fără el, respectul nu va fi meritat niciodată, iar a-l avea ar fi ca o otravă.

Obosit de nemișcarea în care stătuse toată ziua, temându-se de sosirea acasă, pTo își deschise aripile și se înălță și mai mult în aer, deasupra canionului, către valea unde locuiau ai săi.

Oykib urmări făptura dând o dată ocol, apoi zburând în direcția canionului. Știa că, pentru ceilalți, aceasta însemna împlinirea vechilor vise, cele trimise de Păstrătorul Pământului. Dar pentru Oykib avea altă semnificație. Auzise vocea Păstrătorului vorbindu-i acestui vizitator – și o înțelesese.

Vocea Păstrătorului era ciudată. Era mai liniștită decât glasul Sufletului Suprem, mai puțin clară. Vorbea mai mult în imagini decât în idei, mai mult în dorințe decât în emoții. Lui Oykib îi venea mai greu să înțeleagă; într-adevăr, atunci când au ajuns pe Pământ îi trebuiseră câteva săptămâni ca să realizeze că vocea Păstrătorului era acolo. Conversațiile dintre ființele umane și Sufletul Suprem erau atât de puternice, încât, prin comparație, vocea Păstrătorului era asemenea unui tunet îndepărtat sau aidoma unei brize ușoare printre frunze – mai mult simțită decât auzită. Dar din momentul în care o remarcă și avu o idee despre ce era

vorba, el începu să asculte. Şezând la umbra navei spaţiale, când se lăsa înserarea, putea să se concentreze, lăsând gradat ca vocea mai puternică a Sufletului Suprem să slăbească în intensitate, în fundal.

Era foarte greu, pentru că Păstrătorul nu le vorbea prea des fiinţelor umane. Un vis, din când în când, alteori o dorinţă; iar visele adesea nu veneau în momente în care Oykib le putea auzi cu uşurinţă. Dar Păstrătorul avea în mod aproape constant dialog cu altcineva. Aceşti altcineva erau mulţi, părând a înconjura satul Rodina – dar el nu-şi putea da seama cât de aproape sau de departe. Adevărata problemă consta în a înţelege ceea ce se spunea. Visele, dorinţele pe care le surprindea nu aveau nicio logică. La început îşi spuse că era din cauza confuziei. Erau prea mulţi şi cu asta basta. Dar mai târziu, pe măsură ce-ncepea să devină capabil să deosebească un vis de altul, să urmărească o anumită linie a conversaţiei, îşi dădu seama că mesajele aveau o ciudăţenie inerentă. Păstrătorul îi ataţa pe aceşti interlocutori cu dorinţe pe care Oykib nu le simţise niciodată, pe care nu le putea înţelege; apoi, dintr-odată, va fi ceva clar: dorinţa de a se duce să îngrijească un copil. Dorinţa de a nu se simţi stânjenit în faţa prietenilor săi. Şi cu cât asculta mai mult, cu atât începea să aibă o idee despre poftele mai ciudate: dorinţa de a săpa, de a sfâşia lemnul cu mâinile sale. Dorinţa de a se mânji cu noroi. Aceste lucruri n-aveau nicio logică şi totuşi, stând în umbra navei spaţiale, lepădându-şi gradat starea de fiinţă

umană, aceste dorințe se năpusteau asupra lui, iar Oykib se simțea diferit. Altfel. Nu el însuși.

El și Chveya reflectaseră recent, căci și ea surprinsese, cu coada ochiului, frânturi de inexplicabile de fire conducătoare, care nu legau o ființă umană de alta.

– Și totuși, nu-i posibil să văd astfel de lucruri, îi spuse ea. Văd doar firele care leagă oamenii pe care-i pot vedea sau măcar pe cei pe care-i știu.

– Sau i-ai văzut cu coada ochiului, sugeră Oykib. I-ai văzut fără a ști că i-ai văzut.

– Dacă așa s-a-ntâmplat, înseamnă că s-au strâns cu zecile în jurul satului și pe câmpuri, iar noi nu i-am văzut. Nici măcar o singură dată. Asta-i o idee complet stupidă.

– Dar ei *sunt* adunați în jurul nostru tot timpul.

– În jurul nostru, dar la distanță. Ai zis că ceea ce ai auzit era slab.

– În comparație cu Sufletul Suprem, doar atât. Ca și cum ai încerca să auzi un concert de la distanță, în timp ce cineva suflă într-un fluier chiar lângă urechea ta.

– Vezi? Ai spus chiar și tu – un concert la distanță.

– Și dacă cineva ne urmărește?

– Și ce dacă? replică Chveya. Lasă-i să urmărească. Și Păstrătorul îi urmărește pe *ei*.

Bineînțeles, toți cei care credeau în adevărul viselor îi urmăreau pe zburătorii înaripați și rozătoarele care săpau galerii – oare cum le spusese Hushidh și Luet? Îngeri și Săpători. Dar din tot ceea ce trăsese cu urechea Oykib și din ceea ce prinsese cu coada

ochiului Chveya în privința legăturilor de loialitate și de preocupare ale cuiva, ei nu auziseră și nu văzuseră nimic care să le desluşească care dintre ciudatele specii pe care le visaseră ar putea fi vecinii lor. În cazul în care-ar fi fost vreuna dintre ele.

Totuși, indiferent cine sau ce anume erau acești străini, Oykib era din ce în ce mai tulburat de visele și dorințele care-i veneau în minte. Dorința de-a mânca ceva cald și cu sânge sărat, care palpita încă de viață – atunci când înțelese pentru prima dată acest lucru, îi veni să vomite de repulsie pentru că-și putea dori așa ceva. Și chiar dacă era conștient de faptul că dorința provenea din exteriorul său, continua să-l bântuie ca și cum ar fi fost a lui, personală. Căci acel ceva cald, cu sânge sărat, pe care voia să-l mănânce era, înțelese el, un bebeluș fraged. Era ceva confuz în imaginea sa despre aceasta – o strălucire în cer, o copertină din piele foșnitoare. Ca toate comunicările dintre Păstrător și acești străini, nimic nu era cu adevărat clar. Dar Oykib știa măcar un lucru: fusese rugăciunea uneia dintre creaturi adresată Păstrătorului Pământului, iar ea vizase carnea vie a unui copil.

Ce fel de monștri erau aceste ființe?

Trebuie să spun cuiva, își zise el; dar nu fu în stare. A spune altcuiva decât Chveyei ar însemna să-i lase să afle că, vreme de mulți ani, trăsese cu urechea la comunicările lor cele mai secrete cu Sufletul Suprem. I-ar face pe toți să se simtă spionați, jefuiți, violați. Iar a-i mărturisi Chveyei ar fi însemnat s-o îngrozească în legătură cu siguranța primului lor născut, care

creştea deja în pântecul ei, în legătură cu siguranţa copilaşilor pe care ea îi educa zilnic la şcoală.

Prin urmare, chiar dacă-i putea destăinui cea mai mare parte din ceea ce auzise, nu putea să-i spună cele mai grave lucruri; în săptămâna care trecuse, el nu reuşise să-i explice din ce cauză se trezea transpirat şi sufocându-se în miez de noapte, sau din ce motiv devenise tăcut în ultimele zile, cu greu schimbând câteva vorbe cu ea sau cu altcineva.

Seara asta, totuşi, seara asta răspunsese la multe întrebări. Căci atunci când un liliac cu aripile lui pieloase coborâse şi aterizase pe acoperişul unui cort de provizii din apropiere, Oykib simţise un cu totul alt tip de fiinţă. Şi această creatură primea un şuvoi aproape continuu de comunicări din partea Păstrătorului într-un alt limbaj nefamiliar de dorinţe, mai strălucitor şi mai curat, dar şi mai terifiant. Erau întrebări, iar ele erau formulate în idei pe care Oykib le putea înţelege; iar lucrul cel mai bun, erau legate de limbaj. El nu distrusese cuvinte, dar ştia că limbajul putea fi învăţat.

Totuşi, el înţelegea foarte bine dorinţele. Dorinţa de a nu-i dezamăgi pe ceilalţi, de a-şi proteja soţia şi copiii, o sete nepotolită de secrete.

O nepotolită sete de secrete. În timp ce urmărea creatura acolo, pe acoperişul cortului, în mintea lui Oykib apăru o imagine despre *ce* secrete încerca zburătorul să descifreze. Aproape imediat, două imagini îi veniră în minte. Cea vagă a unui cap de om făcut din lut nears, mare şi monstruos, apoi, mult mai clar, imaginea lui Nafai în carne şi oase. Doar că nu

era Nafai. Ci o creatură exact ca asta, doar cu smocuri de păr și aripi zdrențuite, incapabilă să zboare, dar totuși respectată, ascultată de toți ceilalți.

Era Nafai, dar totodată nu era Nafai.

Apoi, brusc, înțelese. E cuvântul acestei creaturi pentru noi, ființele umane. Străvechi. Cei străvechi. Noi suntem cei străvechi.

Dar acest lucru ar implica faptul că ei știau că oamenii locuiseră pe vremuri pe Pământ. Așa ceva era absurd. Nimic nu se putea memora vreme de patruzeci de milioane de ani. Și cum ar fi putut ține minte? Din câte știa el, asemenea creaturi nu evoluaseră spre a deveni ființe înzestrate cu simțuri atunci când oamenii pășiseră pentru ultima oară pe Terra.

Apoi creatura sări de pe cort și se îndreptă către poiana aflată la baza navei spațiale. Acolo, în timp ce atingea metalul și apoi bătea cu degetele în el, îi vorbea Păstrătorului – nu, îi cânta Păstrătorului, atât de entuziasmat era. Oykib simți ca și cum uluirea și bucuria creaturii se aflau în interiorul lui. Avu un gând, la fel de limpede ca și cum ar fi fost al său: „Cei Străvechi continuă să încorporeze muzică în lucrurile pe care le meșteresc."

Înțelesese asta, chiar dacă cuvintele atașate ideii erau într-un limbaj pe care nu-l mai auzise până atunci. Nu fusese scos niciun sunet, dar știa în memoria lui cum ar suna vocea unei asemenea creaturi. Înaltă și muzicală, bogată în vocale prelungite, dar fără sibilante, nazale sau fricative. Singurele consoane erau ocluzive și opriri, și cu toate acestea nu erau mai

puțin muzicale decât limbajul unui flautist, care execută întreruperi modulate într-o melodie. T-uri și K-uri, G-uri și P-uri, B-uri și D-uri și o consoană guturală despre care Oykib știa că gâtul său n-o putea produce. Câteodată, astfel de consoane implicau o expirare suplimentară de aer; altă dată erau oprite. Era o limbă minunată.

Mai important, totuși, era faptul că dorințele nu erau întunecate și violente, iar Păstrătorul nu părea a încerca să-și țină în frâu creatura. În loc să-i distragă atenția, Păstrătorul îl încuraja, consolidându-i dorințele. Contrastul îi aduse atâta ușurare lui Oykib, după atâtea săptămâni și zile de confuzie și întunecime, încât rosti cu glas tare:

– În sfârșit, Păstrătorul ne-a adus un prieten.

Uitase cât de meticuloasă și de precaută fusese creatura – nu, îngerul. El nu realizase că îngerul nu-l văzuse acolo, în întuneric. Dar imediat ce-și auzi sunetul propriei voci, își dădu seama că era prea sonoră, prea bruscă. Îngerul sări în aer aproape cât înălțimea unui om, apoi dădu frenetic din aripi, ca să se înalțe și mai mult, departe de pericol.

Dar nu părea înspăimântat. Își luă zborul, făcând un ocol ca pentru a-l vedea mai bine pe Oykib. Ei bine, uită-te la ceea ce ai în inimă, zise Oykib, stând în picioare cu brațele deschise și degetele depărtate. Nu-ți fac niciun rău, încercă Oykib să spună prin limbajul corpului.

Apoi i se adresă Păstrătorului: „Ajută-l să afle că nu-s dușmanul lui."

Ca de obicei, niciun răspuns. Alții își puteau primi visele și cuvintele lor tăcute de îndrumare; Oykib le putea doar auzi din întâmplare, niciodată nu le primea direct de la el. De data asta, însă, având încă proaspătă în minte imaginea limbajului și dorințelor îngerului, Oykib nu regretă această lipsă. Poate că putința de a-i auzi pe alții era un dar superior.

Când îngerul își luă zborul către cerul nopții, îndreptându-se în lumina lunii spre canion, Oykib dădu ocol navei spațiale și se duse spre casă. Distingea sclipirea felinarului. Cine făcea de pază în noaptea asta? Meb? Vas? Unul dintre Elemaki, oricum.

Obring, iată cine era, bălăngănea întotdeauna felinarul în timp ce patrula, făcând imposibilă distingerea unor mișcări ciudate, căci felinarul însuși crea umbre mișcătoare care ar masca orice mișcare reală. Oykib îl auzise pe Elemak odată ocărându-l pe Obring în legătură cu acest lucru. El râsese doar și spusese:

– Nu-i nimic de văzut, Elya. Iar, pe lângă asta, noi acum ascultăm de Volemak, nu de tine, ai uitat?

Elemak nu uitase. Oykib *știa* acest lucru. Iar deși Elemak nu-i vorbea niciodată în rugăciune sau conversație, el înjura, iar când înjurăturile lui aveau în spate o intenție reală, simpla lor intensitate le transforma într-o manieră de conversație cu Sufletul Suprem, astfel încât Oykib le putea auzi. Înjurături tăcute, bineînțeles, nimic spus cu glas tare. Omul se controla. Iar la sfârșit *exista* o rugăciune, sau poate doar o mantră: eu nu-mi calc cuvântul. O să respect jurământul.

Oykib n-avea dubii la ce jurământ se referea – era jurământul față de tata, să i se supună atât timp cât va trăi și-i va conduce. Mai bine decât oricine, cu excepția lui Hushidh și a lui Chveya, care puteau distinge loialitățile din colonie, ca o hartă desfășurată sub ochii lor, Oykib știa că pacea în comunitate era extrem de superficială. Toată lumea știa cine anume sunt Elemakii și cine sunt Nafarii; știau cu toții că satul era practic împărțit la mijloc, cu Nafarii în est și Elemakii în vest. Colonia nu era unită și nu va fi niciodată. Să fii sănătos, Volemak. Sănătate și viață lungă. Fie ca între noi să nu mai fie război înainte de a se naște și a crește copiii mei. Să trăiești veșnic, bătrâne. Ești singura frânghie care ține la un loc acest mănunchi de spice.

Prin urmare, era Obring, de pază, dar complet inutil, în timp ce Oykib era conștient de bombănelile întunecate și de rugăciunile sălbatice rostite în întuneric și nu îndrăznea să le împărtășească nimănui.

Iar, acum, în noapte, era vreo nouă urgență în privința asta? Vreo senzație de triumf atenuat de frică? Îndrăzneală, despre asta era vorba. Cineva îmdrăznea ceva ce nu mai fusese îndrăznit înainte. Iar Păstrătorul trimitea un șir necontenit de distrageri ale atenției. Ceva se întâmpla. Ce anume? Spune-mi, Păstrătorule! Spune-mi, Suflet Suprem!

Chveya dormea, atunci când el intră în casă. Deseori se întâmpla astfel. Sculată în zori, Chveya muncea din greu toată ziua, ca și cum graviditatea ei nu conta deloc în programul ei. Apoi venea acasă și adormea

îmbrăcată, indiferent unde se întâmpla să se așeze sau să se întindă. O dată Oykib venise acasă și o găsise dormind de-a-npicioarelea, în mijlocul singurei încăperi a casei, cu ochii închiși. Respirând sonor – dac-ar fi fost întinsă, ar fi sforăit.

În seara asta era în pat, dar complet îmbrăcată, cu picioarele atârnând pe podea. Nu voia s-o trezească – dar picioarele ei vor fi adormite de dimineață și îi vor produce mult disconfort, mai ales dacă se trezea spre a-și goli vezica în timpul nopții, iar picioarele n-o vor putea susține.

În plus, era important. Ceea ce se petrecuse în seara asta, îngerul care venise la el, sau măcar la navă, atingând-o, și claritatea glasului său către Păstrător și al Păstrătorului către el. Faptul că Oykib putea să audă limbajul lui și să-l înțeleagă. Precum și murmurele și agitația celorlalte ființe, mai întunecate, care înconjurau satul.

Îi puse picioarele pe pat. Chveya se trezi.

– Oh, din nou? murmură ea. Am vrut să te-aștept.

– Nu contează, replică el. Dormi când poți, ai nevoie de somn.

– Dar tu ești supărat, rosti ea.

– Mulțumit și supărat, o corectă el.

Apoi îi povesti tot ceea ce se întâmplase și ce credea el c-ar putea însemna.

– Prin urmare, îngerii încep să vină la noi, zise ea.

– Dar știi că lucrul ăsta ne spune cine anume sunt ceilalți pe care i-am văzut. Acele creaturi-șobolani. Acolo, în întuneric.

– Cred c-ai dreptate, zise Chveya.

– N-a avut Hushidh un vis în care ei îi furau copiii?

– Iar tu ai sentimentul că-n seara asta s-a rupt ceva? întrebă Chveya. Cred că trebuie să dăm alarma. Să punem mai multe santinele.

– Și ce să le spunem? Cum să explicăm? întrebă Oykib.

– Nu explicăm nimic. Când o să-i cerem bunicului să dubleze și să tripleze santinelele, o să facă lucrul ăsta chiar dac-o să-i spunem că-i doar o senzație. El respectă senzațiile.

Se îndreptară către ușă, dar n-apucară să o deschidă când se auzi un țipăt dinspre partea de sat a Elemakilor. Venea dintr-un gâtlej omenesc, și în el era adunată toată deznădejdea din lume.

10

CĂUTĂTORII

Cea care țipase fusese Eiadh. În câteva clipe, adulții se adunară în jurul ei. Acum nu mai țipa, dar trebui să facă un mare efort spre a-și controla vocea în timp ce explica.

– A dispărut Zhivya! spuse ea. Bebelușul. Luată din pătuțul ei. M-am trezit și i-am văzut, ca niște umbre mititele, fugind.

Își pierdu controlul, iar glasul ei exprima oroarea.

– Țineau de colțurile păturicii ei. Bebelușul meu a fost furat de *animale!*

Elemak fusese... undeva. Nu în casă cu ea, asta-i sigur. Acum însă era în genunchi în pragul ușii.

– Uitați-vă la urmele lăsate de picioare, spuse el. Chestia asta a fost făcută de un animal. Intrând și ieșind – două animale, de fapt. Ducând o povară grea când au plecat.

Se ridică în picioare și îi privi.

– Am văzut o creatură zburătoare pe câmp, apoi pe acoperișul cortului de depozitare, apoi în spatele navei. În secunda următoare s-a ridicat în aer, zburând înspre canion. Fără-ndoială că s-a dus să-și aducă prietenii.

Atinse urma de picior.

– *Chestia* asta... e posibil să fi lăsat urmele. O să le urmăresc înspre canion.

Dar Oykib privi urmele și realiză că Elemak se înșela. Picioarele îngerului fuseseră ca niște mâini. Urmele de picior lăsate proveneau de la o creatură cu labe mai late și degete prevăzute cu gheare puternice. Picioare de alergător sau de săpător. Nu ale unei creaturi care zboară, care se prinde de crengi.

– Nu îngerul a lăsat urma asta, rosti Oykib.

Elemak se uită în sus spre el și cu ură de oțel în priviri.

Nafai interveni imediat.

– Elemak e cel care se pricepe să citească urmele de animale, Oykib.

– Dar am văzut un înger...

– Asta a văzut și Elemak, rosti Nafai, și e vorba de copilașul lui. Se întoarse către fratele său. Spune-ne ce-i de făcut, Elemak.

Chveya se răsuci către Oykib și, pentru o clipă, își îngropă fața în umărul lui. Era felul ei de a răspunde când Nafai spunea exact ce nu trebuia – lucru care se întâmpla surprinzător de des, pentru un om atât de inteligent ca el. Din câte știa el, Nafai era corect; era normal ca toți să cedeze în fața judecății lui

Elemak, în această privință. Dar ar fi trebuit să știe până acum că Elemak n-o să fie recunoscător să aibă câștig de cauză din pricina faptului că Nafai îi îndemnase pe toți să-l lase să-și impună punctul de vedere.

În plus, Elemak *n-ar* trebui să aibă câștig de cauză, pentru că n-avea dreptate. Oykib știa că nu îngerii luaseră copilul. Răpitorii nu erau zburători. Ei trebuiau căutați pe sol. Mai rău, cei care o luaseră într-adevăr pe Zhivya aveau printre ei cel puțin câțiva care își doreau cu ardoare să mănânce carne de copil viu. Căutarea trebuia făcută imediat și ar fi fost o criminală pierdere de vreme să umble alandala, încercând să dea de urma unor creaturi zburătoare care nu luaseră copilul.

Ca și cum i-ar fi putut auzi gândurile, mama puse o mână pe umărul lui Oykib.

– Ai răbdare, fiul meu, rosti ea. Știi tu ce știi și o să fii ascultat la momentul potrivit.

La momentul potrivit? Oykib se uită în jos, către Chveya. Avea buzele strânse; era la fel de îngrijorată ca și el, la fel de frustrată.

Elemak organiza echipa de căutare, spunându-le oamenilor unde să meargă.

Volemak luă cuvântul.

– Sunt toți adulții strânși aici? Cine îi supraveghează pe copii, din moment ce știm că nu sunt în siguranță-n case?

Imediat, femeile cu copii ieșiră afară, năpustindu-se către casele lor.

– Elemak, rosti Volemak. Lasă-mi câțiva oameni aici, să apere satul cât timp sunteți plecați.

Elemak încuviință pe dată.

– Îi ai pe Nafai și pe Oykib aici – poate să-ți expună teoriile după placul inimii. Dă-mi însă ceilalți bărbați.

– Eu sunt bărbat, zise Yasai.

Oykib se abținu să zică: „Da, dacă păpădia-i copac."

Dar nu era vreme de tachinări. Iar Yasai chiar *era* bărbat.

– Dacă suntem atacați, spuse Volemak, o să mai fie nevoie de câțiva. Poate bărbații mai tineri.

Acum Elemak ripostă.

– Nafai are mantia. Dacă vrei mai mulți, îi ai pe băieții mai mari. Încercăm să dăm de urma unor creaturi care zboară! Nu pot face asta dacă nu am la dispoziție cât mai mulți bărbați. Pot să apăr satul, rosti Protchnu, încercând să pară mai în vârstă decât cei nouă ani ai lui.

Elemak îl privi cu o expresie serioasă.

– O să fii nevoit. Dă-i ascultare bunicului fără a pune întrebări.

Protchnu încuviință din cap. Oykib nu putu să nu-și spună că, dacă i-ar fi fost urmat sfatul, viețile tuturor ar fi fost mult mai fericite în ultimele luni.

După câteva momente Elemak plecă, lăsându-i în urmă, dintre bărbați, doar pe Nafai, Issib, Volemak și Oykib.

– Bun venit în rândurile celor inutili! zise Issib ironic.

– Inutili? Nu prea cred, replică Volemak. Bun, acum, Oykib, spune-ne ce anume știi.

– În seara asta am văzut un înger, zise Oykib. Același pe care l-a văzut și Elemak. Dar era doar la câțiva metri de mine și i-am zărit piciorul. E imposibil ca el să fi lăsat urma asta.

– Cine, atunci? întrebă Nafai.

– Mai sunt și alții, spuse Chveya. I-am zărit. Niciodată ceva văzut clar, dar suficient ca să-ncep să fac legături. Și Hushidh a avut niște percepții în privința asta. Sunt în jurul nostru. Dar stau ascunși, în pădure. Așa cum zicea Eiadh, umbre mititele. Câteodată-n copaci.

– Știi lucrul ăsta și nu i-ai *văzut?* întrebă Issib.

– Văd legături între ei. Slabe. Chveya zâmbi ușor. Mai mult de-atât nu pot.

– Nu-i suficient, spuse Nafai. Se uită cu răceală la Oykib. Nu te mai ține de glume, Oykib. Ce anume *știi?*

Pentru prima dată, lui Oykib îi trecu prin minte că era posibil să nu fi păstrat secretul atât de bine cum credea el.

– *Știu* că îngerul nu avea răutate în el. În mintea lui, noi suntem Cei Străvechi, iar el e plin de respect de admirație. Dar există alte minți, care ne-au urmărit luni de-a rândul, iar unele dintre ele...

Îi aruncă o privire lui Eiadh, dându-și seama că trebuie să aibă grijă cum se exprimă. Continuă:

– Unii dintre ei ar putea fi foarte periculoși pentru Zhivya.

– Cei pe care-i numim săpători, zise Nafai.

Volemak încuviință.

– Și trăiesc în apropiere.

Issib râse.

– Ce, aducem cazmalele și începem să săpăm?

Dădu din mână, arătând către vasta arie pe care ar trebui s-o acopere.

– Vizuinile au intrări, spuse Nafai.

– Am tot cercetat pe-aici, rosti Protchnu. N-am văzut nici o gaură.

– De ce nu facem lucrul cel mai logic? Pe care l-ar fi făcut Elemak, dacă n-ar fi fost atât de sigur că răpitorii pot să zboare. Să mergem după urme.

Urmele lăsate de săpători se pierduseră aproape imediat în vălmășagul făcut de propriile lor picioare, atunci când veniseră în goană, ca răspuns la țipătul lui Eiadh. N-a fost de niciun folos faptul că Rasa le conducea pe femei ca să-și ia copiii din paturi și să-i ducă în clădirea școlii. În ciuda tumultului, însă, Volemak reuși să împartă felinare bărbaților și băieților mai mari, iar după câteva minute Protchnu scoase un țipăt.

– Aici! strigă el. Nu s-au furișat deloc, au alergat pur și simplu în linie dreaptă.

Era adevărat: dâra de urme se distingea, exact așa cum era de așteptat, din direcția către care au alergat mai întâi săpătorii, după ce-au plecat de la ușa lui Elemak și a lui Eiadh. Ceilalți se grăbiră spre Protchnu, dar rămaseră în urma sa, în timp ce acesta îi conducea spre marginea pădurii.

– Stați, spuse Volemak. Nafai, Oykib, mergeți prin laterale și stați de veghe. Nu vreau ca Protchnu să cadă într-o capcană.

Ținând lanterne într-o mână, unelte de grădinărit și arme improvizate în cealaltă, mica armată pestriță intră în pădure. Patru bărbați adulți, o ceată de băietani și femeile tinere care n-aveau încă copii – asta o să bage spaima în dușmani. Cum se adânciră în pădure, urmărirea deveni mai dificilă: frunzele de pe jos acoperiseră urmele. Protchnu avu nevoie de ceva vreme ca să parcurgă șase metri, apoi pierdu urma.

Mișcându-se încet și cu precauție, scotociră o suprafață circulară din ce în ce mai amplă, încercând să dea din nou de urmă. Apoi Oykib îl auzi strigând pe Protchnu, care se afla la doar câțiva pași de el. Băiatul se uita în sus, printre crengi.

– Tare prost mai sunt! exclamă el și alergă imediat către locul în care pierduse urmele.

Oykib îl urmă.

– Crezi c-au dus bebelușul printre copaci?

– Într-un copac, replică Protchnu. Ți-aduci aminte de cioturile goale pe dinăuntru pe care le găseam când despicam copaci?

– Shedemei spunea că nu-i complet exclus ca o boală să fi...

În acel moment, însă, Protchnu se cățărase în copac și apăsa pe trunchi din loc în loc, cu putere.

– Protchnu, nu cauți niște pasaje secrete, nu?

– Am ars copacii scobiți pentru că nu-i puteam folosi la construcții, replică Protchnu. Ar fi trebuit

să-i fi studiat. Urmele conduc exact până la copacul ăsta, apoi dispar. Trebuie să se fi dus *undeva*.

Brusc, Protchnu se opri și rânji.

– Aici a cedat puțin. Ține felinaru-n sus, unchiule Oykib. Am găsit o ușă.

Folosind lama săpăligii pe care o avea cu el, Protchnu făcu o gaură în scoarță și imediat o bucată lunguiață din trunchi se deschise ca o ușă. Până în acel moment fusese o parte a copacului care nu se distingea de celelalte.

– Protchnu, să-mi aduci aminte să nu te mai fac niciodată prost, spuse Oykib.

Băiatul aproape că nici nu-l auzi. Se întorsese deja și avea picioarele în deschizătură.

Oykib puse jos lanterna și sări pur și simplu în sus, ca să-l prindă pe Protchnu de braț.

– Nu! strigă el. Nu-i nevoie să-ncercăm să salvăm *doi* copii ai lui Elemak!

– Eu sunt singurul care poate să pătrundă prin ușă! strigă Protchnu, străduindu-se să se elibereze din strânsoarea lui Oykib.

– Proya, ai fost strălucit, așa că te rog să nu faci pe prostul cu mine! îi ceru Oykib. Nu poți să intri-n bârlogul lor cu picioarele înainte! Nu știi dacă-i spațiu suficient acolo înăuntru ca să folosești săpăliga. Hai, scoate-ți picioarele înainte ca să ți le taie!

Fără tragere de inimă, Protchnu se îndepărtă de ușă.

Acum se strânseseră și ceilalți. Nafai avea cu el un topor, la fel și Oykib. Când Protchnu se desprinse de copac, începură să lucreze rapid, cioplind trunchiul.

În doar câteva minute, ciopliseră atât de mult din ceea ce mai rămăsese din copac, încât acesta se prăbuși.

În realitate, deschiderea nu era doar o biată ușiță. Era suficient de amplă încât oricare dintre adulți să poată cădea în gaură. Și, coborându-și felinarul în deschizătură cât putu de mult, Nafai anunță că încăperea era suficient de înaltă pentru ca o ființă umană să poată sta în picioare, iar tunelurile era destul de largi pentru a fi folosite de oameni – mergând în patru labe.

– Nu cred că-i o idee bună în momentul ăsta, spuse Volemak.

– N-avem timp de pierdut, tată, spuse Nafai.

– Ridică-te-n picioare și uită-te-n jurul tău, Nyef.

Săltară felinarele și priviră. În copaci, pe pământ, sute de săpători îi înconjuraseră, agitând măciuci și sulițe cu vârf de piatră.

– Cred că sunt mai mulți decât noi, rosti Issib.

– Sunt urâți, zise Umene, fiul lui Sevet. Au pielea roz și-s lipsiți de păr.

– Faptul că-s urâți e cea mai neimportantă dintre problemele noastre.

– Are cineva vreo idee cine-i conducătorul lor?

– Chveya n-a venit cu noi? întrebă Oykib.

Ea deja îi cerceta pe săpători. Se încruntă, apoi arătă cu degetul.

– E-acolo, în spatele celorlalți.

Imediat, Nafai își trase peste cap cămașa, scoțând-o, și-și dezveli pielea de pe piept și de pe spate. Pielea lui începu să licărească, să strălucească. Mantia de comandant, invizibilă în mod normal, pentru că era sub

piele, radia acum lumină, transformându-l pe Nafai într-un zeu – cel puțin în ochii acelor săpători. Imediat Oykib auzi o mulțime de rugăciuni și blesteme.

– Funcționează, rosti Oykib liniștit. Mușchii sfincterelor se relaxează. Mâine-dimineață, aici o să fie un cerc de pământ foarte fertil.

Câțiva băieți râseră. Dar nici unul dintre adulți.

Nafai se duse și se proțăpi în fața locului pe care-l indicase Chveya.

– Pe care dintre monștrișorii ăștia-l vreau? întrebă el.

Chveya veni lângă el, atentă să nu-i atingă pielea strălucitoare. Acum putea să-l identifice pe conducător, unul masiv, solid, care purta în jurul gâtului un șirag de oase mici.

– Cel cu șiragul de trofee.

Nafai ridică mâna și-o îndreptă în direcția aceea. Degetul lui arătător străluci. Brusc, din mâna lui țâșni o scânteie către conducătorul săpătorilor. Șiragul de trofee nu fu de prea mult ajutor – imediat se prăbuși la pământ, tremurând.

– Nu l-ai omorât, nu? întrebă Chveya.

Oykib de-abia o putea auzi. Tumultul rugăciunilor îngrozite ale săpătorilor înecau aproape toate percepțiile din mintea sa. Chiar și teroarea lor era plină de furie și dorință de răzbunare. Se temeau de Nafai, dar îl urau și voiau să-l distrugă.

– Să nu crezi că-ți faci prieteni! murmură Oykib.

– Oykib, spuse Nafai, ignorând ambele comentarii, vreau să vorbești tu. Eu, ca zeu, sunt ocupat.

Nu pot să-i las să vadă că mă chinui să comunic. În plus, ești singurul care poate eventual să le înțeleagă răspunsurile.

Oykib era uluit.

– Cum să vorbesc cu ei? Nu le știu limba.

– Ai prins ceva din limbajul îngerilor, nu-i așa? Sufletul Suprem zicea că da.

– Dar niciodată n-am înțeles și nici măcar nu le-am auzit...

– O s-o auzi acum, replică Nafai.

Deci Sufletul Suprem *este* conștient de mine și știe ce anume pot să fac, își spuse Oykib. Era prima confirmare pe care o avea a acestui lucru. Dar oare Sufletul Suprem știa și ce anume *nu putea* să facă?

Păși înainte, către conducător, care era ajutat să se ridice în picioare.

– Copilul, spuse Oykib.

Mimă legănarea în brațe a unui bebeluș. Săpătorii îi urmăriseră pe oameni suficient de mult încât să înțeleagă ce anume însemna gestul.

Regele săpătorilor bolborosi ceva. Oykib fu surprins de limbaj. Era contrarul limbajului îngerilor: plin de sibilante, fricative, nazale, cu o sonoritate, nu muzicală, ci de scuipat și bâzâit. Oare mi se pare că-i un limbaj rău și vâscos din pricină că știu despre rugăciunile și poftele lor?

Când regele săpătorilot le vorbi supușilor săi, Oykib nu înțelese nimic, desigur. În câteva clipe, săpătorii îi târâră în față pe patru dintre soldații lor și-i aruncară la picioarele lui Nafai. Acum Oykib *putea*

să aibă o imagine clară a terorii, blestemelor și rugăciunilor celor patru.

– Ăștia-s cei care au luat parte la răpire, spuse Oykib. Cred că ți-i oferă ca să-i pedepsești.

Imediat, Nafai întoarse spatele ofrandei.

– Spune-le că nu vreau răzbunare, ci bebelușul.

– Oh, trebuie să fac lucrul ăsta prin limbajul semnelor? întrebă Oykib.

Dar încercă, totuși, folosind același simbol pentru bebeluș și arătând către cei patru să fie luați de-acolo.

Dar se părea că săpătorii credeau că gestul însemna cu totul altceva. La un ordin al regelui, alți patru săpători săriră în față și-și puseră vârfurile sulițelor la gâturile celor patru răpitori.

– Nu! strigă Oykib, auzind în același timp și strigătul Chveyei.

Nafai se întoarse și dintr-o singură mișcare a brațului îi puse la pământ pe toți cei opt săpători. Apoi, păru a-și ieși din minți, îndreptând degetul înspre copaci, către unul o dată, până când un punct din crengile lor izbucni în flăcări.

– E prea umed ca să țină focul, murmură Oykib.

– Pe asta mă bazez și eu, spuse Nafai. Crezi că vreau să incendiez satul nostru?

Însă, din punctul de vedere al săpătorilor, aceasta reprezenta furia zeilor, iar pădurea lor era sortită pieirii. Regele se năpusti și se aruncă pe burtă la picioarele lui Nafai. Apoi, aproape imediat, se întoarse pe spate, cu mâinile și picioarele întinse în lateral, astfel încât pântecul lui gol era complet expus.

Mintea lui Oykib era plină de rugăciuni, iar acum, pentru că regele săpător era atât de aproape, pentru că Oykib știa ceva din context, avea posibilitatea de a înțelege mai mult din ceea ce spunea regele.

– Îl imploră pe zeu – pe tine – să-l omori și să-i cruți poporul.

– Prin urmare, e-un rege destoinic, murmură Nafai. Spune-i că vrem bebelușul și nimic altceva. Dar mai întâi am să-i respect ofranda.

Nafai făcu un singur pas și se aplecă deasupra trupului întins pe spate al regelui. Apoi atinse pieptul acestuia cu lama toporului.

– Ce zici? întrebă Nafai. Sunt un popor violent, nu-i așa? Ajută-mă, inventez un ritual.

– Fără vărsare de sânge, spuse Oykib. N-ar fi corect. Celălalt rege e cel care face ritualurile sângeroase.

– Celălalt rege? întrebă Nafai.

Chveya fu uimită, dar apoi confirmă.

– Există la fel de multă loialitate față de altul ca și față de ăsta. Apoi se încruntă și continuă: Dar mai există și altcineva. Cineva față de care însuși regele manifestă supunere. Cineva care trăiește sub pământ.

– Fără vărsare de sânge, spuse Nafai. Atunci ce-ar trebui să fac?

– Dă-i toporul, spuse Oykib. Ăsta-i lucrul pe care nici nu-ndrăznește să-l spere, dar pe care și-l dorește mai presus de orice. El o să-ți dea sulița lui și șiragul de oase.

Nafai lăsă coada toporului să-i alunece din mâini.

– Nu! strigă Protchnu din spatele lor. Nu renunța la armă! Nu se renunță niciodată la armă!

– Taci, Proya, spuse Volemak cu blândețe.

Regele săpător luă toporul în mână, apoi se întoarse pe burtă și se săltă în picioare. Putea ține toporul cu ușurință, dar coada nu era potrivită pentru mâna lui și nu era în stare să ridice lama toporului ținându-l de coadă. Nu era niciun motiv de temere că-l va folosi ca armă.

Regele se aplecă și-și luă de jos sulița, apoi i-o oferi lui Nafai.

– Ce-nseamnă dac-o accept? întrebă Nafai.

– Nu știu, spuse Oykib. Chestia asta nu vine însoțită de un glosar și note de subsol.

Nafai luă sulița. În acel moment, regele își scoase șiragul de la gât și i-l întinse lui Nafai.

– Nu-mi plac oasele regelui ăstuia, zise Nafai, ezitând să primească șiragul.

– Nici mie, replică Oykib. Cred că-i momentul s-o cerem din nou pe Zhivya.

– De ce crezi lucrul ăsta?

– Fiindcă nu-mi place felul în care te imploră s-accepți șiragul. El vrea cu orice preț ca tu să-l primești, dar nu cred că face asta din cauză că te iubește.

– Bine, spuse Nafai. Spune-i că vreau bebelușul.

Oykib făcu un pas, interpunându-se între Nafai și rege, blocând efectiv transferul șiragului. Regele se balansă îndărăt, părând... ce? Oare asta era mânie? Lui Oykib i se părea a fi mânie. Făcu gestul care desemna bebelușul, apoi îi strigă – nu, îi urlă regelui în față:

– Aduce-ți-mi-o pe Zhivya, altminteri o să vă omorâm pe toți, nemernici urâți, goi, cu pielea roz!

– Având în vedere că oricum ei nu-nțeleg ce le spui, rosti Chveya, n-ai putea să folosești un limbaj pe care să nu trebuiască să-l explicăm ulterior băieților din grupa mică?

– Încearcă să facă înțeleasă furia, spuse Nafai. Funcționează?

– Oh, funcționează, răspunse Chveya. Voi doi începeți cu adevărat să dețineți controlul asupra situației. Totuși, nu vă simpatizează.

– Mi se frânge inima, zise Nafai.

– Rupe sulița, spuse Oykib.

– Ce?

– De lucrul ăsta se teme el, așa cum stă acolo ținând toporul. Îi e teamă c-o să rupi sulița.

Nafai fărâmă pe genunchi mânerul suliței. Trosnetul lemnului rupt răsună în aer.

Imediat, regele săpător luă toporul cu ambele mâini și încercă să-i frângă coada. Nu reuși. Era prea gros.

– Fă altceva ce nu poate face el, spuse Oykib. Trebuie să dea greș de două ori.

Nafai se aplecă și luă capătul de suliță care avea vârful atașat. Folosindu-l ca pe un cuțit, se tăie rapid, în profunzime, pe burtă. Imediat, sângele îl împroșcă în față pe regele săpătorilor și, pentru o clipă, Oykib văzu, îngrozit, că Nafai își tăiase mușchii, expunându-și intestinele. În câteva momente, însă, mantia de comandant începu să vindece rana și, în timp ce săpătorii urmăreau scena, rana se închise fără să rămână vreo cicatrice.

Regele săpătorilor apucă lama toporului, ca și cum ar fi contemplat propria eviscerare.

– Nu vreau să se sinucidă, spuse Nafai. N-am puterea să-l vindec.

– Nu-ți face griji, spuse Oykib. Ai făcut exact ce trebuia. Singurul lucru pe care nu-l poate face regele războiului este să-și verse sângele pentru popor. Nu mă-ntreba de ce, știu doar că asta-i încurcătura din care-ncearcă să iasă.

– Vine altcineva, interveni Chveya.

Ridicară privirile și văzură că, într-adevăr, armata săpătorilor răspundea altcuiva.

– Nu-i regele de sânge, spuse Oykib. E mama.

– Regina?

– Cred că-i consoarta regelui războiului, da! zise Oykib. Dar e ceva mai mult decât atât. Cu toții îi spun „mamă".

– Ce, au o regină-șobolan? întrebă Chveya. Așa cum există o regină la albine sau la furnici?

– Astea-s mamifere, îi reaminti Oykib. Cred că-i un titlu religios. Așa cum sunt regele de sânge și regele războiului. Apoi, ezitant, scoase sunetul pe care-l auzise în mintea lui: Emeezem.

– Ce-i asta? întrebă Nafai.

– Numele ei. Așa i se spune. Iar titlul ei este Ovovoi.

– Mai rostește-i o dată numele, zise Nafai. Trebuie să-l pronunț corect atunci când o să-l spun pentru prima dată.

– Emeezem, se conformă Oykib. Dar nu sunt sigur că ăsta e.

Nafai își ridică bărbia și-i strigă numele, ca un vânzător din piață.

– Emeezem!

Săpătorii tăcură brusc cu toții. O figură ieși din pădure și se apropie încet de Nafai.

Era, în mod clar, femelă, dar surpriza consta în faptul că era mai păroasă decât majoritatea masculilor. Nu purta nicio decorație, dar tonurile de gri din părul ei serveau destul de bine acestui scop. Părea regală și fragilă deopotrivă.

– Îl imploră pe zeu s-o ierte. N-a știut ce plănuiau masculii fără minte.

– Vreau bebelușul, spuse Nafai.

– Știe lucrul ăsta. În clipa asta, femeile ei îl caută, zise Oykib.

Apoi, brusc, el își dădu seama ce anume se străduia ea să vadă.

– Chveya, ține felinarul în dreptul feței lui Nafai.

Chveya se conformă, iar regina săpătorilor își acoperi capul și se ghemui la pământ.

– Poate să moară liniștită acum, zise Oykib, pentru că ți-a văzut chipul în realitate.

– Chipul *meu?* întrebă Nafai.

– Asta mi se pare că spune, răspunse Oykib. *Tu* ești cel cu conducta către Sufletul Suprem. Mi-e greu să înțeleg ce vrea să însemne asta.

– Nu-mi pune răbdarea la-ncercare! spuse Nafai. Sufletul Suprem n-aude lucrurile pe care

le-auzi tu. Legătura ta cu Păstrătorul e mai bună decât a lui.

Oykib simți cum o strălucire îi inundă tot trupul. Mândrie și frică, un amestec ciudat. Sufletul Suprem are nevoie de mine să ajut în problema de față – asta era mândria. Dar frica era mai puternică: dacă fac vreo greșeală, nimeni nu poate să mă corecteze.

Emeezem se ridică.

– Toată viața te-a așteptat, spuse Oykib, încercând să dea un sens imaginilor care-i veneau în minte – imagini despre ea însăși, copil fiind, ale unor locuri întunecate, subterane.

– Crede că tu ai făcut-o regină. Pentru c-ai acceptat-o, continuă el.

– Când puteam să fac așa ceva?

– Când era fetiță, spuse Oykib. Nu-nțeleg, dar amintirile ei din copilărie te includ.

– Legătura ei cu tine e incredibil de puternică, spuse Chveya. Mai puternică decât legătura cu soțul ei. E cu adevărat uimitor, tată.

– Te imploră să cruți viața soțului ei. Nici el n-a știut de răpire. Fiul regelui de sânge a săvârșit-o.

Emeezem șuieră, strigând o comandă către soțul ei, iar acesta se sculă în picioare și îi repetă cuvintele. După câteva clipe, se apropie un mascul infatuat, care-și aruncă arma în lături cu un gest teatral. Păși pentru a ajunge în fața lui Nafai, dar nu se înclină și nici nu făcu vreun alt gest de respect.

Emeezem și regele războiului murmurară amândoi comenzi către el, dar acesta nu părea a-i auzi.

Regina se întoarse către Nafai și scoase un șuvoi de vorbe ce păreau a fi niște invective îngrozitoare.

– Te imploră să-l trăsnești pe Fusum, spuse Oykib. Ăsta-i numele tânărului: el a plănuit totul, chiar dacă tuturor li se poruncise să nu ne facă niciun rău.

– N-o să-l omor.

– Trebuie să faci ceva, spuse Oykib. Ăsta-i vinovatul. Regele războiului n-a-ndrăznit să se-atingă de el, pentru că-i fiul regelui de sânge, din cauza asta ți i-a oferit pe cei patru care-au luat bebelușul. Dar tu ești zeu, Nyef. Trebuie să-i faci ceva sau... ei bine, nu știu. Haos. Universul se prăbușește. Ceva cu adevărat rău, oricum.

– Urăsc lucrul ăsta, spuse Nafai. Ce-ai zice să-l iau prizonier?

– Și să-l închizi în închisoarea noastră sigură? întrebă Chveya. Bună treabă că, mai întâi și mai întâi, am construit o închisoare.

– Nu prizonier, atunci, rosti Nafai. Ostatic?

– Lovește-l și pune-l la pământ, zise Oykib. Pe ei îi îngrozește faptul că șovăi.

– Nu vreau decât să ne-o dea înapoi pe Zhivya, replică Nafai. Nu vreau nici un fel de cadavre aici.

Volemak păși înainte și veni lângă Nafai.

– Fă-mi o plecăciune, îi ceru el lui Nafai. Sau ceea ce ține loc de plecăciune în cultura lor.

– Pune-te-n patru labe și sărută pântecul tatei, spuse Oykib.

– Glumești, zise Nafai. Nu asta a făcut regele războiului ca să-și arate respectul față de *mine*.

– Regele războiului se oferea pe sine ca un sacrificiu demn de dispreț. Îl saluți pe tata, în calitate de rege și tată al tău.

– Fă-o, spuse Volemak. Ei nu trebuie să știe că nu posed puterile mantiei. Trebuie să vadă că și tu primești ordine de la cineva. Asta le va arăta că, indiferent cât de puternic ești, ei n-au început încă să vadă puterile de care dispunem.

Nafai se lăsă în patru labe. Dar din acea poziție nu putea ajunge la pântecul tatălui său, spre a-l săruta. Își luă mâinile de pe pământ și se ridică puțin, apoi își îngropă fața în cămașa lui Volemak.

Imediat, în rândurile săpătorilor se iscă un murmur.

– Poți să strălucești mai mult? întrebă Volemak.

– Da, răspunse Nafai.

– Bun, atunci când o să te ating pe cap, devino complet luminiscent.

Volemak întinse mâna cu un gest teatral și atinse capul lui Nafai. Imediat, fiul său păru că explodează de lumină. Chiar și ființelor umane li se tăie atunci răsuflarea, în vreme ce săpătorii țipau îngroziți.

– Bine lucrat, rosti Volemak. Mi-am dat seama că trebuia să punem accent pe percepția puterii. Acum pune-l la pământ pe cățelușul ăsta-ngâmfat. Nu-l omorî, doar fă-l să leșine, ca pe ceilalți.

Nafai se ridică în picioare, strălucind încă, și întinse o mână, îndreptând-o către Fusum.

Fiul regelui de sânge nu ezită, nici măcar nu tresări. Pur și simplu îl privea pe Nafai în ochi, sfidător. Apoi aerul dintre ei sfârâi, membrele îi înțepeniră, iar el

căzu pe spate, asemenea unui copac care se prăbușește. Rămase la pământ, schimonosit.

– Tu chiar ai un simț înnăscut al teatralității, remarcă Volemak. Acum, spune-i lui Oykib să-i arate pe toți cei nouă mici săpători adormiți și să dea indicații să fie duși la navă.

– La navă?

– Nu lăsa să se vadă că nu ești de acord cu mine, spuse Volemak brusc. Execută, pur și simplu. Ostatici. Iar Shedemei îi poate ține sub anestezie sau îi poate pune în stare de hibernare, în vreme ce face niște teste nondistructive asupra lor. Ai încredere-n mine, Nafai.

– Am cu adevărat încredere-n tine, tată! Iartă-mi șovăiala.

Se întoarse către Oykib și îi dădu indicații amănunțite, exact așa cum făcuse Volemak.

La început, lui Nafai i se păru absurd să-i repete cuvintele pe care îl auziseră cu toții pe tata zicându-le. Dar pe măsură ce le rostea, ele căpătară puterea unui ritual. Era expresia autorității. Regele. Fiul regelui. Slujitorul fiului. Săpătorii trebuiau să vadă spectacolul. Dar asta făcură și celelalte ființe umane, în special băieții cei mici. În special Protchnu. Asta înseamnă putere și autoritate, Proya, își spuse Oykib. Așa ar trebui să funcționeze și ăsta-i motivul pentru care tatăl tău e un ratat – pentru că Elemak n-o să fie-n stare niciodată s-accepte să fie condus de altcineva. Cei care nu-*s în stare* să fie conduși nu-s buni ca să-i conducă pe alții.

Prin urmare, atunci când Nafai își termină recitarea, Oykib execută un întreg ceremonial, arătându-l pe fiecare dintre săpătorii aflați în stare de inconștiență și cerându-le tovarășilor lor să-i ia de jos și să-i care la navă.

Regina părea a înțelege dansul pe care-l executau. La rândul ei, ea îi vorbi răstit soțului ei, regele războiului, apoi acesta se adresă soldaților care așteptau în copaci. În scurtă vreme, ei se adunară în jurul celor aflați în stare de inconștiență și-i ridicară de la pământ.

În acel moment, din pădure se auziră alte glasuri. Emeezem strigă drept răspuns, iar din tufișuri apărură patru femele săpătoare. Fiecare ținea colțul unei pături, iar în mijloc ședea Zhivya, care râdea. Se bucura de această plimbărică.

– Iute, rosti Volemak. Protchnu, du-te-n sat și ia-o pe Eiadh. Adu-o-ncoace! Lui Nafai îi spuse: Nu-ntinde mâna spre copilă. Lasă-i s-aștepte. O s-o dea pe Zhivya în brațele mamei ei.

Rămaseră, în tăcere, păstrându-și atitudinea plină de afectare. Părea că nu se mai termină, deși nu se scurseră decât vreo cinci minute. În cele din urmă, Protchnu se întoarse, împreună cu Eiadh, care izbucni în lacrimi de bucurie când o văzu pe copilă. Alergă către locul în care se aflau cele patru femele de săpători și se aplecă să o ridice pe Zhivya de pe pătură.

– Zhivoya, neastâmpărata mea, zâmbăreața mea! cântă ea, râzând și plângând în același timp, făcând piruete.

– E-n regulă, spuse Volemak. Nafai, spune-i lui Oykib să le ceară să ducă ostaticii la navă. Şi dă-i ordin Dazyei să-i conducă acolo, ca să-i explice lui Shedemei de ce anume este nevoie. Vreau să fie sedaţi şi examinaţi în amănunt.

Dazya, fostul prim copil, făcu un pas în faţă.

– Înţeleg, spuse ea.

– Dar se pare că n-ai înţeles suficient de bine ca să ştii că voiam ca Nafai să-ţi dea ordinul, replică Volemak, fără a se uita la ea.

Nafai se întoarse către Dazya şi dădu exact aceleaşi ordine pe care le dăduse deja Volemak. Dazya, roşind, se supuse.

Soldaţii săpători formară o procesiune în urma ei, ducându-i spre navă pe cei nouă aflaţi în stare de inconştienţă.

Ordinea autorităţii fusese astfel bine stabilită. Regina Emeezem i se adresă acum direct lui Oykib. Problema era că nu-l percepea ca pe un zeu, astfel încât atunci când îi vorbea cuvintele ei nu erau o rugăciune. Nu era o comunicare cu Păstrătorul sau cu Sufletul Suprem, aşa încât pentru Oykib nu erau altceva decât nişte şuierături şi zumzete de neînţeles.

– Nu-i pot pricepe decât dac-o să considere că se adresează unui zeu, rosti Oykib.

– Stai acolo pur şi simplu şi refuză să-i asculţi, zise Volemak. În momentul în care ea o să facă o pauză, arată spre Nafai.

Oykib se supuse. Ea prinse ideea rapid şi-i spuse aceleaşi cuvinte lui Nafai. Oykib o putea înţelege din nou.

Sau nu.

– Te imploră să vii ca să vezi cât de bine s-au... îngrijit de...

– De ce anume s-au îngrijit?

– De capul tău, spuse Oykib.

– Unde vrea să mă duc?

– E sub pământ, replică Oykib. Vrea s-o urmezi sub pământ.

Nafai se întoarse către Volemak și repetă minuțios tot ceea ce spusese Oykib. Volemak se prefăcu a asculta cu o atitudine plină de gravitate.

– Mai întâi, fă ca să plece soldații, spuse Volemak. Apoi tu, Nafai, o s-o urmezi în tuneluri. Tu ești cel cu mantia. Dac-au de gând să te trădeze, ești singurul care poate să fie-n siguranță.

– Trebuie să-l iau pe Oykib cu mine, spuse Nafai. Nu-nțeleg niciun cuvânt de-al lor.

Volemak ezită un moment.

– Ai grijă să nu pățească ceva, zise el.

11

GĂURI

Era uluitor că un zeu putea fi atât de condescendent. Emeezem îndrăzni să-l întrebe pentru că era bătrână și nu-i era teamă și pentru că, la viața ei, învățase să spere chiar și la lucruri de nesperat. Și, exact cum el o acceptase pe vremea în care era o copilă urâtă, neatractivă, cu atât de mulți ani în urmă, la fel o acceptase și zeul și o urmase în oraș.

Să părăsească lumea luminii și să vină în întunecime pentru că-i ceruse ea acest lucru! Să lase sclipirile strălucitoare ale trupului său nemuritor să ilumineze zidurile de pământ ale templelor scufundate! Îi venea să cânte și să danseze în timp ce mergea prin tuneluri. Dar conducea un zeu către templul său. Trebuia să-și păstreze demnitatea.

Mai ales de dragul lui Mufruzhuuzh; el avea nevoie de demnitate azi. Nimeni nu-l va critica pentru ceea ce s-a petrecut – în definitiv, Fusum a fost cel care

a plănuit răpirea bebelușului, forțând o confruntare mortală pe care Muf nici n-a căutat-o, nici n-a dorit-o. După aceea făcuse plin de curaj față divinității: au văzut cu toții că nu-i fusese frică atunci când îi oferise zeului inima sa. Apoi, când zeul i-a cerut să săvârșească isprăvi imposibile, cerându-i lui Muf să facă lucruri pe care, dacă le-ar fi putut face cineva, acesta ar fi fost doar regele de sânge – ei bine, nimeni nu l-ar fi putut acuza c-a ezitat, că n-a reușit să acționeze. N-avea încotro să se îndrepte, așa că rămăsese pe loc.

Totuși, era umilitor pentru el că a trebuit să vină soția lui ca să-l scoată din încurcătură. Ca să nu mai vorbim de faptul că se întâmpla rar ca soția regelui războiului să fie în același timp și mama profundă. S-a rușinat atunci când soția lui a fost acceptată de zeul care nu făcuse altceva decât să-l pună în fața unor dileme de nerezolvat.

Dar putea Emeezem să facă ceva dacă bebelușul ajunsese în mâinile ei? Muf nu știa unde anume fusese ascuns copilul – doar atunci când sora lui Fusum își dăduse seama ce lucru îngrozitor săvârșise, ea venise la Emeezem să-i mărturisească adevărul, dar în acel moment Muf deja se confrunta cu zeul. A fost doar un nefericit concurs de împrejurări. Mufruzhuuzh era în continuare regele războiului. Zeul le va face dreptate tuturor.

Zeul era atât de masiv, încât trebuia să se pună în patru labe pentru a înainta prin tunel. Desigur, ar fi putut la fel de bine să meargă drept, fără a se apleca, sfâșiind acoperișul galeriilor doar trecând prin ele.

Dar el a preferat să nu facă acest lucru, lăsând tunelurile intacte spre a fi folosite de lume. Câtă bunătate! Atâta generozitate față de niște bieți viermi care se târăsc pe pământ ca noi!

În jurul lor, ea auzea tropotul a mii de picioare, în timp ce bărbați, femei și copii se-nghesuiau în fiecare pasaj liber, sperând măcar să-l zărească pe zeu în timp ce trece. Emeezem vedea mâini întinse spre a lăsa lumina trupului divinității să le atingă; părinți care-și ridicaseră copiii pentru ca lumina zeului să binecuvânteze micuțele trupuri. Iar zeul continua să o urmeze, lumina lui strălucind neabătut.

Ajunseră în încăperea în care, cu atât de mulți ani în urmă, Emeezem – nu, pe vremea aceea era doar Emeez – văzuse pentru prima oară capul nedeteriorat al zeului. Se oprise și-l implorase să-i ierte pentru că-l lăsaseră atâta amar de vreme în întuneric.

Ea îl auzi pe subzeu vorbindu-i acestuia, iar el răspunse. Apoi își linse degetul, întinse mâna și atinse pragul de sus al ușii. Astfel, el a lăsat un fluid al corpului său pe ușa locului. Asta era mai mult decât simplă iertare. Cântă ușurată, iar mulți alții o imitară. Auzi o voce, un bărbat, intonând: „Ți-am pus gloriosul cap în întuneric, fără a-l adora pentru că-n timpul zilei nu-ți puteam vedea lumina. Dar tu ne readuci apa vieții și lumină în măruntaiele pământului. Ești atât de nobil, atât de măreț!" Alții îi întăreau spusele: „Atât de nobil! Atât de măreț! Atât de nobil! Atât de măreț!"

Zeul le făcu onoarea de a sta acolo, nemișcat, până când se termină cântecul. Apoi Emeezem își continuă

mersul, conducându-l mai departe pe coridor, către templul pe care ea pusese să fie construit pentru el, începând chiar din ziua în care fusese aleasă mamă profundă. Capul fiind atât de mare, ea hotărâse că zeul trebuie să fie foarte înalt, astfel încât îşi pusese supuşii să-i sape templul extrem de jos, pentru ca tavanul să fie înalt. Ea plasese totodată sanctuarul în aşa fel încât acoperişul ajungea la o fisură din stâncă, lăsând lumina zilei să pătrundă în încăpere. Iar în locul cel mai strălucitor al licăririi difuze, pe un piedestal făcut din oase de carnea-cerului, ea îi pusese capul.

Acum era noapte, însă, aşa încât atunci când el pătrunse în templu era puţină lumină. Dar el adusese lumina cu el şi atunci când se ridică în picioare fiecare cotlon al încăperii străluci. Alţii veniră pe uşă după el, adunându-se de-a lungul pereţilor sanctuarului, urmărindu-l cum se apropie de piedestalul pe care era aşezată sculptura. Acum putu înţelege cum îl adoraseră, din momentul în care îşi dăduseră seama că ciudatul său cap masiv era semn de putere, şi nu de slăbiciune. Oare nu-i fusese oferită în acel prim an toată recolta primăverii de copii de carnea-cerului, astfel încât piedestalul său se ridicase rapid la înălţimea celorlalţi zei? Oare, în fiecare an de atunci, n-avuse el partea lui mai mult decât generoasă de carnea-cerului despicată şi împărţită în onoarea sa? Cu toate acestea, nimeni nu folosise capul său în perioada împerecherii, căci înţeleseseră că nu trebuia adulat în această manieră.

Zeul se apropie încet de cap şi se opri în faţa lui. Lumina cu strălucirea corpului său, răspunzând feţei

lui strălucitoare cu una de lut. Întinse mâna, îl atinse. Apoi își înălță capul către sursa de lumină naturală a stelelor din încăpere și căzu în genunchi în fața statuii.

Înțeleg, își zise Emeezem. Ne arăți felul în care trebuie să te adorăm. Nu putem face exact cum faci tu, pentru că genunchii noștri nu se îndoaie în acea direcție. Dar vom atinge chipul, așa cum l-ai atins tu. E vreun motiv pentru care ai atins buzele? Ar trebui să fie întotdeauna buzele? Sau o să atingem acea parte a feței care vrem să ne binecuvânteze? Trebuie să-mi spui. Poate mai târziu, dacă vei binevoi să-ți întinezi buzele vorbind limba noastră, sau dacă subzeul tău va alege să vorbească limbajul nostru impur. Îți atingem fața, privim la lumină, apoi ne lăsăm pe șolduri în fața chipului tău și ne uităm lung la el. Da, o să-mi amintesc. O să ne amintim cu toții.

Asemenea tuturor celorlalte femei, Shedemei simți brusc frică, repulsie și fascinație în fața procesiunii de săpători care veniră în sat, cărându-și tovarășii care fuseseră doborâți inconștienți la pământ de Nafai. Dar responsabilitatea de a face ceva cu ei îi aparținea, astfel încât își reprimă repede sentimentele și-i conduse pe săpători la navă. Își dădu seama imediat ce voia Volemak; el o văzuse făcând scanări și studii nedistructive asupra puținelor animale pe care le readuseseră la viață, și știa că ea putea afla foarte multe despre o creatură folosind echipamentul de pe navă. Era imperios necesar ca ei să înțeleagă structura și sistemele fizice care caracterizau viața săpătorilor, dar în același

timp era la fel de important ca acestora să nu li se facă niciun rău.

Problema era că s-ar putea să nu fie o idee atât de bună ca săpătorii să fie lăsați să vadă interiorul navei. Din puținul pe care i-l spusese Dza, știa că Nafai îi uluise cu puterile mantiei sale de comandant. Poate că suprafețele netede și strălucitoare din interior vor amplifica acest efect sau poate nu. Era în mod clar periculos ca săpătorii să fie lăsați să creadă că ființele umane erau, la urma urmei, ființe umane, că miracolele pe care le săvârșiseră fuseseră făcute cu unelte și mașinării, nu prin puterile divine pe care le aveau.

Dar asta era pentru altă dată. Volemak luase hotărârea și era aproape cu siguranță cea mai bună. Chiar dacă nu era, Shedemei o să se supună. Pacea de care se bucuraseră în lunile trecute, după sosirea pe Pământ, depindea de sprijinul dat autorității lui; ea îi va da ascultare chiar dacă decizia lui ar fi fost complet eronată. Pace – asta-i tot ceea ce dorea Shedemei. O șansă să-și facă munca fără a trebui să-i pese de tabăra căreia îi aparținea și de cine anume era în fruntea bucatelor în necontenitele lupte de familie dintre copiii lui Volemak și ai Rasei.

Primul lucru de făcut în momentul în care dispărură purtătorii a fost sedarea săpătorilor, pentru a nu se trezi într-un moment nepotrivit. Fuseseră patruzeci de milioane de ani de evoluție de când biotopurile de pe Pământ și de pe Harmony se dezvoltaseră divergent, dar cel mai conservator aspect al vieții era la nivel chimic. O să fie suficient un dozaj ușor din

cel mai sigur sedativ. Ea îi vorbi computerului medical în timp ce cântărea pe rând toate trupurile. Dozele erau măsurate, iar ea tamponă cu vată pielea roz.

Piele roz, lipsită de păr – de ce oare-şi pierduseră rozătoarele astea blana? Bănuia că nu exista un motiv evoluţionist solid pentru acest lucru, era o chestiune de cultură. Un anumit standard de frumuseţe a devenit general, iar din acel moment doar cei care prezentau trăsătura frumoasă aveau posibilitatea să se împerecheze. În scurt timp, pielea roz va predomina în cultură, în vreme ce pilozitatea va fi relegată la câţiva membri disprețuiți. Altminteri, caracteristica n-avea sens. Pielea săpătorilor nu avea melanină. Nu era de mirare că trebuiau să stea tot timpul în zone ferite de soare şi în tuneluri, spre deosebire de strămoşii lor şobolani, căci nu puteau suporta căldura solară dacă ieşeau din scorburi.

După ce fură sedaţi cu toţii, avea intenţia să înceapă imediat examinarea lor. Dar o lovi somnolenţa precum un val ţărmul şi îşi dădu seama că, după ce stătuse trează toată noaptea, acum era un moment foarte nepotrivit pentru a efectua investigaţii serioase. Astfel încât folosi căruciorul şi cără, pe rând, fiecare săpător în camera de hibernare. Setă compartimentele pentru un suport vital normal, pentru a nu intra în starea de hibernare: exista un risc prea mare ca dozajele de hibernare să nu fie potrivite pentru săpători şi ei să nu mai poată fi readuşi la viaţă.

Apoi se duse în cuşeta ei şi se întinse, pentru a trage un pui de somn. Câteva ore şi îşi va reveni. Îi aducea

aminte de felul în care trăise în Basilica înainte de a fi convinsă – nu, de a fi ademenită, manipulată, silită – să se alăture exodului lui Volemak în sălbăticie. În vremurile acelea, când era extrem de preocupată de căutarea unei gene derutante, putea să muncească non-stop, făcând pauze de somn foarte scurte, care însumate nu reprezentau mai mult de două-trei ore pe zi. Febrilitatea descoperirii și creația erau mai importante decât dormitul și mâncatul. Nu-și dorise niciodată ca această viață să fie întreruptă.

Ei bine, *fusese* întreruptă, iar ea nu era complet nemulțumită din acest motiv. În primul rând, Basilica fusese distrusă în încercarea lui Moozh de a crea un imperiu, astfel încât, oricum, vechea ei existență nu mai putea continua. Chiar dacă Basilica ar fi supraviețuit, călătoria lui Shedemei în sălbăticie îi făcuse multe cadouri. Cei doi copii ai ei, Padarok și Dabrota: numele lor însemnau „Dar" și „Bunătate", iar ei ajunseseră să și le merite. Zdorab, soțul ei cel timid și complicat, un bărbat care nu dorise niciodată femeile și cu toate acestea îi dăruise doi copii, ca să nu mai vorbim de buna tovărășie de-a lungul acestor mulți ani. În ciuda lipsei lui de dorință, în pofida lipsei ei de interes, se ajutaseră reciproc pentru a se alătura marelui curent al vieții, al creației. N-ar fi fost trist dacă mi-aș fi petrecut întreaga viață modelând-o, dar fără a fi făcut parte din ea? Am fost cruțată de asta, și mă bucur.

Dar acum Rokya și Dabya erau adulți. Rokya se căsătorise cu fata lui Hushidh, Dza; Dabya se măritase cu fiul lui Luet, Zhatva. În scurt timp urmau să

devină părinți. Nu mai aveau nevoie de Shedemei. Zdorab n-avusese niciodată nevoie de ea, cu adevărat. O plăcuse, da, o iubise chiar, dar nu era o *nevoie.* Prin urmare, de ce mă aflu-n continuare aici? se întreba ea. Nu vreau să văd comunitatea asta distrusă. Nu vreau să văd că ambii mei copii trebuie să aleagă o tabără sau alta. Nu vreau să fiu aici când o să se facă vărsare de sânge, când o să se piardă vieți. Nu vreau nici măcar să aflu rezultatul. Vreau doar să fiu cu mine însămi, lucrând cu plante, cu animale, studiind cum au evoluat diferit biosistemele, înțelegând din ce în ce mai mult felul în care viața se creează pe sine. Vreau să aflu din ce motiv două specii dotate cu rațiune s-au dezvoltat atât de aproape una de alta fără să se distrugă între ele. Vreau să știu de ce Sufletul Suprem ne-a adus tocmai aici, în loc să ne trimită într-unul din multele locuri în care n-am fi interferat cu viețile îngerilor și ale săpătorilor.

Vreau ca visul meu să devină realitate.

Ah, da, ăsta era visul aflat deasupra tuturor celorlalte. Se făcea că Păstrătorul Pământului îi trimisese, cu atât de mulți ani în urmă, un vis despre o grădină în ceruri. Bineînțeles, se împlinise *deja.* Semințele și embrionii pe care-i adusese cu ea începeau deja să joace un rol în viața acestei planete. Dar nu putea visul să fie mai literal? Odată ce colonia a fost complet întemeiată, nu putea ea să ia nava și să zboare din nou, să orbiteze Pământul, studiind ecosisteme, dezvoltând variațiuni, intensificări și hibridizări ale formelor de viață de pe Harmony și Terra, coborând doar din când

în când, și atunci doar pentru a preleva probe, a face măsurători și a introduce noi organisme în lume? În acel moment ea chiar ar fi cu adevărat grădinarul Pământului, având la dispoziție o întreagă planetă cu care să se joace. M-aș pricepe la asta, îi șopti ea Sufletului Suprem. În cazul ăsta n-ar mai fi nevoie să particip la mizeria de-aici din colonie. Nu vreau să trebuiască să mă preocup de rivalități și loialități. Vreau să-nvăț, să schimb, să creez, să transform. La astea-i folosește talentul meu. Nu-s hărăzită să mă-nțeleg cu ființele omenești. Ți-am dat ceea ce aveai nevoie de la mine. Acum lasă-mă să obțin ceea ce vreau.

(În regulă.)

Shedemei simți cum îi dispar toată anxietatea și nerăbdarea. Sufletul Suprem a zis c-o să fie-n regulă. Acum putea să doarmă.

Oykib se simțea recunoscător pentru că putea în sfârșit să stea în picioare, după ce se târâse și mersese ghemuit prin tunelurile joase care păreau interminabile. Nu fusese-n stare să dea atenție împrejurimilor, în parte pentru că griul și maroul stâncii și al pereților de pământ nu ofereau un peisaj prea interesant, dar mai ales pentru că săpătorii care-i înconjuraseră strigau către zei, astfel încât Oykib auzea rugăciunile, psalmii și imnurile tăcute de parcă i-ar fi cântat cu toții în urechi.

Totuși, în ciuda cacofoniei vocilor, Oykib *începea* să-nvețe anumite cuvinte, anumite forme și structuri ale limbajului. La început acestea deveneau pentru

el o muzică, așa încât auzi ritmurile și melodiile care purtau înțelesuri și emoții. Probabil că asta aud câinii în vorbirea umană, își zise. Muzica vocilor noastre le spune dacă suntem supărați sau veseli, triști sau înfricoșați. Numai atât înțelegea Oykib din limbaj, dar știa că-n scurt timp va înțelege mai mult. Înainte, nu trebuise niciodată să învețe o a doua limbă, deci până acum nu știuse niciodată cât de ușor este. Avea talent pentru asta. Sau poate că era pur și simplu mai ușor să-nveți o limbă dacă ai o anumită înțelegere față de vorbitori înainte de a încerca să pricepi vorbirea lor.

Acum, stând în picioare în încăperea templului, lumina mantiei iluminând fiecare ungher, Oykib putu să facă o pauză pentru a se uita la săpătorii strânși pe lângă pereți. Originea lor de șobolani era neîndoielnică, dar tot așa era și faptul că miile de generații scurse între strămoșii lor și ei îi schimbaseră într-o mult mai mare măsură decât se schimbaseră ființele umane din Basilica. Botul și mustățile erau în continuare proeminente, dar mai puțin decât la strămoșii lor, iar maxilarul inferior își modificase forma pentru a permite vorbitul. Oykib era nerăbdător să discute cu Shedemei la ce anume serveau toate celelalte schimbări structurale.

– Oykib, spuse Nafai.

Așa-i, avea o sarcină de îndeplinit. Puțin stânjenit pentru că-și permisese să viseze cu ochii deschiși într-un moment atât de tensionat, se apropie din spate de Nafai.

– Da?

Dar Nafai nu răspunse, ci doar continuă să contemple statuia care se odihnea pe un piedestal confecționat din oase mititele. Era un cap de om. Nu al oricărui om. Chipul era chiar al dragului de Nafai.

– Când o fi putut să facă chestia asta? întrebă Nafai.

Oykib încercă să facă o selecție dintre numeroasele rugăciuni care se rosteau în încăpere și, treptat, spicui unele informații.

– Nu ei au făcut asta, zise el. Nu-și fac ei zeii. După cum spun, zeii lor se fac singuri. Te laudă pentru că le-ai dat o copie perfectă a capului tău.

– *Este* perfect, replică Nafai. Poate când eram puțin mai tânăr.

– Ce zici de chestia asta? rosti Oykib. Capul are o sută de ani.

– Imposibil.

– Acum cincizeci de ani regina a găsit această statuie în cămăruța izolată pe care ai binecuvântat-o sau ce-i vei fi făcut.

– Sper c-am binecuvântat-o, spuse Nafai.

– Și era veche de cincizeci de ani, pe atunci. Se pare că relația ei cu statuia a fost placa turnantă a vieții ei. Datorită ție s-a căsătorit cu regele războiului. Pentru c-ai acceptat-o.

– Ești sigur că ai înțeles bine chestia asta? întrebă Nafai.

– Nicidecum, răspunse Oykib. Dar e la fel de clar ca și celelalte lucruri pe care le-am înțeles. Avem timp berechet să pătrundem toate sensurile. Dar un lucru-i

sigur. Capul e mai vechi decât orice săpător în viață. Iar ei susțin că nu l-au făcut, deși nu-mi imaginez cum se pot face singuri zeii lor de lut. Ei subliniază cât de perfect s-au păstrat trăsăturile. Asta pentru că te-au adorat în mod diferit față de alți zei. N-au – e ceva respingător – frecat capul tău ca să aibă copii.

– Deci zeii lor sunt implicați în cultul fertilității.

– Imaginile pe care le primesc sunt foarte urâte, spuse Oykib.

– Religia nu e-ntotdeauna frumoasă, replică Nafai. În special văzută din exterior, de un necredincios. Prin urmare folosesc celelalte statui pentru un ritual de împerechere, dar pe-a mea au lăsat-o-n pace.

– Pentru că erai atât de urât.

Oykib nu putu să-și stăpânească un mic hohot de râs.

– Pentru ei, în mod sigur, spuse Nafai. Ia-nchipuie-ți ce-ar fi zis dac-ar fi fost capul *tău*.

– Copilașii ar fi ieșit urlând din peșteră, cu siguranță.

– Și atunci ce să fac cu sculptura asta?

– Inventează un ritual, Nafai. Pân-acum ai improvizat foarte bine.

Așa încât Nafai îngenunche în fața statuii și improvizâ un tip de plecăciune extrem de simplă și inofensivă. Când termină, se ridică și zâmbi către Oykib.

– Asta-i ceva stânjenitor, zise el. Ca lumea să mă venereze. Deși sunt unii care-ar spune că la asta am tânjit în secret toată viața.

– Păi, atunci nu le spune că ești venerat.

– Nu pot s-ascund una ca asta. Fața mea, sculptată cu o sută de ani în urmă. Având în vedere că eu, cu siguranță, n-am sculptat-o, cineva a făcut lucrul ăsta. Iar acel cineva știa cum arăt.

– Păstrătorul, e limpede.

– Da, dar nu-nțelegi? Asta-nseamnă că Păstrătorul știa aici, pe Pământ, despre noi într-o perioadă în care – ei bine, când informația n-ar fi putut călători cu viteza luminii. La viteza luminii, Păstrătorul ar fi trebuit să vadă fața mea cu aproape optzeci de ani înainte de a mă fi născut, pentru a face să fie sculptată chestia asta în urmă cu o sută de ani.

– Prin urmare, nu știm totul despre fizică. Nu-i deloc surprinzător, având în vedere că Sufletul Suprem împiedica ființele umane să-nvețe prea multă știință și tehnologie.

– Dar, Oykib, eu am crezut întotdeauna că Păstrătorul e-un fel de computer, ca și Sufletul Suprem. Dar Sufletul Suprem a fost creat de umanitate la apogeul ei tehnologic, împreună cu nava noastră spațială. Iar la momentul respectiv nu știau nimic despre comunicarea la viteze supraluminice.

– Deci, cineva a-nvățat ceva mai mult.

– Cine, Oykib? Ființele umane dispăruseră de pe Pământ. Cine l-a construit pe Păstrător, dacă el are puteri cu mult dincolo de ceea ce putea să creeze umanitatea la apogeul ei?

– Poate că n-au plecat toți oamenii, zise Oykib.

– Poate, spuse Nafai. E o enigmă. Între timp, aș vrea din tot sufletul să scap din locul ăsta întunecos,

mizerabil și plin de mucegai. Cred că se apropie zorile, iar eu sunt epuizat.

– Și mie mi-ar prinde bine un pui de somn.

– Deci, cum o să mă descurc? Habar n-am cum să ies de-aici.

– Improvizează, zise Oykib.

– Tare mă bucur că te am cu mine în calitate de înțelept consilier, rosti Nafai sec.

Mijeau zorii atunci când detașamentul lui Elemak ajunse în locul în care canionul se transforma într-o depresiune nu foarte adâncă, iar în cele din urmă într-o parte din șaua primului șir de munți. Urcatul pe întuneric se făcuse anevoios, chiar și cu felinare. Poate tocmai din pricina felinarelor. Și n-a ajutat faptul că Mebbekew și Obring păreau a se lua la întrecere pentru cel mai lung și cel mai urât șir de obscenități ori de câte ori alunecau sau o trecere părea insurmontabilă.

Lui Zdorab nu-i plăcea deloc când îi auzea. De fapt, își dădu el seama, *îi* ura, chiar și atunci când, întâmplător, tăceau. Ura felul în care le tratau pe femei. Felul în care îi tratau pe bărbați. Felul în care gândeau. Felul în care nu gândeau. Era greu de închipuit pe care dintre ei îi ura mai mult. Pe de o parte, Obring era în mod clar prost și brutal. Nu era ceva asumat. Era o stare care tindea să se cronicizeze. Pe de altă parte, Mebbekew era aproape strălucit; el doar alegea să fie prost. Părea că și pe el îl încântă cruzimea, dar, spre deosebire de Obring, nu se străduia

să găsească ocazii pentru a o manifesta. Profita, pur și simplu, de orice prilej care-i permitea să fie prost și crud. Și atunci, care dintre ei era mai detestabil? Cel care era dezgustător prin natură sau cel care voia să fie dezgustător, dar nu avea destulă ambiție spre a excela în acest domeniu?

Cum de-am ajuns să fiu aici, în dimineața asta, se gândea Zdorab, spre a întâmpina zorii pe un șir muntos de pe Pământ, într-o căutare disperată a unei creaturi zburătoare care nu lăsase nicio urmă și care ar putea să nu fie prin jur? De ce nu dorm într-un fotoliu moale în biblioteca din Basilica? De ce-mpart acum această activitate obositoare exact în tovărășia tipului de bărbați pe care-i uram cel mai mult când eram în civilizație? Și, lucru și mai grav, primind ordine de la ei?

Zdorab știa că majoritatea celorlalți aveau gânduri asemănătoare. Ei, nu vise despre paturile moi din Basilica. Bărbații mai tineri nu văzuseră niciodată orașul – de fapt, niciun oraș. Cu toate acestea, erau plini de mânie, conștienți că nu putea să spere să realizeze ceva. Oriunde ar fi trăit aceste creaturi zburătoare, probabil era o zonă extrem de înaltă. Imposibil de ajuns acolo. Iar dacă într-adevăr o răpiseră pe fiica lui Elemak, cum anume urmau ei s-o salveze? Ce puteau să facă cu amestecătura lor pestriță de unelte agricole? Da-ți-ne-o înapoi pe micuță, nemernicilor, că altminteri o să *plantăm o grădină!*

La acest gând, Zdorab nu putu să nu zâmbească. Dar în acel moment ajunse în vârful movilei și realiză că Elemak se uita lung la el.

– Ce te-a făcut să zâmbeşti, Zdorab?

– Eram cu gândul în altă lume, răspunse bărbatul, lăsându-şi servil capul în jos.

Era o atitudine pe care o deprinsese cu mult timp în urmă. În general, făcea să se abată furia celor care-şi ieşeau din pepeni. Continuă:

– Îmi pare rău.

– N-ai de ce, spuse Elemak. Oricare altă lume-i mai bună decât asta.

Prin urmare, şi el suferea din pricina asta. Ca şi cum n-ar fi fost şi el, în parte, cauza acestui lucru, din pricina comploturilor şi conspiraţiilor de pe vremea când trăia în Basilica.

Dar Zdorab nu mai spuse nimic. Întoarse capul şi scrută terenul pe care-l scoteau la iveală zorii zilei. La această altitudine, aerul era sensibil mai răcoros, iar arborii nu mai erau atât de deşi. În spatele şeii se formase o ceaţă fină, aidoma unui râu care curgea printre copaci. Următorul şir de coame muntoase era uluitor prin frumuseţea sa stâncoasă, iar dincolo de acesta distingea vârfurile unor munţi atât de înalţi încât aveau zăpadă chiar şi la astfel de latitudini. În perioada în care trăise la Basilica ninsese de câteva ori, dar nu se depuseseră mai mult de trei-patru centimetri care se topiseră în cursul zilei. Dar probabil că zăpada nu se topeşte niciodată acolo, sus. Ce spusese Shedemei? Munţi atât de noi şi de înalţi încât era un miracol că mantia Pământului le putea susţine greutatea. Unsprezece mii de metri. Sufletul Suprem zicea că pe Harmony nu există munţi atât de înalţi, iar din ceea

ce arătau statisticile lui, nici pe Pământ nu existaseră. Aceştia erau noi, împinşi în sus de placa oceanică ce se retrăsese sub ceea ce pe vremuri fusese un istm îngust care făcea legătura între două continente. Acum era un masiv imens, locul cel mai înalt de pe Pământ, iar în jurul lui existau toate tipurile de climat şi de teren. Pe partea vestică, munţii erau atât de înalţi, încât perdeaua de ploaie pe care o formau generase un teritoriu complet deşertic. În partea de est exista un loc în care ploaia cădea aproape tot timpul, zi şi noapte, iarnă şi vară, în consecinţă era stâncă goală, cu excepţia câtorva specii robuste de muşchi care puteau trăi sub pătura perpetuă de nori.

De ce n-am putea, Shedemei şi cu mine, să plecăm din sat, să explorăm pur şi simplu planeta asta? N-au nevoie de noi. Iar noi nu vrem să fim cu ei. Fiul şi fiica noastră au crescut şi sunt căsătoriţi acum. Ar fi frumos să-i vizităm din când în când, dar n-au nevoie de ajutor pentru creşterea copiilor. Atunci când o să aibă copii, pot să le fredonez cântece nostime şi să-i legăn pe genunchi. De două ori pe an.

Dar gândul la bebeluşi îl făcu să-şi aducă aminte din ce pricină se aflau acolo. De ce anume petrecuseră noaptea fără a dormi, escaladând un canion pe întuneric. Iar acum se uita spre vale şi vedea că, în primele raze ale soarelui dimineţii, copacii colcăiau de viaţă. Creaturi zburătoare îşi făceau de treabă prin aer, zburând pe distanţe scurte, apoi aterizând printre frunze. În timp ce zburau, fiecare dintre ele părea să care ceva cu picioarele.

– I-am speriat, spuse Elemak încet.

– După ce ți-ai dat seama? întrebă Mebbekew.

– Își evacuează satul. Uite, își cară copiii cu ei.

– Fii atent, spuse Zdorab. Când copiii-s puțin mai mari, e nevoie de doi adulți ca să fie cărați.

– Ce privire ageră, replică Elemak. A fost nevoie de patru dintre ei ca s-o ridice pe Zhivya. Iar dacă-și închipuie că pot scăpa de mine cărându-și copiii către...

– *Pot,* rosti Vas plin de dispreț. Pot scăpa de noi oricând doresc, și-și pot duce copiii-n locuri sigure. Ce-o să faci, o să dansezi în vârful copacilor pân-ajungi la nivelul lor?

Elemak întoarse încet capul.

– Coboară de pe munte, în cazul ăsta, dacă nu dai doi bani pe misiunea asta.

Vas își ceru scuze imediat.

– Sunt obosit, Elemak. Sunt prea obosit ca să știu ce vorbesc.

– Atunci ține-ți gura închisă, spuse Elemak. Și ochii deschiși.

Zdorab oftă și întoarse capul de la această emoționantă scenă de prietenie adevărată. Singurele persoane care-l urau pe Elemak mai mult decât dușmanii săi erau prietenii lui. Și cu toate acestea îl urmau, pentru că știau că el avea nevoie de ei atât de mult încât nu-i putea ignora, așa cum cu siguranță ar fi făcut Nafai. Ăsta e probabil motivul pentru care o grămadă de oameni răi îi fac pe alții să-i urmeze, își spuse Zdorab. Nu-i pot face pe oamenii buni să-i urmeze și au nevoie de cineva, prin urmare trebuie să se mulțumească cu genul de oameni

care nu pot găsi un om bun care să fie interesat de ei. Miracolul era că răul persista în lume, din moment ce singurii oameni care luau parte la el nu se puteau suporta unii pe alții, pe bună dreptate.

Atenția lui Zdorab fu atrasă de o mișcare într-un copac aflat la bazele movilei. Pe o creangă stătea o singură creatură asemănătoare unui liliac.

– Priviți, spuse Zdorab.

– Îl văd, rosti Elemak.

– Ce face? întrebă Yasai.

– Avem cu toții același număr de ochi, spuse Elemak plin de dispreț. Urmărește-l și o să vedem împreună.

Îngerul își dădu drumul abrupt din copac, aterizând fâlfâind pe pământ într-un mic luminiș care ducea către locul în care se aflau oamenii. Zdorab avu atunci ocazia să-l vadă bine cu aripile întinse. Fața era hidos de urâtă, dar lucrul acesta nu era o surpriză. În definitiv, se trăgea dintr-o specie de liliac cu botul uscat, nu-i așa? Adevărata surpriză o constituia fascinantul compromis la care ajunsese evoluția. Brațele și picioarele erau ridicol de subțiri. De la încheietura mâinii până la gleznă, pe fiecare parte a trupului, se desfăceau aripile, ținute într-o manieră rigidă de două degete deformate de la fiecare mână. Dar celelalte trei degete de fiecare parte aveau dimensiuni normale, conferindu-i creaturii mâini capabile să apuce. Iar capul era foarte mare în comparație cu dimensiunile trupului. Miracolul consta în faptul că putea zbura. Era cu siguranță la limita superioară a mărimii: dacă ar

fi fost doar un pic mai mare, nu s-ar mai fi putut înălța în aer.

În acest moment însă, mergea către ei. Nu se deplasa fără o oarecare grație, dar era limpede că se simțea mult mai în largul ei pe crengile copacilor sau în aer. Nu avea șanse să parcurgă distanțe mari cu picioarele acestea.

Picioarele acestea.

Zdorab știa destule ca să-și țină gura. Însă, din păcate, Yasai nu știa.

– Oykib avea dreptate, lăsă el să-i scape. E imposibil ca picioarele astea să fi lăsat urmele din sat.

Elemak întoarse încet capul către el.

– Păi, poate nu *chestia* asta a lăsat urmele alea. Crezi că nu știam că exista posibilitatea asta? Ce-i sigur e că flăcăul ăsta le ținea răpitorilor de șase. Dacă n-o are pe Zhivya, atunci știe unde se află.

Elemak făcu un pas în jos, către creatură.

Aproape imediat, aceasta se opri, apoi făcu cel mai extraordinar lucru. Se aplecă și luă din piciorul său câteva tulpini de grâne pe care le ținuse acolo. Apoi le puse pe iarbă, făcând spectacol cu fiecare dintre ele, ca și cum le-ar fi numărat. Când toate fură întinse pe iarbă, creatura făcu un pas în spate.

– Astea-s grâne din plantația noastră, spuse Obring.

– Ți-ai dat seama de asta? întrebă Vas.

– Contează? întrebă Meb.

– El crede că din cauza asta am venit aici, sus, zise Padarok, fiul lui Zdorab. Pentru c-a furat grânele noastre. Ni le dă înapoi.

– Dar de când ai devenit tu expert în lilieci supradimensionați? întrebă Elemak.

– E logic, replică Padarok cu încăpățânare.

Zdorab îi făcu semn cu mâna, încercând să-l facă să tacă.

– Nu, tată, n-o să tac. Toată povestea asta-i caraghioasă. Îngerul a luat niște grâne de pe plantație și habar n-are despre Zhivya. Dacă cineva ar fi stat și-ar fi cugetat un pic, n-am mai fi pierdut toată noaptea urcând un munte în căutarea unui bărbat nevinovat.

Mâna lui Elemak se întinse fulgerător și-l prinse pe Padarok de cap. Asemenea tatălui său, Padarok nu crescuse prea mult în înălțime și avea o constituție firavă. Părea o păpușă în încleștarea puternică a lui Elemak.

– Bărbat? îl întrebă Elemak. Îi spui *bărbat* acelei *chestii?*

– E-o figură de stil, murmură Padarok.

– *Bărbatul* ăla, așa cum îi spui tu, știe unde-i fiica mea!

Rostind aceste cuvinte, Elemak îl zgâlțâi pe Padarok. Întregul trup al băiatului se înmuie. Pentru o clipă, Zdorab se temu că zgâlțâiala i-a afectat creierul, sau poate chiar l-a ucis. Și chiar dacă ochii lui Padarok s-au deschis, clipind, imediat, iar el și-a mișcat membrele, furia fierbinte care se iscase înlăuntrul lui Zdorab nu se topi. Spre propria sa surprindere, Zdorab se trezi în ciudata poziție de a ține o coasă la gâtul și umerii lui Elemak, spunându-i cele mai incredibile vorbe:

– Dă-i drumul băiatului meu, zise el. În clipa asta.

Elemak se întoarse încet și se uită la Zdorab cu ochi de șopârlă.

– Iar dacă nu-i dau drumul, o să-mi tai brațele?

– Doar dacă nu reușesc să-ți tai gâtul, replică Zdorab.

Elemak îi dădu drumul lui Padarok.

– Zdorab, să nu mă amenințI. Chiar dacă tu *ai uitat* cine-i dușmanul nostru, *eu* nu.

Cu o mișcare iute, Elemak smulse coasa din mâinile lui Zdorab, atât de rapid încât acesta de-abia reuși să realizeze ce anume se întâmplase. Timp de câteva secunde, Elemak rămase acolo, cu coasa în mâini, Zdorab nedându-și seama dacă voia să-l lovească pe el sau pe fiul său. Dar imediat aruncă unealta și se duse către locul în care aștepta creatura.

Biata de ea era vizibil înspăimântată de căutătura fioroasă a lui Elemak, dar nu se dădu înapoi. Elemak întinse un picior și zdrobi tulpinile de grâne în iarba mâloasă.

– Nu mă interesează grânele, rosti el.

Apoi se aplecă și apucă cu violență creatura de un braț.

– Unde-i fiica mea? mugi el.

– În ce limbă vrei să-ți răspundă? întrebă Padarok. Sau ar trebui să-ți deseneze în aer o hartă?

Te rog, Rokya, nu-l întărâta; Zdorab gândi aceste cuvinte, dar nu le pronunță. Pentru că avea și el mândria sa. Își petrecuse viața făcând plecăciuni unor asemenea bărbați, ca să nu-i facă rău. Dar fiul lui nu făcea plecăciuni. Chiar dac-a moștenit statura mea, își zise Zdorab, are șira spinării de la maică-sa.

În chip de răspuns, Elemak urlă de furie și, făcând acest lucru, smulse creatura ca pe un bici. Zdorab văzu, cu groază, că în pumnul încleștat al lui Elemak biata ființă era ca o fragilă rămurică. Văzu osul rupându-se de-o parte și de alta a pumnului lui Elemak, ambele aripi se rupseră și începură să sângereze, în timp ce fiecare încheietură părea îndoită în direcția greșită și nu-și mai putea reveni la loc. Creatura țipă o dată și rămase mută, atârnând moale în mâinile lui Elemak.

– Măi, măi, măi, rosti Meb. Câteodată omul nostru nu-și dă seama cât e de puternic.

– Bună treabă, zise Padarok. Acum, că-i mort, o să fie un ghid nemaipomenit.

Elemak aruncă departe de el animalul rănit. Acesta lovi trunchiul unui copac și rămase lipit de el câteva clipe, apoi căzu lipsit de viață la pământ.

– Unde-i fiica mea? strigă Elemak. Mi-au răpit copila!

Furia lui era atât de teribilă încât se retraseră cu toții de lângă el, cu un pas doar, dar acest lucru le vădea limpede frica. Toți, cu excepția lui Padarok. *El* nu se dădu înapoi.

Iar asta însemna că el va fi cel care va duce greul furiei neputincioase a lui Elemak, care deja îl privea insistent.

Astfel încât, din nou fără să gândească, Zdorab făcu un pas în față.

– Elemak, acum ne-ntoarcem. Am încercat cu toții. Dar nu-i chip s-o găsim, dacă-i aici, sus, pe undeva. Dac-a distruge și a omorî o mică creatură neajutorată

te ajută să te simți mai bine, ai făcut lucrul ăsta. Nu trebuie să mai omori sau să mai distrugi și altceva.

Îl vedea pe Elemak cum făcea eforturi vizibile să-și recapete controlul.

– N-o să te iert niciodată pentru c-ai spus asta, rosti el.

– Nu există aici nicio ființă căreia să nu-i fi promis, la un moment dat, că n-o s-o ierți, zise Zdorab. Dar noi *te* iertăm, Elemak. Avem copii cu toții. Ar fi putut fi oricare dintre noi. Dac-am putea să ți-o aducem înapoi, am face lucrul ăsta.

– Dac-ați putea să mi-o aduceți înapoi, rosti Elemak, aș fi servitorul vostru prea-supus pe vecie.

Apoi merse tiptil, peste șa, intrând în canion.

Obring și Meb îl urmară imediat, dar ambii se opriră puțin în dreptul lui Zdorab.

– Cine-ar fi crezut că micuțul fătălău are ceva curaj, la urma urmei, zise Obring, râzând batjocoritor.

– Ține-o tot așa, spuse Meb, iar într-o bună zi, cine știe? S-ar putea chiar să ai o erecție. În momentul ăla, o să fii pe jumătate bărbat.

Îl mângâie pe cap pe Zdorab și plecă în jos, după Obring și Elemak.

Padarok veni la Zdorab și îl luă în brațe.

– Mulțumesc, tată. Credeam c-o să-mi rupă gâtul.

– Am văzut ce voia să-ți facă, Rokya, zise Zdorab, pentru c-a făcut îngerului lucrul ăsta.

În acel moment, strigă Yasai, de la poalele copacului unde Elemak aruncase biata creatură.

– N-a murit!

– În cazul ăsta, ar trebui să-l omorâm, ca să-l scutim de chinuri, sugeră Zhatva, fiul cel mare al lui Nafai.

Se strânseră cu toții în jurul creaturii.

– Nu-i un câine, rosti Yasai. Oykib a zis c-are sensibilitate. Că-i o persoană, nu un animal. Probabil că Shedemei o să poată să-l vindece, dacă există posibilitatea asta.

Creatura continua să clipească cu un ochi.

– Ești sigur că nu-i un reflex? întrebă Xodhya.

Yasai își scoase cămașa.

– Ajută-mă să-l ridic, spuse el.

– Fără să-i frângem gâtul.

– E deja rupt, rosti Motiga plin de solicitudine.

– Poate că măduva spinării nu-i secționată.

Apoi Yasai fluieră a surprindere:

– Ce ușor este!

– Îl doare, rosti Vas. Își închide ochii de durere.

– Dar nu se plânge, spuse Zdorab. Își suportă bine suferința.

– Mda, un adevărat bărbat, rosti Zhatva.

Dar era puțină batjocură în glasul lui. Creatura era de admirat.

– Și dacă ne vede Elemak că-l cărăm? întrebă Motya.

– Sper să vadă, replică Padarok. Ființa asta nu-l amenință în nici un fel și uite ce i-a făcut. Și-un câine de-ar fi *fost*...

Nu trebuia să-și termine fraza. Patru dintre ei apucară colțurile cămășii. Ceilalți duceau felinarele și începură lentul drum în josul canionului.

Eiadh auzi strigătele vesele ale copiilor și știu că Elemak și oamenii care erau cu el se întorseseră în sfârșit din căutarea lor nocturnă. Fără îndoială că Elya va fi istovit și un pic frustrat că-i fusese în van căutarea. Dar când o s-o vadă pe Zhivya, o să uite de toate.

Zhivya, poate obosită de emoțiile de ieri, trăgea un pui de somn de dimineață târzie. Eiadh o luă în brațe cu grijă; copila se mișcă, dar nu se trezi. Singura grijă a lui Eiadh era acum c-ar putea să-și amintească ceva din cele întâmplate. Era destul de măricică spre a merge clătinat, dar cu siguranță nu destul de mare pentru a păstra amintiri. N-ar fi bine să existe coșmaruri cu săpători care se apleacă deasupra pătuțului ei sau cu călătorii prin lungi tuneluri întunecoase. Acum nu mai era nimic care să o îngrijoreze.

Zhivya se trezi în timp ce Eiadh o ducea în brațe spre capătul satului. Iată-l pe Elemak, înalt și puternic – în pofida tuturor defectelor lui, era un bărbat frumos, o figură puternică. Eiadh își aduse din nou aminte din ce motiv se îndrăgostise de el, pe vremea când era o fetișcană superficială în Basilica. E-adevărat, s-a dovedit că el n-are autocontrolul și altruismul pe care ea le admira la alți bărbați, iar temperamentul lui cereau ca ea și copiii să se poarte cu atenție acasă. Dar era soțul ei, iar ea nu era nemulțumită de acest lucru. Nu azi, când fetița ei fusese salvată din ghearele monștrilor subteranelor.

În timp ce se apropia, văzu că Volemak îl punea la curent cu cele întâmplate; în timp ce vorbea, bătrânul se uită în direcția ei, iar Elemak îi urmări

privirea, văzând că are copila. Elemak îi zâmbi. Ar fi putut fi mai entuziast, dar era obosit.

Deodată, se produse foarte multă agitație. Yasai, Rokya, Xodhya și Zhyat cărau ceva într-o cămașă – care era, fără îndoială, a lui Yasai, pentru că acesta era cu pieptul gol. Volemak îi direcționă către navă, unde Shedemei îi studia pe ostaticii săpători. Ce anume era? Nu îi făcuseră oare rău vreunuia dintre îngeri?

Imediat ce se gândi la acest lucru, știu că-i adevărat. Volemak îl mustra pe Elemak, Eiadh era acum suficient de aproape, iar vocile destul de sonore pentru ca ea să poată auzi.

– Dar era neînarmat? spunea Volemak. Nu te-a amenințat în nici un fel?

– Ți-am zis c-am crezut că știe unde-i fii-mea!

– Așa că l-ai schilodit? Chiar dacă nu ți-ar fi păsat că trebuie să trăim în locul ăsta și ți-ai făcut în mod *inutil* dușmani dintr-un trib de creaturi dotate cu rațiune, ar fi trebuit să-ți dai seama că a brutaliza singura persoană care te-*ar fi putut* ajuta e ceva ce depășește prostia!

Volemak era prea furios, își spuse Eiadh. Elemak nu răspundea bine la mustrări aspre, mai ales în public. Respectase jurământul de obedientă, ce mai voia?

Bineînțeles, ea nu-l văzuse pe îngerul rănit, dar Volemak da. Ce anume făcuse Elemak?

– Oh, da, depășesc prostia, răspunse Elemak. Dar eroul tău perfect cu mantia vrăjită era la subsol, jucându-se de-a divinitatea c-o mulțime de șobolani!

– Ți-a adus copila înapoi, el, cu Oykib, cu Protchnu și cu mine, spuse Volemak. Și-am făcut lucrul ăsta fiind înconjurați de săpători înarmați care ne-ntreceau cu sutele ca număr, pentru că *tu* ai insistat să-i iei cu tine pe aproape toți bărbații apți de luptă.

– Dacă mi-ai fi ordonat să-ți las câțiva, începu Elemak, dar Volemak îl întrerupse.

– O, da, mi-ai fi dat ascultare, în timp ce m-ai acuzat că vreau ca fetița ta să moară. Ei bine, Elya, trăiește, dar nu datorită ție. Acum să vedem dacă îngerul ăla inofensiv e la fel de norocos.

– Ce trebuie să fac, să îngenunchez și să mă prosternez la picioarele lui Nafai? Trebuie el să fie și zeul *meu*?

Asta era prea mult pentru Eiadh.

– Ar trebui să-i mulțumești, spuse ea cu blândețe. Ne-a adus-o înapoi pe Zhivya.

– Nu, n-a făcut el asta, spuse Elemak. Tot ceea ce s-a săvârșit a fost făcut de mantia de comandant. Dac-aș fi avut-o *eu*, m-aș fi descurcat cel puțin la fel de bine.

– Nu, nu te-ai fi descurcat. Pentru că te-ai fi dus în canion cu mantia, folosind-o fără îndoială ca să-i dobori pe îngeri din cer, iar aici jos, fără ea, am fi fost copleșiți și măcelăriți de săpători, cu toții.

– Cum aș fi putut să știu că niște creaturi pe care nu le-am mai văzut până acum vreodată ne-au luat copilul?

– Oykib a-ncercat să-ți spună, dar nici n-ai vrut s-auzi. E unul din motivele pentru care nu ești potrivit să ne fii conducător. N-asculți niciodată, hotărăști

pur și simplu pe baza a ceea ce știi deja. Ei bine, Elemak, nu le știi chiar pe toate.

Eiadh se auzea vorbind și știa că spusese deja prea multe. Furia de pe chipul lui era înspăimântătoare. Nu se mai uitase la ea cu privirea asta de când... de când făcuse jurământul față de Volemak, în timpul călătoriei.

– Prin urmare, așa mă-ntâmpină soția mea când vin acasă, zise el.

– Am vrut să te întâmpin cu bucurie, rosti Eiadh, lăsând capul în jos. Iartă-mă.

Pentru că ea se supusese, Elemak își putea îndrepta furia spre alții.

– Deci m-am înșelat, zise el. Nu l-am auzit pe nici unul dintre *voi* contrazicându-mă!

Răspunsul lor fu tăcerea.

– Așa că nu mă mai criticați dacă nu sunteți capabili să veniți c-o idee mai bună.

– Am avut cu toții o idee mai bună, spuse Padarok liniștit. Știam cu toții că n-aveai dreptate. Am știut de la bun început.

Vorbele sale fură ca o palmă pe obrazul lui Elemak.

– În cazul ăsta, de ce-ați mai venit după mine?

– Fiica ta era cea care dispăruse, replică Padarok.

– Asta nu-nsemna c-am *dreptate*, rosti Elemak. Însemna, probabil, că judecata mea nu era la cote maxime.

– Da, asta spuneam și eu, zise Padarok.

– M-ați urmat pentru că judecata mea nu era bună? întrebă Elemak. Știați cu toții că n-am dreptate și totuși m-ați urmat *pentru că* m-am înșelat?

Dispreţul din glasul său nu reuşea să mascheze confuzia pe care o simţea în mod vizibil.

– Elemak, hai înăuntru, hai în casă, spuse Eiadh.

– Nu, vreau să-nţeleg chestia asta, rosti bărbatul. Vreau să-nţeleg de ce aceşti aşa-zis bărbaţi sunt atât de proşti încât urmează conştient pe cineva despre care cred că n-are dreptate.

– Te rog, Elemak.

– Nu te-am urmat pentru că n-aveai dreptate, rosti Yasai în cele din urmă. Te-am urmat pentru că eşti absurd. Nu ştiam cum vei reacţiona dac-am fi refuzat să-ţi dăm ascultare.

– Ce vrei să spui? vru să ştie Elemak. Ceea ce conta era s-o găsim pe fetiţa mea. Asta-i *tot* ce conta.

– Chiar aşa să fie? întrebă Eiadh. Dac-ar fi fost adevărat lucrul *ăsta,* te-ai fi oprit şi l-ai fi ascultat pe Oykib, atunci când încerca să-ţi spună că nu îngerii au luat-o pe Zhivya. Acum, te rog, nu mai discuta pe tema asta. S-au întors cu toţii acasă cu bine şi nimeni n-a avut de suferit.

Elemak se scutură de mâna pe care ea i-o pusese pe braţ.

– Eiadh, nu-mi vorbi pe tonul ăsta superior.

– Nu fi supărat, Elemak, rosti ea. Zhivya se pierduse şi ne-a fost readusă. E momentul să ne bucurăm, nu să fim supăraţi. Ai putea chiar să le mulţumeşti celor care au salvat-o.

– Să le mulţumesc? Pentru că Sufletul Suprem i-a dat lui Nafai singura armă valabilă? Fiindcă m-au

urmat într-o urmărire prostească în susul canionului *pentru că* știau că-i prostească?

Padarok se apropie de Elemak.

– Nu, Elemak. Te-am urmat pentru că ne-a fost teamă c-o să-i faci unuia dintre noi ceea ce i-ai făcut în cele din urmă acelui înger inofensiv. Iar frica noastră nu era lipsită de temei. Dacă-ți aduci aminte, ai fost extrem de aproape să-mi faci *mie* lucrul ăsta.

Atunci observă Eiadh vânătăile de pe gâtul și maxilarele lui Padarok.

– Dacă tata nu te-ar fi oprit... spuse Padarok.

Elemak, cu fața roșie de furie – sau era de rușine? – răspunse disprețuitor:

– Crezi că din cauza amenințărilor *lui* jalnice m-am oprit?

– Nu știu din ce cauză te-ai oprit, spuse Padarok. Dar noi nu știm dac-o să te *oprești*. Așa că, îți dăm ascultare atunci când ești furios și absurd, pentru că ne e frică de tine. Iar dac-o să te gândești la lucrul ăsta fără a-ți lăsa furia să-ți întunece judecata, o să-ți dai seama c-avem motive să ne fie frică.

– Hai să mergem acasă, Elya, spuse din nou Eiadh.

Dar Elemak era hotărât să tranșeze disputa.

– Ați fi lăsat-o pe Zhivya să moară pentru că vă era atât de frică de mine încât nu-ndrăzneați să mă contraziceți?

Padarok clătină din cap.

– Dacă cineva ar fi putut s-o aducă înapoi, noi știam că Nafai ar fi fost acela.

– Nafai? spuse Elemak. Apoi mugi. Nafai! Nafai! Nafai! Ați avut încredere că *el* o să fie-n stare! Ați pus viața fetiței mele în mâinile *lui!* Ce știe băiețelul ăla prostovan, lăudăros, mucosul ăla prefăcut...

– A reușit s-o *aducă înapoi!* urlă Eiadh la el. Prostule, el *chiar* a salvat-o, așa c-au avut dreptate să aibă-ncredere în el!

Țipătul ei o înspăimântă pe copilă, care începu să plângă. Dar Eiadh nu se mai putea opri acum.

– Iar ei știau că dac-ai fi rămas aici, ai fi făcut vreo tâmpenie și-ai fi provocat un dezastru, așa că era *mai bine* ca tu să fii sus, în canion, unde n-ai fi putut declanșa un război între noi și săpători. Înțelegi, Elemak? Acum, că ne-ai făcut să spunem mai mult decât am fi vrut, o să-nțelegi, o dată pentru totdeauna, ce *ești* tu pentru noi? Știm că dacă trebuie făcut ceva delicat, ar fi mai bine ca *tu* să nu fii aici, pentru că întotdeauna, absolut întotdeauna, o să faci ceva asemănător cu ce i-ai făcut îngerului!

Pentru o clipă, Eiadh simți emoția de a fi spus adevărul, de a-l fi pus la punct pe omul mândru care-i complicase viața atât de mult timp de atâția ani.

Apoi văzu ceva ce nu mai văzuse până atunci. Elemak nu se înfurie. Umerii i se gârboviră. Era vizibil deprimat. Nu se uita la nimeni, nu întâlni privirea nimănui. Pur și simplu întoarse spatele și intră în pădure.

– Îmi pare rău, Elya, strigă ea după el. Eram supărată, n-am vrut să spun toate astea.

Dar el știa că ea voise. Toată lumea știa că ea voise și erau cu toții conștienți că ceea ce spusese era

adevărat. Toți știau acest lucru de ani buni. În sfârșit, azi, Elemak aflase și el.

Se întoarse a doua zi. Tăcut, modest. Un alt om. Un om înfrânt. Eiadh încercă să-și ceară scuze, când fură singuri în casă, dar el ieși pe ușă și refuză să o asculte. Dormeau în același pat, dar el nu făcu niciun gest de apropiere. Le răspundea copiilor atunci când îi puneau întrebări, iar câteodată se juca cu ei, râdea și zâmbea ca în trecut. Dar nu participă la nici una dintre adunările adulților, iar atunci când Eiadh încercă să-l implice în hotărâri legate de gospodăria lor, el dădea mereu același răspuns.

– Cum vrei tu, zicea. Nu-mi pasă.

Și nu-i păsa sau cel puțin așa părea. Își făcea munca pe plantație, dar nu mai avea idei despre ce anume ar trebui să facă alții. Făcea pur și simplu ceea ce i se cerea. Muncea din greu. Se istovea, de fapt. Dar încă părea invizibil.

L-am omorât, își spuse Eiadh.

Sau poate c-am făcut primul pas pentru a-l vindeca.

Eiadh se hotărî să se agațe de această speranță. Personalitatea derutantă, liniștită, retrasă, era doar o fază în cadrul transformării lui într-un om bun, matur, înțelept, cumpătat.

Un om ca Nafai.

12

PRIETENI

Shedemei îi ceru lui Volemak o întâlnire a tuturor celor care aveau de a face cu cele două specii dotate cu raţiune. „Sunt de luat nişte decizii", spuse ea, aşa încât, atunci când se termină cina, se strânseră în biblioteca navei: Volemak şi Shedemei, desigur, iar împreună cu ei Nafai şi Luet, Issib şi Hushidh, Oykib şi Chveya.

– L-am invitat pe Elemak, explică Volemak, pentru că pe Harmony avea atât de multă experienţă, pentru că intra în contact cu culturi stranii şi conducători străini. A refuzat să vină, dar tot o să-l rog să lucreze pentru săpători, măcar. Ei sunt cei care trăiesc practic deasupra noastră...

– De fapt, noi trăim deasupra *lor*, replică Nafai.

Volemak făcu o pauză, pentru un moment de tăcere, ca şi cum ar fi spus: „Când o să se maturizeze suficient băiatul ăsta, ca să nu mai facă glume în timpul

discuțiilor serioase?" Luet se aplecă spre Nafai și-l împunse cu degetul în picior. El îi rânji prostește.

Volemak continuă.

– Și este imperativ s-ajungem la un aranjament funcțional de coexistență. Nu știu ce credeți voi, dar în noaptea cu pricina eu am văzut o societate de săpători aflată într-un serios conflict – o răpire pusă la cale de fiul regelui de sânge, în contrast cu veneratia soției regelui războiului. Însuși faptul că soția... cum o cheamă?

– Emeezem, spuse Oykib.

– Faptul că Emeezem a reușit acolo unde ăă...

– Mufruzhuuzh.

– Unde Mufru-nu-știu-cum eșuase s-ar putea să-i fi șubrezit poziția. Prin urmare, putem conta pe existența unei facțiuni care vrea să scape Pământul de ființele umane, ba chiar de două... cea a lui Mufya și complotiștii care-au realizat răpirea propriu-zisă. Cred că Elemak poate fi de mare ajutor în a ajunge la un fel de înțelegere cu cei ostili.

– Dac-o să vrea să facă lucrul ăsta. În momentul de față, n-are legături strânse cu nimeni. Nici măcar cu Protchnu, din pricina faptului că băiatul nu s-a putut abține să nu se laude tatălui său cum a fost *el* cel care a descoperit, într-un copac, intrarea în orașul săpătorilor. N-a fost o temă de bun venit acasă.

– Ai asistat la această scenă de familie? întrebă Volemak.

– Am auzit despre ea de la un martor ocular, spuse Hushidh.

– Deci e bârfă.

– Bârfă de prima mână, replică Hushidh. Foarte exactă. De cea mai bună calitate.

Volemak zâmbi, apoi repetă cu fermitate:

– Bârfă.

Nafai luă cuvântul.

– Cred că Elemak e alegerea naturală să lucreze cu săpătorii.

– N-o să fie doar unul singur, spuse Volemak. Şi fă-ne o favoare, Nafai. Nu lăsa să se ştie că eşti în favoarea ideii ca această sarcină să-i revină lui Elemak.

Nafai încuviinţă dând din cap şi deveni brusc serios. Dar Luet nu era impresionată. Ştia că el înţelesese, raţional, că era o idee nefericită ca el să continue să fie drăguţ cu Elemak. Chiar ieri Luet încercase să-i explice din nou acest lucru, iar el o întrerupsese, prezentându-i varianta lui.

– Elemak nu vede zelul meu de a-i acorda autoritate, încredere sau bunăvoinţă, el le consideră condescendenţă şi satisfacţie răutăcioasă, ştiu. Dar nu-i vorba nici de una, nici de alta, Luet. Eu admir *cu adevărat* calităţile lui şi sunt încredinţat că face o treabă excelentă, indiferent de ce s-ar apuca. Nu pot să-mi stăpânesc dorinţa de a veni în întâmpinarea lui.

– Din punctul tău de vedere, pare că-i vii în întâmpinare, îi explică răbdătoare Luet – pentru a cincizecea oară, era sigură. Din punctul lui de vedere, e mai degrabă insistenţa de a-ţi arăta superioritatea.

Nafai era conştient de faptul că trebuie pur şi simplu să tacă atunci când venea vorba despre orice aspect legat de Elemak, dar nu se putea abţine.

– În cazul ăsta, toată lumea o să creadă că fac mutre sau că nu vreau ca el să facă ceva. Eu *chiar* vreau să facă ceva, așa că trebuie să spun lucrul ăsta, nu-i așa? Prin urmare, realizează *cu toții* că nu există resentimente.

– Nu poți s-ai încredere-n mine? rosti Luet. Nu poți s-ai încredere-n mine și *să taci?*

El îi promisese solemn că n-o să spună nimic despre Elemak sau rolul lui în comunitate. Și iată-l la această întrunire, la mai puțin de o zi de când ea îl rugase ultima dată, iar el îi promisese din nou, făcând exact ceea ce făgăduise să nu facă.

Volemak canaliza din nou discuțiile către subiectul principal.

– Oricum, n-o să fie doar o singură persoană care-o să lucreze cu săpătorii. Trebuie s-avem cât mai multe puncte de vedere: chiar dacă muncim să avem recolte, să punem la adăpost alimentele și semințele pentru sezonul uscat. Tot ce-am discutat e doar un preambul. Întrunirea asta a fost convocată de Shedemei. Bănuiesc că ea vrea să prezinte un raport despre biologia săpătorilor și a îngerilor, iar ăsta-i un bun punct de plecare.

– Nu-i chiar un raport, zise Shedemei. E mai degrabă o listă de întrebări. Examinarea inițială a arătat că, asemenea tuturor celorlalte animale și plante pe care le-am studiat de când am venit, săpătorii și îngerii evidențiază doar tipurile normale de schimbări evoluționiste față de strămoșii lor de acum patruzeci de milioane de ani. Săpătorii erau o specie de

șobolan-de-câmp comună în sudul Mexicului, iar îngerii erau o specie larg răspândită de lilieci. În ambele cazuri, variația genetică e doar de ordinul a cinci la sută față de original. O să treacă o perioadă extrem de lungă până când o să-ncepem să examinăm înregistrările fosile, dar aici puteți vedea cum s-a modificat corpul săpătorului pentru a putea să susțină un cap mai greu, iar mâinile au evoluat pentru a apuca unelte mari și grele – fără a pierde puterea brută de a săpa, de a se cățăra și, trebuie să adaug, de a ucide fără ajutorul vreunei unelte.

Trecu de la scheletele de șobolan și săpător de pe ecranul computerului la scheletele de liliac și de înger.

– Îngerii aveau o sarcină mai complexă: să păstreze zborul, să susțină un creier mai greu și să dezvolte putere manuală pentru a utiliza unelte. Compromisul lor este acela de-a păstra folosirea picioarelor lor în calitate de mâini puternice. Stând în echilibru într-un picior, încheieturile coapsei le dădeau suficientă rotație pentru a balansa o toporișcă. Dar brațele, care la lilieci au doar niște vestigii de palme, au evoluat din nou, transformându-se în eficace instrumente manuale. Nu pot căra o greutate prea mare și, după cum am aflat în urma unui incident nefericit, brațele lor se rup destul de ușor dacă-s strânse cu putere. Deci palmele nu sunt folosite pentru activități fizice brute. Mai degrabă sunt utilizate pentru munci foarte delicate și fine.

Se așeză și se uită lung la ei.

În cele din urmă, Luet își dădu seama ce anume voia să spună.

– Vrei să zici că statuile din subteranele orașului săpătorilor au fost făcute de îngeri?

– Mâna săpătorului este pur și simplu incapabilă să execute munca delicată pe care-ai descris-o, spuse Shedemei. I-am testat pe săpători când erau în stare de semiconștiență. Ei nu pot face munci care nu necesită foarte multă forță. Atunci când modelezi în lut moale, trebuie să fii foarte delicat, să nu apeși prea tare. Săpătorii sunt incapabili de acest lucru. Ei ar transforma lutul într-o masă informă.

– Poate c-ai examinat doar soldați și muncitori manuali, rosti Issib.

– Ai remarcat vreun dimorfism în subterane? îi întrebă Shedemei pe Nafai și pe Oykib.

– Niciunul, răspunse Nafai.

– Și au recunoscut că n-au făcut ei sculpturile, adăugă Oykib.

– Dar ăia sunt zeii lor, zise Chveya. Zei pe care-i venerează oferindu-le oase de bebeluși de îngeri. Pare oarecum absurd.

– Da, așa este, fu de acord Shedemei. Dar asta trimite către cele mai importante întrebări. Prima este: din ce motiv s-au dezvoltat două specii inteligente practic una în brațele alteia, fără să se distrugă reciproc? În conformitate cu documentația din bibliotecă, împreună cu ființele umane s-au dezvoltat din același stoc genetic mai multe specii – numiți robuști și heidelbergi –, dar ființele erecte i-au șters de pe fața pământului pe robuști, iar modernii i-au alungat pe heidelbergi.

– E posibil să-i fi absorbit, o corectă Issib.

– Indiferent cum anume s-a-ntâmplat, spuse Shedemei, acolo unde s-au dus modernii n-au mai existat robuşti, heidelbergi sau erecţi. Prin urmare, de ce au supravieţuit atât îngerii, cât şi săpătorii?

– Pentru că nu concurează pentru resurse? întrebă Chveya.

– Eleva mea cea sârguincioasă, rosti Shedemei cu un zâmbet. Dar săpătorii îi *mănâncă* pe copiii de îngeri. Şi venerează statuile pe care le fac aceştia. Prin urmare, nu-i acelaşi lucru ca la, să zicem, caracatiţe şi vulturi, care pur şi simplu nu sunt concurenţi în vreun fel. Îngerii constituie prada săpătorilor. Şi cu toate astea, supravieţuiesc.

– Sunt iubitori de artă, spuse Nafai.

Părea ca o altă glumă, iar Luet se pregătea să-l împungă, dar Shedemei răspunse ca şi cum ar fi fost o sugestie serioasă.

– Cred c-ai dreptate, Nafai. Cred că-i ceva biologic aici şi sunt implicate şi sculpturile. Nu ziceai tu, Oykib, c-ai aflat că statuile sunt întotdeauna asociate în adorarea lor cu împerecherea şi reproducerea?

Oykib roşi şi se uită pe furiş la soţia sa, apoi la Nafai.

– Nu te ruşina de chestia asta, Okya, spuse Volemak. Nafai a simţit că-i înţelept să ne spună şi nouă, celorlalţi, despre ceea ce eşti în stare. Nu tuturor, ci doar celor din încăperea asta. Nu-i un motiv ca toţi ceilalţi să devină paranoici în legătură cu rugăciunile lor.

Issib rânji maliţios.

– Noi, desigur, suntem cei care au inima atât de curată încât nu-i deranjează să fie spionați.

– Ceea ce-ncearcă să zică Issya, rosti Volemak, e că acceptăm că unii dintre noi au abilitatea de-a afla lucruri pe care alții și-ar dori să fie păstrate secrete. Dar ai dovedit o discreție atât de remarcabilă de-a lungul copilăriei și a începutului vieții adulte încât nu ne e frică de tine.

– Mie mi-e, spuse Chveya. Ăsta-i singurul motiv pentru care ți-am dat voie să mă lași gravidă.

– Veya, o mustră Luet. O fată trebuie să fie atât de necizelată?

– Oricum, Oykib, e-adevărat? întrebă Shedemei.

– Da, răspunse el. Unele dintre... gândurile de venerație... sunt de-a dreptul pornografice. Vreau să spun, felul în care gândesc despre statui. Am văzut că unele dintre ele erau atât de tocite, încât nu mai rămăseseră din ele decât niște bulgări. Ei venerează divinitățile frecându-se cu statuile pe tot corpul.

– Asta-i ceva foarte util, spuse Shedemei. Nu-i un comportament pe care să-l fi întâlnit la șobolani sau la alte rozătoare. Ai găsit ceva despre asta în studiile tale?

– *Tu* ești biologul, Shedya, spuse Hushidh. Dacă tu n-ai văzut, poți să contezi că nici *noi* n-am văzut.

– Atâta vreme cât ne referim la ceea ce știe fiecare, spuse Luet, aș vrea să știu de ce mă aflu aici. Vreau să zic, soțul Shedyei nu-i aici, mătușa Rasa nu-i aici, prin urmare aici nu se vine pe perechi. E nevoie de Shuya și de Veya pentru înțelegerea săpătorilor și

a îngerilor, pentru că ele au capacitatea de-a vedea lucruri pe care limbajul nu le poate transmite. Metoda lui Oykib e diferită, dar rezultatul e același. Nafai e cel cu mantia, care are chipul sculptat în subteranele orașului săpătorilor. Issib nu poate lucra la câmp, e bun la limbi străine și nimeni nu mânuiește Catalogul mai bine decât el, așa că prezența lui o să fie vitală pentru cercetare și conversație. De ce mă aflu *eu* aici?

– Te simți puțin nesigură, iubirea mea? întrebă Nafai, cu glumeață solicitudine.

– Ești aici, spuse Volemak, pentru că tu ești tu. Pentru ceea ce am în minte, nu toată lumea trebuie să aibă o specializare. Iar tu comunici cu Sufletul Suprem mai bine decât oricine.

– Nu și atunci când folosești Catalogul, zise Luet. N-ar trebui să mă aflu aici.

– Taci, Lutya, spuse Hushidh veselă. Îndoielile tale ne fac pe toți să ne pierdem vremea.

– Ai răbdare, spuse Volemak. Vă spun ideea mea și o să-nțelegeți.

Scoase ilustrațiile lui Shedemei de pe ecran și le înlocui cu harta zonei aflate în imediata vecinătate.

– Aici *ne* aflăm, zise el, iar aici sunt săpătorii. Iar aici sus se află îngerii. Ia ghiciți pe care dintre culturi o s-o înțelegem mai bine?

– Mai ales dac-or să pună din nou la cale vreo răpire, spuse Issib.

– Cred că lucrul ăsta ne poate conduce la un rezultat nefericit, replică Volemak. În primul rând, am devenit, fără îndoială, mai apropiați de specia pe care

o cunoaștem mai bine, iar lucrul ăsta ar putea constitui o gravă greșeală. În al doilea rând, și poate mai important, îngerii o să creadă cu siguranță că suntem mai apropiați de săpători, așa că o să fie suspicioși în privința a tot ceea ce facem. Chiar ostili. Vedeți unde-i problema?

Issib încuviință dând din cap.

– Vrei ca unii dintre ei să urce pe munte și să trăiască printre îngeri.

– Asta pare ceva foarte categoric, spuse Nafai.

De data asta, Luet îl împunse cu adevărat.

– Nu unii dintre *ei*, Issya, rosti Volemak. Unii dintre *voi*.

Issib părea supărat.

– Eu nu, spuse el. Scaunul nu.

Luet înțelese. Îi displăcuseră acești ani în sălbăticie, când fusese neputincios din punct de vedere fizic, exceptând momentele în care se afla în scaunul plutitor. A o pune pe Hushidh să-l ridice, să-l care și să-l ajute la nevoile fizice – era destul de rău când copiii erau mici, dar acum ar fi fost o umilință insuportabilă. Aici, în vecinătatea navei, flotoarele lui magnetice funcționau la fel ca în Basilica, facilitându-i o libertate fizică aproape normală. Nu voia să renunțe la acest lucru.

– Ascultă-mă până la capăt, rosti Volemak. M-am gândit mult la lucrul ăsta, iar dac-o să asculți cu atenție o să fii de acord cu concluziile la care am ajuns. În primul rând, nu cred c-ar trebui să trimitem prea multe persoane la îngeri, pentru c-avem nevoie aici de cea

mai mare parte a forței noastre, pentru munca câmpului și pentru întemeierea coloniei. Așa că am să trimit doar două cupluri și copiii lor mici. Nu pot renunța la Shedemei, pentru că trebuie să fie aici, ca să folosească instrumentele de pe navă. Dar trebuie să trimit pe cineva la fel de metodic ca ea și la fel de familiarizat cu biblioteca. E vorba despre tine, Issib.

– E cazul tuturor celor de față și a jumătate dintre cei care nu sunt aici, replică Issib.

– Chveya și Hushidh au, ambele, cam aceeași abilitate, spuse Volemak, care este indispensabilă. Așa că una rămâne aici, iar cealaltă merge acolo.

– Oykib e cel mai valoros în privința învățării limbajelor, spuse Issib. Trimite-l pe el acolo, sus.

– Am nevoie de Oykib aici, jos, zise Volemak. Vreau să-nvețe limbajul săpătorilor, împreună cu Elemak.

Luet înțelese, așa cum era sigură că-nțeleseseră cu toții: ar fi fost bine dacă Elemak ar fi fost singurul lor traducător-interpret. Volemak nu voise s-o spună de-a dreptul, dar în Elemak nu se putea avea încredere totală. Iar după felul în care se comportase după noaptea răpirii, s-ar putea să nici n-accepte sarcina de-a lucra cu săpătorii.

– În plus, zise Volemak, săpătorii-l cunosc pe Oykib.

– Îl cunosc și pe Nafai, spuse Issib.

– Nu mă contrazice în problema asta, Issya, replică Volemak. Pe Nafai îl consideră un zeu. Prin urmare, e foarte important să nu-l vadă prea mult.

Să-i lăsăm să venereze capul de lut și să menținem misterul în jurul persoanei propriu-zise.

– Cu alte cuvinte, rosti Nafai, pe mine nu mă poate venera cineva care mă cunoaște.

– Cam așa ceva.

– Eu te venerez, spuse Luet, cam dulceag.

Nafai îi zâmbi la fel de dulceag.

– Cât despre repulsia ta pentru scaun, spuse Volemak, Nafai și cu mine suntem convinși că putem instala un releu undeva pe culme. De-acolo poate acoperi valea îngerilor, ca și toată zona canionului. Cred că dispozitivele tale magnetice o să funcționeze acolo.

– Doar dacă nu mă aflu-n spatele unui copac.

– Releul e format din patru instalații, așa că tot timpul va fi o paralaxă, zise Nafai. Ar trebui să fie un copac extrem de gros.

– Dac-o să funcționeze câmpul magnetic, o să mă ocup de misiunea asta.

– O să te ocupi oricum, spuse Volemak. Dac-o să fii în scaun, o să fii mai nervos. Dar gândește-te la asta ca la un premiu de consolare. Primești Catalogul.

– Așa c-o să fim acolo, rosti Nafai. Noi patru. Frații care s-au căsătorit cu surorile.

– Eu tot inutilă o să fiu, spuse Luet, încercând să pară lipsită de interes, dar nereușind.

– Nu mai mult decât Nafai, replică Volemak. Și nici mai puțin. Îngerii n-or să fie așa de impresionați de mantia strălucitoare așa cum au fost săpătorii. Primul *lor* contact cu noi a fost un act de violență inutilă. Chiar dac-o să-i ai cu tine pe Hushidh și pe Issib să te

sfătuiască, o să fie nevoie de multe manevre delicate ca să te accepte. Yasai și Padarok m-au asigurat că îngerul nostru rănit n-a fost în nici un fel violent. Dar asta nu-nseamnă că ceilalți sunt, în mod obligatoriu, pașnici. În definitiv, *sunt* o specie dotată cu rațiune. Dacă ființele umane și săpătorii sunt exemple pentru ceea ce înseamnă acest lucru, putem anticipa că au tot atât de multe tendințe criminale ca și noi.

– În cazul ăsta, hai să-i terminăm pe toți, rosti Nafai.

Toată lumea se uită oripilată la el.

– Era o *glumă*, spuse el.

– Încearcă să nu faci glume de-astea cu îngerii, replică Volemak.

Nafai păru dezgustat.

– Atunci când răspund de ceva anume, nu fac glume proaste, zise el. Apoi rânji. Dar asta e-ntrunirea *voastră*.

– Apreciez atitudinea ta plină de solicitudine, zise Volemak. Mai are cineva ceva de adăugat?

– Eu, spuse Shedemei. Asta e-n mod special pentru cei patru dintre voi care o să urce la îngeri, dar de fapt e și pentru toți cei care lucrează cu săpătorii. Trebuie să observați totul. Nu doar felul în care sunt deosebiți de noi, ci și cel în care sunt asemănători. Trebuie să faceți imediat o informare, fiecare lucru pe care-l observați, pentru că dacă lăsați timpul să treacă înainte de-a consemna respectivul fapt, veți fi mai obișnuiți cu modalitatea lor de acțiune și, prin urmare, mai susceptibili de-a vă opri de a observa. Issib are Catalogul,

iar eu am computerele de aici de pe navă – ar trebui să facem rapoarte în fiecare seară.

– Când facem toate astea? întrebă Oykib.

– Munca cu săpătorii începe imediat, spuse Volemak. Dar până când n-o să putem duce înapoi la ai lui îngerul vindecat – sau măcar nu în agonie – n-o să urcăm din nou în canion. Deci, pentru moment, o să stăm cu rândul lângă flăcăul ăsta greu lovit. Petreceți cu el cât de mult timp consideră Shedemei că-i necesar. *Împrieteniți-vă* cu el, dacă se poate. Apoi îi privi încruntat pe toți. Și-o să *aveți mare grijă* să nu-l duceți pe amărâtul ăsta nicăieri unde-ar *putea* să dea peste Elemak. Elya o să aibă acces pe navă, ca de obicei, dar o să-l rog să nu se apropie de puntea pe care Shedemei îl ajută pe înger să se recupereze. Chestia asta ar trebui să fie suficientă.

Shedemei avea doar un singur lucru de adăugat.

– Vreau în mod special să știu orice despre sex. Reproducere și supraviețuire – astea sunt cele două forțe-cheie care pun în mișcare evoluția. N-o să pot să le-nțeleg biologia sau cultura până când n-o să aflu ce anume-i imperativ pentru împerecherea, creșterea copiilor, mijloacele de subzistență și apărarea lor. Cumva, acele sculpturi joacă un rol pentru *ambele* culturi.

– Arta înseamnă viață, spuse Nafai sentențios. Iar viața înseamnă artă.

Luet îl împunse din nou, cât putu de tare. El țipă. Ea speră că i-a făcut o vânătaie.

În timp ce participanții la întrunire plecau, Shedemei și Issib petrecură câteva momente studiind în

detaliu scanările și hărțile trupurilor de săpători și de îngeri.

– Aveam de gând să ridic problema asta-n fața întregului grup, spuse Shedemei, dar întrunirea s-a desfășurat în alt mod. Nu știam ce anume plănuia Volemak, iar singurul lucru care contează e ca tu să fii conștient de asta, ca să poți căuta o explicație atunci când o să fii sus, în canion, împreună cu îngerii.

– Nu mi-am dat acordul c-o să merg, spuse Issib.

Shedemei se uită la el fără expresie.

– Da, bine, arată-mi, oricum, rosti Issib.

– Uite, spuse ea, la masculii de săpători. Iar aici, singurul nostru înger, tot mascul.

– Nu știu ce anume-mi arăți.

– Nici eu, zise Shedemei. Dar e-un organ micuț, poate o glandă, nu-s deloc sigură ce funcție are. Dar nu există la ființele omenești și nici la alte specii pe care le-am examinat.

– Prin urmare, sunt diferiți.

– Nu-i atât de simplu, spuse Shedemei. Diversitatea biologică apare prin diviziunile din cadrul unei familii. Există două modalități prin care creaturile pot avea organe similare. Una este cea în care au un strămoș comun. Cealaltă-i prin evoluție convergentă: presiuni similare din mediu produc strategii similare de contracarare. În cazul în care au organul identic datorită unui strămoș comun, respectivul organ ar trebui să existe la toate celelalte specii care au evoluat divergent din aceeași sursă, în același timp. Dar nu există, Issib. *Nici o* altă specie de șobolan, de liliac,

de alt rozător sau de animal înrudit nu posedă ceva nici măcar pe departe asemănător cu această structură în acest loc sau măcar în apropierea lui, în prezent sau în urmă cu patruzeci de milioane de ani, când a fost întocmită cea mai veche bază de date de pe navă. Nu există.

– Evoluție convergentă, în cazul ăsta.

– Cu excepția cazului structurii scheletului și a mușchilor, evoluția convergentă produce doar organe cu *funcții* similare. Nu există un motiv special pentru care să fie în același loc.

– Decât dacă are legătură cu reproducerea masculului și locul de deasupra scrotului reprezintă singura zonă acceptabilă, spuse Issib.

– Exact. Deci am nevoie să cauți, așa cum o să fac și eu aici, un motiv pentru care aceste două specii, și numai ele două, au în dotare respectivul organ. Dacă stai să te gândești, de ce-ar avea două specii de pe Pământ dotate cu rațiune o astfel de similaritate ieșită din comun?

– Pentru că e-n legătură cu inteligența lor? întrebă Issib.

– Ăsta trebuia să fie primul lucru la care să ne gândim, replică Shedemei. Dar, n-am avut posibilitatea să examinăm femele. Și ele-s inteligente – dar dacă le lipsește structura asta...

– Sau una care are o funcție similară...

– Înțelegi misterul, zise Shedemei. Organul ăsta a provenit de undeva, are o anumită funcție, există doar la cele două specii inteligente și-ar putea fi prezent doar

la masculi. E posibil să aibă legătură cu inteligența. S-ar putea să aibă legătură cu sexul, dată fiind zona.

Issib râmji.

– Poate că-s mai asemănători cu oamenii decât am crezut.

Shedemei se încruntă.

– Vrei să spui că inteligența masculină e determinată de testosteron?

– Eu aș fi folosit o expresie și mai brutală, replică Issib.

– Fără-ndoială, zise Shedemei, având în vedere că ești mascul. Dar așa cum ai insinuat, masculii umani deja gândesc jumătate din timp cu adaosul lor masculin și *nu* au acest curios mic organ.

– Era doar o glumă, Shedemei, nu o propunere științifică serioasă.

Shedemei zâmbi ușor.

– Știam lucrul ăsta, Issib. Ți-am răspuns și eu cu o glumă.

El râse. Era puțin forțat.

– Caută niște explicații, Issib, asta-i tot ceea ce-ți cer. O să introduc tot ce observ în baza de date ca să putem împărtăși informații prin intermediul Catalogului în toată perioada cât o să stau acolo sus.

– *Dac*-o să ajung acolo sus, spuse Issib.

– Cum dorești, replică Shedemei.

În vreme ce Issib și Shedemei se sfătuiau la unul dintre monitoarele de computer, Chveya o opri pe Luet și o trase deoparte, lăsându-i pe ceilalți să plece din bibliotecă și din navă fără ei.

– De ce s-a comportat tata atât de copilăreşte-n timpul întrunirii? întrebă Chveya. E jenant.

– Copilăreşte? întrebă Luet. Eu nu văd lucrurile aşa. Întotdeauna a făcut aşa ceva.

– Eu nu l-am văzut niciodată făcând aşa. Şi nu-i deloc amuzant.

– Pentru el este, spuse Luet. Şi pentru mine, de fapt.

– Nu-l înţeleg deloc, zise Chveya.

– Bineînţeles că nu, rosti Luet. E tatăl tău.

Chveya se afla aproape lângă scară când Luet se gândi la adevăratul răspuns la întrebarea adevărată a Chveyei.

– Veya, draga mea, motivul pentru care nu l-ai mai văzut niciodată aşa până acum e destul de simplu. Aşa se comportă el când e fericit.

Chveya ridică din sprâncene, dădu din cap gânditoare, apoi se prinse de scară şi alunecă în jos pe ea, ca un copil.

– Ai grijă! strigă Luet după ea. Nu uita că eşti gravidă!

– Oh, mamă! strigă Chveya în chip de răspuns, iar ecoul vocii ei se auzi la fiecare nivel al navei.

Şi-l critică pe taică-su pentru că se comportă copilăreşte? Luet clătină din cap, apoi se prinse de balustrada scării şi coborî, treaptă cu treaptă.

Poto atârna de creangă cu capul în jos, cu aripile strâns lipite de trup, asemenea veşmintelor pe care le purtau Cei Străvechi. Asculta în răbdătoare tăcere discursul lui Bobo, către toţi cei care nu erau de

părerea ei. Erau foarte mulți, dar niciunul nu vorbi în sprijinul lui Poto. Soția lui pTo, Iguo, ar fi vorbit bucuros pentru el, dar unei soții îi era interzis să vorbească în asemenea împrejurări, pur și simplu pentru că toată lumea știa ce-avea să spună. Stătea atârnată cu capul în jos de aceeași creangă ca și Poto, dar tăcea.

Chiar dacă Poto avea o opinie singulară, el avea două lucruri de partea lui. Primul: toată lumea știa ce se datorează celuilalt sine al cuiva. Boboi n-avea decât să-și înșire toate argumentele – pTo e cu siguranță mort; Cei Străvechi sunt deja furioși, așa că nu trebuie să-i provocăm și mai mult; Cei Străvechi au dus acasă la ei cadavrul lui pTo ca să-l dea diavolilor –, dar în inima fiecărui bărbat și a fiecărei femei din adunare se aflau toate sentimentele profunde și complexe pe care le avea fiecare pentru sinele lui sau al ei. Sentimentele lui Poto erau greu de descifrat. pTo plecase în ciuda sfaturilor lui Poto și tot în ciuda sfaturilor lui Poto plecase de unul singur pentru a se confrunta cu Cei Străvechi, pentru a se oferi să returneze grânele furate. Dar pTo era de asemenea celălalt sine al său, iar atunci când Poto îl văzuse pe gigantul bărbos și înfuriat cum rupe și sfâșie trupul lui pTo de parcă-ar fi fost niște surcele, singurul lucru de care fu Poto în stare a fost să se abțină să urle și să zboare către Cei Străvechi, chiar dacă asta însemna o moarte sigură și era strict interzis. Atunci când nu-l poți salva pe cel capturat, nu le mai oferi unul în plus. Poto încerca să dea completă ascultare legilor și înțelepciunii poporului; alții îl lăudară ulterior pentru tăcerea lui, dar acest

lucru reprezenta o slabă consolare pentru el. pTo, smintitule! strigă el în sinea lui. Apoi: O, pTo, de-aș fi putut muri în locul tău!

Căci nu era destinat ca pTo să fie cel care moare? Când aveau doi ani – fiind prea mari pentru ca oricare dintre părinți să-i poată cără singur – diavolii făcuseră un raid și descoperiseră ascunzătoarea familiei. Fără ezitare, ambii părinți îl luaseră pe pTo de picioare și-l duseseră la refugiul de pe înălțimi. Fusese un zbor lung. Poto era singur pe cracă, iar un săpător se cățăra rapid spre a pune mâna pe el. Știind că părinții lui îl aleseseră pe celălalt sine al lui și nu pe el, Poto rămăsese pur și simplu acolo unde era; de ce să pună preț pe propria viață, dacă părinții nu făcuseră acest lucru? Dar voința de a trăi era prea puternică. Și mai era și strigătul lui pTo, în timp ce-l cărau părinții: „Să trăiești, sufletelule!" urlase el. Pentru părinții săi, Poto nu însemna mare lucru, așa încât n-o să trăiască pentru ei. O să trăiască pentru pTo.

Așa că se deplasase tiptil către capătul cel mai îndepărtat al crengii. Diavolul râsese de el în acel moment și începuse să se cațere pe creangă încet, cu grijă. Aceasta se îndoia tot mai mult sub greutatea lui. Poto distinsese un alt săpător care aștepta sub creangă, gata să-l înșface în momentul în care ar fi ajuns prea jos.

Diavolul de jos sărise, iar mâinile lui îndârjite atinseseră în treacăt capul lui Poto. În acest răstimp mulți copii erau atât de speriați încât încercaseră să zboare, dar cu niște aripi atât de mici și de slabe nu se puteau desprinde, iar diavolii ar fi fost încântați să-i urmărească

în timp ce zburătăceau și se clătinau în apropierea solului. Cei care încercau să zboare erau capturați imediat, duși în tunelurile diavolilor unde erau mâncați în cadrul unor sărbători barbare înfiorătoare.

Poto nu încercase să zboare. În loc de asta, își făcuse curaj și se mutase mai aproape de diavol, pe creangă. Așa că, fu ridicat mai mult decât ar fi putut să se înalțe diavolul de jos prin sărituri. Dar asta îl făcu să fie la îndemâna mâinii întinse a diavolului de sus. De două ori aceasta atinsese picioarele lui Poto. Dar a doua oară diavolul se întinsese atât de mult, încât aproape se dezechilibrase, iar în acel moment Poto își luase *avânt*. Diavolul scheunase și căzuse de pe creangă. Iar înainte să se poată cățăra spre a încerca din nou, părinții lui Poto se întorseseră și-l duseseră într-un loc sigur, acolo unde pTo îl primise cu o îmbrățișare și-l ascultase în timp ce Poto își depănase înfricoșătoarea aventură. De-atunci, Poto știa că viața îi fusese cruțată pentru a veghea asupra sinelui ales; toată lumea avea respect pentru asta și știa că dacă Poto n-ar fi fost menit să-l protejeze pe pTo, el ar fi fost luat de diavoli în ziua respectivă.

Al doilea argument în favoarea lui Poto era acela că toți erau conștienți că, indiferent de ce-ar fi decis adunarea, Poto se va duce să-l găsească pe pTo și va încerca să-l salveze, chiar oferindu-se el în locul lui pTo, dacă nu era deja mort. Prin urmare, adunarea va hotărî în realitate nu dacă Poto se va duce, ci dacă plecarea lui ar fi atât de primejdioasă încât ar trebui să i se rupă o aripă spre a-l împiedica să plece.

Acest lucru va reprezenta o pedeapsă îngrozitoare, căci a lipsi un bărbat de capacitatea de a zbura reprezenta umilința supremă. Era pedeapsa pe care o primea un bărbat care viola o femeie, iar în cele din urmă ducea la același sfârșit: o moarte crudă, umilitoare, în mâinile diavolilor, la următorul lor raid. Pentru că nu era un bebeluș, nu va fi cărat în peșteri. În schimb, năvălitorii o să-l mănânce de viu, pe loc, fără a se mai obosi să-l omoare mai întâi. Distracția de a avea o „aripă-ruptă" ar putea salva câteva vieți de copii mici – era singurul lucru la care era bun un astfel de infractor.

Ar fi un lucru crud, având în vedere că singura greșeală a lui Poto consta în aceea că avea intenția de a-și salva celălalt sine, indiferent de ce anume ar fi hotărât adunarea. Dar n-ar avea rost să nege că voia să sfideze comunitatea – așa ceva n-ar face decât să-l umilească, dând impresia că nu-și iubea celălalt sine mai mult decât legea. Așa cum se aștepta din partea unei soții să pledeze pentru salvarea soțului ei, fapt pentru care era redusă la tăcere, indiferent dacă voia sau nu să pledeze în favoarea lui, tot așa se aștepta ca un bărbat să sfideze toate fricile, legile, pericolele și înțelepciunea și să zboare pentru a-și recupera celălalt sine. Așa că, indiferent dacă încălca sau nu legea, el ar fi fost pedepsit ca și cum ar fi făcut acest lucru. Dacă lumea *nu* l-ar fi pedepsit, ar însemna că ei îl considerau ca fiind cea mai de dispreț dintre creaturi, un bărbat care nu va risca totul de dragul celuilalt sine al său. Mai bine să fii o „aripă-ruptă".

Prin urmare, adunarea trebuia să hotărască dacă să-i rupă aripa lui Poto sau să-l lase să riște siguranța celorlalți ducându-se să-i înfrunte din nou pe Cei Străvechi.

În sfârșit, Boboi tăcu, după ce luaseră cuvântul ultimii ei sprijinitori. Câți erau? Mai puțin de jumătate din adunare, dar nu cu mult mai puțini. Chiar dacă doar câțiva dintre cei tăcuți votau de partea ei, lui Poto i se va rupe aripa, iar pTo va rămâne singur printre Cei Străvechi.

Era rândul lui Poto. Lumea era deja obosită. O să fie scurt.

– Nu cred că Cei Străvechi sunt cu toții dușmanii noștri. Erau foarte furioși pe pTo, altminteri n-ar fi urcat până în canion ca să-l găsească. Au refuzat ofranda lui, e-adevărat. Dar cel care l-a lovit a acționat de unul singur. I-am văzut pe ceilalți întorcând capul sau încercând să-l oprească...

– Cum de știi ce anume aveau de gând *să facă* Cei Străvechi? îl întrerupse Boboi.

Adunarea își scheună mânia pentru că Boboi avusese îndrăzneala să-l oprească. În definitiv, Poto dăduse dovadă de o perfectă curtoazie. Jenată de țipetele ascuțite, Boboi își întoarse capul de la comunitate.

Poto continuă.

– Nu sunt singurul care a văzut asta. Dacă-i vreun martor care neagă că Cei Străvechi nu păreau a dori să-l anihileze pe pTo așa cum a făcut individul respectiv, luați acum cuvântul, vă dau voie.

E posibil să fi fost unii care să nu fie de acord, dar niciunul suficient de sigur încât să îndrăznească să-l repudieze în momentele în care pleda în favoarea celuilalt sine al său.

– pTo nu era mort – am văzut cât de curajos a deschis ochii pentru a ne arăta că trăiește. Iar Cei Străvechi, văzându-l în viață, au decis să nu-l mănânce, chiar dacă nu-i copil. S-au purtat blând cu el și l-au așezat în pielea lor ca să-l care în josul canionului. Habar n-am ce anume aveau de gând să facă. Dar Cei Străvechi nu-s diavoli în trupurile lor, chiar dacă-s în cea mai mare parte lipsiți de păr sub pielea lor, așa că, probabil, nu-s diavoli în inimile lor. Au venit din cer, nu-i așa? Așa încât probabil că nu mai sunt supărați pe pTo, iar dac-o să mă duc să-i rog, o să mă lase să-l iau acasă, sau măcar să rămân și să am grijă de el până moare.

Înghiți, încercând să se gândească ce alte argumente adusese Boboi pentru a le putea contracara.

– Nu cred că Cei Străvechi sunt supărați pe noi toți, căci altminteri nu s-ar fi mulțumit să-i facă rău doar lui pTo. Soarele răsărise și cu siguranță puteau să vadă santinelele care zburau deasupra satului. Știau unde am putea fi găsiți, dar n-au înaintat mai mult de creasta înălțimii. Acest lucru arată că nu-i fac răspunzători pe toți pentru acțiunile unuia singur. Prin urmare, nu voi pune lumea în pericol, chiar dacă mă urăsc pentru ceea ce fac.

Ce mai era? Cea mai mare parte a argumentelor lui Boboi erau susținute de mulți care ziceau încontinuu același lucru; el nu prea mai avea ce să spună.

– Membri ai adunării, rosti Poto, atât mai am de adăugat: celălalt sine al meu n-a făcut ceva mai îngrozitor decât să meargă pe urmele ilustrului strămoș al soției sale, Kiti. Amândoi erau atrași de Cei Străvechi. pTo ne-a pus în pericol pe toți, dar chiar dacă Boboi a zis că nimeni n-ar trebui să meargă la Cei Străvechi până când n-o să hotărască adunarea, aceasta nu apucase să interzică acest lucru. A fost ceva nebunesc, dar a fost totodată și ceva curajos, iar el a acționat nu pentru el însuși, ci pentru ceea ce considera a fi binele tuturor. Ar trebui abandonat cineva ca el? Ar trebui ca și celuilalt sine al lui să i se rupă aripa, pentru a-l împiedica să-i fie aproape? Cred că toți cei de-aici, chiar și Boboi, ar fi mândri să fie celălalt sine al cuiva atât de curajos precum pTo al meu. Lăsați-mă să-i fiu un frate și un prieten adevărat. Nu știm care ar putea fi pericolul. Ar trebui ca răul necunoscut să aibă câștig de cauză în fața binelui cunoscut?

Zicând acestea, Poto se întoarse încet pe creangă și își întinse aripile, pregătit să-i fie rupte, dacă s-ar fi votat împotriva lui. Auzea sunetele sprijinitorilor lui Boboi scăzând puternic în intensitate. Câți erau? Se stinseră rapid, toate o dată, și nu se mai auzi nimic. Luaseră foarte repede o hotărâre. Poate că asta însemna că doar cei care vorbiseră în sprijinul ei votaseră pentru ea.

Sau poate că nu.

Chveya se trezi prima, ca de obicei. Altădată dormea mai mult decât Oykib în oricare dintre zilele

săptămânii, dar, spre surprinderea ei, graviditatea îi diminuase capacitatea vezicii urinare și era nevoită să se scoale înainte de ivirea zorilor, indiferent dacă voia sau nu. Iar de multe ori nu voia. Și nici nu era rost să-și continue somnul. Ar fi stat întinsă, fără a adormi, așa că mai bine se scula, ca să facă ceva.

Iar ce făcea astăzi era să stea pe un taburet, cu spatele sprijinit de peretele casei lor cu o singură încăpere, încercând să-și imagineze Basilica, Orașul Femeilor. Mama îi povestise despre clădiri, care erau cu miile, atât de băgate una-ntr-alta încât se atingeau din toate părțile, mai puțin fațada. Iar câteodată soseau oameni care construiau o locuință chiar în fața casei tale, blocându-ți complet accesul din stradă, dacă n-aveai bani să angajezi niște mardeiași care să-i pună pe fugă. Erau în stare să construiască pe partea cealaltă a străzii, blocând-o complet – dacă trecătorii, supărați că cineva încerca să le închidă strada, nu demolau construcția când treceau pe acolo.

Era greu de închipuit un astfel de loc, cu atât de mulți oameni. Toată viața ei, Chveya nu-i cunoscuse decât pe cei din colonia ei. Singurii oameni noi pe care-i cunoscuse erau bebelușii care se născuseră. Singurele clădiri pe care le văzuse erau cele ridicate cu propriile lor mâini și construcțiile imposibile, magice, ale bazei de lansare. Dar acestea nu constituiau un oraș, având în vedere că populația lor era formată din aceleași persoane pe care le știa dintotdeauna.

Însă și săpătorii aveau un oraș, nu-i așa? Chiar dacă era subteran, cu excepția locurilor în care intrările în

tunele erau forate în sus, în copaci. Chveya își imagina cum se vor fi agitat atunci când oamenii au venit pentru prima oară de pe Harmony și au început să taie copacii, extinzând pajiștea unde au aterizat inițial. Tunelele care duceau la copacii sortiți pieirii au trebuit să fie umplute, pentru ca în cazul în care ființele umane s-ar fi uitat în jos, în trunchiurile scobite, să nu vadă că sub ei se deschideau galerii. Și totuși, chiar și cu atât de multe tunele umplute, orașul săpătorilor era o vastă rețea de încăperi legate între ele.

Chveya știa că așa era adevărat. Era capabilă să vadă acum legăturile dintre cei mai mulți săpători și știa că acolo, jos, erau cu sutele, într-un constant du-te-vino. Era singurul oraș adevărat pe care-l întâlnise vreodată, dar nu-l văzuse niciodată în realitate și probabil că *n-o* să-l vadă niciodată. N-o să meargă niciodată târâș de-a lungul tunelelor. *Sperase* că n-o să se târască niciodată prin ele, în întuneric. Pielea ei nu strălucea precum cea a tatei, atunci când dorea el. Și ar fi înconjurată de străini. Nu se punea problema că erau atât de stranii, atât de asemănători cu niște animale. Nu era vorba despre faptul că nu-i cunoștea, nu știa la ce să se aștepte. Chiar și Elemak, chiar și Meb și Obring, oricât de periculoși și de neloiali erau, i se păreau mai de încredere, pentru că, în definitiv, îi *știa*. Săpătorii erau cu toții străini pentru ea.

Așa trebuie să fi fost în Basilica. Nimeni n-avea posibilitatea de a cunoaște atât de multă lume, astfel încât a te plimba pe străzi însemna a fi înconjurat de străini, de oameni pe care nu-i mai văzuseși

vreodată și nici n-o să-i mai vezi altă dată, care ar fi putut veni de oriunde, care puteau gândi orice, care și-ar fi putut dori lucruri îngrozitoare, care te-ar fi putut distruge pe tine și pe cei pe care îi iubeai, iar tu n-aveai posibilitatea de a ști.

Cum se descurcau oamenii care locuiau acolo? Cum suportau să-și ducă existențele printre străini? De ce nu se retrăgeau în locuințe, baricadând ușile, ca să se ascundă într-un ungher, scâncind?

Că veni vorba, își spuse Chveya, eu de ce nu fac lucrul ăsta? Exact în clipa asta, știind că sunt înconjurată de săpători pe care nu-i cunosc, despre care nu știu cum vor reacționa, care au puterea de-a mă distruge pe mine și pe toți cei pe care-i iubesc – de ce mă mai culc seara și mă mai trezesc dimineața?

La ușă, cineva bătu ușurel din palme.

Ea se sculă și se apropie. Era Elemak.

– Oykib s-a trezit? întrebă el.

– Ăă, nu, rosti Chveya. Dar ar fi timpul.

– Sunt treaz, zise Oykib somnoros din pat.

– Intră, îl invită Chveya.

Elemak intră. Rămase în picioare până când Oykib se ridică în capul oaselor în pat și-l pofti pe fratele lui mai mare să se așeze la margine.

– Ce este? întrebă el.

– Volemak vrea să lucrez cu un săpător luat ostatic, rosti Elemak.

– Dacă dorești, spuse Oykib.

– Îmi fac datoria, zise Elemak. Zâmbi dezagreabil: Am depus jurământul.

– Atunci, răspunse Oykib, amândoi trebuie să învățăm limba săpătorilor.

– Ai un avantaj din start, spuse Elemak. Aș vrea să mă-nveți ce știi despre limbă.

– Nu mare lucru deocamdată. Doar câteva cuvinte. Încă nu cunosc structura.

– Orice știi aș vrea să-nvăț. Aș dori ca și Protchnu să-nvețe. Poți să ne ții niște lecții de limbaj al săpătorilor?

– Asta-i o idee bună, rosti Oykib. Da, așa am să fac.

Afară, cineva veni în fugă. În cadrul ușii apăru Protchnu.

– Tată, spuse el.

Elemak se ridică în picioare.

– Pe acoperișul casei lui Issib e unul dintre îngeri.

– Cine face de gardă? întrebă Oykib, ridicându-se în picioare și trăgându-și pe el hainele.

– Motya, spuse Protchnu. El m-a trimis să te chem.

– Să *mă* chemi?

– Ăă, să-i chem pe adulți.

– Nu s-a referit la mine, zise Elemak.

Protchnu părea sfidător.

– Dar *eu* da.

– Du-te și cheamă-l pe Volemak, spuse Elemak.

Chveya fu surprinsă că Elemak înțelegea atât de bine care era acum rolul lui în comunitate și că părea a-l accepta. Ea știa că legătura lui cu majoritatea celorlalți era extrem de slabă în ultimele zile, dar vedea că legătura lui cu fiul său cel mare era strălucitoare și puternică. Cu toate acestea, îl lăsase pe fiul său să

fie martorul propriei umilințe. O întrista faptul că el nu putuse să fie atât de puternic și de mândru pe cât și-ar fi dorit Protchnu. Urma să-i provoace acestuia din urmă o durere autentică, dar cu toate acestea Elemak înfrunta deschis situația și...

Doar dacă nu cumva el *dorea* să se asigure că Protchnu simțea durerea aceea.

Nu, ea n-o să creadă că Elemak avea un plan elaborat care presupunea stârnirea unui puternic resentiment în sufletul fiului său.

Oykib era îmbrăcat acum și se îndrepta către ușă. Elemak nu dădea niciun semn c-ar intenționa să-l urmeze.

– Nu ești curios? întrebă Chveya, în timp ce mergea în spatele lui Oykib.

– Am văzut unul, replică Elemak.

Când ajunseră la casa lui Issib, îngerul stătea pe acoperiș, rigid, nemișcat. Issib, Hushidh și copiii lor erau afară, privind în sus către el; se adunau și alții.

– Pare foarte-nspăimântat, rosti Chveya.

– Nu de noi, spuse Oykib.

Arătă către copaci. În vegetația nu foarte înaltă, printre crengi, se puteau vedea formele întunecate ale săpătorilor.

– Termenul lor pentru îngeri e *mveevo*. „Carnea-cerului."

– Îi mănâncă?

– Preferă copiii mici, spuse Oykib. Hai să spunem că relațiile dintre săpători și îngeri se află, oarecum, la un nivel primitiv.

Dar Chveya vedea altceva acum. Îngerul de pe acoperiș avea cea mai strălucitoare și cea mai puternică legătură pe care o văzuse ea între două persoane, iar legătura ducea la navă.

– A venit aici pentru celălalt, spuse ea. Pentru cel rănit de pe navă.

– Așa cred, spuse Oykib.

– Știu asta.

– Se roagă să nu-l dăm diavolilor înainte de a a-și găsi... fratele. Dar mai mult decât un frate.

– În cazul ăsta, să-l luăm, spuse Chveya.

Se duse la marginea acoperișului, se întinse în sus, se apucă de bârnă și începu să se cațere pe perete.

– Veya, spuse Oykib, enervat. Ești gravidă.

– Iar tu stai acolo pur și simplu, replică ea.

După câteva clipe, erau amândoi pe acoperiș. Îngerul se uita la ei, dar nu se mișca. Oykib întinse o mână. La fel și Chveya.

Îngerul își desfășură aripile, deschizându-le ca o umbrelă. Efectul fu uluitor. Dintr-o chestie mică, tremurătoare, se transformase deodată într-o umbră amenințătoare. Prin urmare așa ar arăta cel rănit, dac-ar fi fost puternic și sănătos. Totuși, asemenea unui fluture, trupul era atât de subțire și de fragil sub bolta aripilor. Doar capul era încă proporțional cu marea întindere a aripilor. Capul cel greu, care încuviința.

– Păi, nu-l putem căra, spuse Oykib.

Îi făcu semn îngerului să vină mai aproape. Acesta făcu un pas stângaci.

– Nu e un animal care să meargă pe jos, remarcă Oykib.

– Nu-i un animal, spuse Chveya. Este un bărbat foarte curajos și înspăimântat, care-și iubește fratele.

– Celălalt sine al său, spuse Oykib. Ăsta-i cuvântul. Celălalt sine al său.

– Hai să-l ducem acolo.

Ea ajunse la marginea acoperișului, se așeză, se balansă și își dădu drumul. Oykib o urmă. Iar câteva clipe mai târziu, îngerul se cocoță pe margine, apoi fâlfâi până la pământ. Unii dintre copii țipară și se depărtară puțin.

Chveya îi vedea pe săpătorii din pădure cum se apropie, dar se părea că nu îndrăzneau să treacă granița în teritoriul oamenilor.

Oykib îi explica lui Nafai și lui Volemak ce anume văzuseră el și Chveya, și ce hotărâseră.

– Vrem ca cei doi îngeri să fie împreună? întrebă Nafai. Care va fi reacția lui când va vedea cât de grav rănit e fratele lui?

– Mai la obiect, rosti Volemak, care va fi reacția lui dacă-l împiedicăm să-și vadă fratele?

Nafai dădu din cap, încuviințând. În acest răstimp, Oykib și Chveya îl conduseră pe înger la navă.

pTo se trezise de câteva ori de când îl luaseră Cei Străvechi, dar fiecare trezire fusese ca un vis. Plutea, pe spate, ca și cum aerul s-ar fi îngroșat, iar acum îl susținea fără efort. Nu știa dacă poate să meargă sau nu, pentru că nu-și putea mobiliza voința pentru a

se mişca, nici măcar buzele pentru a vorbi. Iar atunci când îşi lăsă ochii să se deschidă, văzu o femelă a Celor Străvechi, plutind, apărând şi dispărând încet din câmpul lui vizual. Deasupra lui cerul, de culoare neutră, ca şi cum norii nu s-ar fi hotărât încă dacă să fie de furtună sau de vreme bună. Şi erau nişte simulacre de brize, care nu veneau din vreo direcţie anume – poate de sub el. Nimic nu mirosea a viu, cu excepţia propriei sale transpiraţii slabe şi a parfumurilor mai mucegăite ale Celei Străvechi.

Apoi alunecă din nou, nu în somn, ci în uitare.

Asta-i moarte? Oare Cei Străvechi ne duc la zeul cerului? Să fie oare asta viaţa din interiorul unui nor?

Apoi, însă, probabil a treia sau a cincea oară când se trezi – nu era sigur câte memorii separate trecuseră mai devreme –, îşi dădu seama că se afla în interiorul turnului Celor Străvechi, iar cerul nu era cer, ci un acoperiş. Ar putea fi acesta considerat un tunel, asemenea celor făcute de diavoli, doar că era construit deasupra solului? Sau ar putea să fie un cuib de adăpost, precum paiele împletite pe care le pune lumea deasupra cuiburilor în care se află copii mici, mai întâi prinzându-se de blana mamelor lor, apoi de rămurelele de sub cuib?

Sunt oare Cei Străvechi asemenea nouă sau asemenea lor?

Asemenea diavolilor, din pricina felului în care Cel Străvechi, cuprins de o teribilă furie, l-a sfâşiat şi l-a aruncat pe pTo, lăsându-l lat.

Asemenea nouă, datorită felului grijuliu și tandru în care Cei Străvechi l-au ridicat pe pieile ca niște rogojini de paie. Asemenea nouă, datorită felului în care l-au cărat pe deal în jos înainte ca el, din fericire, să alunece în starea de inconștiență. Asemenea nouă, pentru că era în continuare viu, nu mâncat, nu sfâșiat în bucăți, nici măcar ținut prizonier.

Sau o a treia posibilitate. Poate că erau asemenea zeilor. În definitiv, nu era durere.

Apoi veni o zi în care *era* durere, dar odată cu durerea deveni complet treaz pentru prima oară. Nu mai avu senzații de plutire. Și era capabil să-și simtă membrele, degetele și să și le miște. Unele dintre ele. O mare greutate apăsa pe oasele care fuseseră rupte. Își întoarse capul – da, putea să-și miște capul, putea să-și salte spatele suficient încât să poată vedea că-n jurul oaselor rupte fusese înfășurat ceva, imobilizându-le precum un altoi pe o ramură de copac. Atelele erau atât de grele încât nu le putea ridica, iar atunci când încercă, senzația surdă de durere crescu în intensitate.

De ce au lăsat să revină durerea? Este oare un preludiu al morții? Am fost oare judecat și socotit nevrednic? Sau e pentru că s-au hotărât să mă lase să mă-ntorc la viață? Să-l văd din nou pe celălalt sine al meu. Pe soția mea. Pe-ai mei.

Un sunet chelălăit, mugit – ah, da, vorbirea Celor Străvechi. Avea ceva muzicalitate, dar erau și acele sunete diavolești, șuierate și bâzâite.

Apoi un alt sunet. Numele lui, rostit clar, cu dragoste, cu preocupare. „pTo", spuse glasul, iar el îl recunoscu imediat, deși era imposibil să fie real.

„Poto", răspunse și cu un foșnet al aripilor sale pieloase celălalt sine al lui pTo apăru pe aceeași suprafață unde zăcea acesta, privind în jos către el.

– Ți-am zis să nu te duci la turnul Celor Străvechi, spuse Poto.

– Iar acum ai apărut și tu, răspunse pTo.

– Boboi voia să-mi rupă aripile, ca să mă-mpiedice, rosti Poto. Era cât pe ce să zbor fără să mai aștept verdictul. Dar doream să te întorci plin de onoare, dacă supraviețuiai. Așa c-am așteptat, iar lumea a fost de partea mea. De partea *noastră*, pTo. Ei te cinstesc. Pentru felul în care ai suportat pedeapsa Celui Străvechi supărat.

– E cea mai îngrozitoare creatură pe care am văzut-o vreodată, spuse pTo. Cu siguranță mai îngrozitoare decât diavolii.

Poto clătină din cap.

– I-am privit pe diavoli în față și, în același timp, pe Cei Străvechi.

– Dar, Poto, diavolii nu ne urăsc, ei doar vor să ne-nfulece. Nu există ură atât de puternică precum cea a Celor Străvechi.

– Ei m-au condus la tine, sinele meu, cel mai frumos sine al meu, spuse Poto. Știau cine sunt și ce anume vreau și m-au condus la tine.

Glasul Celei Străvechi răsună din nou. Poto se uită la ea și la ceilalți; pTo privi în jur și văzu că mai

veniseră patru în – cum să zic, cuib? Tunel? Oricum s-ar numi locul ăsta. Îl recunoscu pe unul dintre ei – masculul pe care-l văzuse în noaptea aceea fatidică, exact în momentul în care atingea turnul.

– Ăsta-i cel care m-a văzut, zise pTo. Ăsta-i cel care-a văzut c-am furat ierburile și probabil a dat alarma.

– Dar nu-i el cel supărat? întrebă Poto.

– Acum nu-i supărat, răspunse pTo. Nu ca tovarășul lui. Oh, să nu-l mai văd niciodată pe acel Străvechi!

– În sfârșit, spuse Oykib. Ceva care sună a rugăciune. Jumătate din ceea ce spun săpătorii este, cel puțin în parte, adresat zeilor lor. Mi-ar fi fost mai ușor dacă îngerii ar fi fost la fel de evlavioși.

– Dar ce anume au spus? întrebă Shedemei.

– Vrea să nu-l mai vadă niciodată pe cel supărat. Pe Cel Străvechi supărat. Râse, adăugând: Noi suntem Cei Străvechi, desigur. Anticii se-ntorc.

– Nu-i de râs, spuse Shedemei. Asta-i foarte important. Luet sau Nafai, puteți să vă duceți să-i aduceți pe Hushidh și pe Issib? Trebuie să fie de față, să-i cunoască – dac-or să fie oamenii de legătură cu îngerii.

– Da, o să mă duc, rosti Nafai.

– Nu, Nafai, asta-i o prostie, mă duc eu, zise Luet.

– Mă duc *eu*, spuse Oykib.

– Avem nevoie de tine aici, spuse Shedemei. În caz că mai poți înțelege ceva.

Nafai plecă.

– Limbajul e tot numai cântece, nu-i așa? spuse Luet. Ca bulbucii într-un vârtej. Ca...

– Da, mamă? întrebă Chveya.

– Ca muzica din Lacul Femeilor, când am plutit pe el, la marginea unui vis adevărat.

– Poate că Păstrătorul Pământului a putut să-ți trimită cântecele lor, spuse Chveya.

– Șșt, zise Shedemei. Ăștia doi sunt gemeni, cred. Uitați-vă la cât de bine seamănă.

– Fiecare îl numește pe celălalt *sinele său,* spuse Oykib. E mai mult decât un frate.

– Gemenii mei ar putea să simtă același lucru unul pentru celălalt, spuse Luet, dacă bebelușii de vârsta lor și-ar putea articula sentimentele.

– Șșt, zise Shedemei. Ascultă, Oykib. Urmăriți-i, cu toții.

Dar Chveya trebuia să spună încă un lucru:

– Printre ființele umane n-am văzut dragoste precum cea care leagă ființele astea două.

– Ești fără îndoială cel mai prost dintre bărbați, spuse Poto.

– Accept onoarea, replică pTo. Iar tu ești cel mai adevărat dintre toți. Fie ca o femeie să-și dea seama de forța și puterea din tine și să te ia de soț.

– Cel rănit se roagă ca o femelă să vadă cât de puternic e cel sănătos și să se împerecheze cu el, le explică Oykib. Nu, să stabilească o conexiune cu el.

– Să se căsătorească cu el, sugeră Chveya.

– Păi, s-ar putea. Termenul are și sensul de unire și înnodare.

– Știu despre unire, spuse Chveya. Se referă la căsătorie. Cel rănit e căsătorit, iar cel teafăr nu este – pentru că cel sănătos are o legătură puternică cu cineva care nu-i aici, ci sus, în canion.

– Au nume? întrebă Shedemei.

– Te aștepți să reproduc acele sunete? întrebă Oykib.

– O să trebuiască, într-o bună zi. Ai putea să-ncerci.

– Numele celui sănătos este o-o, cu mici consoane rapide. To-to. Po-to.

– Iar celălalt?

Oykib râse, frustrat.

– Același. Același nume.

– Celălalt sine, murmură Shedemei.

– Nu, e diferit. Cum ar veni: Po-*to*, iar cel sănătos este *Po*-to.

– Liniște, spuse pTo. Ascultă.

– Ce anume?

– La Cei Străvechi. Tocmai ți-au pronunțat numele.

Ascultară.

– Poto, rosti Oykib. Poto.

Apoi mai bolborosi încă puțin, iar numele ieși din nou în evidență.

– Poto. Poto.

– Te vor, spuse pTo.

Poto sări jos, la pământ, ieșind din câmpul vizual al lui pTo. Dar acesta din urmă îl auzi spunând:

– Eu sunt Poto, Străvechiule, dacă pe mine mă cauți cu adevărat. Hai să nu i se mai facă rău celuilalt sine al meu! Dacă mai ai de pedepsit, ia-mă pe mine.

– Se roagă la *noi*, spuse Oykib.

– Oh, bun, exclamă Shedemei. Poate că putem fi zei pentru toți acum.

– Dac-avem de gând să rupem din nou aripi, vrea să i le rupem pe ale lui și nu pe cele ale celuilalt sine al său.

– Ce anume l-a determinat să zică asta? întrebă Chveya. Crede că suntem supărați?

– Cum poate el să știe ce să gândească? spuse Luet. Hai să-ncerc să-i arăt.

Urmăriră cum Luet căzu în genunchi, apoi, stând în această poziție, merse târâș către cel sănătos.

– Poto, spuse ea, arătând spre el.

El îi întoarse spatele și își desfăcu aripile, nu complet, dar destul pentru ca pielea lor să atârne în fața ei.

– Atinge-le, sugeră Shedemei. Foarte blând. Sunt puternice, dar nu știu dacă-s sensibile sau nu la durere.

Luet întinse mâna și atinse ușor pielea aripii lui. Era lipsită de păr și netedă, precum pielea de pantofi, dar mult mai ușoară. Mai elastică.

Îngerul păru că mai așteaptă ceva, dar pentru că nu veni, se întoarse și o privi.

– Poto, spuse Luet din nou.

Acum întinse mâna, cu palma în sus, deschisă.

El îi studie mâna, apoi privi la fețele din jur, încercând să afle înțelesul. Poate că găsi vreun înțeles pe care ei nu puteau să-l ghicească, sau poate că pur și simplu hotărâse ce semnificație să dea gestului. Dar, în cele din urmă, el își înclină trupul, până când obrazul său se odihni în palma ei. Ca și cum ar fi

intenționat tot timpul acest lucru, Luet cuprinse cu cealaltă mână fața lui, lipindu-și cealaltă palmă de obrazul lui. Stătu în această poziție pentru o clipă, apoi își ridică mâna.

Îngerul vorbi liniștit, nu ei, ci geamănului său.

– pTo, a devenit mătușa mea, m-a îmbrățișat de-adevăratelea, pe laterală.

– Oh, Poto, fie ca noi toți să avem un astfel de dar din partea Celor Străvechi, răspunse pTo de pe patul din spatele lui.

– Cel de pe pat se roagă ca toți ai lui să poată avea o binecuvântare precum aceasta de la Cel Străvechi, spuse Oykib.

– Foarte drăguț, spuse Shedemei.

– Nu-i suficient, rosti Luet. Refuz să fim făcuți zei ai acestor ființe.

Drept care fu rândul ei să se aplece în fața lui, oferindu-și propriul cap spre a fi cuprins între mâini.

– Ce fac, pTo? strigă Poto disperat. Se apleacă în fața mea ca în fața unui tată, fără să-și întoarcă într-o parte capul.

– Dacă Cea Străveche îți cere să-i fii tată, fă-o! spuse pTo. N-o supăra. Sunt îngrozitori atunci când se supără.

– Dar nu pot să fiu tatăl ei, spuse Poto. Nu-i corect.

– *E* corect, replică pTo. N-are tată. A murit.

– Și cum știi chestia asta, Aripă Ruptă?

– A murit, Poto, știu asta. Am văzut lucrul ăsta când dormeam. L-am văzut în vis.

– N-ai văzut niciodată fața Celei Străvechi care-ngenunchează în fața mea.

– Și pe ea am văzut-o. I-am văzut pe toți.

Era adevărat. pTo nu-și amintise până acum, până în momentul în care avea nevoie de memorie, apoi imaginile îi reveniră cu putere. În vis, văzuse fețele tuturor. Chiar și pe cel supărat, doar că nu era supărat, înconjurat de cei mici, de copiii lui. Și știa din vocea ei care era acesta. Ea era cea pe care-o văzuse cu ambii lui copii născuți mai întâi cocoțați pe umerii ei.

– Într-o bună zi o să stea pe-o pajiște în sat, iar copiii mei o să stea pe umerii ei.

– Bine, spuse Poto. O s-o accept ca nepoată, în cazul ăsta.

– Fiică, spuse pTo. N-are tată. Tu o să-i fii tată acum.

– N-am soție, zise Poto. Ce femeie o să se căsătorească cu mine, dacă trebuie să devină mama unei Străvechi atunci când o să facă lucrul ăsta?

– Cea care *ar trebui* să fie soția ta, nu alta, rosti pTo. Ai hotărât să fii tatăl unei Străvechi, iar pe tine te preocupă împerecherea? Chiar *așa* de singur ești, dragul meu celălalt sine nebun?

– Par amărâți, murmură Luet.

– Rămâi acolo unde ești, spuse Oykib. Disting ceva, cred că atunci când i-ai luat capul în mâini, e ca și cum ți l-ai făcut rudă. L-ai luat sub protecția ta. Iar acum îi ceri să te adopte ca rudă.

– Hm, zise Luet. Poate că nu-i o idee bună.

– Fă chestia asta, spuse Shedemei. Rămâi acolo și lasă-l pe el să hotărască.

Conversația dintre ei se opri. Apoi Poto își întinse larg aripile, dar în loc să le pună de-o parte și de alta a capului lui Luet, el îi înfășură întregul trup între aripile sale. Ea le simți cum o înconjoară, ușoare ca pana. Știa că dac-ar scoate o mână, i-ar rupe aripa; mai știa, de asemenea, că a rupe aripa acestei creaturi însemna să se distrugă pe ea, nu pe înger.

– Se roagă să fie un tată bun pentru tine, explică Oykib.

– Tată? întrebă Luet.

– Spune că speră să poată lua locul vechiului tată care-a murit într-un loc îndepărtat.

– Ce? exclamă Chveya. Mamă, de unde poate să știe lucrul ăsta?

– Spune că n-o să moară decât apărându-te de diavolii cei înfometați. Bănuiesc că face parte din limbajul ritualic de adopție. Doar că, desigur, tu nu ești copil mic.

– Poți să-mi spui cuvântul care-nseamnă *tată*? întrebă Luet.

– Ăă, exclamă Oykib, cred că – stai să vedem dacă-l spune din nou când pot să...

Îngerul vorbi în continuare.

– Bet, spuse Oykib.

– Ce? zise Chveya.

– Cuvântul este *bet*. Cuvântul pentru *tată*.

Când îngerul își desfășură aripile din jurul ei, Luet se dădu în spate, pe călcâie și se uită în ochii lui.

– Poto, spuse ea, arătând către el. Bet. Apoi, indicându-se pe sine: Luet.

– Ce zice? întrebă Poto. Cred că-mi spune numele ei, dar nu știu ce sunet este, e atât de straniu.

– Oo-et, spuse pTo.

– Nu, mai e ceva înainte. Nu-i un sunet diavolesc, e doar un fel de întortochere a muzicii. Woo-et. Yoo-et.

– Ascultă-l cum încearcă să-ți pronunțe numele, zise Oykib. În limba lor nu cred că există sunetul „L".

– Wuet e destul de aproape, spuse Luet.

Dădu din cap, fiind de acord cu numele pe care Poto era capabil să-l rostească.

– Wuet, zise ea, arătând din nou către sine. Apoi către el: Poto. Bet Poto.

– Potobet, o corectă îngerul. Apoi el arătă din nou către ea. Wuetigo, rosti el.

Așa cum făcuse ea, îngerul încuviință din cap – dar era o mișcare stângace, exagerată pentru el. Probabil că datul din cap nu era felul în care își arătau acordul, dar el învățase felul ei de a se exprima și-l folosea.

– Deștept băiat, zise ea. Apoi Luet indică spre pat, acolo unde zăcea celălalt înger. Po-*to?* întrebă ea.

– pTo, spuse Poto.

– pTo, răspunse ea.

– pTobet, adăugă Poto.

– Ah, spuse Shedemei. Dacă te adoptă unul, celălalt geamăn e și el tatăl tău.

– Probabil că a fi gemeni înseamnă foarte mult în cultura lor, spuse Oykib.

De pe pat se auzi glasul celui rănit.

– Wuetigo, zise acesta. Apoi, spre surpriza lor, își întoarse limba cu un mare efort și continuă: Luetigo.

Râseră și bătură încântați din palme. La început, îngerii părură uimiți, înfricoșați. Apoi, văzând că încuviințau din cap în timp ce băteau din palme, Poto începu și el să bată din palme.

În acel moment, Nafai intră din nou în cameră, cu Issib și Hushidh în urma lui.

– Am pierdut ceva? întrebă el.

– Nu mare lucru, replică Luet. Fă cunoștință cu noii mei tați adoptivi, Poto și pTo. Numai că trebuie să le spun Potobet și pTobet, pentru că sunt fiica lor. Iar ei îmi zic Luetigo.

– Luetigo înseamnă că ești mătușa lor, spuse Oykib. Adu-ți aminte, tu i-ai adoptat mai întâi. Cel din pat – pu-*to*...

– pTo, îl corectă Chveya.

– Cel rănit, spuse Oykib. E foarte recunoscător că, după ce le-ai făcut onoarea de a-i adopta ca nepoți, după aceea le-ai făcut o și mai mare onoare, lăsându-i să fie tații tăi. Pentru ei înseamnă mult. Și cred că-i ceva permanent.

– Da, spuse Hushidh. Vezi și tu lucrul ăsta, nu, Chveya?

– Te-au primit în viețile lor, mamă, spuse Chveya. Sunteți o familie. Ești legată de ei așa cum ești legată de mine. Ei nu glumesc. Nu-i doar o formalitate.

– Ei cred că lucrul ăsta-nseamnă că Cei Străvechi o să fie prieteni cu îngerii pentru totdeauna.

– Bun, spuse Nafai. Cred că-i un foarte bun început. Acum hai să-i lăsăm pe cei doi un timp singuri. Încuie medicamentele, Shedya, și hai să plecăm de-aici pentru câteva ore.

– N-o să-i placă durerea.

– Nu-i poți da ceva care să-l lase în stare de conștiență?

– Ba da, replică Shedemei. Dar o să mă lase geamănul lui?

Poto nu era încântat de acest lucru. Dar când Luet făcu o plecăciune în fața lui, cu mâinile împreunate în față a rugă, el păru a-nțelege că unealta din mâna lui Shedemei nu va face rău. Ea o aplică pe fluierul piciorului, apoi părăsiră cu toții încăperea.

– Au încredere-n noi, spuse pTo.

– Altminteri suntem prizonieri amândoi, rosti Poto.

– Pune-i la încercare, atunci. Arată-le că vrei să pleci. O să te lase să faci asta, sunt convins.

– Nu plec până nu poți merge cu mine.

– În cazul ăsta, *suntem* prizonieri. Dar ceea ce ne ține aici e rana mea, nu Cei Străvechi.

Poto reveni la pat și începu să examineze rănile celuilalt sine al său.

– pTo, spuse el, cu mirare în glas, ruptura aripii – se vindecă.

– Nu se poate așa ceva, zise pTo. Aripa ruptă nu se vindecă niciodată. Aripa ruptă-i hrană pentru diavoli.

– Dar *e*-adevărat. Părțile rupturii au fost puse la un loc, iar între ele se formează o cicatrice, ca pe o piele normală. Cei Străvechi au puterea de-a vindeca pielea de aripă.

– Oh, Poto. Cine poate spune acum c-am greșit venind la Cei Străvechi?

– Boboi poate, replică Poto sec.

– *Tu* ce zici? întrebă pTo.

– Eu zic că celălalt sine al meu a deschis calea. Zic că fără curajul, temeritatea și nesupunerea ta, am fi rămas străini față de Cei Străvechi. Dar acum Cei Străvechi sunt prietenii noștri. Iar una dintre ei este mătușa noastră, iar noi îi suntem tați.

Pentru Elemak, a învăța limbajul săpătorilor era ca o întoarcere în copilărie, în zilele în care brava pericolele de pe drumuri, ca să obțină locul cuvenit de moștenitor al tatălui său. În acea perioadă, era rapid la limbi, învățându-le de la oamenii pe care-i tocmea, de la călăuze, de la gazdele din orașele pe care le vizita. Primele limbi îi solicitară un real efort, dar după o vreme începu să descopere în ele modele, șabloane. Cilme era ca Bozhotz, doar că toate sunetele B deveneau P, iar vocalele lungi deveneau diftongi cu terminația U. Era nevoie doar să-ți ții gura în poziția

corectă, să fii atent cu cele câteva cuvinte care nu însemnau același lucru în limbi diferite – *olpoic* nu înseamnă *casă* în Bozhotz, așa că nu trebuie să ceri unui bărbat să te ducă la *olpoic*-ul lui, dacă nu voiai să fii înjunghiat – și te puteai descurca. După o vreme atât de îndelungată petrecută pe drumuri, devenise atât de ușor, încât, deși Elemak se mândrea cu abilitatea sa la limbi străine, nu prea era interesat de ele.

Acum era discreditat în calitate de moștenitor al tatălui său, nu va mai fi liber să colinde lumea – și chiar de-ar fi, nu există locuri în care să merite să mergi – soția lui îl repudiase în fața întregii populații umane de pe această planetă, iar singurul lucru care-i mai rămăsese era să învețe limbajul unor rozătoare subterane supradimensionate.

Dar nu era nicio problemă. Era în regulă chiar și faptul de a învăța de la Oykib rudimente ale acestei limbi. În definitiv, chiar dacă era fratele preferat al lui Nafai, nu era Nafai însuși. De fapt, dacă lucrurile ar fi mers altfel, Oykib ar fi putut fi în sfârșit fratele care ar fi fost Issib, dacă n-ar fi fost infirm. Deștept, dar nu cu gura mare; obedient, dar dispus să ia inițiativa; curajos, dar nu imprudent; încrezător, dar nu încrezut. Îi plăcea de Oykib. Și-ar fi dorit să nu-și dea seama cât de evidentă era neîncrederea și frica lui Oykib față de el. Ei, era flecuștețul ăla când îl zgâlțâise puțin în bibliotecă, atunci când erau pe navă. O chestiune de temperament. N-avea rost să-i explice că Elemak era supărat pe Nafai, pe trădarea acestuia. Nici n-avea rost să se comporte lingușitor cu el,

explicându-i că, dacă măcar o dată Nafai ar fi dat vreun semn că-i ca Oykib, ei doi ar fi fost prieteni. Era suficient pentru a-nvăța limbajul de la el, pentru a-l ajuta să descurce dilemele lingvistice, pentru a căuta reguli și șabloane.

Pentru că *existau* reguli și șabloane. Nu se aplica nimic din limbajele de pe Harmony, desigur, pentru că limbajul săpătorilor evoluase de sine stătător, fără antecedente umane. Dar existau totuși constante în limbaj. Modalități de-a exprima timpul, în așa fel încât limbajul să transmită trecut, prezent și viitor, cauză și efect, motiv și intenție. Actorii și acțiunile obligă orice limbaj să dezvolte, după o anumită manieră, substantive și verbe. Și foarte rapid – aproape la fel de rapid ca pe vremea când Elemak era tânăr – el prinse *simțul* limbii, parfumul ei. Când s-au dus la marginea pădurii pentru a discuta cu observatorii care urmăreau de-acolo, Elemak își putu da seama că lor le plăcea felul în care vorbea, le plăcea sunetul vocii lui, faptul că unul dintre zei putea să se descurce în limbajul săpătorilor.

Elemak își dădea seama că Oykib era puțin invidios. În definitiv, el începuse ca profesor, iar acum, după câteva săptămâni, Elemak era cel care preda, dacă nu înțelesul cuvintelor, măcar gramatica, pronunțarea și expresiile idiomatice. Când avusese timp Oykib să-și antreneze urechea pentru astfel de lucruri? Aceasta era prima sa limbă străină, iar la Elemak cea de-a cincizecea. Spre meritul lui Oykib, însă, el n-avusese decât cuvinte de laudă pentru abilitatea lui

Elemak, şi nu se întrevedea nimic care să indice că Oykib opunea rezistenţă în faţa schimbării relaţiei lor. De-ar fi avut Nafai un asemenea autocontrol...

Veni, însă, în sfârşit momentul în care el se simţi suficient de sigur pe sine pentru a comunica şi cu prizonierii de pe navă. Din cei nouă iniţiali, patru primiseră permisiunea de-a pleca - soldaţii care fuseseră pregătiţi, la porunca regelui războiului, să-i ucidă pe răpitori. Dar rămăseseră cei patru răpitori şi, cel mai important dintre toţi, Fusum, fiul regelui de sânge, cel care plănuise totul.

- Vreau să fie reabilitat, spuse Volemak. Vreau ca el să fie cel care duce cultura umană la săpători, pentru că el a fost cel care-a-ncercat să ne distrugă. Prietenia lui este cea care contează cel mai mult.

Astfel încât Elemak se va împrieteni cu el.

- Dar o s-o fac în maniera mea sau n-o s-o fac deloc, tată.

- La ce manieră te referi?

- Fusum este o persoană violentă şi mânioasă, rosti Elemak.

- Prin urmare, trebuie să-l învăţăm în alt fel.

- În primul rând, trebuie să stabilim cine-i profesorul, spuse Elemak. Apoi putem să ne gândim la a-l învăţa un alt mod de viaţă.

Volemak avea anumite îndoieli, dar în cele din urmă cedă.

- Însă fără să-i faci vreun rău, Elya, spuse Volemak. Nimic care să adâncească duşmănia care există deja între el şi noi.

Prin urmare, Elemak n-o să-i facă rău. Oricum, nu tot timpul. Iar în schimbul acestei promisiuni, el avea mână liberă în orice altă manieră. Mână liberă, fără martori.

Cu excepția faptului că va putea să se întâlnească cu Fusum și cu ceilalți săpători doar în interiorul navei, unde va fi observat de computerul pe care îl numeau în continuare Sufletul Suprem, chiar dacă n-avea nici măcar o fracțiune din puterea pe care adevăratul Suflet Suprem o exercita pe planeta Harmony. Ei bine, mașinăria n-avea decât să observe. N-are decât să-i dea raportul lui Volemak, Issib și Nafai. N-o să existe secrete. În plus, Nyef și Issya sunt ocupați cu îngerașii lor gemeni. Niște creaturi mici și urâte. Cu oasele ca niște rămurele. Dar sunt foarte drăgălași atunci când zboară și s-au comportat extrem de frumos cu târfa lui Nafai, așa că acum sunt cu toții o familie. Desigur, Nafai era prea prost ca să realizeze că n-ajută la nimic alianța cu cei slabi. Îngerii sunt inutili. Carnea-cerului, așa le spun săpătorii. Din câte-și dădea seama Elemak, singurul motiv pentru care nu fuseseră șterși de pe fața pământului era acela că săpătorii voiau să aibă la îndemână o rezervă din felul lor de mâncare favorit. Tocăniță înzestrată cu sensibilitate, asta erau îngerii, tochitură cu aripi, ăștia erau *cei* cu care urmau să se-mprietenească Nafai și Issib.

Te rog, tată, *nu* mă face să stau aici jos și să mă-mprietenesc cu cei mai puternici dintre cei puternici, cu săpătorii cei agresivi! Elemak era cât pe ce să râdă cu voce tare, câteodată, gândindu-se cum manevrele inteligente

ale tatei de-a încerca să facă pace schițau un viitor în care Elemak era expertul în singurele creaturi de pe Pământ care meritau să fie cunoscute, în vreme ce cunoștințele lui Nafai se refereau la prada lipsită de valoare, de inteligență și de oase.

Elemak îi spuse mai întâi lui Oykib:

– O să-ncep să lucrez acum cu ostaticii. Vreau să mă-ntâlnesc zilnic cu tine și să compar ceea ce-am aflat de la ei despre limbă și cultură cu lucrurile pe care le-ai aflat tu de la săpătorii liberi din subteran.

Oykib acceptă acest lucru și nici măcar nu făcu vreo aluzie c-ar vrea să meargă împreună cu Elemak pe navă ca să lucreze cu prizonierii. Un băiat de treabă, un băiat minunat.

Apoi Elemak se duse la Shedemei.

– Trezește-i mai întâi pe cei patru răpitori, spuse el. Vreau să exersez cu ei puțin. Vreau să-nvăț de la ei, să-i aud vorbind între ei, în circumstanțe în care dețin controlul, ca să n-o tulească-n tufișuri atunci când întrebările devin dificile.

– Sunt foarte puternici, rosti Shedemei. Mai puternici decât ai crede.

– Dar eu sunt convins că-s puternici, spuse Elemak. Așa că nu cred c-o să fiu surprins.

– Eu zic doar că s-ar putea să nu vrei să fii singur cu ei, replică ea.

– Iar eu zic că s-ar putea să nu vreau să le dau nici cea mai mică idee cum că mi-ar fi frică, replică Elemak. Am avut de-a face cu oameni mai periculoși – care făceau parte din culturi despre care nu știam nimic

până când mi-au arătat ei, prin acțiuni. E domeniul meu de studiu. Eu nu mă uit peste umărul tău la chestiile genetice, nu-i așa?

Rușinată, Shedemei îi trezi pe cei patru răpitori, pe rând. Elemak își dădu silința să fie primul chip pe care-l văd atunci când se trezesc. Încercă, totodată, să-i trateze cu asprime constant. Ei simțiră mâna lui încleștată pe umerii lor în timp ce erau propulsați de-a lungul coridoarelor navei. De glezne, el îi împinse pe fiecare în fața lui pe scară, către puntea navei pe care o va folosi ca școală, masă de negocieri, închisoare.

Petrecu patru săptămâni cu ei, învățând tot ce putea. Vocabular nou în fiecare zi, desigur, și reguli gramaticale din ce în ce mai complexe, pe care le împărtășea scrupulos cu Oykib în fiecare seară, când săpătorii erau încuiați. Dar totodată învăță cultura, felul în care se desfășurau lucrurile în orașul subteran. Felul în care regele de sânge era cel sfânt, care conducea trecerea băieților la vârsta de tineri adulți. Regele de sânge marca de asemenea sărbătoarea bebelușilor de carnea-cerului, având grijă să dea importanță bărbaților care uciseseră prada curat, iar cea mai mare importanță celor care aduseseră acasă prada vie, ologită, dar nu sângerândă. Astfel regele războiului îi instruia pe tinerii bărbați în luptă, urmărire, ucidere; le alegea ofițerii; îi conducea spre prăzi mari și mici; dar regele de sânge era cel care conferea toate onorurile, care hotăra care bărbați erau viteji și care nu.

Mufruzhuuzh fusese un mare rege al războiului, dar existau bărbați care susțineau că greșise când se

căsătorise cu Emeezem. Nu se punea problema c-ar fi avut de ales, desigur. A fost obligat să facă acest lucru. Și nu era vina lui că din cauza viselor și vocilor pe care le auzea, a fost făcută mamă profundă, stăpâna orașului subteran. Dar puterea ei l-a șubrezit pe el; ținea cont de părerea ei într-o prea mare măsură, asculta de ea în loc să fi ascultat de oamenii lui. Acest lucru crease un vid.

Tatăl lui Fusum, Shosseemem, ar fi trebuit să umple acel gol. Ar fi trebuit să vină și să-i ajute pe oameni să-și simtă puterea, în loc ca dominația lui Emeezem s-o dizolve, încet-încet. Dar Shosseemem era la fel de imobilizat de viziunile lui Emeezem ca și Mufruzhuuzh. În definitiv, ea spusese că Zeul Neatins o să vină din cer, iar el a venit. Ei l-au văzut printre subzei sau semizei, au văzut cum se mișca încrezător și puternic și n-au îndrăznit să pună la îndoială autoritatea lui Emeezem nici chiar atunci când îndemna la slăbiciune și pasivitate.

Observați! spunea ea. Observați și așteptați! Învățați înainte de-a trece la fapte. Ei bine, observaseră, așteptaseră, apoi într-o bună zi Fusum venise la ei și zisese: „Sunteți bărbați sau muieri? Dacă sunteți muieri, atunci unde-s pruncii care sug de la țâțele voastre? Iar dacă sunteți bărbați, în cazul ăsta de ce mai așteptați și mai observați, din moment ce-ați văzut unde sunt ținuții bebelușii și cât de prost păziți sunt? N-au nici tunele, nici cuiburi, așa că bebelușii sunt la nivelul solului tot timpul. De ce nu i-am duce la regele de sânge?

Pentru că regele de sânge nu ne-a cerut așa ceva. Iar regele războiului nu ne-a poruncit să trecem la acțiune.

Asta se-ntâmplă pentru că suntem conduși de femei. Dar eu sunt bărbat, iar dacă n-am bărbați care să mă conducă, atunci o să conduc eu. Ăștia nu-s zei, chiar dac-au venit din cer. Oare nu urinează pe pământ la fel ca noi? Nu mănâncă, respiră și-și fac nevoile ca noi? Ce anume-i divin la ei?"

Astea-s minciunile pe care ni le-a spus Fusum, susținură ei în fața lui Elemak. Ne-a tras pe sfoară. Dac-am fi știut că voi sunteți cu adevărat zei, așa cum știm acum, nu l-am fi urmat niciodată. Iartă-ne, puternicule, fie ca furia zeului cel strălucitor să nu ne doboare la pământ și continuară pe aceeași temă până când lui Elemak îi veni să-i sugrume pentru slăbiciunea și lipsa lor de loialitate.

Dar nu arătă niciun semn cum că n-ar aproba felul abject în care îl trădaseră pe Fusum. Îi lăsă să creadă că el voia ca ei să mărturisească nepieritoare devoțiune față de zeul cel strălucitor – față de Nafai, micul nemernic. Iar atunci când află de la ei tot ceea ce se putea, îi spuse lui Volemak că era de părere că ei sunt gata să plece de pe navă și să meargă acolo unde puteau să lucreze cu Shedemei, Oykib, Chveya și Yasai și cine mai încerca să-nvețe felul de-a fi al săpătorilor.

Oh, Volemak și toți ceilalți erau atât de *încântați* de munca pe care o depusese cu ei Elemak. Cei patru sunt docili. Sunt atât de nerăbdători să facă pe plac. Atât de plini de informații și înțelepciune. S-a trimis spre a fi aduse și soțiile, care au venit și-au luat parte

la discuții; s-au înțeles extrem de bine, ființele umane și cei patru care nu de mult furaseră bebelușul din casa lui Elemak.

– Sunt mândru de tine, fiule, rosti Volemak. I-ai transformat în prieteni pe cei care v-au făcut rău, ție și familiei tale. A fost o treabă bună, bine făcută.

Elemak știa mai bine. Ar fi fost o treabă rușinoasă, dac-ar fi fost sinceră. Dar el știa adevărul despre cei patru răpitori. Lipsiți de loialitate, asta erau. Lași. Fusum îi convinsese prin intimidare să facă ceea ce făcuseră, iar acum erau nerăbdători să-l lase pe Elemak să-i convingă prin intimidare să facă altceva. Dacă Fusum ar avea bun-simț, i-ar omorî imediat ce-ar pune mâna pe putere.

Căci *va ajunge* la putere. Elemak era sigur de lucrul ăsta, căci cu cât auzea mai multe de la răpitori, cu atât i se-ntărea senzația că-l cunoaște pe Fusum, că știe cum gândește, ce vrea și ce anume ar face pentru a obține ceea ce voia.

Era simplu ce voia: puterea.

Și ce anume ar face pentru a pune mâna pe ea? Orice.

Elemak îl știa pe Fusum, da, pentru că Fusum *era* el. Sau cel puțin el ar putea fi Fusum, dacă acest fiu al regelui de sânge ar fi avut destul bun-simț ca să-nțeleagă situația și-ar fi așteptat momentul potrivit, așa cum făcea Elemak.

Prin urmare, veni ziua în care Shedemei pregăti compartimentul de hibernare pentru a fi deschis.

– Aș vrea să fiu singur cu el atunci când se trezește la viață, spuse Elemak.

Ea îl privi fix.

– De ce?

– Pentru că-l cunosc, răspunse Elemak. Din spusele celorlalți. Ăsta-i periculos, iar dacă-i vorba să-l îmblânzim, trebuie să-i arăt cine-i stăpânul. Dacă ești tu aici, o să vadă că mai e implicată o altă ființă umană. N-o să știe că sunt singurul care-i controlează fiecare aspect al vieții. Înțelegi?

– Înțeleg, replică Shedemei. Dar nu sunt de acord.

– Dar o să mă *lași* singur cu el, rosti Elemak.

– O să fac lucrul ăsta, pentru că Volemak a zis să te las să te descurci în felul tău.

Se întoarse cu spatele la el și plecă.

După puțin timp, capacul alunecă în spate, iar în fața sa apăru Fusum, clipind, încercând să-și dea seama unde se află. Elemak întinse o mână, îl luă de gât și, ridicându-l aproape în poziție șezândă, îi urlă în cel mai fluent și colorat limbaj al săpătorilor:

– Mi-ai furat fetița! Aveai de gând s-o mănânci! Așa războinic ești tu, care se luptă cu bebelușii, dar face pe lașul în fața bărbaților?

Prima reacție a lui Fusum a fost nu de frică, ci de furie. Elemak fu bucuros să constate acest lucru, cum Fusum întinse brațele încă slăbite din cauza hibernării și încercă să-i smulgă lui Elemak inima din piept. Foarte bine. Nu ești unul care scâncește, nu-i așa?

– Iar acum mă ataci pe mine, prostule!

Cu mâinile încleștate de gâtul lui, Elemak îl săltă din compartiment și-l izbi de peretele opus.

Ah, da, ăsta nu era o fragilă și plăpândă jucărie așa cum fusese îngerul. Ăsta făcu un salt, cu trupul complet teafăr, cu dinții dezgoliți și mâinile gata de luptă. Dar fusese slăbit și era amețit. N-ar fi fost o luptă cinstită, ceea ce era exact așa cum dorea Elemak. Acum era vorba de autoritate și dominare, nu de dreptate. Dac-ar fi fost vorba de dreptate, Elemak l-ar fi sugrumat în timpul somnului.

Fusum sări la el – o mișcare înaltă, elastică, ce l-ar fi prins pe picior greșit pe Elemak dacă nu i-ar fi pus pe răpitori să-i arate tehnicile de luptă în lupte de gladiatori simulate. Doar ca să învăț cuvintele pentru fiecare lucru pe care-l faceți, le spusese el. Ei bine, învățase cuvintele. Își dăduse seama, totodată, de replica fizică. Așa s-a făcut că Fusum se trezi că propria lui greutate îi este folosită împotriva sa, în timp ce fu zvârlit din nou, de această dată pe coridor, așa că aterizâ derapând, până când se propti în peretele din spate.

Cu un mârâit, sări din nou, gata de luptă, dar picioarele nu-i asigurau stabilitatea pe podeaua netedă și nu putea s-adune suficientă forță pentru a-l dărâma pe Elemak sau chiar pentru a-l dezechilibra pentru o clipă. În momentul în care trecu efectul sedativelor, el era deja istovit fizic și umilit de nenumăratele înfrângeri în lupta cu Elemak.

În sfârșit, când Fusum nu se mai putu mișca, Elemak îl apucă de unul din picioarele din spate și-l târî pe coridor către scara centrală, apoi îl cără în camera în care va fi ținut încuiat atunci când Elemak nu era cu el. Pe parcursul deplasării, nu făcu niciun efort

să protejeze de durere capul sau trupul săpătorului, nici nu-i dădu voie lui Fusum să-şi recapete suficient echilibrul pentru a se proteja singur. Iar când ajunse în încăpere, îl azvârli pe săpător pe jos, intră după el, închise uşa şi rămase în picioare, râzând.

Săpătorii nu râdeau asemenea fiinţelor umane, dar mesajul ajunse la destinaţie. Fusum se ridică pe picioarele din spate, expunându-şi burta rozalie, lipsită de păr.

– O să mă sacrifici ca un bărbat? întrebă el. Uite burta mea, scoate-mi inima şi măruntaiele şi mănâncă-le sub ochii mei – nu-mi pasă, o să mănânc şi eu din ele ce nu mănânci tu!

Elemak recunoştea o atitudine curajoasă atunci când era cazul.

– Mai degrabă mi-aş mânca excrementele decât să am pe buze sângele tău de laş.

– Prin urmare, vrei să-mi dai o moarte ca pentru un laş. Uite gâtul meu. Taie-l, nu-mi pasă. Viaţa nu-nseamnă nimic pentru mine, căci pentru că voi, zeii, sunteţi aici, bărbaţii nu mai înseamnă nimic. Nu există bărbaţi. Doar femei şi laşi cu două cozi.

Elemak nu se putu abţine să nu râdă din nou. O asemenea sfidare! Era un *băiat*, săpătorul ăsta. Însă ar fi fost dezamăgitor dac-ar fi reacţionat altfel. Unul ca Obring s-ar fi umilit şi-ar fi implorat să-i fie lăsată viaţa. Unul ca Vas ar fi fost ursuz şi tăcut. Mebbekew ar fi încercat să negocieze, s-ajungă la o înţelegere. Dar Fusum ăsta *era* cu adevărat bărbat, făcând tot ce era-n stare ca să smulgă din victoria lui Elemak orice senzaţie de bucurie şi de triumf.

– Prostule, zise Elemak în limbajul săpătorilor. Nu vreau să mori. Vreau să fii rege.

Aceste vorbe îl amuțiră pe săpător.

– Tatăl tău e lipsit de valoare, spuse Elemak. Îl conduce Emeezem. Mufruzhuuzh nu-i un conducător de război, ar putea să fie o carnea-cerului fără aripi, la cât de inutil e. Am crezut că poate conspiratorii tăi, cei patru care-au pus în practică răpirea, am crezut că poate ei sunt bărbați, dar sunt niște nimicuri, s-au oferit bucuros să te vândă în schimbul propriilor vieți și te-au învinovățit pentru toate.

Elemak le imită glasurile, făcându-le să sune feminin.

– Oh, Fusum ne-a tras pe sfoară. El ne-a *pus*. N-a fost *vina* noastră. Dac-am fi știut că sunteți *zei* cu adevărat!

Fusum șuieră în replică, împrăștiind salivă pe întreaga parte de încăpere unde se afla Elemak. Era cel mai puternic gest de dispreț. Ar fi provocat o luptă pe viață și pe moarte, dacă Elemak ar fi fost săpător.

Acesta doar râse.

– Dacă scuipatul tău ar fi otravă, ar merita să-l iroșești pe mine. Dar n-are rost. Dacă vrei să-ți salvezi poporul, să nu-i lași să cadă în sclavia *noastră*, atunci eu sunt singura ta speranță.

– Dacă tu ești singura speranța, atunci n-am nicio speranță.

– Ești chiar prost, să știi. Dar ce pot s-aștept de la tine? În definitiv, sunt un zeu, iar *tu* ești un vierme care se târăște sub pământ.

– Nu sunt vierme, iar tu...

– Hai, Fusum, dragul meu băieţel, bebeluşul meu neputincios, spune şi restul.

Fusum clătină din cap.

– Aveai de gând să spui: „Iar tu nu eşti bun de nimic." Nu-i aşa? Hai să fim cinstiţi unul cu celălalt.

– Am simţit mâinile tale pe trupul meu, replică Fusum. Nu dădeau senzaţia c-ar fi mâini de zeu.

– Oh, serios, rosti Elemak. Fără îndoială c-ai trecut prin multe mâini de zei până acum, aşa că ştii ce senzaţie dau mâinile *lor*.

Fusum nu răspunse.

– O să-ţi spun eu cum sunt mâinile *mele*. Dau senzaţia că aparţin unui bărbat care-i mai puternic, mai isteţ, mai rapid şi mai plin de ură decât tine.

Săpătorul îl studie.

– Un bărbat, zici.

– Un bărbat, spuse Elemak. Nu un zeu.

– Mai puternic, da, recunoscu Fusum. Azi, cel puţin. Mai rapid. Mai isteţ – poate. Azi.

– Întotdeauna, rosti Elemak. În zece mii de ani, întregul tău popor n-ar putea învăţa ceea ce ştiu eu.

– Mai isteţ, zise Fusum, fiind de acord cu acest punct de vedere. Dar niciodată mai plin de ură decât mine.

– Crezi că nu? spuse Elemak. Hai să comparăm poveştile, vrei?

Aşa făcură. Iar atunci când se încheie prima zi lungă, când Elemak îi aduse de mâncare lui Fusum, nu mai erau prizonier şi gardian, ostatic şi stăpân sau bărbat şi zeu. Erau aliaţi, doi bărbaţi care pierduseră

puterea în cadrul grupului lor, dar hotărâți să folosească prietenia celuilalt pentru a câștiga ascendență asupra rivalilor din propria comunitate. Va fi nevoie de răbdare și planificare. Va fi nevoie de timp. Dar *aveau* timp, nu-i așa? Iar răbdarea putea fi învățată zi de zi. Elemak făcea acest lucru, nu-i așa? Fusum i-ar putea urma exemplul.

– Nu uita, îi spuse Elemak, în timp ce Fusum se cufundă zgomotos în mâncarea sa. Dacă o să vină o vreme în care o să crezi că te poți descurca la fel de bine fără mine, o să văd gândul ăsta în mintea ta înainte să-l sesizezi tu însuți, iar când o să te răsucești ca să-nfigi cuțitul în mine, o să descoperi că e deja-n tine cuțitul meu.

Fusum râse, râsul șuierător al săpătorilor.

– Acum știu că pot să-ți încredințez viața mea.

– Poți, zise Elemak. Tot ce pot să-ți spun e că eu n-o să ți-o încredințez niciodată pe-a *mea*.

Atunci când Nafai și Luet, Issib și Hushidh plecară spre satul îngerilor, își cărară instrumentele în spate – sau, în cazul lui Issib, pe scaunul care venea după el. Yasai și Oykib urcaseră la locul ales cu o săptămână în urmă și instalaseră rețeaua de relee, pentru ca Issib să poată pluti cu ușurință pe calea către canion. Dar scaunul lui se afla acolo în caz de vreme rea sau dacă cineva i-ar fi furat flotoarele în timp ce dormea.

Își lăsaseră în grija altora copiii mici. Dacă totul se va desfășura bine la primul contact cu satul îngerilor, vor construi locuințe, apoi se vor întoarce să

ia și copiii, și semințe, și haine suplimentare, și material didactic. Sperau să aibă o fermă funcțională la timp pentru sezonul recoltelor, la înălțimea respectivă. Dacă totul mergea bine.

pTo și Poto conduceau grupul prin canion, ridicându-se rapid în aer, din când în când, apoi zburând în cercuri la joasă înălțime, pentru ca ființele umane să poată vorbi cu ei când se regrupau. Erau cu toții extrem de conștienți că majoritatea îngerilor respinseseră ideea de-a se împrieteni cu oamenii – cu Cei Străvechi. Dar pregătiseră scenariul despre care considerau c-o să-i câștige de partea lor sau măcar să primească permisiunea ca patru ființe umane să locuiască printre ei. Iar când ajunseră, în cele din urmă, în vârful canionului, chiar în poiana unde lui pTo i se frânseseră oasele, i se rupsese aripa, i se vărsase sângele, se opriră și-l puseră în scenă.

pTo era cocoțat pe capul lui Nafai, iar Poto pe cel al lui Luet. Picioarele lor presau, ușor, dar ferm, lângă maxilarele ființelor umane. Iar aripile lor se desfăceau și se înfășurau în jurul umerilor lui Nafai și ai lui Luet, ca niște mantale, ca niște corturi.

– Ca niște cuiburi, spuse Luet.

Nafai încuviință din cap. Pentru că deși nu văzuseră un cuib de îngeri cu ochii lor, auziseră descrierile pe care le făcuseră pTo și Poto, se uitaseră la desenele lor și în cele din urmă le visaseră și se treziseră din vis siguri că Păstrătorul Pământului le arătase adevărul. Împletite din rămurele suple și fire de iarbă, cuiburile erau în realitate niște acoperișuri care apărau crengile

pe care dormeau soțiile și cei mici, atârnați cu capul în jos, înfășurați în pătura formată de propriile lor aripi.

Undeva în crengi, prin copacii din apropiere, știau că îngerii îi urmăreau. Îi judecau.

Issib aluneca ușor înainte, fără ca picioarele lui să atingă pământul; în spatele lui venea Hushidh, spunându-i cu glas scăzut unde se aflau îngerii și care dintre ei nu păreau bine conectați la pTo și Poto. Aceștia erau cei care trebuiau câștigați, desigur, iar Issib, stând în picioare, în aer – un truc pe care nu-l putea face nimeni altcineva, nici măcar Nafai cu mantia sa – îi intimida, zeul vizibil, singurul care putea zbura.

– Unde-i Iguo, când soțul ei vine la ea? strigă cu voce tare Issib în limbajul îngerilor. Știa că vocea lui va fi greu de înțeles, fiind atât de pițigăiată, dar vorbi rapid, sperând că rostirea consoanelor îi va ajuta să-i înțeleagă vorbele.

Din pădure nu ieși nimeni, dar acest lucru nu era surprinzător, deocamdată.

– Aripa i-a fost frântă, dar acum nu mai există nici urmă de ruptură. Credeți c-o să vă facem rău, noi, cei care putem vindeca rana unui explorator curajos?

Nici acum, nu apăru nimeni.

– Când Cel Străvechi supărat i-a făcut rău lui pTo, a fost din cauză c-a crezut că voi i-ați luat bebelușul. Încă nu cunoșteam maniera subterană și întunecată a diavolilor.

Luet se împotrivise folosirii cuvântului cu care îngerii îi numeau pe săpători, dar Issib insistase că el trebuie să vorbească în limba pe care o pot ei înțelege.

„În definitiv, Elya și Okya le spun îngerilor *carnea-cerului* atunci când vorbesc cu săpătorii, nu-i așa?" remarcase Issib. Toată lumea fu de acord că *diavoli* nu era cu siguranță un cuvânt mai urât de întrebuințat decât acela.

Issib continuă să se adreseze îngerilor invizibili.

– Acum știm că voi nu veniți din canion ca să ne furați copiii. Vedem, în schimb, că atunci când un bărbat curajos a fost lovit pe nedrept, celălalt sine al său, un bărbat la fel de curajos ca și primul, va coborî pentru a avea grijă de el și a-l salva, dacă poate.

În sfârșit, câțiva dintre îngeri începură să se lase a fi văzuți, țopăind în față, pe crengile mai mari ale copacilor care înconjurau pajiștea. Unii dintre ei stăteau drepți pe crengi; alții atârnau de ele, cu capul în jos. Te lua cu amețeală atunci când te uitai la ei, dar Issib continuă:

– Acum știm că cei care l-ar fi putut opri pe Poto au hotărât să-l lase să vină. Aceștia sunt cei care au sperat în prietenia cu noi, cu Cei Străvechi care au fost aduși acasă de Păstrătorul Pământului.

Și în legătură cu acest aspect fuseseră discuții. Îngerii nu aveau conceptul de Păstrător al Pământului, dar Nafai insistase ca numele să fie introdus de la început.

– O să-și dea seama destul de repede că nu suntem zei, spusese Nafai. Să nu se zică niciodată că i-am mințit.

– Așa cum i-am mințit pe săpători? întrebase Luet blajin.

– Nu-ncercăm să salvăm de la îngeri un bebeluș răpit, punctase Nafai. Încercăm să ne-mprietenim cu

cei care ne-au văzut ca fiind doar nebunesc de cruzi. N-o să-i lăsăm să ne vadă ca pe niște zei, chiar dacă *într-adevăr* le captăm atenția punându-l pe Issib să facă trucul lui cu planatul.

Prin urmare, acum Issib rosti numele Păstrătorului Pământului, folosind traducerea pe care i-o dăduseră pTo și Poto, atunci când înțeleseseră, în cele din urmă, ce și cine era Păstrătorul Pământului. Sau, mai degrabă, atunci când înțeleseseră tot atât de mult ca și ființele omenești, tot atât de mult cât puteau explica acestea cu cunoașterea rudimentară a dificilului limbaj al îngerilor.

– Cei Străvechi vă roagă să ne iertați pentru greșeala făcută. Nu vă cunoșteam atunci, dar acum vă cunoaștem. Prin intermediul acestor doi bărbați curajoși și plini de virtute vă cunoaștem. Prin intermediul vindecării aripii lui pTo voi ne cunoașteți pe noi. Lăsați-ne pe noi patru să locuim printre voi. Dar mai întâi, să vină Iguo să-și întâmpine soțul. Vino să vezi, Iguo, că trupul lui e teafăr, că ți l-am adus cu adevărat pe pTo înapoi.

Apoi așteptară, nefăcând altceva, nerostind nimic, cu excepția murmurelor de încurajare ale lui pTo și Poto. Răbdare. Aveți răbdare. Le vine greu să hotărască dacă s-o lase pe Iguo să vină la noi.

Ea veni, fâlfâind stângaci pe sub crengile copacilor mai apropiați, până ajunse pe pajiște. Stângăcia ei, descoperiră ei în scurt timp, se datora faptului că de blana de pe pieptul ei atârnau doi copii mici, care o dezechilibrau în timp ce zbura.

pTo icni de surprindere, în timp ce Poto începu să cânte plin de desfătare.

– Fii, cântă el. Soția celui rupt i-a dăruit fii în timp ce se vindeca. Acum bucuria lui e dublată și încă o dată dublată, căci se întoarce la femeia pe care a lăsat-o soție și o descoperă acum mamă.

pTo sări de pe capul lui Luet și ateriză în fața soției sale. Cei doi vorbiră cu voce joasă, rapid, muzica glasurilor lor îngemănate, chiar dacă nici una dintre ființele umane nu putea înțelege cuvintele pe care le rosteau. În timp ce Iguo inspecta trupul lui pTo, în special aripa care fusese ruptă, pTo îi examina, la rândul lui, pe cei doi bebeluși pe care ea îi lăsase în iarbă la picioarele lui. Erau în stare să se țină pe picioare, chiar dacă nu puteau zbura și, cu toate că vorbele lor era întretăiate și copilărești, știau să-i spună tată, iar pTo plânse fără jenă pentru că putea să-i atingă cu vârfurile degetelor și cu limba, lăsându-i să se cațere pe trupul lui și să se hârjonească la adăpostul aripilor sale.

În cele din urmă, Iguo se întoarse către îngerii care așteptau.

– Ceea ce nu poate fi vindecat a fost vindecat, zise ea. Ceea ce a fost pierdut pentru vecie a fost găsit. De aceea, fie ca tot ceea ce nu poate fi iertat să fie iertat și fie ca prietenia să-i lege pe oaspeții care-au sosit la noi, să-i împletească în inimile și familiile noastre, în cuiburile și copacii noștri.

Era propunerea formală pe care pTo și Poto îi pregătiseră s-o aștepte. Acum urma votul. Doar câțiva coborâră din copaci, pentru a-și arăta indignarea sau

neîncrederea. Iar când se termină votarea, toți cei care spuseseră „da" rămânând în copaci își luară zborul, ridicându-se deasupra luminișului, roind, hârjonindu-se și cântând, apoi coborând în picaj, câțiva în același timp, pentru a le atinge pe ființele umane, pentru a le vedea cu mâinile și picioarele, dar și cu ochii, pentru a auzi glasurile lor cum se chinuie cu dificilul lor limbaj.

Lui Nafai îi spuneau „Dapai", pentru că nu puteau pronunța consoanele nazale și fricative din numele său. Lui Luet îi spuneau „Quet", folosind ocluziva profund guturală ca substitut pentru inpronunțabilul „l". „Ittib" era Issib, iar „Kucheed" era Hushidh. pTo se plânsese că Cei Străvechi păreau a-și fi ales numele spre a le face de nepronunțat de către îngeri. Dar Dapai, Quet, Ittib și Kucheed erau destul de aproape. Îngerii le rostiseră numele și le uraseră bun venit. Cu scaunul care îi urma îndeaproape, ei se lăsară conduși de roiul de îngeri către valea care era casa lor.

13

UCIDERI

Vas nu voia să facă rău. El era, pur și simplu, o fire atentă, plină de compasiune. În lunile care trecuseră de când Elemak brutalizase acel coșmar zburător căruia ei îi spuneau înger, iar Eiadh îl repudiase în fața tuturor, Vas observase că răceala dintre Elemak și Eiadh părea a nu fi dispărut. Într-adevăr, din câte își dădea el seama, cei doi nu-și vorbeau, iar Elemak reușea să nu petreacă aproape deloc timpul în aceeași casă cu soția sa. Nu se punea problema că Vas le ținea socoteala celorlalți. Observase pur și simplu din întâmplare că Elemak stătea pe navă cu săpătorul prizonier, învățând să îngâne și să șuiere când vorbea, iar biata Eiadh era lipsită de un companion bărbat.

Ei bine, Vas era aproape la fel de singur. Sevet, draga lui soție, care-l înșelase în mod regulat pe vremea în care trăiau la Basilica, îl înșelase acum încă o dată, făcând o burtă mare după ce născuse atâția copii.

Mai rău, nu mai avea nimic din farmecul strălucitor care-i plăcea lui atunci când făcuse contract cu ea ca să se căsătorească timp de câțiva ani. În perioada aceea ea fusese o celebritate, o cântăreață populară și iubită. Fusese o lovitură pentru Vas să ajungă să fie bărbatul de la brațul ei.

Dar nu mai cântase de ani buni. Din noaptea în care Kokor venise acasă și-l găsise pe soțul ei Obring pompând între coapsele nubile ale lui Sevet. Koya, mânată mai mult de o criză de furie decât de un simț al dreptății, se năpustise asupra persoanei pe care o ura cel mai mult pe lumea asta, sora ei Sevet. Lovitura o atinsese în laringe, iar de atunci Sevet nu mai cântase nicio notă. Nu era din cauză că dauna ar fi fost fizică. Putea vorbi, și nu monoton. Fredona încet cântece de leagăn copiilor când se născuseră. Dar terminase definitiv cu cântatul cu voce tare și puternică. La fel și cu faima în a cărei strălucitoare umbră se distrase Vas atât de mult. Prin urmare, Sevet nu mai avea nimic atractiv. Însă, din nefericire, ea era fiica Rasei și fuseseră prinși cu toții în prostia asta care-i făcuse să plece în deșert, astfel încât căsătoria lor nu se încheiase, chiar dacă toate scânteile de iubire care existaseră pe vremuri între ei se stinseră în noaptea în care ea-l trădase cu viermele de soț jalnic, vrednic de dispreț, prost și abject – Obring.

Deci Vas era la fel de singur ca și Eiadh și din motive similare – amândoi descoperiseră că soții lor erau niște cretini din punct de vedere moral, incapabili nici măcar de o scânteie de decență umană. Vas își

îndurase căsătoria fără iubire și chiar îi făcuse trei copii târfei, dar nimeni nu ghicise cât de mult îi displăcea chiar și s-o atingă. Și nu era vorba doar de talia ei care se îngroșase peste măsură sau de pierderea vieții pline de strălucire din Basilica. Erau imaginea picioarelor înfășurate în jurul coapselor fleșcăite, păroase și goale ale lui Obring și conștiința faptului că ea nu făcuse acest lucru ca să-l trădeze pe Vas, ci să-i facă în necaz surioarei ei rele și lipsite de talent, Kokor. Fără îndoială, Vas nici măcar nu era prezent în gândurile ei în timp ce...

Cu mulți ani în urmă, era cu extrem de mulți ani în urmă, și o sută de ani de zbor interstelar, ca să nu mai vorbim de anii petrecuți în deșert și aproape un an întreg în această lume nouă, dar pentru Vas era ca ieri, un ieri perpetuu, drept care Vas își amintea cu multă duioșie făgăduiala pe care o făcuse atunci când Elemak îl împiedicase să-i ucidă pe Obring și pe Sevet pentru a-și spăla rușinea și bărbăția. Își făgăduiese că într-o bună zi, poate când Elemak va fi lipsit de putere și neputincios, Vas va remedia situația. Vas îi va ucide pe Obring și pe Sevet, apoi, cu mâinile încă pline de sânge proaspăt, se va duce la Elemak, iar acesta va râde de el și va spune: „Îți mai amintești? Pentru *asta*, care s-a-ntâmplat atât de demult, i-ai ucis?" Iar Vas îi va replica lui Elemak că nu se întâmplase chiar așa demult. „A fost în existența asta. Iar tot în existența asta o să echilibrez balanța. Pe ei, pentru trădarea lor. Pe tine, pentru că m-ai împiedicat să mă răzbun în momentul acela. Dacă trece un timp, e nevoie de mai

mult sânge. Acum de al tău, Elemak. Mori de mâna mea, așa cum a murit de mâna ta mândria mea."

Oh, oare nu-și imaginase el acest lucru de zeci de mii de ori de-atunci încoace? În mod repetat, atunci când Elemak a încercat să-l ucidă pe Nafai sau pe Volemak și l-au oprit, l-au pus la pământ, l-au umilit, Vas îi privise, zicându-și: „Nu-l omorâți. Lăsați-mi-l mie." De zeci de mii de ori își imaginase felul în care Obring va scânci și va implora mila, iar Sevet se va comporta în mod disprețuitor, necrezând c-o s-o omoare, până la acea privire de o inexprimabilă surprindere, în timp ce pătrundea cuțitul – oh, va trebui să fie un cuțit, o armă de mână, să simtă cum se rupe carnea sub presiunea lamei care înjunghie, să simtă oțelul cum alunecă în carnea unsă de sânge, scormonind înăuntru până când va găsi inima, iar sângele va țâșni de sub mâna lui, făcându-i brațul să aibă o convulsie în ultimul punct culminant al vieții mizerabile a lui Sevet...

O să vină ziua, își zise Vas. Dar, mai întâi, de ce să nu se pregătească pentru ea cum trebuie? Elemak socotea că e-un fleac că un alt bărbat se culcă cu soția mea. Oare, în cazul ăsta, n-o să fie potrivit și just ca, în timp ce el zace în agonie, să-i spun în ultimele lui momente de conștiență: „Oh, da, Elemak, prietene, ți-aduci aminte ce mi-a făcut nevastă-mea? Ei bine, nevastă-ta ți-a făcut și ție același lucru, cu mine." Iar Elemak o să se uite-n ochii mei și o să-și dea seama că spun adevărul, apoi o să-nțeleagă că n-am fost cătuși de puțin

o creatură pasivă, că n-am fost niciodată unealta fără minte care a crezut el c-am fost vreme de mulți ani.

Singura problemă cu visul ăsta era Eiadh însăși. Chiar dacă nu se mai culca acum cu Elemak, asta nu-nsemna că i-ar fi dat vreo atenție lui Vas. El nu era prost. Era un om atent, atâta tot. Știa că ea trecea prin niște momente grele. Singurătate. Iar Vas putea să manifeste compasiune. El n-o să se ducă la Eiadh furios sau căutând să se răzbune pe Elemak, nu, nicidecum. Se va duce la ea ca prieten, îi va oferi o mână de ajutor, iar de aici va merge mai departe. Vas citise cărți. Știa că genul ăsta de situații se-ntâmplau. De ce nu și lui? De ce nu cu Eiadh, a cărei talie *nu* se îngroșase, deși îi dăruise lui Elemak de două ori mai mulți copii decât Sevet? Eiadh, care continua să cânte, nu cu forța unei celebre cântărețe ca Sevet, dar cu un timbru splendid de intim, o voce care putea trezi tot dorul din sufletul unui bărbat, ah, da, Eiadh, te-am auzit cântând și am știut că-ntr-o zi vocea aceea o să geamă, gâtul acela drăgălaș o să se arcuiască pe spate, în vreme ce trupul tău va fi cuprins de aceiași fiori ca și al meu.

– Da? rosti Eiadh.

El nu bătuse din palme. Probabil că-l văzuse venind. Ce stângaci.

– Eiadh, spuse el.

– Da, rosti ea din nou.

– Pot să intru? întrebă Vas.

– S-a-ntâmplat ceva? zise Eiadh.

El observă că ea făcea un inventar mental al copiilor ei.

– Din câte știu eu, nu, spuse Vas. Doar că sunt îngrijorat în privința ta.

Eiadh părea confuză.

– A mea?

– Te rog, pot să intru? întrebă el.

Ea râse, dar îl lăsă să treacă de ușă.

– Bineînțeles, Vas, dar habar n-am despre ce vorbești. Cu excepția faptului că-s tot timpul obosită, dar de lucrul ăsta se plânge toată lumea. Dac-ai venit să tai legumele pentru masa de seară, atunci sunt încântată.

– Chiar ai nevoie să te-ajut cu legumele? întrebă Vas.

– Nu, era doar un fel de-a spune. De fapt, coseam. Volemak insistă să-nvățăm cu toții să coasem cu acele astea de os îngrozitoare. Sunt atât de groase, încât la fiecare-mpunsătură fac gaură în material, dar el spune tot timpul că-ntr-o bună zi n-o să mai fie ace de oțel, așa că – ei bine, *mie* mi se pare o prostie, nici măcar în deșert n-a trebuit să – te plictisesc, nu-i așa?

– Îmi cer scuze, răspunse Vas. Nu mă plictisești. Dar îți ascultam mai mult vocea decât cuvintele, sper c-ai să mă ierți. Elemak e un bărbat norocos, având o nevastă ale cărei vorbe sunt ca o muzică.

Ea păru surprinsă de compliment, apoi râse ușor.

– Nu cred că Elemak se consideră foarte norocos, rosti ea.

– În cazul ăsta, Elemak e-un prost, zise Vas. Să refuze atâta bunătate și frumusețe cât...

– Vas, încerci să mă seduci? întrebă Eiadh.

Tulburat, Vas nu putu decât să nege.

– Nu, nu pot – te-am făcut să crezi că – oh, e stânjenitor. Am venit să *stăm de vorbă*. M-am simțit singur și m-am gândit că poate tu – dar dacă socotești că nu se cuvine să fim singuri, aici, în casă...

– Nu-i nicio problemă, spuse Eiadh. Știu că virtutea mea e-n siguranță cu tine.

Vas arboră cel mai strâmb zâmbet.

– S-ar părea că virtutea oricui e-n siguranță cu mine.

– Bietul Vas! spuse ea. Tu și cu mine avem ceva-n comun.

– Avem?

Era oare posibil ca ea să simtă față de el ceea ce simțea el față de ea? Poate că n-ar fi trebuit să nege atât de rapid și de categoric intenția lui de seducție.

– Vreau să spun pe lângă cele evidente, spuse ea. Se pare că amândoi suntem sortiți să jucăm roluri secundare în propriile noastre biografii.

Vas râse, pentru că se părea că ea aștepta ca el să râdă.

– Vrei să spui... rosti el.

– Oh, doar că amândoi părem a fi împinși într-o parte sau alta de hotărârile pe care le iau alții. De ce naiba am fost *noi* aduși pe o navă spațială, poți să-mi dai un motiv? E doar o întâmplare. A te îndrăgosti de persoana nepotrivită, în ziua nepotrivită din momentul nepotrivit al istoriei.

– Da, fu de acord Vas. Acum înțeleg ce vrei să zici. Dar nu există oare posibilitatea ca doi figuranți ca noi să joace totuși în micile lor scenete, pe-o micuță

scenă secundară, în timp ce marii actori declamă tirade răsunătoare în fața măreței audiențe a istoriei? Oare poate exista vreun fel de fericire smulsă-n întuneric, unde singurul public suntem noi?

– Nu-s genul „smulsă-n-întuneric", rosti Eiadh. M-am măritat prostește și-am înțeles imediat lucrul ăsta. Așa ți s-a-ntâmplat și ție, cred. Dar asta nu-nseamnă c-o să pun în pericol viitorul copiilor mei, ca să nu mai vorbesc de propriul meu viitor, de dragul unei consolări sau răzbunări. Îmi iau câtă fericire pot la lumină, în văzul lumii. Iubindu-mi copiii. Și tu ai copii buni, Vas. Găsește-ți mângâierea-n copii.

– Nu după iubirea copiilor mei tânjesc eu, spuse el.

Îndrăznea să fie direct, pentru că realiza că ea trecea oricum de încercările lui de a o lua pe ocolite.

– Vas, răspunse ea blând. Te admir de multă vreme, pentru că suporți totul cu atâta răbdare. Nu-mi mai fac probleme să aflu care tip de energie-i mai bun, al tău sau al lui Elemak. Dar parte din ceea ce admir e faptul că suporți totul fără să crâcnești. Hai să nu devenim ceea ce sunt ei. Să nu ne coborâm atât de mult încât să meritățm în final ceea ce ne fac ei.

Vas nu era un bărbat neatent. Observă imediat că ea părea să se refere la ceva recent, nu la întâmplările vechi din Basilica. Dădea senzația că presupune că el știa deja ceea ce nu știe.

– Niciodată n-o să meriți ceea ce ți-a făcut Elemak, spuse el, sperând că acest lucru va genera un anumit răspuns. Ceea ce s-a și întâmplat.

– Nici tu nu meriți ceea ce-ți face Sevet, răspunse ea. Ai crede că și-a învățat lecția cu mult timp în urmă, dar unele femei nu învață nimic, în timp ce altele învață totul.

Capul lui Vas se învârtea. Insistase atâta vreme pe amintirea trădării din trecut cu Obring, încât nu-i trecuse prin minte că Sevet ar putea lua pe altcineva în patul ei. Totuși existau multe oportunități. Atunci când era afară, pe câmp, lucrând; când făcea de pază; atunci când fusese plecat în acele două dăți cu Zdorab, folosind micul vehicul spațial al navei pentru a explora și cartografia ținuturile înconjurătoare. Sevet ar fi putut – dar cu siguranță nici măcar ea n-ar fi fost în stare – pentru a doua oară, după ce-a pierdut atât de mult, și-a pierdut vocea...

Dar nu eu am fost cel care i-a răpit vocea, nu-i așa? Kokor a fost autoarea, iar vindecarea vocii lui Sevet s-a produs când plecaserăm din Basilica. E posibil ca Sevet să știe cum să se ferească de mânia lui Kokor, dar a învățat-o ceva să se ferească și de mânia mea?

Sosise timpul, își dădu seama Vas. De data asta n-o să mai existe răbdare. De data asta n-o să mai existe un Elemak, care să-l oprească să acționeze. Sevet și Obring o să moară, apoi el o se îndrepte spre Elemak și-o s-o scape de povara acestui soț pentru totdeauna. După aceea, toate impedimentele fiind îndepărtate, *în acel moment* ea o să se-ntoarcă spre bărbatul care a eliberat-o.

Sau nu. Cui îi păsa cu adevărat dacă-l iubea sau îl aproba cineva?

El nu-ncerca să câștige iubirea sau admirația altcuiva, în afară de el însuși. Fusese mult prea mult timp lipsit de ea, era momentul să și-o recupereze.

– E greu de crezut c-ar mai putea fi atrasă de Obring, rosti Vas. Ai zice că privește prin el acum, când și-a depășit perioada de șarm adolescentin – dacă Obring a avut cumva așa ceva.

Ea râse, dar pe chipul ei era o expresie nedumerită. Ce putea-nsemna chestia asta?

Însemna că nu despre Obring era vorba. Sevet fusese necredincioasă, dar nu cu Obring.

Apoi își aduse aminte ceea ce spusese ea mai devreme. Despre faptul că aveau ceva în comun. „Vreau să spun pe lângă cele evidente", zisese ea. Ce anume era atât de evident? Încât doar Vas nu remarcase. Poate că știu toți. Absolut toți.

Probabil că citise pe fața lui că-și dăduse seama, pentru că părea, la rândul ei, uluită.

– Oh, Vas, credeam că știi, am avut senzația că din cauza asta ai venit, ca să fii chit cu ei. Dar nu m-am supărat, înțelegi, oricum nu-l mai vreau în patul meu, așa că nu prea-mi mai pasă pe unde-și plimbă trupul transpirat și credeam... Nu știu de ce, dar am presupus că și tu ai aceeași atitudine, dar văd că nu, tu n-ai știut, și-mi pare rău, eu am...

El nu mai auzi sfârșitul frazei pentru că se sculă și ieși din casă. Casa lui Elemak.

– Să nu faci vreo prostie, Vas, spuse ea încet.

Apoi, pentru că știa perfect de bine că existau toate șansele ca el să *facă* o prostie, ea plecă să caute ajutor, Volemak trebuia să știe că se pune de-o ceartă. El știa cum se poate opri așa ceva. Eiadh ar fi trebuit să facă asta cu mult timp înainte. Adulterul era ceva îngrozitor în mica lor comunitate – Elemak însuși instituise legea asta în deșert, cu ani în urmă. Eiadh nu se plânsese niciodată pentru că, hai să spunem lucrurilor pe nume, era bucuroasă să nu mai trebuiască să-l suporte lângă ea, cu mâinile alea furioase care fărâmaseră o ființă nevinovată și neajutorată, mâinile alea care brutalizaseră și terorizaseră pe toată lumea de pe navă. Era mai bine să doarmă singură și să viseze la singurul bărbat adevărat pe care-l cunoscuse vreodată. Un bărbat care pe vremuri, când era băiețandru, o iubise, sau cel puțin tânjise după ea. Un bărbat care acum nici măcar nu se uita cu plăcere la ea.

În ciuda dorului ei copilăresc de Nafai, nu-i trecuse prin cap că motivul pentru care Vas nu se plânsese de adulterul lui Elemak și Sevet era necunoașterea. Cum era posibil să nu fie la curent? Sunt oare bărbații atât de orbi în comparație cu femeile? Sau și-a închipuit că dorințele sexuale ale lui Sevet se vor veșteji din pricina faptului că el încetase s-o mai dorească?

O să se producă o încurcătură, iar la final cineva o să moară, știa acum lucrul ăsta, pentru că nu-l mai văzuse niciodată pe Vas cu privirea plină de furie oarbă. Îl văzuse pe Elemak așa, dar el era obișnuit cu astfel de stări și știa să le reprime. Vas n-avea experiența asta.

În drum spre casa lui Volemak, trecu pe lângă Mebbekew care pregătea de argăsit pielea unei capre pe care puseseră mâna el și vreo doi săpători, în vreme ce vânau pe dealuri, de dimineață.

– Care-i graba? întrebă el.

– S-ar putea să vii și tu s-ajuți, rosti ea. Vas a aflat de adulterul lui Sevet și cred c-ar putea fi periculos.

După felul în care deveni palid chipul lui Meb, Eiadh își dădu seama că Sevet lăsase mai mulți fermieri să are pe ogorul ei.

– Nu despre tine-i vorba, spuse Eiadh. El nu știe despre tine.

– Dar despre cine? întrebă el, derutat.

Ea râse de el.

– Oare toți bărbații sunt atât de proști ca tine și ca Vas? Voi vă-nchipuiți cu toții că sunteți stăpânii lunii de pe cer, doar pentru că nu mai vedeți pe altcineva uitându-se la ea.

Meb zâmbi.

– Deci Vas s-a dus să-l omoare pe Elemak, zise el.

– Mă duc la Volemak. Trebuie să-i oprim.

– Oh, poți conta pe mine, dac-ai nevoie de-o mână de-ajutor. N-o să ratez chestia asta pentru nimic în lume.

Dar Mebbekew nu merse după ea către casa lui Volemak. În loc de asta, ținând încă în mâini maiul cel masiv, el încercă să se gândească unde-ar putea să se ducă Vas mai întâi. Unealta era, fără îndoială, ca să aibă ceva cu care să lovească – Vas nu părea să fie

genul de luptător cu mâinile goale, dac-avea de gând să comită o crimă. Își știa limitele. La fel și Meb. Vas avea, probabil, ceva ascuțit, cu mâner lung. Iar Meb o să aibă unul masiv. Vas, fiind un om trufaș, o să vorbească cu potențiala victimă, o să-i spună pe nume, o să-l înfrunte. Meb, neavând deloc orgoliu, o să se apropie de el pe la spate. Sau o să-l aștepte ascuns, luându-l prin surprindere. Lui Meb nu-i era rușine de asta. Era conștient de faptul că, într-o luptă de la egal la egal, el nu putea face față unui inamic hotărât. Nu încercase niciodată să-și îmbunătățească stilul de luptă. Fusese sortit să fie actor, iar dac-ar fi existat un Dumnezeu adevărat și nu computerul ăla stupid, Meb ar fi la ora asta tot la Basilica, pe scenă, făcându-și o reputație și descoperind femei și prieteni noi în fiecare seară. În schimb, era în sătucul ăsta mizerabil, trăind în noroi și fiind zilnic plin de transpirație, praf și înțepături de insecte, iar acum apăruse un soț extrem de supărat și, indiferent dacă acesta știa sau nu, Meb era ultimul bărbat care se culcase cu soția lui Vas.

O să se ducă la Sevet, bineînțeles. O să se ducă acasă.

Dar acasă la Vas nu era nimeni. Sevet era plecată. Cu celelalte femei. Oh, da. La școală, era partea din zi în care îi venea rândul să-i învețe pe copii, ca și cum cititul ar mai avea vreo importanță. Ce-or să citească? Ultima povestire scrisă de-un șobolan în vizuină? Dar avea să îi salveze viața lui Sevet pe moment, ceea ce nu era prea rău, nu-i așa? Sevet era o iubită extrem de recunoscătoare. Și dobândise anumite abilități, când era în plină glorie, astfel încât a te culca cu ea era

o bine-venită ușurare după stilul sufocant, înfometat, egoist și stângaci al Dolyei...

Ceea ce nu-nsemna că Meb făcea mofturi să se culce cu Dol atunci când ea voia. Meb era un bărbat încă tânăr, iar acum, dacă Elemak nu mai teroriza cu legea adulterului, nimeni nu mai părea să se prindă, decât adulterii înșiși. Ăsta era lucrul interesant în a avea legi aplicate doar de cei care credeau în ele – nu exista șansa ca ei să suspecteze că legile erau încălcate, pentru că acest lucru nu le-ar trece prin micile lor minți inocente.

Dacă Vas nu putea să meargă la Sevet și nu știa pe unde-i Meb, atunci o să se ducă cu siguranță la Elemak. Asta-nsemna c-o să se îndrepte spre navă, unde Elemak lucra cu ostaticul.

În drum, însă, Meb trecu pe lângă casa lui Obring și văzu că ușa era deschisă, cu toate că acesta trebuia să doarmă până târziu, după ce făcuse de strajă noaptea trecută și – era oare posibil? Oare Vas nutrea resentimente față de Obring la atâția ani după cele întâmplate? Sau Vas își închipuia că Sevet se va mai culca din nou cu Obring, după acea seară îngrozitoare în care dăduse peste ei Kokor? Sau, pur și simplu, noul adulter al nevesti-sii îi reamintea de cel vechi?

Chiar dac-ar fi dormit profund, Obring ar dori să vadă distracția, iar Meb n-ar avea nimic împotrivă să mai fie un bărbat, pentru siguranță, chiar dacă bărbatul respectiv ar fi Obring și, prin urmare, nedemn de încredere și laș. Și eu sunt nedemn de încredere și laș, își zise Meb, așa că nu pot să-*i* port pică.

Meb pătrunse în casă. Obring zăcea pe pat, cu ochii larg deschiși, cu mâinile încrucișate pe rana din piept, deși era îndoielnic c-ar fi murit doar din cauza ei. Tăietura adâncă dintr-o parte în cealaltă a beregatei era cea care îi adusese sfârșitul. Executată extrem de îngrijit. Rana din piept putea să fi fost provocată de un târnăcop sau un topor. Cu siguranță nu de-o săpăligă. Rana de la gât, însă, arăta fără tăgadă că era vorba de o armă dotată cu lamă. Una dintre coase. Nu. Un topor. Tăișul suficient pentru a tăia beregata, dar destul de puternic ca să pătrundă, prin zdrobire, în piept. Săracul Obring. Săracul de mine, dacă Vas se hotărăște să vină după mine. Un topor în luptă cu un mai? Poate-ar fi mai bine s-aștept până când tata hotărăște ce-i de făcut, să se ducă Nafai cu mantia lui vrăjită și să-i tragă bietului Vas o zguduială.

Ce naiba o să facă ei c-un criminal?

Meb auzi o conversație purtată cu glas tare, lângă casa lui Volemak, dar nu-i dădu atenție și se îndreptă rapid către navă. Vas se grăbește, iar Elemak așteaptă. Pe ce punte este ținut ostaticul? Ar fi trebuit să fiu mai atent. Elemak o să se bucure dac-ajung acolo la timp ca să-i salvez viața. Iar dacă nu reușesc, s-ar putea să pot să pregătesc o mică ambuscadă pentru Vas. Chestia asta o să rezolve extrem de onorabil problema tatei, dacă ucigașul o să fie găsit mort, într-o manieră plăcută.

Elemak și Fusum se luptau verbal, aducând tot felul de argumente, Elemak folosind limbajul săpătorilor, Fusum străduindu-se cât putea cu exprimările umane.

Făcea parte din pactul pe care-l încheiaseră între ei. Fusum o să-l învețe pe Elemak cele mai subtile nuanțe de limbaj dacă, în final, primul va înțelege de asemenea ceea ce spuneau ființele umane. „Nu sunteți zei, zicea Fusum, prin urmare limbajul vostru nu-i sacru și nu-i niciun păcat ca eu să-l învăț, nu-i așa?" Iar Elemak nu putea decât să fie de acord.

Însă Fusum nu putea concura îndemânarea sau practica lui Elemak la învățarea limbilor și-și petrecuse cea mai mare parte a dimineții arătându-le ranchiunos și morocănos din pricina modului în care Elemak turuia propoziții pline de elocință, în timp ce el de-abia reușea să bâlbâie cele mai rudimentare răspunsuri. Din când în când, erupea într-un torent de argumente în limba sa nativă, devenind tăcut în fața zâmbetului de superioritate al lui Elemak și revenind la lupta dusă cu limbajul uman. Sunetele pe care le articulau ei – jumătate din ele erau precum cele scoase de carnea-cerului. Ca de animale. Sau cel puțin așa spunea Fusum, ori de câte ori renunța și, pentru câteva momente, se înfuria.

Pe Elemak îl încânta situația.

Până în momentul în care în cadrul ușii deschise apăru Vas, ținând în mâini un topor plin de sânge. Asta nu intra în planurile lui Elemak.

– Ce-ai făcut cu toporul ăla? întrebă Elemak.

Nemernicul n-ar fi putut s-o ucidă deja pe Sevet, nu-i așa? Ea preda în momentele astea – n-avea cum să facă așa ceva în fața copiilor, nu-i așa? Și cine i-o fi spus? După atâtea luni, de ce i-au spus abia *acum*?

– Oricum plănuiam să te-omor, rosti Vas. Pentru că m-ai oprit să-i ucid pe Obring și pe Sevet atunci, cu ani în urmă. N-am uitat niciodată cum m-ai umilit, Elemak. Dar chestia asta – să te culci cu Sevet. De ce nu ți-ai tras-o cu una dintre femeile săpătorilor, dacă Eiadh nu te lăsa-n patul ei? Ăsta-i stilul tău, Elemak, nu-i așa? Să te-mperechezi cu mici animale barbare nevolnice?

Elemak îi vorbi lui Fusum în limbajul săpătorilor:

– Nu cred că poți face ceva ca să m-ajuți, nu-i așa?

– Vorbește ca să te pot înțelege! ceru Vas.

– Cum, n-ai studiat limbajul săpătorilor, ca un băiat cuminte? întrebă Elemak.

În acest răstimp, Fusum se gândise cum să răspundă cererii lui Elemak cu grai uman.

– Aș vrea să te-ajut, dar nebunul are toporul.

Vas îl privi cu răceală.

– Foarte bună decizie, șobolane, rosti el. Nu-mi pasă prea mult dac-or s-ajungă sau nu pe jos creierii tăi.

– De fapt, zise Elemak – din nou în limbajul săpătorilor –, o să te omoare imediat ce-o să mă ucidă pe mine, apoi o să susțină că tu ai fost cel care m-a lovit cu toporul, iar el s-a luptat cu tine, ți l-a smuls din mâini și te-a omorât *pe tine* cu el.

Fusum îl privi furios și răspunse, încăpățânat, în grai uman, pentru ca Vas să-l înțeleagă.

– Toporul e deja plin de sânge. A mai omorât deja pe cineva din afara navei.

– Pe cine-ai ucis, Vas? întrebă Elemak. Pe cineva pe care îl cunosc?

– Pe Obring, replică Vas. I-am tăiat beregata. După ce i-am zdrobit pieptul.

– Minunat. Să-i sfărâmi inima, după ce el ți-a sfărâmat-o pe-a ta.

Elemak râse. Nu pentru că n-ar fi crezut că Vas o să-l omoare. Dimpotrivă, era cât se poate de pregătit să creadă că Vas o să-ncerce și, având în vedere că Elemak se afla într-o poziție vulnerabilă, șezând pe podea, fără a avea vreun avantaj fizic, exista o mare șansă ca Vas să-l lovească înainte ca el să poată încerca vreo formă de răspuns.

– E-amuzant? întrebă Vas.

– Și trist, desigur. Săraca Sevet. În momentul în care o să fiu mort, o să trebuiască să se consoleze cu ocazionalele tale eforturi stângace de-a face amor.

– O s-o omor și pe ea, zise Vas.

– Și-apoi, pe mai cine? Pe toți ceilalți, de exemplu? Sfârșitul ți-e aproape, Vas. Ar fi trebuit să fii mai isteț. Ar fi trebuit s-aștepți momentul potrivit.

– Am tot așteptat momentul potrivit.

– Ar fi trebuit să faci să pară un accident. Sau, și mai bine, ai fi putut să faci să pară c-ai încercat să-mi *salvezi* viața. Termină-ne pe rând, nu pe toți o dată cu toporul. Iar pe haine ai sângele lui Obring. De-a dreptul neîndemânatic, Vas. O să trebuiască să te ucidă, înțelegi? Nu pot lăsa în libertate un criminal.

– Mai întâi o să mori tu, replică Vas.

– Oh, desigur. Chestia asta o să te facă să te simți *mult* mai bine atunci când o să te – sugrume? Înece? Poate că Shedemei are vreo substanță chimică pe care

s-o folosească pentru a te ucide fără dureri, în timpul somnului. Poți să mă visezi în timp ce dai ortul popii.

– Nu mă tem de moarte, spuse Vas.

– Foarte rău, replică Elemak. Pentru că eu mă tem. Știi de ce? Mi-e frică să nu existe viață după moarte. Mi-e frică să trebuiască să continui să trăiesc, însă fără acest corp extrem de confortabil. Și dacă mă reîncarnez? Ce-ar fi să mă-ntorc cu un corp ca... *al tău?*

Rosti această ultimă propoziție cu tot disprețul de care era capabil. N-avu efect.

– N-o să te las să mă determini să fac o mișcare necugetată, zise Vas. Știu că te gândești la diverse maniere de a-mi lua toporul înainte să-ți crăp capul cu el. Dar de ce să vizez capul? Sunt și picioarele, întinse ca niște ramuri. Sunt în stare să retez o creangă de cinci centimetri grosime dintr-o lovitură – crezi că pot să fac la fel cu glezna ta?

– Nu, nu cred că poți, rosti Elemak.

– Crezi că ești suficient de rapid ca să m-oprești? Din poziția șezând, prostule plin de aroganță?

– Nu trebuie să te opresc, replică Elemak.

– Bun, spuse Vas. Pentru că nu poți.

– Dar Meb poate, zise Elemak. E-n spatele tău, cu un mai foarte mare și cred că vrea să-ți înfigă capul în umeri ca pe-o țepușă.

Vas nu se obosi să întoarcă capul.

– Din moment ce invoci demoni ca să mă sperii cu ei, de ce nu-l chemi pe Nafai? Oricum, *el* e singurul bărbat adevărat de pe-aici. De Meb nu mi-e frică.

– Sunt în totalitate de acord, spuse Elemak. Meb e-nfricoșător doar când e-n spatele tău, înarmat c-un mai. În cea mai mare parte a timpului e-un rahat cu ochi. Dar, Meb, n-o să meargă. Nu poți să-i vâri capul în umeri, pentru că-i o căpățână mică și moale. O să plesnească precum un pepene. O să se-mprăștie-n toată camera.

– Nu mai abera în legătură cu capul meu, spuse Vas. Picioarele tale o s-o ia la vale.

Ridică toporul deasupra capului.

– Dacă-i vreo consolare pentru tine, rosti Elemak, și Meb s-a culcat cu Sevet.

Vas ezita, nu balansa toporul, nici nu dădea lovitura.

Elemak continuă să vorbească.

– Se pare că biata ta nevastă e-așa de singură încât se mulțumește cu oricine pretinde a fi bărbat, chiar și cu Meb, care n-are destul curaj ca să te lovească-n moalele capului, pe la spate. Pentru ce-i maiul ăla, Meb? Cumva tratament pentru mâncărimi rectale?

Meb îl privi cu dezgust. Elemak știa că nu-i place *deloc* să fie tachinat și manipulat.

– Oh, Meb, rosti Elemak. Lovește-odată cu drăcia aia și termină.

Ceea ce și făcu. Se dovedi că Meb avu o forță mai mare decât se aștepta Elemak. Dar acesta din urmă avusese dreptate în privința plesnirii. Arăta îngrozitor, mai ales după ce Vas căzu la pământ, iar Meb continuă să lovească cu maiul, de trei, de patru, de cinci ori, până când capul se făcu chiseliță și bucăți de creier și de oase se împrăștiară în întreaga

încăpere. Desigur, imediat ce Meb se calmă și putu să privească ceea ce săvârșise, vomită, ca și cum capul lui Vas explodase de la sine, nu din pricină că-l zdrobise el. Dar Elemak nu era prea preocupat de Meb. Fusum era cel care-l fascina, văzându-l cum culege de pe corpul lui gol fărâme din creierul lui Vas și le mănâncă.

– Nu încerca să te obișnuiești cu asta, Fusum, zise Elemak în limbajul săpătorilor.

– Nu-i foarte diferit de creierul de *pecari*, constată Fusum. M-am obișnuit deja cu asta.

– Fusum, dac-o să faci vreodată rău vreunei ființe umane, te fac bucăți.

– Nici măcar lui Nafai? întrebă Fusum, tachinându-l.

Prin urmare, Fusum era la curent cu conflictele din sânul comunității umane – chiar dacă Nafai se afla mai tot timpul în vârful canionului, încercând să-i învețe pe carnea-cerului să facă agricultură.

– În special lui Nafai, spuse Elemak. E-al meu.

Meb se oprise din vomitat.

– Ce ziceai? Am auzit c-ai pomenit de Nafai.

– Oh, Fusum și cu mine tocmai spuneam că singurul lucru folositor pe care l-ai făcut vreodată-n viața ta a fost irosit pe Vas.

– Irosit? întrebă Meb. Eu mi-am ucis prietenul, iar tu numești chestia asta irosire?

– L-aș fi oprit înainte să m-atingă, spuse Elemak.

Nu știa dacă era adevărat, dar era convins că Meb o să-l creadă. Continuă:

– Cât despre faptul că Vas era prietenul tău – n-o să jelesc alături de tine. C-aveai mirosul lui Sevet pe tine, de noaptea trecută, când el era de pază.

– Arată ce știi *tu*, spuse Meb. Noaptea trecută n-am avut timp pentru Sevet. După lunile astea de pisălogeală, am capitulat în sfârșit și-am lăsat-o pe Eiadh să facă dragoste cu...

Meb n-apucă să-și termine fraza. Se trezi împins în spate, în perete, sugrumat de coada toporului.

– Știu că-i o minciună, rosti Elemak. Dar dac-aș crede că-i adevărat, te-ai ruga de mine să-ți fac ce i-ai făcut lui Vas. Un sfârșit rapid. Ar fi prea bine pentru tine, Meb.

– Glumeam, caraghiosule, zise Meb, atunci când putu să vorbească din nou.

– Nu-mi irosi timpul cu scuzele tale, replică Elemak. Cel puțin nu acum când trebuie să explicăm moartea lui Vas celor pe care-i aud venind pe scară.

– Ce-i de explicat? replică Meb. Ți-am salvat viața.

– Ah, dar din ce cauză-ncerca Vas să mă omoare? Și de ce ți-a păsat ție atât de mult?

– Încerca să te-omoare pentru că ți-o trăgeai cu nevastă-sa, rosti Meb. Iar mie mi-a păsat și l-am oprit fiindcă ești fratele meu mai mare și te iubesc.

– Asta-i culmea performanței tale actoricești, Meb? întrebă Eiadh în timp ce pășea spre ei. Ce noroc pe tine c-am părăsit Basilica înainte de-a te umili încercând să *interpretezi* roluri în public.

Volemak, Oykib și Padarok erau la ușă lângă ea, având cu toții unelte care-ar fi putut fi niște arme

destul de convingătoare, dacă n-ar fi fost ținute în mâini de oameni atât de blânzi și de pașnici.

– Ce-i scandalul ăsta aici? întrebă Eiadh. Unde-i Vas?

Apoi văzu cadavrul de pe podea, capul terciuit fiind în continuare legat strâmb de umeri. Cuprinsă de repulsie, șopti către Elemak:

– Ce-ai făcut?

– De fapt, *eu* am făcut asta, spuse Meb. Exact în momentu-n care voia să-i reteze glezna lui Elemak.

Dar Eiadh nu-i dădu nicio atenție lui Meb. Ea-l privi glacial pe Elemak în ochi.

– Omul ăsta a murit pentru că n-ai putut trăi o lună fără s-ajungi în patul *unei* femei.

Elemak îi zâmbi.

– Nu-i adevărat. Atâta vreme cât am fost căsătorit cu tine, iubirea mea, în patul meu n-a urcat nicio femeie.

– Chiar ești un om rău, rosti Eiadh. Chiar îți face plăcere să distrugi totul în jur. Și nu un rău măreț, nici măcar spectaculos, genul de rău care distruge lumea și despre care vorbesc legendele. Nu, în inima ta-i doar un rău mic, ca un vierme.

– Dă tot din tine, zise Elemak. Știu că ești foarte bucuroasă că-s încă-n viață.

– Al doilea cel mai îngrozitor lucru pe care l-am făcut la viața mea a fost să te las să fii tatăl bieților și nevinovaților mei copii, rosti Eiadh.

– Iar primul? întrebă Elemak. Hai, dă-i drumul și spune – sunt curajos, sunt dur. Am peste tot pe mine sângele și creierii lui Vas, pot suporta orice.

Eiadh îi zâmbi, căci știa că era pe punctul de-a rosti cel mai îngrozitor lucru pe care l-ar putea auzi el vreodată.

– Cel mai rău lucru a fost că nu m-am măritat cu Nafai atunci când mi-am dat seama că e-ndrăgostit de mine, pe vremea în care era în casa Rasei. Mi-am dat seama de greșeală cu mult timp înainte să mă căsătoresc cu tine, Elemak. M-am măritat cu tine doar ca să fiu în apropierea lui Nafai. M-am rugat ca, atunci când o să se facă mari, toți fiii mei să semene cu el, nu cu tine. Iar de fiecare dată când făceai dragoste cu mine, îmi închipuiam întotdeauna că-i el. Era tot ceea ce puteam face ca să nu-i urlu numele.

– Destul, rosti Volemak. Astăzi, aici, s-au petrecut lucruri îngrozitoare, iar tu ne faci să ne pierdem timpul cu o ciorovăială de familie.

Obedient, Elemak încetă discuția și se supuse interogatoriului lui Volemak. Dar auzise ceea ce-i spusese Eiadh. Auzise și n-o să uite niciodată.

Oykib primi sarcina de-a sui în canion pentru a informa despre cele întâmplate. Shedemei ar fi putut folosi computerele navei pentru a-i spune lui Issib prin intermediul Catalogului, dar Volemak susținuse cu insistență că acest lucru trebuia făcut de cineva. Primul gând a fost, atunci, să fie trimisă Chveya să le comunice părinților ei, dar ea se apropia de sorocul primei ei nașteri, așa că a fost ales soțul ei, în schimb. Acesta nu era deloc încântat.

– Nu-mi place să plec acum de-aici, rosti el. Când plutește atâta violență-n aer.

– Cred că s-a terminat cu omorurile, spuse Volemak.

– Și dacă te-nșeli?

– Fii practic, rosti Zdorab. Dacă Elemak n-a-ntreprins nimic atunci când putea apela la Obring și la Vas, o s-o facă acum, când îl are doar pe Meg, ca adult, care să-i țină partea? S-a terminat cu omorurile.

– Omorurile n-o să se termine niciodată, îl întrerupse Rasa, dacă o să continue și-o să rămână nepedepsit adulterul.

– Aș zice c-a fost aplicată cu claritate pedeapsa pentru adulter, replică Volemak.

– Eu aș zice că nu, replică Rasa. Aș zice că cei doi fii mai mari ai tăi sunt adulterini după propriile mărturisiri și că cele două fiice ale mele sunt condamnate prin aceeași mărturie.

– Ce-ai vrea să fac? întrebă bătrânul. Să-i condamn la moarte? Din cei șaisprezece adulți care-au fost la început în expediție, vrei s-ajungem ca șase din ei să fie morți?

– Ce-i mai rău, Volemak? Șase morți acum și triumful legii? Sau doi morți și legea de partea lor?

– Ești foarte dură, mamă, spuse Oykib. Pedeapsa cu moartea pentru adulter era o măsură pentru deșert, nu pentru aici.

– Fiindcă-s copaci și izvoare, adulterul e mai puțin periculos pentru comunitatea noastră? întrebă Rasa. Credeam că te-am învățat să judeci mai bine, Oykib.

– Gata cu discuția asta, spuse Volemak. Oykib trebuie să urce, în canion, ca să ducă veștile.

– Cred c-ar putea s-o ia pe Eiadh cu el, spuse Rasa.

Ceilalți se uitară la ea de parcă ar fi fost nebună.

– După tot ce i-a spus lui Elemak? Vrei să-i semnezi condamnarea la moarte?

– Crezi că-i mai bine să stea aici? întrebă Rasa.

– Da, rosti Volemak. Dacă ea s-ar duce sus, acolo unde se află Nafai, Elemak ar considera lucrul ăsta drept dovada unui tip de legătură-ntre ei, când în realitate niciodată n-a existat așa ceva. Rasa, chiar vrei să-nrăutățești lucrurile?

Rasa era furioasă.

– Eu vreau să-mbunătățesc lucrurile de-acum în cinci ani, în timp ce tu pari pornit să-mbunătățești lucrurile pentru moment și să lași viitorul la voia întâmplării.

Ea ieși în fugă din bibliotecă.

Volemak oftă.

– Fiecare conducător își are criticii lui, zise el. De obicei, însă, ei nu trebuie să se ducă acasă la ei noaptea.

– A avut dreptate în tot ce-a spus, rosti Shedemei. Dar și tu ai avut dreptate în ce-ai decis.

Volemak râse posac.

– Câteodată, Shedya, nu *există* cale de mijloc.

– Eu nu sunt pentru calea de mijloc. Ai avut dreptate că-n momentul ăsta nu poți decide altfel decât ai făcut-o tu. Dar ea avea dreptate în legătură cu consecințele. Sevet și Kokor o să continue să se culce

cu Elemak și Mebbekew și, așa după cum le merge buhul, cu orice săpător mascul vioi care trece prin fața casei lor. Elemak și Mebbekew o să continue să-și trădeze nevestele, apoi o să le urască exact pe femeile cărora le fac rău.

– Și ce trebuie eu să fac în privința asta? întrebă Volemak.

– Nimic, răspunse Shedemei. Nimic, decât să fii martorul dezintegrării ordinii noastre sociale.

– Câteodată prea ești om de știință, mătușă Shedya, rosti Oykib.

– Nu e posibil, replică Shedemei. Iar tu uiți că propriii mei copii trebuie să trăiască în această nouă ordine socială pe care-am instituit-o aici. Dacă te gândești mai bine, lucrul ăsta marchează momentul triumfului lui Elemak asupra tatălui său. În ciuda jurământului, în ciuda numeroaselor înfrângeri suferite de Elemak, el a reușit în sfârșit să distrugă tot ceea ce-a făcut tatăl lui. Tipul de societate de-acum e-al lui Elemak, pentru că noi, ceilalți, n-avem inimă să susținem legea și să-l ucidem.

– Așa este, zise Volemak. Noi, ceilalți, n-avem inima asta. Tu ai?

– Nu, replică imediat Shedemei. Așa cum am spus, hotărârile tale sunt singurele care pot fi luate, chiar dacă sunt dezastruoase. Hai acum să-l lăsăm pe Oykib să plece, iar noi, restul, să pregătim trupurile pentru incinerare. În ceea ce mă privește, am de curățat o cameră extrem de murdară.

Oykib se ridică să plece.

– O să urc pe munte, dar nu-mi place s-o las pe Chveya singură în astfel de momente.

– N-o să mi se-ntâmple nimic, murmură Chveya.

– Iar ceea ce mă-ngrijorează n-are nimic de-a face cu Elemak, Mebbekew, adulterul și toate celelalte lucruri, rosti Oykib.

– Oh, atunci ce anume *te*-ngrijorează? întrebă Volemak. Sunt întotdeauna bucuros să aflu ceva nou care să mă țină treaz noaptea.

– Fusum a asistat la uciderea lui Vas.

– N-am pretins niciodată că suntem nemuritori, replică Volemak.

Oykib clătină din cap.

– Fusum a asistat la uciderea lui Vas. Într-o bună zi, o să fim de acord cu toții că ăsta a fost lucrul cel mai grav dintre cele întâmplate azi.

Se duse acasă ca să-și împacheteze niște pâine cu coajă tare pentru călătorie. Drumul către canion era o potecă, acum, și devenea din ce în ce mai larg, pe măsură ce tăiau tufișurile și foloseau târnăcoape și lopeți pentru a netezi porțiunile denivelate. Așadar se făceau două ore până la șaua din vârful canionului, apoi încă o oră prin pădure către sat.

Se transformase în ultimele câteva luni, având în vedere că Nafai și ceilalți lucrau împreună cu îngerii pentru a-i învăța modalități de a trăi mai bine. Acolo unde îngerii aflaseră locul unei plante folositoare găsite la douăzeci de kilometri de satul lor, acum ei tăiau destui copaci pentru a crea un câmp pe care, în lumina soarelui, puteau crește din abundență igname, manioc,

pepeni și porumb. Acolo unde îngerii ținuseră la distanță erbivorele de plantele lor protejate și prădătorii de casele lor construind capcane pe fiecare potecă și drumeag din perimetru, acum aveau un gard care le împrejmuia ogoarele, iar curcanii și caprele lor erau ținute în țarcuri în timpul nopții. Deja îngerii puteau să producă suficiente alimente pentru a hrăni dublul populației lor actuale, iar cea mai mare parte a surplusului putea fi depozitată.

Dar revoluția agrară nu era singura. Îngerii păreau a dori să-i imite pe oameni în toate domeniile. Mulți dintre ei își ridicaseră casele pe pământ, așa cum făceau oamenii, chiar dacă n-aveau forța de a face construcții solide, care să nu fie luate de primul vânt mai puternic. Ei știau și acest lucru, iar atunci când era vreme rea continuau să doarmă atârnați de crengile copacilor. Dar era important pentru ei să *aibă* o casă în stil uman, iar Nafai renunțase de mult să-i convingă de inutilitatea acestui lucru.

Oykib îi găsi pe Nyef și pe Hushidh lucrând cu meșteșugarii îngeri.

– Ce s-a-ntâmplat? întrebă imediat Hushidh. Cine-a murit?

– De unde-ai știut? întrebă Oykib.

– De pe fața ta, replică ea. Frica ta de-a ne spune.

– E vorba de tata? întrebă Nafai, iar aceasta era întrebarea cea mai pertinentă – atunci când avea să moară Volemak, totul avea să se schimbe.

– Nu-i vorba de tata, spuse Oykib. Vas l-a ucis pe Obring – se pare ca răzbunare pentru ce s-a-ntâmplat

între el și Sevet când erau la Basilica. Iar atunci când s-a dus să-l omoare pe Elemak pentru trădări mai recente, Meb a reușit să se strecoare în spatele lui și să-l omoare.

– Elemak n-a omorât pe nimeni?

– Ar fi putut, dar n-a avut posibilitatea, răspunse Oykib. Încă ceva. Fusum era de față când Mebbekew l-a ucis pe Vas. S-a-ntâmplat chiar sub ochii lui. Cu maiul pe care-l folosea Meb ca să argăsească piei.

– Cum l-a omorât Vas pe Obring?

– O lovitură de topor în piept, apoi la gât, spuse Oykib. Mai contează cum?

– Contează ce anume-au aflat săpătorii despre felul în care putem fi uciși, zise Nafai.

Oykib zâmbi trist.

– Exact la asta mă gândeam și eu.

– Însă asta nu-i tot pentru ceea ce ați venit să ne spuneți, rosti Hushidh.

– Nu, răspunse Oykib.

Apoi le împărtăși cele spuse de Eiadh lui Elemak, bătându-și joc de el c-a fost îndrăgostită de Nafai pe tot parcursul căsătoriei ei cu Elemak, că-și dorea ca fiii ei să semene cu Nafai atunci când aveau să crească.

– De ce-a pierdut vremea și nu mi-a tăiat pur și simplu beregata? întrebă Nafai.

– Apoi pe-a ei, zise Hushidh. Din punctul de vedere al lui Elemak, e ca și cum voi doi ați comis un adulter. Și nimeni nu urăște mai mult adulterul altora decât cineva care-a comis un adulter.

– Nostim, nu-i așa? rosti Nafai, de cât de puțini ani a fost nevoie ca să ne schimbăm fața de modul în care eram la Basilica. Acolo, Eiadh pur și simplu nu i-ar mai fi reînnoit lui Elemak contractul, iar Sevet și Kokor ar fi fost la cel de-al șaselea sau al zecelea soț de-atunci și nimeni n-ar fi murit din pricina asta.

– Crezi că era mai civilizat? întrebă Hushidh. În spatele aparențelor se ascundeau aceleași furii, aceeași sete de loialitate din partea unui soț sau a unei soții. Obring n-a murit pentru ceva ce-a făcut în sălbăticie. Ci pentru ce-a făcut pe vremea când era-n oraș.

– Dar nu în oraș a murit, rosti Nafai. N-are importanță. Dacă săpătorii află că ființele umane pot fi ucise, ar trebui să le spunem și îngerilor povestea. Din fericire, n-a trebuit să joc rolul zeului aici, așa încât o să-i șocheze într-o mai mică măsură. O să coborâm de pe munte pentru funeralii, bineînțeles. Și-o să luăm cu noi câțiva îngeri. Trebuie să vadă un corp uman dat flăcărilor.

– Poate că-i învățăm o lecție greșită, spuse Hushidh.

– De ce? întrebă Nafai. Crezi că unii îngeri își doresc în secret să măcelărească toate ființele umane?

– Nicidecum, replică Hushidh. Dar cred că unii îngeri se bazează pe noi ca să-i împiedicăm pe săpători să mai vină peste ei și să le fure bebelușii ca să-i mănânce și să facă piedestaluri din oasele lor. N-o să-i încurajeze dac-o să vadă că putem fi înfrânți și uciși.

– Mai ales felul în care-a murit Vas, zise Oykib.

După care ei insistară să le descrie cum se întâmplase, ca după aceea să-și dorească să nu fi făcut acest lucru.

– E bine ca îngerii să ne cunoască slăbiciunea, spuse Nafai. Trebuie să aibă încredere în propria forță și-n grija și înțelepciunea Păstrătorului Pământului.

– Păstrătorul? întrebă Oykib. Știu despre el?

– Nu cu numele ăsta, până când i-am învățat noi, răspunse Nafai. Dar au existat întotdeauna visători printre ei. Iar Luet a găsit câțiva care răspund bine la transele pe care le folosea ca Vizionară-în-ape la Basilica. Păstrătorul le vorbește. Și-ncerc să găsesc niște arme pe care să le poată folosi și care să le dea posibilitatea de a le ține piept săpătorilor, dac-o să se-ajungă la război.

– Nu crezi c-o să putem să menținem pacea între ei? întrebă Oykib.

– Nu cred c-o să putem să menținem pacea între noi, răspunse Nafai. Avem primele două morți ca dovadă.

– Comit oare un lucru îngrozitor spunând că nu cred c-o să-mi lipsească Obring? întrebă Hushidh.

– Ar fi fost mai surprinzător contrarul, rosti Nafai. Dar Vas își dorea să fie un om bun, cred eu.

– Dac-ar fi vrut, ar fi devenit, Nafai, îi răspunse sarcastic Oykib. Oamenii sunt ceea ce vor ei să fie.

– Ce punct de vedere nemilos, rosti Hushidh. Păi, după felul în care vorbești, ai crede că oamenii sunt răspunzători pentru propriul comportament.

– Și nu sunt?

– Ai văzut un copil de trei ani atunci când face o boacănă? Se uită la adultul sau la copilul din apropiere și țipă la el: „Uite ce-am făcut din cauza ta!"

Ăsta-i universul moral în care-au trăit întotdeauna Vas și Obring, dar și Sevet și Kokor.

La funeralii, Kokor se uita încontinuu, pe furiș, la Sevet, plângând și suspinând odată cu ea. N-am de gând s-o las pe curva asta bătrână să profite mai mult decât mine de pe urma văduviei, își spuse Kokor. În definitiv, soțul *ei* l-a omorât pe-al meu. Ea l-a-mpins spre lucrul ăsta, pentru c-a fost atât de neatentă încât a fost prinsă. *Eu* m-am culcat cu Elemak încă dinainte de călătoria spre Pământ, și n-a aflat nimeni. Sevet are obiceiul să fie prinsă cu micile ei afaceri amoroase. Bineînțeles, poate-și dorește lucrul ăsta.

Poate c-așa se excită ea, văzându-i pe ceilalți cum sunt cuprinși de frenezia furiei declanșate de ceea ce și cu cine a făcut ea.

La mine a funcționat, cu siguranță, pe vremea când eram la Basilica. M-a supărat rău de tot, nu-i așa? Apoi a jucat rolul victimei ani în șir, fără să mai cânte vreodată, deși i-a revenit vocea foarte *bine* în mai puțin de-un an. Ținându-și tăcerea muzicală deasupra capului meu atunci când mama se uita la ea și-și aducea aminte felul în care cânta pe vremuri „Visul de iubire al lui Sogliadatai" sau „Moartea vrăbiuței otrăvite".

Rugul funerar fusese aprins, iar îngerii din jur începuseră să scoată cele mai tânguitoare sunete. Niște mici creaturi urâcioase. Ce știau *ele* despre jale?

Dar cântecele lor – dacă asta erau – i-au dat lui Kokor o idee, iar ea o puse imediat în aplicare. „Moartea vrăbiuței otrăvite" fusese cântecul preferat al lui

Sevet şi s-ar potrivi de minune în momentele astea, chiar dacă nu era de fapt despre funeralii, ci mai degrabă despre sfârşitul unei frumoase, dar imposibile poveşti de iubire. Iar unul dintre cele mai bune aranjamente ale cântecului fusese un duet între Sevet şi flaut. Kokor o ascultase în nenumărate rânduri, râvnise din tot sufletul la ea, dar nu îndrăznise niciodată să o cânte în public pentru evidentul motiv că acest lucru ar fi făcut să pară că-şi invidiază sora şi încearcă s-o concureze. Totuşi, ştia fiecare notă a cântecului. Şi, după ce se gândi la asta câteva clipe, îşi dădu seama că-şi aducea aminte şi fiecare notă din partitura flautului.

Prin urmare, începu să fredoneze acest cântec, fără cuvinte, lăsându-şi vocea să se înalţe şi să ia avânt pe notele flautului. Desigur, nu putea să cânte pe acutele instrumentului, dar fără îndoială că nici Sevet n-o mai putea cânta în tonalitatea înaltă în care o interpretase pe vremea când era o fetişcană, mai ales fără antrenament. În momentul în care Kokor începu să cânte, ea nu îndrăzni nici măcar să tragă cu coada ochiului la Sevet, căci altminteri ar fi părut că-ncearcă s-o îndemne pe Sevet să facă ceva, în loc să-şi exprime, pur şi simplu, jalea pe care o simţea văzând trupul soţului ei pierind în flăcări.

Cântă întreaga partitură a flautului, dar Sevet nu o acompanie. Însă Kokor îşi dădu seama din nemişcarea celorlalţi – chiar şi îngerii tăcuseră ascultând-o – că de data aceasta alesese să facă lucrul potrivit, căci acum ceilalţi o aprobau şi chiar o apreciau. Iar atunci când începu din nou partitura flautului, glasul lui Sevet

interveni în sfârșit, cântând partea vocală. Acum ciudățenia melodiei pe care o cântase Kokor începu să aibă sens ca parte armonică a vocii lui Sevet, iar cuvintele pe care le cânta Sevet aduseră lacrimi în ochii celor prezenți, așa cum n-ar fi făcut moartea unor bărbați atât de nevrednici precum Obring și Vas. Lumea plângea atunci când ea îl cânta în teatre, când nu murise nimeni – cum s-ar fi putut să nu suspine din inimă aici, cu mirosul cărnii arse în nări, în timp ce copiii mai mici ai lui Obring și ai lui Vas plângeau în hohote, pentru că tăticii lor fuseseră niște excremente de săpător, buni doar să se-mperecheze și să ucidă? Lui Kokor îi plăcea modul în care suna vocea ei împreună cu cea a lui Sevet. Căci vocea surorii sale se schimbase, devenise mai bogată și mai matură, dar cea a lui Kokor nu, își păstrase simplitatea și puritatea ca de flaut din tinerețe. Kokor nu simțea nevoia de-a cânta ca Sevet acum și nici Sevet nu era deranjată de asemănarea dintre ele. Scoteau sunete diferite, dar cu toate acestea puteau fi minunate împreună.

Atunci când se termină cântecul, gestul potrivit era evident, iar Sevet n-o dezamăgi. Își întinseră amândouă mâinile în același timp și, plângând, copios, se aruncară una-n brațele celeilalte. Kokor se bucură să audă suspinul colectiv al oamenilor care le priveau. Surorile, împăcate în sfârșit! Și-o putea închipui pe mama întinzându-se și strângând brațul lui Volemak și pe Volemak șoptindu-i mai târziu: „Ce bine-ar fi dacă și băieții mei ar face pace așa cum au făcut fetele tale."

În timp ce se țineau în brațe una pe cealaltă, pline de mâhnire și de iertare, Sevet îi șopti lui Kokor în ureche:

– Surioară, acum o să fiu amanta lui Elemak, să nu-ncerci să mă oprești.

La care Kokor șopti ca răspuns:

– La fel și eu. E suficient de futălău pentru noi două, nu crezi?

– Îl împărțim? murmură Sevet.

– Pun pariu c-o să-i fac un copil înaintea ta, șopti Kokor.

Bineînțeles că n-avea nicio intenție să-i facă un copil, dar ar fi minunat dacă Sevet i-ar face, distrugându-și corpul ei grăsuț chiar mai mult decât o făcuseră cei trei copii pe care-i avea. S-o lăsăm pe biata curvă să creadă că suntem în concurență ca să-i naștem bastarzi lui Elya – o s-o las să „câștige" și-o să păstrez eu adevărata victorie, care-i trupul meu tineresc, deși Obring mi-a făcut cinci copii. În cazul în care cei cinci sunt cu toții ai lui.

Se desprinseră din îmbrățișare și se traseră puțin în spate.

– Oh, Kokor, spuse Sevet. Sora mea.

Apoi izbucniră din nou în plâns.

Fir-ar să fie. Asta o să fie greu de depășit.

Kokor întinse mâna și șterse o lacrimă de pe obrazul lui Sevet, apoi o ținu în vârful degetului ca o pată lucitoare de umezeală.

– Niciodată n-o să te mai fac să verși o lacrimă ca asta, iubita mea Sevya.

Suspinul celorlalți reprezenta aplauzele de care avea nevoie Kokor. Te-înving din nou, Sevet. Pur și simplu nu te poți pune cu mine.

Fusum învață două lucruri din uciderea lui Obring și a lui Vas.

În primul rând, că ființele umane erau, de fapt, muritoare, și puteau fi ucise dacă era aplicată suficientă forță, folosindu-se o armă și o modalitate potrivite. El nu planuia să utilizeze imediat informațiile obținute, dar intenționa să se gândească bine la această problemă în lunile și anii care vor veni.

În al doilea rând, învață că uciderea era un instrument puternic care nu trebuia irosit. Trebuie să omori persoana potrivită, la momentul potrivit și întotdeauna pentru a atinge un țel important. Din acest motiv, atunci când s-a considerat, în sfârșit, că Fusum trebuie reabilitat și lăsat să se întoarcă la ai săi, el se strădui să devină prieten și însoțitor al lui Nen. În calitatea sa de cel mai vârstnic și talentat fiu al lui Emeezem și Mufruzhuuzh, mama cea profundă și regele războiului, Nen era speranța de aur a noii generații. Vorbea limbajul omenesc aproape la fel de fluent ca Fusum însuși, învățându-l prin strânsă asociere cu Oykib, iar când Emeezem și Mufruzhuuzh îl siliră pe tatăl lui Fusum, regele de sânge Shosseemem, să li se alăture în a declara interdicție asupra răpirii și consumării de bebeluși carnea-cerului, Nen a fost cel care a făcut un pas înainte și a distrus piedestalul de oase pe care se sprijinise Zeul Neatins. Nen a fost cel care a strigat:

„Fie ca între noi și cei din cer să domnească o prietenie durabilă." Oh, în ziua respectivă Fusum se bucurase împreună cu toți ceilalți. Și se străduise din greu să-și câștige un loc lângă Nen, drept cel mai credincios prieten.

Apoi, într-o bună zi vânau împreună, purtând într-o mână tradiționala lance cu vârf de piatră, iar în cealaltă o măciucă. Urmăreau printre tufișuri un *pecari*, fiind suficient de aproape de el ca să-l audă grohăind din când în când, atunci când Fusum sesiză brusc ocazia care se ivise. Și o panteră urmărea *pecari*-ul, dar așa cum știe toată lumea, panterele sunt foarte mulțumite să devoreze orice tip de carne le iese în cale. Trebuia să fie carne de animal viu, însă, astfel încât atunci când lovi, Fusum nu izbi cu atâta forță încât să ucidă – sau cel puțin așa spera. Nen căzu ca un bolovan, dar aproape imediat se ridică în coate, gemând. Fusum nici măcar nu avu nevoie să arunce o piatră pentru a atrage atenția panterei. Felina sări asupra lui Nen și-i sfâșie beregata într-o clipă. Apoi Fusum atacă, înfigându-și lancea în trupul panterei, sub coaste, găsindu-i imediat inima. Chiar *sunt* bun la chestia asta, își spuse el. Apoi lovi pantera cu măciuca în cap, de mai multe ori, pentru ca nimănui să nu-i treacă prin minte să caute urme de sânge, păr și miros de-ale lui Nen pe măciucă.

După câteva minute, intră clătinându-se și plângând în orașul săpătorilor, strigându-și în gura mare jalea pricinuită de moartea prietenului său Nen, învinovățindu-se pentru că l-a dezamăgit pe cel de aur,

pe cel frumos. „Niciun bărbat n-a avut un prieten mai nemernic decât mine!" striga el. „Omorâți-mă, vă implor! Nu vreau să trăiesc considerându-mă vinovat de moartea lui Nen." Dar când au venit la fața locului, bărbații îl absolviră pe Fusum de orice vină, iar povestea nesfârșitei lui jelanii cauzate de moartea iubitului său prieten se răspândi în tot orașul. O parte din gloria lui Nen îi reveni lui Fusum, iar mulți începură să se uite la el ca la speranța viitorului, după dispariția lui Nen.

14

VORBE

Nafai nu era sigur dacă visul venise de la cel-care-trăgea-cu-ochiul, Sufletul Suprem, sau fusese generat de propriile sale preocupări. Poate că era în mare parte faptul că realiza că pe tot parcursul învățăturilor predate îngerilor și săpătorilor, în toate învățăturile predate propriilor copii, singurul lucru pe care nu l-au putut da era o motivație imperioasă pentru a învăța să citească și să scrie.

La ce servea? Făcea recoltele să crească mai bine? Ținea animalele în țarcurile lor noaptea? Îi ținea la distanță pe prădători? Îi ferea pe copii să nu se îmbolnăvească?

Atunci când îi vorbea lui Luet despre acest lucru, ea nu părea îngrijorată.

– Nyef, noi nu recreăm Basilica aici. Nu putem. Următoarea generație o să fie lipsită de foarte multe lucruri. Trebuie să-i învățăm ierburile care pot vindeca

infecțiile sau trata diferite boli. Trebuie să-i învățăm principiile salubrității publice, astfel încât să nu-și polueze propria sursă de apă. Trebuie să...

– Trebuie să-i păstrăm umani.

– Nu scrisul ne face umani.

– Nu? întrebă Nafai. Atunci ce anume?

– Săpătorii și îngerii sunt înzestrați cu rațiune. Ei sunt niște *persoane*. Și nu știu să scrie și să citească.

Nu se putea răspunde la ceea ce spusese ea, iar felul în care se exprimase vădea faptul că ea nu credea c-ar fi o problemă pentru care să merite să te frământi. Cu toate acestea, oare nu-și învățaseră propriii copii să citească și să scrie? Oare în timpul călătoriei nu riscaseră distrugerea, învățându-i utilizarea computerelor, permițându-le să studieze milioane de volume ale cunoașterii și istoriei umane pentru ca totul să se piardă în următoarea generație?

Iar generația următoare era deja aici. În cei cinci ani de la aterizare, cei din generația Chveyei și a lui Oykib începuseră cu toții să-și întemeieze familii. Copiii lor creșteau, iar când vor împlini șase sau șapte ani va mai *exista* oare o școală pentru ei? Nu, ei se vor apuca să învețe tehnicile de supraviețuire. Cot la cot cu săpătorii și îngerii pe ogoare, adunând lemne din pădure, construind garduri și pereți, smulgând buruienile, plantând și recoltând, argăsind și prelucrând piei, dărăcind lâna și torcând-o – unde anume în toate aceste activități aveau ei nevoie să citească ceva? Pe navă se pregătiseră pentru o viață nouă, învățând înainte ce vor avea nevoie să știe pentru a supraviețui

în noua lume. Acum se aflau în această lume, iar noua generație învăța de la adulți, nu din cărți.

Iar asta era splendid. Nu era niciun rău. Se predau lucrurile care contau pentru supraviețuire. De ce anume mai era nevoie?

Cu toate acestea, Nafai nu-și putea alunga neliniștea. Pe parcursul tuturor celor patruzeci de milioane de ani de istorie pe Harmony, ființele umane erau în stare să scrie și să citească. Limbajele se deplasau și se schimbau de-a lungul secolelor și al kilometrilor. Dar exista scrisul. Trecutul poate fi recuperat. Se poate învăța din el. Scrisul permitea unei comunități să-și păstreze memoria dincolo de indivizii care se întâmplau să trăiască și să fie prezenți într-un anumit moment.

Cât timp o să treacă până o să fim uitați eu, Luet, tata, mama și noi toți?

Apoi râse de el însuși, din pricina vanității de-a vrea ca lumea să se chinuie să citească și să scrie, doar pentru a-și aminti c-a trăit el cândva. În zece generații n-o să mai conteze.

Era la începutul celui de-al șaselea an, atunci când avu visul. Se făcea că un bărbat conducea o națiune măreață formată din oameni și îngeri, cu ferme întinse pe ambele maluri ale unui fluviu, kilometru după kilometru, atât cât puteai vedea cu ochii. Ici și colo zburau îngeri, iar capre și câini trăgeau căruțe și sănii pe drumuri. Bărci se deplasau în susul și în josul apei, unele dintre ele cu echipaj format din săpători, sau din îngeri. Iar din loc în loc, în turnuri care se înălțau cu mult deasupra celor mai înalți copaci, gardieni

ţineau perimetrul sub supraveghere, pentru ca niciun duşman să nu-i poată lua prin surprindere.

Bărbatul care conducea această măreaţă naţiune era obosit şi înspăimântat. Duşmanii încercau să-i asedieze din toate părţile, iar în interiorul naţiunii factiuni ameninţau să destrame ţesătura comunităţii. Oraşe care altădată fuseseră independente au uitat în acele zile că şi ele suferiseră de foame. Cei a căror strămoşi fuseseră pe vremuri conducători au uitat că şi ei fuseseră ucişi de duşmani, iar ai lor supravieţuiseră doar pentru că se puseseră sub protecţia acestei naţiuni măreţe. Cei care tânjeau după averi le dobândeau prin orice mijloace posibile, complotând şi înşelând, terorizând şi câteodată omorând spre a-şi înlătura rivalii. Era un pământ minunat, dar lupta pentru a-l păstra părea tot mai grea de la an la an, iar bărbatul îşi pierduse nădejdea.

În singurătatea şi frica sa, intră în căsuţa sa şi deschise o cutie pe care o ţinea ascunsă într-un recipient cu boabe de porumb. În interiorul ei, găsi un vraf de foi de metal, prinse laolaltă cu inele metalice. Era o carte, îşi dădu seama Nafai, căci pe metal fusese incizat un limbaj, iar bărbatul o deschise şi începu să o răsfoiască.

Fără a înţelege cum, Nafai ştia ce conţineau cuvintele, ce vedea bărbatul cu ochii minţii în timp ce citea. Bărbatul citea povestea lui Volemak care văzuse un stâlp de foc pe o stâncă în deşert şi se întorsese acasă la Basilica pentru a avertiza că oraşul va fi distrus. Povestea lui Nafai şi a fraţilor săi care s-au întors

în oraș ca să ia Catalogul. Bărbatul îl văzu pe Nafai stând lângă cadavrul lui Gaballufix și el încuviință. Câteodată cei care au grijă de o întreagă comunitate trebuie să acționeze într-o manieră care prejudiciază individul. Pentru un om bun nu este niciodată ușor, iar el evită această situație atunci când are posibilitatea; dar atunci când lumea are nevoie ca el să fie aspru, el va fi cu adevărat așa, nu se va da în lături, va face asta cu mâna lui și va face public ceea ce întreprinde.

De la mine a învățat asta, își zise Nafai, apoi își dădu seama că el a fost cel care a făcut cartea și a scris în ea povestea vieții lui, a vieții și faptelor tuturor celor din comunitatea lui, a faptelor lor rele sau eroice, a vremurile de îndoială și a uluitoarelor lor realizări. Iar acest bărbat, acest conducător, acest rege se uita în carte și găsea în ea istorisiri care îi arătau ce anume trebuie să facă, înțelepciuni care îi întăreau hotărârea, iubire care îl învăța mila, speranțe care duceau la acțiuni nobile chiar și atunci când speranțele însele nu se împlineau.

Nafai se trezi și căzu pe gânduri. Visul era atât de limpede, probabil că provenea de la Sufletul Suprem. Sau poate de la Păstrătorul Pământului.

Apoi își spuse: „Visul ăsta se potrivește atât de bine cu dorința mea de a păstra vii cititul și scrisul în rândul acestui popor încât ar fi putut la fel de bine proveni din propriile mele năzuințe."

Dar, în cazul ăsta, de unde proveneau năzuințele lui? De ce anume dorea el atât de mult să conserve limbajul scris printre descendenții lui? N-ar fi fost posibil ca asemenea năzuințe să provină de la Păstrător?

Nu, își spuse. Aceste dorințe provin din amintirile mele din momentele în care stăteam deasupra cadavrului lui Gaballufix. L-am ucis ca să iau de la el Catalogul. Iar Catalogul la ce servea? Era accesul meu – accesul *nostru* – la vastul depozit de cunoaștere din navă care ne-a adus aici. Era cheia către tot ceea știa Sufletul Suprem. Ce-ar fi însemnat pentru noi dacă nici unul n-ar fi știut să citească și să scrie? Pentru cei analfabeți, Catalogul ar fi lipsit de valoare și prin urmare nimeni n-ar fi trebuit să moară ca să-l obțină Nafai. Visez visul care-mi justifică mie însumi acțiunile mele.

Totuși, chiar când se gândi la altceva decât la vis, știu că va acționa în baza lui.

Fără a da vreo explicație, își luă rămas-bun de la Volemak și de la Luet, luă micul vehicul spațial al navei și se duse acolo unde hărțile de ansamblu indicau că se poate găsi aur. Era un filon bogat, adus la suprafața pământului prin plierile și ridicările care avuseseră loc în ultimii patruzeci de milioane de ani. Nafai era înarmat cu uneltele de metal din magazia navei, iar după două zile de trudă solitară avea câteva kilograme de aur curat din filonul de mică adâncime. Petrecu o zi curățându-l. Apoi îl bătu cu ciocanul, transformându-l în foițe netede, după ce a folosit drept nicovală suprafața imperturbabilă de metal a vehiculului. Metalul era foarte subțire, dar strâns la un loc era deopotrivă foarte greu. Avu nevoie de trei zile ca să facă foile de aur, iar în această perioadă se opri doar din când în când ca să culeagă hrana pe care o găsea

cu un minim efort. Era înfometat, dar munca pe care o făcea conta pentru el mai mult decât mâncarea.

La primele experimente, descoperi că acele curbe ale alfabetului care fuseseră folosite vreme de atâtea milenii pe Harmony pur și simplu nu puteau fi executate, prin presarea de mână pe foița de aur. Trebuia să găsească forme mai pătrate ale literelor, dar în același timp să le facă să fie diferite unele de altele. De asemenea, unele silabe erau prea complexe și foloseau prea multe litere pentru a reprezenta sunetele. Așa că le schimbă, inventând cinci litere noi pentru a reprezenta sunete care până atunci necesitau câte două litere fiecare. Rezultatul a fost o comprimare hotărâtă a limbajului scris, iar pe măsură ce scria, comprima și mai mult, folosind doar câteva litere spre a ilustra majoritatea cuvintelor comune.

Cum îndrăznesc să schimb limbajul în felul ăsta? se întrebă el. Cine naiba poate să-l înțeleagă?

În mod evident, singurii care puteau să-l citească cu ușurință ar fi cei pe care-i învăța să citească și să scrie, pentru că ei ar fi știut ce anume desemnau simbolurile. Lucru poate la fel de important, însă, toți cei care învățaseră să citească caracterele cursive pe care le folosise pentru a imprima limbajul în aur vor decoda cu ușurință majoritatea literelor folosite pe Harmony – limbajul bibliotecii din computerul navei. Măcar până ce se va schimba limbajul, el nu va fi obligat să-i dezmoștenească pe descendenții săi de moștenirea lor literară, dacă vor avea vreodată șansa s-o recupereze.

Aur. Ce potrivire, ca această carte să fie o comoară, așa cum spera el. Dar nu pentru valoarea aurului ca mijloc de schimb îl alesese el. Mai degrabă îl folosise datorită motivului pentru care fusese întrebuințat în majoritatea culturilor de-a lungul istoriei oamenilor. Era moale. Putea fi modelat. Și totuși nu era chiar atât de maleabil încât să nu-și păstreze forma. Și nu se corodează, nu ruginește, nu se pătează și nici nu se degradează în vreun fel. La multă vreme după ce Nafai va fi mort, literele vor continua să existe pe paginile cărții sale metalice.

Puse foile de aur în micul vehicul spațial, împreună cu aurul rămas și își luă zborul spre casă. Când readuse vehiculul la navă, nu spuse nimic despre locul în care fusese sau despre ceea ce făcuse. Nu voia să înșele pe nimeni și nu se punea problema că n-avea încredere în tata, în mama, în Luet sau în alții. Pur și simplu îi era rușine să spună cuiva. O să creadă că face un lucru prostesc.

Nu, nu asta era problema. Nicidecum, era conștient de asta. Stând și lucrând la lumina felinarului, cu mucul care plutea în grăsimea topită a cupei pâlpâind, simțea puterea a ceea ce făcea. Mă proiectez în viitor pe mine și punctul meu de vedere despre tot ceea ce ni s-a întâmplat nouă, tuturor. Într-o bună zi, singura versiune a acestor evenimente pe care o va cunoaște cineva o să fie cea pe care-o scriu eu. Moștenitorii noștri ne vor vedea prin ochii mei, nu altminteri. Prin urmare, eu voi fi cel care trăiește în amintirea lor. Eu voi fi cel care va șopti în urechea marelui conducător – dacă

va exista în realitate, în cazul în care cartea asta o să supraviețuiască, dacă în ea există cu adevărat ceva înțelepciune.

Scrierea din aceste pagini aurii mă face nemuritor. Atunci când toată lumea o să fie moartă, eu o să fiu viu și strălucitor. Pentru asta păstrez acest secret. De-asta îl țin pentru mine. Fac un lucru lipsit de inimă, egoist.

(Nu, nu e așa.)

Îmi cunosc inima. Nu mi-e rușine s-admit că motivațiile mele sunt impure.

(Faci un lucru plin de generozitate. Dându-le copiilor de peste zece-douăzeci de generații de-acum înainte o cunoaștere a trecutului lor. O explicație a motivului pentru care ființele umane, săpătorii și îngerii locuiesc laolaltă în acest loc.)

Ce-ar fi să scrie Elemak cartea asta? Ar fi un lucru complet diferit, nu-i așa?

(Ar fi plină de minciuni.)

Un narator n-are cum să nu distorsioneze fiecare povestire pe care o spune. Fără vrerea mea, și eu mint dând evenimentelor forma care are sens pentru mine. Oricine altcineva ar scrie diferit. Maniera mea de abordare nu este obligatoriu cea mai bună.

(Ceea ce creezi va fi tratat ca un obiect sacru. Un simbol al autorității, transmis de la o generație la alta. Ca și Catalogul. A durat patruzeci de milioane de ani.)

Nafai râse în tăcere, având grijă să n-o trezească pe Luet sau pe cei trei ultimi copii ai lor, născuți după ce au venit în canion ca să trăiască acolo împreună cu

îngerii, sau pe gemeni, care dormeau la mansardă, visând la noi pozne și accidente pe care să le producă pentru a-i face pe părinți să trăiască într-o continuă teroare.

(Râzi, dar știi că spun adevărul.)

Deci, Suflet Suprem, dragul și vechiul meu prieten, tu ai fost cel care mi-a trimis visul?

(Nu.)

În cazul ăsta, Păstrătorul?

(Știi că habar nu am ce anume face sau nu face Păstrătorul.)

Prin urmare ar putea fi fantezia intimă a unui bărbat care ajunge la vârsta mijlocie și simte că-i suflă-n ceafă moartea.

(Și dacă nu *este* altceva decât acest lucru, oare schimbă faptul că reprezintă un lucru înțelept de făcut? Un dar măreț de dăruit viitorului?)

O să trebuiască să învăț pe cineva să-mi citească scrisul de mână. O să fie nevoie să-l dau cuiva să-l transmită mai departe în viitor.

(O să găsești pe cineva. Poate cineva care e mic acum. Atunci când o să vină vremea, o să-ți dai seama cui trebuie să dai cartea.)

Spun totul. Dac-o să citească, copiii mei o să zică: „De ce n-a tăcut din gură? De ce nu ne-a lăsat în pace?" Greșelile mele o să fie puse pe tavă și o să mă disprețuiască.

(Și ce dacă? Tu vei fi mort.)

Iar dacă Elemak citește asta, o să mă omoare și-o să distrugă cartea. Știi asta.

(Îți sugerez să nu i-o arăți.)

Lui sau oricui altcuiva. Ceasurile pe care le petrec pentru asta – sunt oare irosite?

(Oare sunt?)

Nafai n-avea răspuns. Decât să continue să scrie. Scrise și scrise, iar scrisul său deveni mai mic și mai compact, făcând loc mai multor cuvinte pe pagină. Povestirea lui devenea din ce în ce mai chibzuită.

Ce anume scria? La început era o poveste extrem de personală, o dare de seamă – așa cum își amintea el – a întregii perioade petrecute la Basilica, a călătoriei în deșert, a descoperirii bazei de lansare de la Vusadka. Dar când istorisirea ajunse la perioada petrecută pe Pământ, deveni cu mult mai generală. Lucrurile pe care le-au aflat despre săpători și îngeri erau înșiruite în ordinea în care fuseseră ele descoperite. Rezultatele călătoriei lui Zdorab cu micul vehicul spațial al navei, cartografierea și aducerea mostrelor de animale și plante pentru a fi studiate de Shedemei. Cultura îngerilor și a săpătorilor și felul în care răspundeau la inovațiile aduse de ființele umane. Mașinațiunile politice făcute în timp ce comunitățile de săpători și de îngeri se chinuiau să facă față distrugerii zeilor lor și distrugerii echilibrului.

Căci vechii zei erau distruși. Nu se poate trăi cu zeii și în același timp să se creadă în ei, hotărâse Nafai. Și, cu toate că, după perioadele de început ale crizei, Nafai le explicase că Volemak și cu el nu fuseseră niciodată zei, că puterile lor erau toate rezultatul tehnologiei și al cunoașterii, că nici unul dintre ei n-avea puterea de a duplica nici măcar cea mai puțin

complicată dintre mașinăriile de pe navă – cu toate că Nafai le explicase acest lucru, își dădea seama că pe mulți îi durea să știe asta. Pe Emeezem cel mai mult dintre toți. Atunci când el îi destăinui că, din câte știa el, figura de lut pe care ea o adorase și o prețuise aproape întreaga viață nu era altceva decât o sculptură remarcabil de reușită a unui înger talentat pe nume Kiti, ea nu îi mulțumi. Se comportă de parcă ar fi fost pălmuită.

– În cazul ăsta, ar trebui să sparg statuia? întrebase ea cu amărăciune.

– Să spargi ceva atât de frumos meșteșugit? replicase Nafai. Să spargi ceva care te-a ajutat să devii nobilul conducător de azi?

Dar ea nu se înmuiase datorită laudelor; i se părea că-i lingușire, chiar dacă vorbele erau adevărate și sincere. Faptul că Nafai respinsese adorarea ei fusese cea mai crudă lovitură. O vedea cum se ofilește; chiar dacă trăia în continuare și-și conducea poporul cu înțelepciune și fermitate, sufletul ei era pustiit. Își pierduse nu numai credința, ci și speranța.

Îngerii au reacționat mai bine. Pentru că furia lui Elemak reprezentase primul lor contact cu ființele umane, era o ușurare pentru ei să afle că nici unul dintre ei nu era zeu. Dar ființele umane cunoșteau atât de multe secrete, iar înțelepciunea lor, pusă la treabă în slujba îngerilor, salvase atât de multe vieți și îmbunătățise situația tuturor într-o atât de mare măsură încât în relația lor continua să existe un element de venerație, și prin urmare existau o oarecare – sau poate

mai multă – dezamăgire și deziluzie atunci când vreo ființă umană nu reușea să se achite de vreo sarcină, dădea un sfat inadecvat sau prezicea un rezultat care se dovedea greșit.

În timp ce scria despre aceste lucruri, Nafai realiză că lumea – săpători, îngeri și ființe umane laolaltă, avea nevoie de cineva din afara ei, în care să poată fi investite speranțele lor de înțelepciune. Începuseră să se gândească la Păstrătorul Pământului ca la singurul care nu putea greși.

Nu se punea problema că Nafai ar fi cu desăvârșire sigur de el însuși. El nu auzise niciodată vocea Păstrătorului cu claritatea cu care îi vorbea Sufletul Suprem. De fapt, el nu era deloc sigur dacă auzea vocea sau avea visele Păstrătorului Pământului. Și nici nu știa ce anume ar putea fi Păstrătorul. Era limpede că el este cât se poate de real – nu exista altă explicație a statuii a cărei față arăta exact ca Nafai, modelată exact în perioada în care Nafai se îmbarca pe nava spațială pentru a călători spre Pământ. Și nici nu exista altă explicație pentru visele pe care le avuseseră în perioada în care se aflau pe Harmony, când atât de mulți dintre ei aveau viziuni cu săpători și îngeri, deși Sufletul Suprem nu avea habar că aceste creaturi populau Pământul. Totuși visele erau mereu ambigue, și conțineau câte ceva din speranțele și temerile personale ale respectivului, astfel încât nu era niciodată sigur unde anume înceta mesajul și începea autoamăgirea.

Cu toate acestea, oricât de neadecvată ar fi fost percepția lui Nafai despre Păstrătorul Pământului, era

conștient că a crede în Păstrător împlinea o funcție socială vitală. Acesta ar reprezenta autoritatea supremă, cel care nu poate greși niciodată, deținătorul Adevărului. Atunci când deveni limpede că fie și cele mai înțelepte dintre ființele umane cunoșteau extrem de puțin, în realitate; când a devenit clar că cel mai minunat dintre miracole era, de fapt, rezultatul folosirii unei mașinării sau exploatarea unei frânturi de cunoaștere uzuală; atunci tot nu va fi o deziluzie pentru că, în definitiv, toată lumea știa că ființe umane, îngeri și săpători erau cu toții egali în ochii Păstrătorului Pământului și toți la fel de ignoranți, slabi și nechibzuiți în comparație cu el.

Nafai îi explică aceste gânduri lui Luet, iar ea fu de acord cu el. Ea începu să le învețe pe femeile-înger despre Păstrătorul Pământului și să transforme tot folclorul lor străvechi despre felurite divinități într-o poveste coerentă care îi înlocuia pe toți zeii buni cu diferite aspecte ale Păstrătorului. Cu bărbații-înger, Nafai era puțin mai brutal, măturându-i pe toți zeii antici și păstrând doar câteva din vechile lor legende. Nu se punea problema că vechile legende vor muri, desigur, dar el voia ca ei să înceapă cu un miez curat de cunoaștere referitoare la Păstrător, chiar dacă cunoașterea reală era lacunară.

Apoi Nafai și Luet începură să aibă încredere în Oykib și în Chveya, iar în scurt timp Oykib îi instruia pe bărbații-săpător, iar Chveya pe femeile-săpător despre Păstrătorul Pământului. Și ei adaptară credințele deja existente; și ei erau sinceri referitor

la cât de puțin cunoșteau, personal, despre Păstrător. Dar măcar atâta lucru știau: Păstrătorul voia ca ființele umane, săpătorii și îngerii să trăiască laolaltă, în armonie.

Problema era că, pe măsură ce slăbea vechea credință, din ce în ce mai puțini săpători luau parte la raidul anual pentru a fura statui de la îngerii care se împerecheau. Dar rata nașterilor săpătorilor părea să scadă – în condițiile în care îngerii prosperau, iar populația lor crescuse într-o proporție alarmantă. Printre săpători începu să meargă vorba că noua religie a Păstrătorului Pământului era, în realitate, parte a unei conspirații vizând distrugerea săpătorilor, pentru ca îngerii și ființele umane să poată împărți între ei lumea. Aceste povești nu erau crezute de prea mulți, dar de suficienți pentru a fi ceva îngrijorător. Existau unii care doreau să exploateze asemenea zvonuri. Iar când Nafai începu să audă că nu toate ființele umane, ci doar Nafai și cei din anturajul lui complotau pentru a-i distruge pe săpători, știu că cineva anume dorește să exploateze astfel de temeri în avantajul său.

În acest răstimp, însă, rata natalității la săpători continua să scadă, cu toate că nivelul de nutriție era din ce în ce mai ridicat, tot timpul. Iar îngerii trebuiau să se extindă constant, arzând și mai multe porțiuni de pădure pentru a cultiva pământul. Cât de mulți gemeni erau, dar nici unul nu era omorât în perioada copilăriei; cât de mulți adulți sănătoși existau, dar nici unul nu era luat de săpătorii prădători.

Se aflau pe Pământ de doisprezece ani atunci când Shedemei chemă la o întrunire toate ființele umane adulte. Reușise, în sfârșit, să dezlege misterele, spunea ea. Dar acum apăruseră noi mistere și trebuiau luate niște hotărâri.

– Ne-am amestecat, rosti Shedemei. Așa după cum sunteți conștienți cu toții, rata natalității în scădere în rândul săpătorilor generează temeri serioase printre ei.

– Și noi sutem preocupați, zise Elemak.

– Da, ei bine, acum știu ce se-ntâmplă. Noi am contribuit la asta. Noi contribuim la asta.

Așteptară. În cele din urmă, Mebbekew rosti:

– Shedya, nu știam c-ai asemenea talente actoricești. Cât trebuie să mai așteptăm ca s-auzim și continuarea poveștii?

– Asta-i doar prima parte, rosti ea. Urmează și partea a doua.

Se auziră râsete nervoase.

– Vedeți voi, zise ea, problema e că i-am oprit să mai creadă-n zeii lor. Ei nu mai venerează divinitățile. Nici măcar nu mai fură alte statui de la îngeri. Și din cauza asta nu mai fac copii.

– Vrei să ne spui, rosti Elemak râzând, că religia lor e *adevărată?*

– Într-un singur cuvânt, da, răspunse Shedemei. Avem doisprezece ani de observații amănunțite referitor la triburile locale de săpători și de îngeri. Zdorab și cu mine am făcut, de asemenea, vizite în alte așezări de săpători și de îngeri și suntem încredințați c-am

descoperit un model universal. În primul rând, nu există un sat de săpători fără un sat de îngeri aflat la maximum două-trei ore distanță. Și nu poate fi o coincidență. Săpătorii nu pot supraviețui fără îngeri. Mai precis, săpătorii nu se pot reproduce fără să venereze statuile pe care îngerii masculi le creează ca parte a ritualului de împerechere.

– Oare am eu impresia că motivul e mai degrabă biologic decât teologic? întrebă Rasa.

– Desigur, deși este greu să te uiți la micile statui de lut și să vezi un mecanism biologic, replică Shedemei. Zdorab a fost cel care-a remarcat primul că ceea ce contează, din punct de vedere biologic, s-ar putea să nu fie meșteșugul implicat în crearea statuilor. Ci scuipatul. Bărbații-înger iau lutul în gură și-l amestecă cu saliva lor, pe care-o folosesc ca să formeze boțul de clisă din care modelează statuia. Din când în când, mai iau o gură de lut și o umezesc. Saliva curge din belșug.

Mințile celor aflați în încăpere lucrau rapid, încercând să înțeleagă.

– Vrei să spui că săpătorii au nevoie să se ungă cu scuipat de înger ca să se poată împerechea? întrebă Dza.

– Nu chiar așa, replică Shedemei. Prima dată când am examinat corpurile de îngeri și de săpători, am găsit un mic organ – o glandă, de fapt – lângă scrot. Era identică la ambele specii, chiar dacă ei n-au un strămoș comun cu un organ similar. Foarte curios, desigur. Dar acum știm funcția organului. El secretă continuu mici cantități dintr-un hormon care suprimă producția de spermă. Nu, hai să fiu mai explicită.

Stopează complet producția de spermă. Atâta vreme cât acest organ funcționează, el blochează complet producția de spermă. Câtă vreme funcționează organul, masculii sunt sterili.

– Ce orgănaș util, murmură Oykib. Apoi mai tare: De ce-ar evolua chestia asta?

– E și mai rău, spuse Zdorab.

– Există un vierme plat mititel, unul microscopic, care trăiește în toate râurile din acest masiv. În timpul anotimpului ploios, când cursurile de apă se umflă, acest vierme plat se-ngroapă în straturile de lut și depune milioane de ouă minuscule. Ele nu se dezvoltă atâta vreme cât există umezeală. Dar atunci când vine anotimpul uscat, iar apele se retrag, ouăle se dezvoltă, formând un mic strat protector care păstrează umiditatea care există. În acest moment, embrionii sunt gata să eclozeze. Dar nu pot, pentru că n-au posibilitatea de a se debarasa de propriile cochilii restrictive. Drept care hibernează, trăind din placentă. Folosesc placentele atât de puțin, încât pot trăi așa vreme de douăzeci-treizeci de ani. Următorul sezon ploios nu produce eclozarea, pentru că apa nu dizolvă cochiliile. Ghiciți ce anume le dizolvă.

– Scuipatul de înger, spuse Oykib.

– Uluitor băiat, rosti Shedemei. Studentul meu de nota zece.

Se auziră câteva râsete, dar așteptau cu toții continuarea istorisirii.

– Nici un alt fluid nu are calitatea asta, pentru că îngerii au niște mici organe ale celulelor producătoare

de salivă din gurile lor, care secretă o enzimă lipsită complet de funcție în corpurile îngerilor, dar care dizolvă cochiliile ouălor de viermi plați. Prin urmare, atunci când masculii bagă-n gură lutul, ei nu doar îl înmoaie ca să facă sculpturi. Ei dizolvă, totodată, cochiliile a milioane de viermi plați minusculi. Iar întâmplarea face că acele cochilii dizolvate conțin exact singura substanță chimică ce suprimă acțiunea glandei profilactice situate lângă scrotul îngerilor și-al săpătorilor. Substanța chimică a fertilității se descompune extrem de încet, iar statuile conțin cantități folositoare pentru o perioadă de – probabil – zece ani, oricum în mod sigur pentru cinci ani.

Toată lumea înțelegea acum. „Prin urmare, atunci când săpătorii-și freacă statuile pe tot corpul..." „Îngerii înghițeau o parte din substanța asta?" „De câtă substanță chimică este nevoie?"

Shedemei ridică mâinile spre a potoli întrebările și comentariile.

– Da, v-ați prins. Îngerii masculi absorb enzima fertilității pe gură. Nu-i nevoie de-o cantitate prea mare pentru a bloca acțiunea glandei profilactice, iar aceasta nu-și revine ca să înceapă să funcționeze timp de două săptămâni, poate trei. Prin urmare există o fereastră-n cadrul căreia poate avea loc reproducerea. Iar săpătorii masculi au o porțiune absorbantă specială, în partea de jos a pântecului, în apropiere de zona inghinală, prin care substanța chimică poate fi absorbită direct în fluxul sangvin. Prin frecarea statuilor de pântecele lor transpirate se dizolvă o parte

din lut, iar enzima fertilității dizolvată intră în sânge și, exact ca în cazul îngerilor, blochează glanda profilactică, iar săpătorii masculi devin fertili. Dar din pricină că ei primesc în realitate mult mai puțină enzimă, fereastra de fertilitate durează pentru ei doar câteva zile. Nu contează, însă. În timp ce îngerii-și confecționează statuile doar o dată pe an și trebuie să aibă performanță reproductivă doar în respectiva perioadă, săpătorii sunt capabili, din punct de vedere cultural, să venereze statuile oricând. Într-adevăr, statuile le dau posibilitatea să se reproducă oricând doresc. Trebuie doar să se roage mai întâi.

– Ăsta-i cel mai absurd, complicat, neverosimil și ridicol mecanism de care-am auzit vreodată, rosti Issib.

– Exact, spuse Shedemei. Și nu este posibil să fi evoluat în mod natural. Din ce motiv să-și fi dezvoltat săpătorii și îngerii, în mod independent, organe identice care-i fac sterili? Nu există avantaje, din punctul de vedere al evoluției, în chestia asta. Mai întâi de toate, de ce n-au murit îngerii, pur și simplu, înainte de a începe să-și facă statuile? De ce n-au murit săpătorii înainte de-a fi descoperit virtuțile frecatului pe tot corpul cu statuile îngerilor? Din ce motiv o specie de viermi plați s-a întâmplat să necesite o substanță chimică specială din saliva îngerilor pentru a-și ecloza ouăle? Și de ce-au dezvoltat îngerii o substanță chimică fără altă utilitate în corpul lor decât aceea de-a dizolva cochiliile viermilor plați?

– În natură există o grămadă de lucruri ciudate, replică Oykib.

– Desigur, fu de acord Shedemei. N-aș fi putut să spun că nu există șanse să fi evoluat în mod natural. Doar că, cel puțin din punctul meu de vedere, coincidența-i prea mare ca să cred în cauze naturale. Acest lucru le-a fost *făcut* săpătorilor și îngerilor.

– Dar nu asta contează-n momentul ăsta, zise Zdorab. Shedya are răspuns la problema asta, dar ceea ce-i important e faptul că trebuie să le spunem săpătorilor adevărul. Ei trebuie să revină la folosirea statuilor. Și să obțină unele noi.

– Poate-i putem convinge pe îngeri să le *dea* săpătorilor statuile lor, rosti Padarok. Îngerii nu le mai folosesc după ce femeile-i evaluează pe bărbați.

– Poate, zise Shedemei. Dar nu doar săpătorii suferă de pe urma interferenței noastre-n tiparele lor sociale anterioare. Această relație, această legătură dintre săpători și îngeri, a funcționat vreme de milioane de ani. Patruzeci de milioane, mai exact. Iar, pe parcursul a nenumărate generații, anumite tipare au evoluat. Nașterea de gemeni la îngeri, de exemplu. Fiecare sarcină-i dublă. Lucrul ăsta nu-i accidental. S-a-ntâmplat de două ori pe parcursul observațiilor noastre și niciodată-n satul de îngeri de lângă noi, dar atunci când are loc o naștere singulară, este distrus bebelușul, iar mama nu mai are voie să se-mperecheze. Cu alte cuvinte, nașterile singulare sunt excluse fără milă din societatea îngerilor. Mie mi se pare o reacție la faptul că săpătorii-i urmăresc pe îngeri oriunde se duc. Săpătorii trebuie să-i urmeze pe îngeri ca să ia statuile. Dar săpătorii nu se pot abține să-i considere pe îngeri

drept o sursă facilă de carne, îndeosebi atunci când copiii de îngeri se află la acea vârstă stângace când nu pot zbura prea bine, dar totuși sunt prea grei pentru a putea fi cărați în zbor de-un singur adult. În realitate, nașterea unor gemeni permite fiecărei generații de îngeri să aibă o moarte și un supraviețuitor. Peste ani, cooperarea din comunitate a făcut posibil ca între două treimi și trei pătrimi din perechile de gemeni să poată supraviețui. Acum, însă, în satul nostru toți gemenii trăiesc, fiind adulți. Și supraviețuiesc și toți îngerii firavi, bolnavi și infirmi, în vreme ce în alte sate îi stârpesc săpătorii. Pe scurt, îngerii au dezvoltat o strategie de reproducere mult peste limita populației sustenabile, pentru a putea supraviețui ravagiilor săpătorilor. Atunci când aceștia nu mai fac prăpăd în rândurile lor, populațiile de îngeri sporesc nemăsurat de mult.

– E-un echilibru delicat, spuse Zdorab. Am descoperit un loc în care problema asta a atins proporțiile unei crize. Săpătorii-și pierduseră disciplina și mâncau mai mult decât copiii și indivizii rătăciți. Ei nimiceau în mod sistematic îngerii din zona lor. Când am ajuns acolo, mai supraviețuiau doar câteva familii de îngeri prizărite. Dar săpătorii plăteau deja prețul. Aveau o grămadă de statui vechi, desigur. Dar niciuna nouă. Astfel încât după vreo cinci ani, rata natalității lor a scăzut. Ca și aici. Nu atât de brusc, desigur, având în vedere că ei continuau să venereze statuile pe care le aveau, numai că statuile conțineau din ce în ce mai puțină enzimă. Nașterile deveneau din ce în ce mai rare.

Fiindcă săpătorii care să-i decimeze erau mai puțini, populația de îngeri urma să-nceapă să-și revină în scurtă vreme. Când s-a întâmplat acest lucru, puținii săpători care au supraviețuit și-au revenit și ei.

– Prin urmare, există un echilibru social, înțelegeți? continuă Shedemei. Săpătorii nu pot „recolta" prea mulți îngeri pentru hrană, pentru că-n acest caz își pierd abilitatea de-a se reproduce. Este un mecanism de autoreglare.

– Ce-i oprește pe îngeri să-și ia zborul și să-ntemeieze o colonie acolo unde nu-s săpători? întrebă Protchnu.

– Nimic, replică Shedemei, și-s sigură că s-a-ntâmplat de multe ori. Dar ei pot trăi doar acolo unde pot găsi lut care conține viermi plați. Asta-nseamnă că pot trăi doar acolo unde există un tipar de inundații în timpul sezonului ploios, și că pot trăi doar la înălțimi unde pot supraviețui viermii plați. E un palier destul de îngust, destul de comun acestui masiv, dar nu și în altă parte. Iar săpătorii sunt răspândiți peste tot. Nu cred că îngerii se pot duce într-alt loc în care să nu fie detectați de săpători, mai devreme sau mai târziu. Atunci când săpătorul îi dibuie, se duce acasă și declară c-a găsit o nouă zonă favorizată de zei, și se organizează acolo o nouă colonie. Practic, e în avantajul îngerilor. Fără săpători care să le devoreze copiii, populațiile lor ar atinge apogeul extrem de rapid.

– Sugerezi c-ar trebui să-i lăsăm pe săpători să revină la răpirea și devorarea copiilor de îngeri? întrebă Nafai.

– Asta-i întrebarea, replică Shedemei. Asta-i, cu adevărat, întrebarea, nu-i așa?

– Are chestia asta vreo legătură cu evoluția inteligenței în rândul îngerilor și al săpătorilor? întrebă Chveya.

– O anumită legătură, rosti Shedemei. Femelele de înger își selectează perechea pe baza caracterului complex, al frumuseții, al originalității și al preciziei sculpturilor lor. În mod clar, cu cât un înger mascul este mai inteligent și mai creativ, cu atât are șanse mai mari de-a se reproduce devreme și deseori. Pentru săpători, e puțin diferit. Ca să poată ucide îngeri, ei trebuie să fie inteligenți și șmecheri. Noi nu mai constatăm acest lucru într-o prea mare măsură acum, pentru că săpătorii-s *atât* de șmecheri încât îngerii aproape c-au renunțat să mai încerce să-i oprească. Dar am văzut cu toții capcanele puse de îngeri la marginea satelor lor. Există posibilitatea ca să fi fost prinși în ele săpători proști. Acum le recunosc și evadează cu ușurință. Dar poate că însăși inteligența lor a evoluat, pentru că doar cei șmecheri au scăpat din capcanele îngerilor pentru a fura statuile și copiii de înger.

– Cu alte cuvinte, inteligența a evoluat în mod natural, spuse Chveya. Relația asta de simbioză este cea care-i nefirească.

– Nu doar nefirească, rosti Shedemei. E făcută de mâna omului.

– De unde știi asta? întrebă Protchnu.

– Pentru c-am considerat că nu poate fi naturală. Și știam că ființele umane încetaseră să trăiască pe

Pământ în perioada emigrării în care a fost colonizată Harmony și, fără-ndoială, și alte lumi. Căutând în Catalog, am descoperit că singura parte a istoriei pentru care biblioteca navei nu posedă *nicio* informație utilă este viața omenească în perioada emigrației.

Zdorab, bibliotecarul, continuă:

– Ne-am închipuit tot timpul că s-a-ntâmplat așa pentru c-a fost o perioadă atât de îngrozitoare și-au încercat s-o uite. Au existat războaie în care-au folosit arme atât de înfiorătoare încât Pământul s-a transformat, pentru o perioadă, într-o minge de foc. Asta-i ceea ce credea însuși Sufletul Suprem. Apoi, ceva ce mi-a zis Nafai cândva m-a făcut să realizez că sărăcia asta de informații nu era credibilă. El a zis: „Cum e posibil ca oamenii care-au salvat umanitatea părăsind Pământul s-accepte să fie complet uitați?" Iar eu mi-am spus: „Bineînțeles că nu-i posibil." Și-am început să caut prin computerele de pe navă, cele care *nu-s* legate de Sufletul Suprem. Și-am găsit ce căutam. O bază de date la care Sufletul Suprem n-are acces conștient. Se numește, atât cât pot să traduc de bine, *Cartea păcatelor rasei umane.*

– Păcatelor? întrebă Mebbekew.

– Ei, e traducerea cea mai scurtă. E-un termen care-nseamnă „greșeli voite". „Fărădelegi de evitabilă neglijență", poate. M-am gândit că *păcat* ar fi o foarte bună modalitate de-a însuma aceste sensuri.

– Ce conține cartea? întrebă Nafai.

– De abia am găsit-o. N-am citit-o pe toată și m-aș bucura dacă vreunul dintre voi ar avea timp și interes

să m-ajute la traducere. Limba este apropiată de mai multe limbi cunoscute, dar este extrem de veche, iar Sufletul Suprem n-a mai actualizat-o pentru că nu era conștient că există acolo. Unul dintre primele lucruri pe care le-am găsit a fost explicația felului în care au început îngerii și săpătorii. Era unul dintre „păcate", vedeți voi.

Zdorab aduse un document pe ecranul computerului celui mai apropiat de el și începu să citească cu glas tare.

Am păcătuit făcându-ne de lucru cu genele animalelor, dându-le inteligență fără libertate, talent fără putere, dorințe fără speranță. Le-am folosit spre amuzamentul nostru, expunând picturile, sculpturile, muzica și dansul lor, în vreme ce-i țineam pe pictori, sculptori, muzicieni și dansatori în închisori. Dacă evadau, libertatea lor era inutilă, pentru că puteau avea copii doar în captivitate. Lucrul acesta era abominabil, iar Păstrătorul Pământului s-a revoltat împotriva lui, gonindu-i pe creatorii de sclavi și pe gardienii lor și eliberându-i pe cei mici.

Shedemei interveni.

– Cred că posibila conexiune cu săpătorii și îngerii ar trebui să fie clară. Îngerii sunt cei care continuă să practice o anume formă de artă, dar pentru asta au fost creați, probabil. Zdorab și cu mine nu ne dăm seama pentru ce anume au fost creați inițial săpătorii.

– Să sape, spuse Elemak.

– E posibil, zise Shedemei. Doar pentru că-n *Cartea păcatelor* sunt menționate numai animalele inteligente create pentru a-i distra pe oameni nu-nseamnă că nu existau și animale care erau potențate genetic pentru a îndeplini mai multe sarcini. Cum ar fi căutarea unor depozite subterane de diverse minerale. Sau pur și simplu săparea unor tuneluri.

– Lucrări de canalizare, interveni Elemak.

– Așa cum am spus, nu știm, rosti Shedemei. Cred că-i foarte probabil ca strămoșii săpătorilor să nu fi fost deloc foarte inteligenți. Îmbunătățiți din punct de vedere fizic, dar nu și mental. Dar au supraviețuit pentru că *erau* destul de isteți, sau de norocoși, trăind lângă un trib de îngeri și probabil că, din întâmplare, și-au frecat corpul cu statuile.

– Sau poate c-au supraviețuit, spuse Zdorab, pentru că săpătorii trăiau în vizuini, iar îngerii în peșteri, astfel încât atunci când Pământul a intrat într-o epocă glaciară profundă, ambele specii au supraviețuit în subteran și și-au dezvoltat simbioza acolo.

– Sau poate c-au fost învățați în vis să facă lucrul ăsta, spuse Luet.

– Ei bine, așa stau lucrurile, zise Shedemei. Se poate ca totul să fi fost plănuit și controlat. Chiar în momentul în care Păstrătorul Pământului gonea rasa umană, poate că ea plănuia să-i înlocuiască pe strămoșii noștri cu specii noi. E posibil ca ea să-i fi manipulat și pe îngeri și pe săpători ca să-i ajute să-și dezvolte inteligența.

– Iar între timp, să-i facă să trăiască-n simbioză, ca să n-aibă posibilitatea de-a supraviețui unii fără alții, spuse Zdorab. Vechile ființe umane au creat viermii plați și-au făcut în așa fel încât strămoșii îngerilor *să fie obligați* să sculpteze lutul, pentru că altfel nu se puteau reproduce. Poate că n-au dat altor animale captive un mecanism care să le permită să obțină aprovizionarea cu substanța chimică de care aveau nevoie fără intervenția umană. Doar săpătorii au găsit calea proprie spre a folosi și ei metoda de supraviețuire a îngerilor. Cine zice că Păstrătorul n-ar fi putut să aranjeze totul în felul ăsta? Poate că din cauza Păstrătorului ființele umane au dezvoltat la început vectorul viermelui plat pentru a sintetiza substanța chimică de care aveau nevoie îngerii. Poate că Păstrătorul a planificat totul.

– Cine va fi fiind Păstrătorul? rosti Meb.

– Am altă idee, spuse Elemak. Ce-ar fi să nu existe un Păstrător? Când eram pe Harmony, erați cu toții atât de siguri că visele pe care le-aveați proveneau de la acest presupus Păstrător pentru că Sufletul Suprem nu știa nimic despre săpători și îngeri. Dar acum descoperim că Sufletul Suprem deținea toate aceste informații în băncile lui de date, doar că nu le putea accesa în mod *conștient.* Prin urmare, e posibil ca astfel de vise să fi provenit tot timpul de la Sufletul Suprem, fără ca el să știe acest lucru, corect? În felul ăsta, nu trebuie să ne imaginăm un mecanism de trimitere a viselor în spațiu, între Pământ și Harmony, mai rapid ca viteza luminii.

– Foarte bună teorie, zise Shedemei. Dar nu explică cum de-a făcut Kiti o statuie semănând perfect cu Nafai, cu o sută de ani înainte de sosirea noastră aici.

– Nu cred, spuse Volemak glacial, că-i de mare ajutor să presupunem că, doar pentru că identificăm mecanismul prin care au apărut anumite lucruri, am dovedit prin asta că Păstrătorul Pământului nu există. Nu știm cât de departe poate acționa Păstrătorul sau ce putere are; poate că singurul lucru de care e capabil e să trimită vise. Faptul de a crede în produsele imaginației noastre oferă zei falși celor care sunt însetați de divinități, dar și cei care tânjesc după o lume lipsită de zei au la fel de multe șanse de-a cădea victime propriei închipuiri.

– O să reținn expresia asta, tată, spuse Meb. E profundă.

Elemak zâmbi, dar nu rosti niciun cuvânt.

– Dacă puteți da deoparte teologia speculativă, zise Shedemei, vreau să vă supun atenției două alegeri. Prima este următoarea: Putem explica totul săpătorilor și îngerilor. Săpătorii se pot întoarce la folosirea sculpturilor. Îngerii pot începe să-ncerce să-și controleze populația, acuplându-se mai rar – poate nimic mai mult decât ca fiecare bărbat să facă o singură sculptură pe an. Nu există motive să ne-ntoarcem la măcelărirea copiilor de îngeri. Problema este că, deși ar putea să acționeze aici, n-o să aibă efect în altă parte. Dar probabil că ăsta-i motivul pentru care ne-a adus aici Păstrătorul Pământului, ca să-i învățăm pe săpători și pe îngeri cum să trăiască împreună fără să se omoare-ntre ei.

– Am crezut că dăm deoparte teologia speculativă, rosti Meb.

– Cealaltă alegere, rosti Shedemei, este să-ndepărtăm glanda profilactică.

– S-o-ndepărtăm? întrebă Volemak.

– Am descoperit genele care o creează. E artificială – a fost adăugată. Prin analogie cu genele de șobolani și lilieci nealterați, am descoperit toate inserturile și sunt cât se poate de evidente. Am izolat gena specifică ce creează glanda profilactică adăugând fiecare dintre genele artificiale la șobolanii comuni și la lilieci și constatând care dintre ei o dezvoltă. Știind ce genă are un asemenea rezultat, o putem anihila.

– Cum? întrebă Volemak.

– O infecție bacteriană purtătoare a unei enzime a cărei unică funcție este aceea de a găsi respectiva genă și de a o distruge. Este metoda pe care o folosesc oricum pentru a practica alterarea genelor. Nu fac altceva decât să utilizez o bacterie infecțioasă în locul celor benigne cu care lucrez de obicei. Are câteva simptome. La săpători apar ușoara înțepeneală a încheieturilor și o mică inflamație nazală. La îngeri poate provoca lăcrimarea ochilor timp de câteva zile. În momentul în care infecția s-a răspândit în întreaga populație a săpătorilor și îngerilor, reproducerea va fi decuplată de la viermii plați. Îngerii pot sculpta după pofta inimii, desigur, dar dacă se opresc nu contează. Schimbarea o să-i afecteze doar pe cei concepuți după ce epidemia bacteriană a produs alterarea la părinții lor și poate provoca avortul spontan al embrionilor de

săpători și de îngeri care se-ntâmplă să fie în primele câteva săptămâni de dezvoltare atunci când se produce infecția. Dar într-o singură generație, glanda profilactică va dispărea.

– Nu-mi place chestia asta, spuse Oykib. Păstrătorul Pământului a pus la punct un mecanism care a menținut echilibrul aici, iar noi o să-l distrugem.

– Nu știu, Okya, spuse Chveya. În realitate, ființele umane au fost cele care au pus la punct mecanismul. Este pomenit în *Cartea păcatelor*. E unul dintre lucrurile pe care la ura Păstrătorul. Poate c-am fost aduși înapoi pentru a-l suprima.

– Așa cum am zis, continuă Shedemei, avem două variante. Dar eu, personal, sunt în favoarea intervenției. Îndepărtarea glandei profilactice mi se pare comparabilă cu scoaterea cătușelor unui sclav. După patruzeci de milioane de ani, cam este momentul, nu credeți?

– Fă-o, rosti Elemak. Nu ne mai irosi timpul cu discuții nesfârșite despre ce-ar vrea și ce n-ar vrea Păstrătorul. Ai capacitatea s-o faci, e un lucru potrivit, așa că fă-o și termină cu povestea asta.

Elemak se sculă și plecă.

După aceasta, discuțiile se prelungiră câteva ore bune, dar în cele din urmă avu câștig de cauză punctul de vedere al lui Elemak. Singurul motiv pentru care discuția se prelungi atât de mult a fost acela că Protchnu sugeră să fie întrebați săpătorii și îngerii ce consideră *ei* că trebuie făcut. Dar își dădură seama cu toții că nici săpătorii, nici îngerii nu aveau cadrul

conceptual pentru a înțelege problemele genetice aflate în dezbatere.

– Ei n-o să considere lucrul ăsta știință, pentru că nu posedă așa ceva, spuse Volemak când luă hotărârea. O să-l convertească în religie și-o să provoace divizări și controverse în rândul lor, putând duce la o adevărată ură față de noi sau la război civil între ei. Eu consider că trebuie să fie lăsați să ia singuri hotărârile, atunci când devin capabili să-nțeleagă ce opțiuni au la dispoziție. Dar voi nu-i lăsați pe copilașii voștri să decidă dacă să se joace sau nu într-un râu năvalnic. Pur și simplu îi țineți departe de apă și nici măcar nu-ncercați să le explicați conceptul de înec. Li-l puteți explica ulterior, când sunt mai mari.

– Așadar săpătorii și îngerii sunt acum copiii noștri? întrebă Meb în zeflemea.

– Mai bine să-i considerăm ca fiind copiii noștri, replică Volemak, decât să ne comportăm față de ei precum strămoșii noștri – ca și cu niște sclavi sau ca niște jucării. Deci hotărârea a fost luată. Le explicăm doar atâta cât pot înțelege. Oykib o să le explice săpătorilor, iar Nafai, îngerilor. V-aș fi recunoscător dacă v-ați ține gura-n privința asta. Shedemei, aș vrea să introduci bacteria cât mai repede în ambele comunități.

– E destul de simplu, spuse ea. O să vă expun la ea pe toți cei de față. O să vă curgă puțin nasul, în câteva cazuri o să se producă, poate, o ușoară febră. Asigurați-vă că urmați tiparele normale de interacțiune cu săpătorii și îngerii, iar boala se va răspândi pe

cale naturală. Veniți aici, ca să vă tamponez interiorul nărilor cu gelul ăsta.

– E dezgustător, rosti una dintre tinerele femei.

– Doar dacă se folosește tamponul la mai mult de o singură persoană, replică Protchnu.

– Pe mine mă-ngrijorează ce-o să se-ntâmple cu bieții viermi plați, spuse Mebbekew. Se pare că nimănui nu-i pasă de ei. Cred că favorizăm prea mult, mental, animalele mari. N-au și creaturile microscopice drepturile lor?

Rânji, iar ceilalți râseră împreună cu el.

Însă, în timp ce continuau dezbaterile la întrunire, Elemak avea și el o întrunire a lui. Îl căută pe Fusum, care devenise, recent, rege de sânge, după moartea tatălui său.

– Am un cadou pentru tine, spuse Elemak.

– Ce anume-ai putea avea tu și să n-am eu? întrebă Fusum.

– Oh, suntem plini de noi, nu-i așa, de când suntem rege!

Fusum mârâi puțin.

– Am viața mea, Elemak. Nu mai sunt ostatic. Am responsabilități.

– Dar ai și putere, replică Elemak, și cred că nu te-ar deranja să ai mai multă. Așa încât iată cadoul meu – mai multă putere.

– Serios? rosti Fusum. Nu știam că ai putere de dat.

– Cunoașterea înseamnă putere, așa am auzit, zise Elemak. Dar cu o condiție. Trebuie să promiți c-o să le spui alor tăi c-ai luat de la mine ideea.

– Care idee? întrebă Fusum.

– Promite, mai întâi.

– Promit, spuse Fusum.

– Dar o faci la modul serios? întrebă Elemak.

– Dac-ai de gând să-ți bați joc de mine, poți să-ți păstrezi cadoul, spuse Fusum.

– Ah, acum, dacă suntem rege de sânge, suntem prea importanți ca să mai acceptăm tachinări de la un prieten.

– Nu mi-ai fost niciodată prieten, Elemak, spuse Fusum. Ai fost o sursă utilă de cunoaștere.

– Dar poate că acum *putem* fi prieteni, rosti Elemak.

– Ori îmi spui ideea pe care-o ai, ori nu.

– Du-te imediat la statuia Zeului Neatins, zise Elemak.

– Te referi la cea care seamănă cu strălucitorul tău frate Nafai?

Elemak refuză să fie întărâtat.

– Despre ea vorbesc. Du-te acolo și, în fața cât mai multor martori, declară că motivul pentru care se nasc atât de puțini copii este că statuia asta n-a fost adorată cum trebuie. Apoi fă ceea ce trebuie să faci cu ea. Freacă-te cu ea pe tot corpul.

– S-ar putea să mă omoare pentru chestia asta.

– Nu pe un rege de sânge. Nu imediat. Nu și în cazul în care le promiți celorlalți că, după ce l-ai adorat pe Zeul Neatins, ștergând chipul acelui amăgitor

de Nafai, adevăratul zeu va trimite o molimă blândă pentru a îndepărta rămășițele răului din rândul poporului tău. Câțiva embrioni masculini s-ar putea să fie avortați, pentru că erau impuri. Toți cei care sunt în viață acum o să trebuiască să-i adore pe zei în vechiul mod până-n ziua morții lor. Dar copiii născuți după acest răstimp n-o să trebuiască să-i mai venereze pe zei. Ei s-au născut în puritate și-s binecuvântați.

– Ce tip de ciupercă-ncerci să mă faci să mănânc? rosti Fusum. Tu ești cel care mi-a spus că toată chestia asta religioasă e-o tâmpenie.

– Dar lumea crede-n ea, nu-i așa? Astfel, tu le comunici că, indiferent ce-o să le zică Oykib, Chveya sau oricine altcineva, *eu ți*-am spus adevărul, iar acțiunea *ta* o să-i scutească pe-ai tăi să mai urce în canion, ca să-și procure zeii de la carnea-cerului. N-o să mai aveți *nevoie* de carnea-cerului. Copiii și nepoții tăi îi pot ucide pe toți, și n-o să conteze, pentru că ei o să fie puri, iar zeii n-o să le ceară să se umilească adorând obiecte create de carnea-cerului.

– De ce să cred c-o să se-ntâmple ceva din toate astea?

– Nu-mi pasă, replică Elemak. Poți să pui la-ndoială ce-ți spun eu, apoi Oykib o să iasă la rampă și-o să facă un anunț, iar el o să dobândească toată puterea și influența și, prin el, Emeezem. Sau poți să mă crezi și s-acționezi *acum,* ca să faci lucrul ăsta înainte să spună cineva ceva. În momentul ăla *tu* și cu *mine* o să fim eliberatorii săpătorilor. O să se-ntâmple oricum, desigur. Mica scenetă pe care-o s-o joci cu statuia lui Nafai n-o să aibă niciun rezultat. Decât c-o să-i

facă pe-ai tăi să creadă că ai puteri religioase mai mari decât orice alt rege de sânge de dinaintea ta. Şi n-o să-ţi dăuneze să pui capăt insistenţei lui Emeezem ca Zeul Neatins să rămână neatins. În momentul în care profeţiile tale o să se împlinească, ea o să fie discreditată. Dar poţi să ratezi toate astea, Fusum. Poţi să-ţi petreci restul vieţii regretând că n-ai folosit ocazia atunci când ţi-am oferit-o. Chiar nu-mi pasă.

– Ba-ţi pasă, replică Fusum. Şi poţi să fii sigur c-o să *folosesc* numele tău şi-o să le spun că de la tine am aflat lucrul ăsta. Fiindcă dacă n-o să am câştig de cauză, o să pot ieşi basma curată dând vina pe tine.

– Iar când o să ai câştig de cauză, rosti Elemak, poporul tău o să ştie cine dintre fiinţele umane e adevăratul lor prieten.

– Iar eu *o să ştiu*, replică Fusum, că eşti un mincinos care-n mod clar plănuieşte să-i trădeze pe-ai lui şi vrei să te poţi baza pe săpători, atunci când o să treci la acţiune.

– Ai ceva-mpotrivă? întrebă Elemak.

– Absolut nimic, replică Fusum. Dar să-ţi aduci aminte cine-i regele săpătorilor atunci când o veni vremea.

– O să-mi aduc aminte, spuse Elemak. O să-mi aduc aminte totul.

Prin urmare, Fusum coborî în templul Zeului Neatins, îşi ţinu cuvântarea şi realiză adorarea sa blasfemică. Emeezem puse să fie legat şi dus într-o încăpere a închisorii, dar încarcerarea sa dură doar până când Oykib îi chemă pe bătrânii poporului săpător

și le explică că printre ei se va răspândi o molimă blândă, dar că toți copiii concepuți ulterior nu vor mai trebui să venereze statuile. „Păstrătorul Pământului v-a eliberat de vechii voștri zei", spuse el. Dar printre ei au fost mulți care-au zis: „Fusum ne-a eliberat." Iar Emeezem n-a putut să-i împiedice să-l elibereze pe Fusum din închisoare și să-i redea autoritatea de rege de sânge.

Molima începu să se manifeste după câteva zile, exact așa cum prezisese Fusum. Dar nu existară alte consecințe nefavorabile ale faptului că-l adorase pe Zeul Neatins. Iar acum acesta nu mai semăna cu Nafai, iar lumea zicea: „Elemak a fost cel care ne-a dezvăluit secretul ăsta, că Nafai nu-i zeu și că nici n-are puterea să-și păstreze chipul pe statuie. Fusum e-un adevărat rege de sânge, dar Emeezem, ca mamă profundă, n-a știut adevărul despre Zeul Neatins."

Atunci când, la scurt timp după aceea, Mufruzhuuzh muri, poporul îl alese pe Fusum rege al războiului, zicând: „A fost prietenul adevărat al lui Nen și a omorât pantera care l-a ucis. De asemenea, i-a eliberat pe copiii noștri de zeii cărnii-cerului. Să fie el rege al războiului și rege de sânge, în același timp."

Ziua aceea a însemnat sfârșitul domniei lui Emeezem asupra orașului săpătorilor. Ea continua să aibă o mare influență asupra femeilor, dar bărbații îi aparțineau lui Fusum, iar acesta începu să facă cu ei instrucție de război.

Câteva luni, Nafai și Oykib studiară cu atenție *Cartea păcatelor rasei umane*, învățând tot ceea ce puteau

din ea. Acolo se găseau secretele evoluției oamenilor, a dezvoltării tehnologiei, a întrebuințărilor pline de cruzime pe care le-au dat ființele umane. Acolo se aflau istorisirile războaielor și măcelurilor, a sărăciei oprimante, rezultatul bogăției celor puțini, a pământurilor pustiite, a străvechilor resurse consumate sau distruse.

La final, găsiră următoarele cuvinte:

Aceste păcate au apărut din pricina răzvrătirii, pentru că rasa umană a ignorat visele bune care au venit de la Păstrătorul Pământului, până când în cele din urmă Păstrătorul s-a plictisit de păcatele lor și s-a descotorosit de ele. Apoi marile continente plutitoare s-au cutremurat, pământul s-a clătinat, iar vulcanii au erupt în mii de locuri. Cerul era plin de fum, iar plantele muriră; Terra se răci tot mai mult, iar gheața acoperi fața Pământului în cea mai profundă eră glaciară cunoscută vreodată. Acele câteva ființe umane care supraviețuiră au înțeles că Păstrătorul Pământului terminase cu ele. Pământul nu mai avea loc pentru oameni, iar dacă voiau să mai trăiască trebuiau să plece. S-au adunat șapte flote și au plecat șapte colonii, dar despre ceilalți nu avem știre. Atâta știm: că în noua noastră lume, Harmony, o să construim un Suflet Suprem care să fie slujitorul Păstrătorului Pământului, iar sub supravegherea atentă a celui dintâi rasa umană nu-și va mai aduce aminte cum să păcătuiască la scară atât de mare. Cât despre Pământ, el îi aparține Păstrătorului acum, iar ființele umane

nu vor mai locui acolo niciodată, decât dacă Păstrătorul ne iartă și ne cheamă acasă.

Nafai și Oykib deslușiră, și unul, și altul, acest ultim pasaj, apoi își comparară traducerile.

– Cine-a scris asta? întrebă Nafai. De unde știa ce putere are Păstrătorul? Să producă cutremure și erupții vulcanice, să schimbe cursul plutirii plăcilor continentale...

– Poate că Păstrătorul era vreo legătură cu curenții de convecție din magma lichidă pe care plutește crusta Pământului. Cine știe cât de repede se poate schimba? replică Nafai.

– Eu știu un singur lucru, zise Oykib. Trebuie să le spunem alor noștri despre cartea asta, despre avertismentele din ea. Trebuie să-i învățăm ce așteaptă de la noi Păstrătorul, chiar dacă nu-nțelegem exact cine-ar putea fi acesta.

– Prin „alor noștri" înțelegi doar ființele umane? întrebă Nafai.

– Bineînțeles că nu, răspunse Oykib. De fapt, poate că motivul pentru care Păstrătorul ne-a adus înapoi pe Pământ n-a fost numai acela de-a putea să-i eliberăm pe săpători și pe îngeri de străvechea lor legătură, ci totodată de a-i învăța cum să trăiască pentru ca Păstrătorul să nu mai simtă nevoia de-a face Pământul de nelocuit.

– Cred c-ai dreptate, spuse Nafai. Dar o să devină o religie, indiferent de ceea ce facem sau de modul în care prezentăm lucrul ăsta. Chiar și cele mai naturale

explicații o să li se pară mistice. În definitiv, nouă ni se pare mistic ceea ce strămoșii noștri au scris în *Cartea păcatelor.*

– E ceva rău în asta? întrebă Oykib.

– Nu-i rău în sine. Doar că se pune problema că religiile pierd din vedere adevărul esențial. Săpătorii aveau o religie care-i făcea să se frece cu lutul care conținea substanța chimică derivată din cochiliile de viermi plați și salivă de înger, dar habar n-aveau din ce motiv făceau lucrul ăsta și erau subjugați de el. Noi n-o să facem nimic altceva decât să-i învățăm pe copiii noștri și pe ai lor niște reguli arbitrare. Adevăratele motive o să se piardă sau o să fie transformate-n mituri.

– Ce putem să facem în privința asta?

– Putem scrie o carte, spuse Nafai.

– Asemenea celei pe care o scrii deja?

Nafai se uită fioros la el.

– Ar fi trebuit să-mi dau seama că nu pot să țin un secret față de tine.

– Da, ar fi trebuit, fu de acord Oykib. Mai ales după ce-ai vorbit cu Sufletul Suprem despre asta aproape constant timp de câteva săptămâni după ce ți-a venit ideea. Mi-am închipuit c-o să-mi vorbești despre ea când o să consideri că trebuie s-o faci.

– Păi, acum, spuse Nafai. Deoarece consider că descendenții noștri n-o să aibă acces la computerul navei. Abilitatea de-a citi și a scrie o să se piardă pentru majoritatea lor. Dar câțiva vor fi învățați să scrie și să citească ca să păstreze o consemnare a ceea am

descoperit. O să consemnăm cât de limpede putem, o istorie adevărată a călătoriei noastre și a tot ce-am învățat și am făcut. O să transmitem informațiile din tată-n fiu, iar pentru că este scris nu poate fi distorsionat.

– Lumea poate distorsiona.

– Dar atâta vreme cât există textul original, următoarea generație sau cea de după ea se poate întoarce la original și poate descoperi adevărul. Așa cum am învățat noi atât de mult din *Cartea păcatelor.*

– Bine, zise Oykib. Tu deja păstrezi o consemnare.

– Păstrez *o* consemnare. Dar cred că trebuie să mai facem una. Prima are-n ea totul, toate detaliile, tot ceea ce-mi amintesc. Dar ceea ce-am visat noaptea trecută...

– Ah, alt vis.

– Știu c-ai vrea să ai tu visele alea, Oykib, dar...

– Nu trebuie să am visele mele, replică Oykib. Pentru că le am pe-ale tale. Ai visat să scrii o carte pe care să ne-o dai mie și Chveyei, nu lui Zhyat și Netsyei.

– O carte, rosti Nafai, care include totul din *Cartea păcatelor,* scrisă pe aur, așa încât n-avem nevoie de un computer ca s-o citim și care n-o să ruginească. Putem să sigilăm partea respectivă, ca să nu existe adăugiri sau schimbări. Dar restul cărții o să fie o consemnare, nu a-ntregii istorii a alor noștri, ci doar istorisirea relațiilor noastre cu Sufletul Suprem și cu Păstrătorul Pământului. Doar...

– Doar teologia, spuse Oykib.

– Săpătorilor și îngerilor li se va părea precum teologia, rosti Nafai.

– La fel și copiilor și nepoților noștri, zise Oykib. Ei nu vor fi trăit pe nava spațială. Nu vor fi folosit marea bibliotecă. Habar n-o să aibă ce-i aia un computer.

Nafai încuviință.

– Prin urmare, ai ajuns și tu la aceeași concluzie.

– Nu, pur și simplu v-am văzut pe tine, pe Luet și pe Chveya având cu toții același vis. Nava a trebuit să plece. Trebuie să ne rupem de mașinăriile trecutului și să trăim în tehnologia prezentului. Nava trebuie să plece pe orbită.

– Nu mai avem tehnologia pentru a o ascunde pe suprafața planetei, așa cum au ascuns-o strămoșii noștri pe Harmony, zise Nafai.

– O să te-ajut la cea de-a doua carte, se oferi Oykib. Scrie ce-ți trece prin cap ca să demarăm. Trebuie să narezi părțile din perioada în care eu nu mă născusem încă. O să preiau de unde-mi spui tu. Dar, în răstimpul ăsta, pot să copiez *Cartea păcatelor.*

– *Cartea păcatelor,* da, rosti Nafai. Și, de asemenea, ai putea iniția o consemnare a viselor pe care ni le-a trimis Păstrătorul. În special a celor care nu par să se fi îndeplinit în totalitate. E singurul ghid pe care-l avem pentru ceea ce a plănuit pentru noi Păstrătorul.

– *Cartea păcatelor* și *Cartea viselor,* spuse Oykib. O să le-ncep. Iar tu scrii *Cartea lui Nafai.*

– Iar în timpul ăsta, zise Nafai, o să-ncep să mă gândesc la o armă pe care îngerii o pot folosi din zbor, ceva care să poată ucidă un săpător în ciuda forței superioare a acestora.

Oykib încuviință.

– Prin urmare, crezi că visele tale cu războaie între săpători și îngeri provin de la Păstrătorul Pământului.

– Indiferent dacă provin de la Păstrător sau din temerile mele, trebuie să fiu pregătit, nu-i așa? Trebuie să-mi pregătesc poporul, pentru orice eventualitate.

Oykib încuviință.

– Eu îi iubesc pe săpători, Nafai. Nu vreau să fiu obligat s-aleg între ei și îngeri.

– Asta n-o să fie alegerea ta, Oykib. Alegerea *ta* o să fie aceeași ca-ntotdeauna. Între Elemak și mine, după ce moare tata.

– În continuare? Chiar în condițiile-n care Elemak e la pământ?

– Elemak nu-i la pământ, Oykib. El doar a-nvățat cum să fie răbdător. Cum s-aștepte momentul potrivit. Dar Hushidh mi-a zis că legătura lui cu Fusum e puternică, chiar dacă-i plină de dispreț de ambele părți. Sunt sigur că Chveya a observat același lucru, având în vedere că voi doi trăiți printre săpători de atâția ani.

– A remarcat, fu de acord Oykib. Dar e greu de știut cum o să folosească chestia asta-n avantajul lui.

– Nu tocmai, spuse Nafai. O să-l urmeze pe Elemak, dacă-i conduce acolo unde vor ei deja să meargă.

– Și ce anume înseamnă asta?

– Să-i măcelărească pe îngeri. Nu trebuie să mai lase niciun înger în viață, pentru că acum pot să se reproducă fără statui.

Oykib se încruntă.

– În cazul ăsta, am făcut o greșeală anulând glanda profilactică?

– Nu, răspunse Nafai. A fost corect c-am eliberat ambele comunități. Dar acum trebuie să le-ajutăm să găsească un nou echilibru. Bazat pe respect și toleranță.

– N-aș crede c-așa ceva o să existe prea curând, spuse Oykib. Atâta vreme cât săpătorii îi consideră pe îngeri carne de consum, iar aceștia pe săpători, niște diavoli.

– Știu, replică Nafai. Din cauza asta trebuie să facem munca noastră. Învățarea o să dureze multe generații de-acum înainte, pentru noi și pentru cei care-ncearcă să-l slujească după noi pe Păstrătorul Pământului. Iar în acest răstimp, intenționez să inventez niște arme care să egalizeze în luptă șansele îngerilor cu cele ale săpătorilor. Ceva care să-i facă pe săpători să se retragă-n găurile lor dacă o să îndrăznească să pornească un război contra îngerilor.

– Prin urmare, îngerii sunt stăpânii. La ce-ajută lucrul ăsta?

– Îngerii nu-i hăituiesc pe săpători ca să-i mănânce, rosti Nafai. Ei nu vor să se lupte cu săpătorii. Nu vor decât să fie lăsați în pace. Din punctul meu de vedere, chestia asta înclină puternic balanța morală în favoarea îngerilor.

– Săpătorii nu sunt niște monștri, zise Oykib. Sunt copiii propriei lor moșteniri genetice și culturale. Nu merită să fie măcelăriți din cer.

– Știu, rosti Nafai. Din pricina asta trebuie să-i învățăm pe toți cât de bine putem. Iar în răstimpul ăsta, să-ncercăm să păstrăm un echilibru între ei.

– Nu vreau s-aleg, spuse Oykib.

– N-ai de ales, decât s-alegi, replică Nafai. Când Elemak o să-i conducă pe săpători la război, tu o să fii unul dintre cei pe care-o să-ncerce să-i omoare. O să fii de partea îngerilor pentru că n-o să ai altă opțiune.

– Știi lucrul ăsta din vise? întrebă Oykib.

– Nu trebuie să-mi trimită vise Păstrătorul ca să-mi spună ce pot să-mi imaginez și singur.

Oykib își șterse furios o lacrimă care i se prelinsese pe obraz.

– Nimic din toate astea nu trebuia să se-ntâmple, zise el. De ce nu l-ai ucis, pur și simplu, pe Elemak, atunci când ai avut posibilitatea?

– Pentru că țin la el, răspunse Nafai.

– Prin urmare, câți dintre prietenii mei din rândurile săpătorilor și câți dintre prietenii tăi din rândurile îngerilor trebuie să moară din pricina asta?

– Elemak e implicat în tărășenia asta, spuse Nafai, dar dacă-ți închipui că Fusum sau un altul nu i-ar fi stârnit pe săpători la revoltă împotriva noastră sau la război contra îngerilor, înseamnă că nu-nțelegi natura omenească.

– Săpătorii nu sunt ființe umane, rosti Oykib.

– Ba sunt, atunci când e vorba de ură, furie și invidie, zise Nafai.

– Și de iubire și generozitate, replică Oykib. De încredere, înțelepciune, demnitate și...

– Da, acceptă Nafai. Sunt umani în toate aspectele astea. Așa-s și îngerii.

– Prin urmare, cum suntem noi diferiți de strămoșii noștri, care au fost alungați de pe planetă acum patruzeci de milioane de ani?

– Nu știu, răspunse Nafai. Dar poate că, în timp, noi, săpătorii și îngerii o să putem găsi calea către pace.

– Iar în răstimpul ăsta o să proiectezi arme, rosti Oykib.

– Mă gândesc la niște sarbacane, spuse Nafai. Cu niște săgeți mici. Nu știu încă dacă trebuie să fie otrăvite sau nu, pentru a fi eficiente.

– Te referi la uciderea prietenilor mei, punctă Oykib.

– Fă tot ce poți și-nvață-ți prietenii să urască războiul și să refuze să ia parte la el, rosti Nafai. Învață-i să disprețuiască fie și numai gândul de-a se-nfrupta din carne de copil de carnea-cerului. Iar în momentul ăla niciodată n-o să-i mai doboare vreo săgeată trasă de îngeri.

15

DIVIZĂRI

Atunci când pacea depinde de viața unui singur om, fiecare zi devine un priveghi. Fiecare plan nou conține gândul: Poate fi finalizat până când o să moară? Nașterea fiecărui copil este întâmpinată cu rugăciunea: Fie ca siguranța să mai dureze încă un an. Încă o lună, încă o săptămână.

Nu era vorba de faptul că lumea vorbea mult despre asta, despre felul în care arăta Volemak, cum i se încovoia spatele, cum i se schimonosea fața din cauza artritei în timp ce mergea, cum își pierdea răsuflarea atunci când muncea din greu, cum convoca acum adunările în clădirea școlii, și nu în biblioteca navei, unde se ajungea urcând scara. Era vorba de ceva ce vedeau, regretau, dar țineau pentru ei, prefăcându-se că n-ar fi atât de rău, mai avea încă mult de trăit, nu existau încă motive de îngrijorare.

Apoi muri Emeezem, iar Fusum preluă conducerea absolută asupra săpătorilor. Ea începuse să-şi piardă speranţa atunci când fiul ei, Ned, a fost ucis de o panteră în timp ce era la vânătoare. Mai târziu, desacralizarea Zeului Neatins a reprezentat o puternică lovitură, iar în acel moment inima ei a murit; dispariţia soţului ei Mufruzhuuzh a fost doar o palidă copie a acelui şoc. Lumea s-a sfârşit, Emeezem, şi, oh da, soţul tău a murit, iar băiatul brutal care pretinde c-a încercat să-l salveze pe fiul tău e acum şi rege de sânge, şi rege al războiului, iar atunci când o să mori, el o să distrugă pacea din rândul poporului tău, iar tu nu poţi face nimic, decât să le înveţi pe femei să spere într-o zi de pace cândva în viitor; doar femeile par că mai ascultă, iar singurul care te onorează este fiinţa umană Nafai, al cărui chip a reprezentat salvarea ta cu mult timp în urmă. Atunci când moartea veni s-o ia, zguduită de tuse în vreme ce zăcea în camera ei subterană, pe întuneric, înconjurată de femei tăcute şi de câţiva bărbaţi care aşteptau momentul morţii ei pentru a putea începe să-i distrugă amintirea - atunci când veni moartea, ea o întâmpină cu amară uşurare. De ce-ai întârziat atât de mult? Şi unde-s Nen şi Mufruzhuuzh? Şi, că veni vorba, unde-i mama? De ce, până la urmă, viaţa mea a fost atât de neînsemnată?

Doar când se afla pe punctul de a muri, în minte îi apăru un vis, cu toate că socotea că-i trează. Văzu o fiinţă umană, un săpător, un înger, stând împreună pe culmea unui deal, în timp ce în jurul lor era adunată o mulţime formată din toate cele trei specii, plângând,

râzând de bucurie, năpustindu-se în față ca să-i atingă, iar fiecare dintre cei care-i atingeau cânta cu glas tare, același cântec de bucurie, apoi ființa umană, săpătorul și îngerul se uitară la *ea*, la Emeezem, mama profundă care era pe patul morții și-i spuseră: „Mulțumim c-ai pus poporul tău pe calea aceasta."

Visul nu-l readuse la viață pe Nen, nici nu dădu speranță că domnia lui Fusum nu va fi sângeroasă și îngrozitoare și cu siguranță n-o readuse la viață. Nu făcu decât s-o lase să pășească peste acea margine în necunoscutul întunecat, cu un zâmbet pe chip și mândrie în inimă. Făcu în așa fel încât moartea să-i fie plăcută.

Fusum se îngriji să-i fie acordate mari onoruri, iar în oratia funebră o lăudă pentru că pregătise poporul pentru venirea ființelor umane – chiar dacă înțelesese greșit ce anume voiau zeii să facă poporul ei. Apoi, pe parcursul următoarelor câteva zile, toți rivalii și opozanții lui dispărură și nu se mai știu nimic de ei. Mesajul era clar: Fusum reprezintă legea supremă a poporului săpătorilor, căci el este rege de sânge, rege al războiului, mamă profundă și, da, zeu, toate la un loc, pe vecie. Majoritatea tinerilor erau bucuroși, căci el îi va face din nou războinici, după atâția ani în care trăiseră în umbra ființelor umane și sub papucul femeilor. Iar dacă tinerii erau mulțumiți de el, nimeni altcineva nu îndrăznea să fie nemulțumit.

Fusum îl rugă plin de respect pe Oykib să înceteze a mai predica ideile lui stupide despre Păstrătorul Pământului. Fusum o luă deoparte pe Chveya și-i spuse că prezența ei le intimida pe femeile-săpător și că

acestea ar fi mai mulțumite dacă ea ar înceta să le mai învețe despre depozitarea și conservarea corectă a alimentelor. Una câte una, ființelor umane li s-a cerut să înceteze, până când doar lui Elemak, Mebbekew și Protchnu li se mai permitea să-i viziteze pe săpători.

Ce putea Volemak să facă? El îi ceru lui Elemak să protesteze față de Fusum. Elemak a spus că va face acest lucru, apoi s-a întors și a zis că transmite asigurările lui Fusum că nu s-a schimbat nimic, doar că săpătorii își vor asuma răspunderea pentru felul în care este educat poporul lor.

– A zis c-ar trebui să fim bucuroși, tată, pentru că acum avem mai mult timp pe care să-l dedicăm familiilor noastre.

Totul a fost executat atât de liniștit, atât de politicos, încât Volemak s-a simțit complet neputincios. Știa – ca toată lumea, de altfel – că săpătorii se revoltau împotriva stăpânirii umane, chiar dacă până la declanșarea revoltei nici una dintre ființele umane nu se considerase a fi un stăpân. Mai știau, totodată, că Elemak reușise să provoace lovitura, pentru că acum el controla accesul la săpători, cu toate că până în acel moment Oykib și Chveya reprezentaseră prezența umană dominantă în mijlocul săpătorilor. Erau cu toții siguri că Elemak plănuise și acționase în acest sens ani la rândul și că, după toate aparențele, el și Fusum încheiaseră o înțelegere cu douăzeci de ani în urmă, când acesta din urmă fusese ostatic, iar Elemak învățase limbajul săpătorilor de la el și, se presupune, îl făcuse să accepte prietenia cu ființele umane.

– Fusum i-a răpit lui Elemak copilul, rosti Chveya, nevenindu-i să creadă. Cum de-a putut Elemak să se-*mprietenească* cu el?

– Cred, rosti Oykib, că Elemak a-nțeles că alegerea victimei răpirii n-avea nimic personal. Și nu cred că ceea ce-au stabilit între ei este ceea ce tu și cu mine înțelegem prin „prietenie".

Acum nu mai conta ce părere avea despre acest lucru oricare dintre ceilalți. Era un fapt împlinit.

În acel moment începură să urmărească cu adevărat starea de sănătate a lui Volemak. Chiar bătrânul începu să vorbească despre acest lucru, în taină, câtorva.

El și Nafai se întâlniră cu Hushidh și Chveya și făcură o listă a celor care erau clar loiali lui Nafai și a celor credincioșilor lui Elemak.

– Suntem din nou împărțiți în Nafari și Elemaki, zise Chveya. Câtva timp am crezut c-am depășit situația asta.

Volemak părea trist, dar nu posomorât.

– Știu că Elemak s-a schimbat, dar a deprins răbdarea, nu generozitatea. Sufletul Suprem a fost la curent tot timpul.

Între ființele umane, Nafarii îi întreceau cu mult ca număr pe Elemaki, iar dintre bărbații adulți care puteau deveni soldați n-ar fi o competiție dacă s-ar ajunge la lupte doar între oameni. Dar, desigur, toată lumea înțelegea acum că bătălia, dacă va avea loc, va fi între ființele umane ale lui Nafai și armata de săpători a lui Fusum. La această scară, soldații lui Nafai erau doar câțiva și nimeni n-avea nici cea mai mică

speranță că îngerii, oricât de binevoitori ar fi, ar putea ține piept cu adevărat săpătorilor într-un război pe față. Nu trebuia să se ajungă la luptă. Nafai și ai lui vor fi obligați să plece.

Totuși, chiar și printre copiii lui Kokor și Sevet, mai mult de jumătate erau loiali lui Nafai – în parte datorită secretului cunoscut că mamele lor erau amantele lui Elemak.

– Adevărata complicație e că Eiadh este, probabil, cea mai loială lui Nafai dintre toate și o să vrea să ia cu ea cât se poate de mulți dintre copiii și nepoții ei.

– Câți dintre ei o să vină?

– Cea mai mare parte. Majoritatea copiilor lui Elemak o să fie de partea ta, deși nu Protchnu, Nadya ori copiii lor. Dar Elemak n-o să accepte să-l iei pe oricare dintre ei, chiar dac-o s-o iei doar pe Eiadh. O să ne urmărească oriunde ne-am duce. N-o să-i putem lua cu noi dacă vrem să sperăm c-o să fie pace.

Volemak ascultă multă vreme discuțiile lor, apoi luă o hotărâre.

– O să-i luați pe toți cei a căror loialitate față de Nafai e autentică și profundă, dacă doresc să meargă. O să trebuiască s-aveți încredere că Păstrătorul Pământului o să v-ajute.

Dacă vreunuia dintre ei îi trecea prin cap să spună: „Îți vine ușor să iei o asemenea hotărâre, Volemak, pentru că tu o să fii mort atunci când o să înceapă războiul", ținu pentru sine acest gând.

Pe măsură ce sănătatea sa devenea tot mai precară, Volemak începu să cheme lumea la el, unul câte unul.

Doar pentru o mică conversație, spunea el, dar plecau cu toții răvășiți de această experiență. Stătea de vorbă cu ei și le spunea, cu o franchețe aproape brutală, ce credea despre ei. Cuvintele sale puteau fi dureroase, dar atunci când le lăuda calitățile, talentele, virtuțile, realizările, vorbele sale erau precum aurul. Unii dintre ei își aminteau doar comentariile critice, desigur, alții mai ales laudele, dar fiecare dintre aceste întâlniri era înregistrată și, ulterior, Nafai și Oykib consemnară cuvintele în paginile de aur ale cărții. Într-o bună zi, când vor dori să-și amintească ceea ce spusese Volemak, cuvintele vor fi acolo spre a fi citite.

Era un secret știut de toți că Volemak își lua rămas-bun. Iar atunci când se îmbolnăvi, ritmul se acceleră.

Se întâlni cu pTo și Poto, care coborâră din canion pentru că el nu mai putea face față efortului unei călătorii în satul lor cu micul vehicul spațial.

– O să luptăm și-o să murim pentru Nafai, îi spuseră ei.

– Nu vreau să muriți, iar de luptat să luptați doar dacă vă silesc ei. Adevărata întrebare, prieteni, este următoarea: Veți pleca, voi și ai voștri, în sălbăticie, ca s-o luați de la capăt, ca să-ntemeiați o nouă colonie în altă parte?

– Mai degrabă i-am înfrânge pe săpători, rosti pTo. Mai degrabă am lupta ca niște bărbați adevărați. Nafai ne-a-nvățat să luptăm cu arme noi. Putem doborî pantere în goană, le putem ucide din zbor, iar ele nu ne pot atinge.

– Săpătorii-s mai isteți decât panterele, zise Volemak.

– Dar îngerii-s mai isteți decât săpătorii, replică Poto.

– Nu m-ați înțeles, spuse Volemak. Eu zic că săpătorii-s mai isteți decât panterele, pentru că asta înseamnă că viețile lor sunt mai prețioase. N-ar trebui să vă mândriți că puteți ucide săpători, pentru că ei sunt ființe raționale, nu animale.

Rușinați, pTo și Poto tăcură mâlc.

– Voi și-ai voștri o să-l urmați pe Nafai mai sus, în munți?

– Pot să-ți spun cu toată încrederea, tată Volemak, rosti pTo, că nu numai c-ai noștri o să-l urmeze și pe lună sau în abisurile iadului, dar o să-l implore să le fie rege și să domnească peste ei, pentru că dacă le e rege, ei știu c-o să fie-n siguranță.

– Ce s-ar fi-ntâmplat dacă Nafai n-ar fi avut mantia de comandant? întrebă Volemak.

Ei se uitară unul la celălalt câteva clipe. În cele din urmă, Poto își aduse aminte:

– Oh, te referi la chestia aia care-l face să strălucească ca un licurici atunci când vrea el?

– Nu-nseamnă nimic pentru noi, zise pTo. Nu vrem să ne conducă pentru că are un fel de putere vrăjită, tată Volemak. Vrem să ne conducă pentru că el, Luet, Issib și Hushidh sunt cei mai buni și mai înțelepți oameni pe care-i cunoaștem, ne iubesc, iar noi îi iubim.

Volemak dădu din cap, încuviințând.

– În cazul ăsta, o să fiți mereu copiii mei, chiar și după ce mor.

Plecară acasă și le spuseră celorlalți să înceapă să se pregătească de plecare. Își strânseră lucrurile și hotărâră ce anume să ia și ce să lase. Împachetară semințele și butașii plantelor care nu creșteau din semințe. Împachetară alimentele de care vor avea nevoie în călătorie și pentru a rezista până când se vor coace noile recolte. Apoi începură să-și mute copiii la o distanță de zbor de o zi, dincolo de următoarea culme muntoasă, pentru a nu putea fi ajunși de săpători în cazul în care zborul ar începe în grabă.

– Cât o să mai trăiască tata Volemak? întrebau toți.

Cum puteau răspunde?

– Nu prea mult, le spuneau ei tuturor celor care întrebau.

În sfârșit, toată lumea își luase rămas-bun, fuseseră date toate binecuvântările, fuseseră exprimate toate speranțele și toată iubirea, iar Volemak încă zăbovea. Rasa veni la Shedemei și îi spuse:

– Volya și Nyef vor să te vadă, Shedya. Te rog, vino iute. Îi zâmbi lui Zdorab. De data asta, singură, te rog.

Zdorab încuviință.

Shedemei o urmă pe femeia cea bătrână în casa în care zăcea Volemak, cu ochii închiși, cu pieptul imobil.

– E deja..., începu ea.

– Nu încă, răspunse Volemak cu glas stins.

Nafai ședea pe un taburet în colț. Rasa părăsi încăperea, rostind:

– Grăbește-te.

Înțeleseră că nu voia să fie afară când murea soțul ei.

– Nafai, șopti Volemak. Dă-i ei mantia.

– Cee? exclamă Shedemei.

– Shedemei, spuse Volemak. Ia mantia. Învață cum s-o folosești. Ia nava spațială și du-o în cer, acolo unde n-o poate atinge și folosi nicio ființă umană. Să trăiești – mantia o să te susțină. Veghează Pământul.

– Asta-i treaba Păstrătorului, nu a mea, replică Shedemei, dar în realitate nu protesta din adâncul inimii.

Volemak vrea ca eu să am nava, ca eu să am mantia! Volemak vrea să am singurul laborator din lume și timp berechet ca să-l folosesc!

– Păstrătorul Pământului se va bucura de orice ajutor va primi, spuse Volemak. Dacă și-ar fi putut face singur treaba, nu ne-ar mai fi adus aici.

Nafai se ridică, dezbrăcându-se în același timp.

– O să treacă din carnea mea în a ta, spuse el. Dacă vrei s-o primești. Și dacă vreau să mă despart de ea.

– Vrei? întrebă Shedemei.

– Ai grijă de lumea asta ca de grădina ta, rosti Nafai. Și veghează-mi poporul atunci când o să dorm.

Volemak muri în acea noapte, având-o lângă el doar pe Rasa. În zori, trecerea sa în neființă era cunoscută din cea mai profundă încăpere a orașului săpătorilor până în cel mai înalt cuib al îngerilor. Durerea a fost imediată și reală în rândul îngerilor, precum și în cel al săpătorilor care nu doreau război. Știau că pacea s-a terminat pentru toți; și, totodată,

ei îl iubiseră și îl onoraseră pe bărbatul Volemak, nu doar pentru autoritatea lui, ci și pentru maniera în care a folosit-o.

La cererea Rasei, nu i-au incinerat trupul, ci l-au îngropat după datina săpătorilor.

După doar două zile avu loc testul de autoritate. Nafai se pregătea să se întoarcă în satul îngerilor, unde Luet îl aștepta deja. Elemak, flancat de Meb și de Protchnu, cu vreo zece soldați săpători în spatele lui, îl interceptă pe Nafai la marginea pădurii.

– Te rog, nu pleca, rosti Elemak.

– M-așteaptă Luet, replică Nafai. E ceva urgent?

– Aș aprecia dacă n-ai pleca, rosti Elemak. O să-i trimit vorbă lui Luet să coboare aici. Aș vrea să locuiești în satul ăsta de-acum înainte. Carnea-cerului nu mai au nevoie de tine.

Cuvintele sale și comportamentul erau blânde, astfel încât dacă Nafai ar fi opus vreo rezistență, *el* ar fi părut a fi agresorul, nu Elemak. Dar mesajul era clar. Elemak prelua puterea, iar Nafai era prizonierul lui.

– Mă bucur s-aud lucrul ăsta, zise Nafai. Am crezut că încă mai am mult de muncă printre ei, dar îmi închipui acum că pot ieși la pensie.

– Oh, nu, e încă mult de muncă aici, jos, rosti Elemak. Trebuie defrișate câmpurile, trebuie săpate tuneluri. Foarte multă muncă. Iar tu ești încă tare-n spate, Nafai. Cred că poți să mai muncești o lungă perioadă.

A fost dus la casa lui Volemak. Rasa înțelese imediat ce se petrece și își pierdu calmul.

– Întotdeauna ai fost un șarpe, Elemak, dar am crezut c-ai înțeles demult că nu realizezi nimic dacă-l iei prizonier pe Nafai.

– Nafai nu-i prizonierul meu, replică Elemak. E doar un alt cetățean, care se-achită de sarcina față de comunitate.

– Ce, trebuie să fiu manierată și să mă prefac că-ți cred minciunile? întrebă Rasa.

– Doamnă Rasa, spuse Elemak, Nafai e fratele meu. Dar tu *nu* ești mama mea.

– Lucru pentru care-i mulțumesc Sufletului Suprem, să fii sigur de asta.

În cele din urmă, Nafai rupse tăcerea.

– Mamă, te rog. Stai liniștită. Elemak crede c-aici el conduce, dar lumea asta-i aparține Păstrătorului, nu lui sau altui om. Aici n-are nicio putere.

În alte vremuri, la auzul acestor cuvinte, Elemak ar fi fost cuprins de furie, ar fi făcut un scandal monstru și ar fi amenințat. Dar acum era alt om, unul potolit, cu disciplină și înțelepciune tăcută, nemiloasă. Nu spuse nimic, se rezumă doar să-l privească pe Nafai în timp ce intra în casa tatălui său. Apoi doi soldați săpători fură lăsați să stea de gardă la ușă.

Rasa se duse pe navă, la Shedemei.

– Nu cred că Elemak știe că tu ai acum mantia, Shedemei. Ai putea s-o folosești, să-l dobori la pământ.

Shedemei clătină din cap.

– Nu știu s-o folosesc atât de bine. Învăț. Mantia asta-i o povară cumplită. Nu știu cum a suportat-o Nafai.

– Nu vezi că-i neputincios acum? Elemak o să-l omoare, probabil diseară. N-o să-l lase să trăiască până dimineață.

– Știu, spuse Shedemei, am primit mesaj de la Issib, prin intermediul Catalogului. Acum, pentru că port mantia, îl aud direct. Mi-a zis că Luet a avut un vis noaptea trecută. În vis se făcea că toți soldații săpători dormeau, și cei care formează suita lui Elemak. Erau cufundați în somn în timp ce tu, Nafai și toți bărbații, femeile și copiii loiali călătoreați în susul canionului, apoi mai sus, tot mai departe, către noi teritorii.

– Și ce vrea să-nsemne asta?

– Cred – ea crede, la fel și Issib, și așa spune și Sufletul Suprem – c-a fost un vis adevărat. Sufletul Suprem are destulă putere ca să-i adoarmă pe oameni. Dar pentru că visul provine de la Păstrător, poate că trebuie s-avem încredere că și ea are puterea de a-i adormi pe oameni. Shedemei se uită într-o parte, apoi continuă: Nu-s familiarizată cu chestia asta. Eu n-am avut viziuni. Doar un singur vis, despre o grădină.

Zdorab stătea amărât într-un colț.

– Nu vrea să mă ia cu ea, zise el. Insistă să merg cu Nafai și să-l ajut să pună pe picioare nenorocita aia de colonie.

– Nu ești *obligat*, spuse Shedemei.

– Sau să rămân cu Elemak – chiar crezi că pot s-aleg varianta asta? rosti Zdorab. Discută cu ea, Rasa. Eu sunt bibliotecar.

– Nu fac decât ceea ce mi-a transmis Sufletul Suprem, spuse Shedemei. Ea susține c-o să fie nevoie de Zdorab.

– Dar nu contează și ce vreau *eu*? întrebă Zdorab. Doamnă Rasa, nu mi-am respectat jurământul față de Nafai în toți anii ăștia? Nu i-am stat alături?

– Poate acum e momentul, rosti Rasa, să te revanșezi fiindcă te-a iertat pentru greșeala comisă-n timpul călătoriei.

Zdorab privi în altă parte.

– Nu poți să-l iei cu tine? întrebă Rasa.

– Aș vrea, șopti Shedemei. Dar Sufletul Suprem zice nu, pentru moment.

– Atunci comunică-i lucrul ăsta. Spune-i că nu acum, o sfătui Rasa. El crede că-i pentru totdeauna.

Din colț, Zdorab vorbi din nou, plângând:

– Shedemei, nu știi că te iubesc? Nu știi că nu vreau să trăiesc fără tine?

Și în ochii lui Shedemei se iviră lacrimi. Ea îi șopti Rasei:

– N-am crezut niciodată că el o să...

– Te iubească? întrebă Rasa. Tu nu crezi c-o să te iubească cineva, dar noi da. Lasă-l să vină cu tine, Shedemei. Sufletul Suprem nu le știe pe toate. E doar un computer, până la urmă.

Shedemei încuviință grav din cap, fiind perfect conștientă că Rasa nu credea o clipă că Sufletul Suprem nu-i altceva decât o mașinărie.

– Zdorab, rosti Shedemei, vrei să iei micul vehicul ca s-o duci pe doamna Rasa și bagajele cele mai grele sus, în canion? Apoi să-i iei pe Issib, cu scaunul lui, și pe doamna Rasa din nou și să-i aduci în noul loc în care Nafarii o să-și întemeieze colonia?

– Da, spuse Zdorab.

– Apoi, când Nafai o să-ți spună că nu mai are nevoie de micul vehicul, o să fii atât de amabil să mi-l aduci aici, la navă, ca să ne putem înălța pe orbită?

El zâmbi. O îmbrățișă.

– Știi că mantia o să-mi susțină sistemul vital, rosti ea. Mai mult decât e natural. Și intenționez, de asemenea, să petrec mult timp în stare de hibernare, ca să am răgazul să studiez mai multe generații de viață și să colectez o mai mare cantitate de date.

– Nu mă deranjează c-o să mor înaintea ta, zise Zdorab. De fapt, chiar prefer să se-ntâmple așa.

– O să fie tot timpul de muncă, spuse Shedemei.

– Prin urmare, cu atât mai mult o s-ai nevoie de-un secretar și de un bibliotecar.

– Iar salariul e mic, zise ea.

– Am fost deja plătit, îi replică el.

Când se lăsă întunericul, soldații săpători de la ușa lui Volemak adormiră. Nafai ieși aproape imediat și începu să meargă din casă-n casă, vorbindu-le cu glas scăzut sprijinitorilor lui loiali, spunându-le să se adune la marginea pădurii. Ei nu păstrară tăcerea, chiar dacă încercau; nu era chip să-i împiedice pe copii să vorbească, sau, câteodată, să plângă ori să se lamenteze. Dar nu se dădu alarma.

Chveya stătea lângă Nafai, privind conexiunile care încă-l mai legau de oamenii pe care-i lăsa în urmă.

– Dacă dorm, rosti Chveya, nu-nseamnă asta că Sufletul Suprem nu vrea ca ei să meargă cu tine?

– De data asta nu contează ce vrea Sufletul Suprem, replică Nafai. Îi iau pe toți cei care vor să meargă cu mine.

Chveya încuviință din cap.

– Ei, în cazul ăsta, trebuie să-ți spun că mai trebuie s-o iei și pe Eiadh și pe trei dintre copiii ei.

Nafai încuviință.

– Dar nu trebuie să vorbesc cu ea, rosti el. Vezi? Vine.

Și era adevărat. Venea însoțită de tinerii bărbați Yistina și Peremenya, precum și de tânăra femeie Zhivoya, cea care fusese răpită în urmă cu douăzeci de ani. Yistina și Peremenya erau împreună cu soțiile lor, dar soțul Zhivoyei, Muzhestvo, nu venise.

– Doarme, și nu pot să-l trezesc, explică ea cu lacrimi în ochi.

– Poți să rămâi cu el, spuse Nafai. N-o să te-nvinovățească nimeni pentru asta.

Ea neagă dând din cap.

– Știu ce-i cu el, zise ea. N-am știut, atunci când m-am măritat cu el, dar acum știu. E unul de-al lor. În adâncul inimii lui, e unul de-al lor. Își puse mâinile pe pântec: Dar copilul e-al meu.

Eiadh îl atinse pe Nafai pe mână.

– Nu ești obligat să ne iei, Nafai. Știu la ce pericol te expui. El n-o să ne ierte niciodată pentru lucrul ăsta. O să creadă că tu și cu mine...

– O să creadă că tu și cu mine am făcut ce-a făcut el deja cu Kokor, cu Sevet și, probabil, cu Dol. Nafai

dădu din cap. Dar tu și cu mine știm că n-am făcut așa ceva și nici n-o să facem vreodată.

Eiadh zâmbi slab la auzul felului delicat în care Nafai îi dădea de înțeles că ea venea în calitate de concetățean, nu de iubită.

– Înseamnă că ne-am strâns cu toții, rosti Chveya.

– Nu, nu sunt toți, spuse Nafai. Trebuie să-mi invit surorile.

– Se culcă cu *el*, tată, replică Chveya. Ca să nu mai zic că nu-s tocmai persoanele cele mai de-ncredere din lume.

– Îi luăm doar pe cei puternici și virtuoși? întrebă el. Soții lor au murit și, așa cum ai zis, morala n-a reprezentat punctul lor forte. Dar sunt surorile mele.

Se îndepărtă, în direcția satului.

Era un loc fantomatic, cu ușile larg deschise, oamenii plecați sau, în doar câteva case, cufundați într-un somn adânc. Dar când Nafai ajunse la casa lui Sevet, ea stătea în pragul ușii, arătând somnoroasă și surprinsă.

– Am avut un vis, rosti ea când Nafai se apropie. Nu-mi aduc aminte nimic din el, dar m-am trezit și-ai apărut tu.

– Noi plecăm, rosti Nafai. Înainte ca Elemak s-aibă ocazia să mă omoare, plecăm, toți cei care nu vor să trăiască sub conducerea lui. Îi luăm pe toți îngerii cu noi și mergem într-un loc nou, departe.

– O să te urmărească și-o să te omoare, dac-o să poată, spuse Sevet. Nu știi câtă ură zace-n el.

– Ba știu, spuse Nafai. Vrei să vii cu mine?

Ea începu să plângă.

– Chiar vrei să mă iei, după tot ceea ce-am făcut?

– Ai vrea cu-adevărat să vii? Ai vrea cu-adevărat să fii de partea mea acum?

– Mi-e tare frică de el, rosti ea. Iar fetele mele Vasnami-nanya și Umya cred că, fără el, soarele nu mai răsare și apune.

– Dar Panimanya e cu noi, zise Nafai.

– Și eu la fel, spuse Sevet.

Se duseră la ușa lui Kokor. Era deschisă, dar ea nu se afla-n prag, așa cum se întâmplase cu Sevet. Pășiră înăuntru, în tăcere, și descoperiră că nu era singură în pat. Lângă ea era întins Mebbekew, gol și transpirat în căldura umedă a nopții. Dar dormea, în timp ce ochii lui Kokor erau deja larg deschiși când se apropiară.

Nu rostiră niciun cuvânt, de teamă să nu se trezească Mebbekew. Nafai dădu din cap către ea, îi făcu semn, apoi ieși afară împreună cu Sevet. Așteptară la câțiva pași de casă. În scurt timp veni și ea, încă aranjându-și hainele.

– Plecați, rosti ea încetișor. Am avut un vis în legătură cu asta.

– Vrei să vii cu noi?

Kokor se uită la Sevet, făcând ochii mari.

– Cu noi?

– Poți să stai cu el, Kokor, dacă vrei, rosti Sevet. Cred că te iubește cu-adevărat.

– El nu iubește pe nimeni, replică Kokor.

– Nu mă referem la Meb, spuse Sevet.

– Știu, răspunse Kokor. Dar nu pot să vin la voi, dacă vreau?

– Nu mai există posibilitate de-ntoarcere, rosti Nafai. Iar în noul nostru oraş o să respectăm legea.

Ele înţeleseră ce anume le spunea el.

– Cred că ne-am cam făcut plinul, spuse Sevet.

Kokor îşi dădu ochii peste cap.

– Eu n-o să-mi fac niciodată plinul, zise ea. Dar ştiu că n-o să fie ca-n Basilica. O să mă descurc.

– Eşti sigură că n-ai fi mai fericită dac-ai rămâne? întrebă Nafai.

– Nu vrei să venim cu tine? întrebă Kokor.

– Bineînţeles că vreau, răspunse el.

– Ai puţină-ncredere-n noi, Nafai, spuse Kokor. Ştim să facem diferenţa dintre tine şi Elemak. Putem face deosebirea între oţel şi tinichea ieftină.

– Atunci hai să mergem, zise Nafai. În noaptea asta ne-aşteaptă o lungă călătorie.

Oykib conducea deja lunga procesiune pe poteca din pădure, astfel încât doar câţiva mai erau acolo atunci când ajunse Nafai, printre ei Rasa şi Zdorab, în micul vehicul spaţial. Era şi Shedemei.

– Închide ermetic nava, spuse Nafai. N-au cum să pătrundă înăuntru dacă nu-i laşi.

– Ştiu, răspunse ea. Nava e-n siguranţă.

– Nu-ncerca să faci acte de eroism, spuse Nafai. O să reuşim.

– Nu-i suficient să ai doar un avans de-o noapte, rosti Shedemei.

Nafai clătină din cap, intenţionând clar să mai aducă argumente. Dar ea întinse o mână şi-i atinse buzele, spre a-l face să tacă.

– Nyef, dragul meu prieten, acum eu sunt comandantul de navă. Tu du-te și-ți condu colonia-n sălbăticie. Eu o să am grijă de navă și-o să hotărăsc cum trebuie folosite puterile mantiei.

Shedemei îi îmbrățișă pe Rasa și pe Zdorab, apoi le făcu semn cu mâna în timp ce micul vehicul spațial se înălța către cer, luându-și zborul pe deasupra vârfurilor copacilor, depășindu-i pe toți ceilalți călători care înaintau cu greu de-a lungul drumului. Apoi îl îmbrățișă pe Nafai și se întoarse la nava spațială.

Nafai fu ultimul care porni la drum. Crezu că-i singur, când, deodată, se trezi înconjurat de vreo zece săpători. Primul lui gând fu că Păstrătorul nu reușise, că deși Sufletul Suprem era capabil să-i țină adormiți pe dușmanii lui umani, săpătorii reușiseră să se trezească. În felul ăsta o să mor, își spuse el.

Apoi văzu că nu erau înarmați, iar jumătate dintre ei erau femei.

– Ia-ne cu tine, spuse unul dintre ei în limbajul săpătorilor.

Nafai nu vorbea cursiv această limbă, precum Oykib, dar îi putu înțelege.

– Și să trăiți printre îngeri? întrebă el. Niciodată n-o să aibă încredere-n voi.

– Mai degrab-am fi servitorii... îngerilor, rosti femeia care vorbea în numele tuturor.

Nafai observă că ea nu spusese *carnea-cerului*, ci-și forțase buzele și limba să pronunțe straniile sunete ale cuvântului prin care îngerii se desemnau pe ei înșiși. Femeia continuă:

– Fusum e cel mai înfiorător dintre zei.

Nafai încuviință.

– O să vă fie greu printre îngeri, rosti el, dar aveți protecția mea și-o să am încredere-n voi, dacă nu cumva o să mă determinați să nu mai am. Jurați cu toții să-mi dați ascultare și să nu faceți rău poporului meu, ființe umane sau îngeri?

Depuseră jurământul, așa că-i lăsă să-l urmeze. Se iscă consternare în rândul îngerilor, dar asigurările lui Nafai și implorările lor umile reușiră să aducă, în silă, acceptarea îngerilor. Era încă întuneric când părăsiră satul pustiu al îngerilor și porniră către un ținut nou, ca să întemeieze un oraș nou, de un fel nou.

Când, după multe zile de călătorie, ajunseră în locul pe care Nafai îl alesese cu mulți ani în urmă, știind c-o să vină o astfel de zi, pTo și Poto organizară o mică ceremonie.

– Locul trebuie s-aibă un nume, spuseră ei. Și pentru că nouă o să ni se spună întotdeauna Nafari – cuvântul pronunțat de buzele lor semăna mai mult cu Dapati, dar fură înțeleși – credem că locul acesta trebuie numit „pământul lui Nafai" – Dapai – iar tu ești cel pe care-l alegem ca să ne conducă pe toți.

Glasurile răsunară atât de puternic, aprobând, încât Nafai nu putu decât să zâmbească și să spună:

– Nu-i laudă mai mare pentru cineva decât ca prietenii săi să-și numească locul căminului cu numele lui.

Dar, în ciuda cuvintelor sale modeste, știau cu toții ce anume însemna asta. Nafai era regele lor. Regele războiului. Iar ei vor muri bucuroși pentru el.

16

COMANDANT DE NAVĂ SPAȚIALĂ

Shedemei auzea ce anume îi spunea Issib prin intermediul Catalogului.

– Sunt zorii zilei și suntem la o distanță apreciabilă de sat, dar înaintăm cu greutate, Shedya, iar o armată de săpători poate să ne ajungă până-n prânz.

La care Shedemei replică:

– N-o să fie nicio armată azi sau mâine.

– Nu uita, Shedya, răspunse Issib. Tu ești singura care ne poate proteja. Nu face pe nobila. Nu fi nepărtinitoare. Caută s-ai câștig de cauză.

– Bun sfat, Issya. Hai să m-apuc să-l urmez.

În ciuda încrederii pe care o manifesta, Shedemei șovăia să părăsească adăpostul navei spațiale, să vadă cum ușa se închide etanș în urma ei. Purtatul mantiei îi conferea un sentiment de conexiune și apropiere cu fiecare parte a navei, dar în realitate nu se simțise

foarte diferit nici înainte. Nava reprezenta locul în care erau instrumentele, munca, biblioteca ei, ea însăși. Pășind în sat – resturile satului, cu casele în majoritate părăsite –, ea devenea altcineva. Probabil că lui Nafai îi plăcea la nebunie lucrul ăsta, își zise Shedemei, senzația asta de putere, de control. Dar mie nu. Nu mă interesează să descopăr câtă energie poate fi canalizată prin trupul meu. Nu intenționez să aflu cât de puternic trebuie să fie fulgerul cu care dobor pe cineva, fără a-l omorî.

Ca să fim sinceri, nici lui Nafai nu-i plăcea. Dar, cât de bun la suflet o fi fiind, *e* bărbat, iar bărbații s-ar părea că se bucură obscen de mult atunci când sunt puternici, atunci când câștigă. Shedemei, pe de altă parte, pur și simplu dorea să *știe*. Dar poate că nu era problema diferenței dintre femei și bărbați. Poate că pur și simplu legăturile lui Shedemei cu ceilalți nu erau foarte puternice, în comparație cu dragostea ei pentru muncă, devotamentul ei pentru înțelegerea felului în care lucrează viața. Oare chestia asta-i ceva diferit, în realitate? se întreba ea. Nafai și Elemak se născuseră pentru a conduce oameni și erau hotărâți să câștige, unul în fața celuilalt. Dar și eu simt că m-am născut ca să conduc, nu bărbați ori femei, ci organisme, coduri genetice, sisteme biologice, ecologii. Și, asemenea lui Nafai și Elemak, *o să-mi* găsesc calea.

Astăzi, problema n-o s-o constituie Elemak, de fapt. Ci săpătorii. Shedemei i-ar putea opri cu ușurință pe Elemak și pe cei câțiva susținători umani ai săi. Dar nu exista nicio posibilitate de a-i descoperi și de a-i

bloca pe toți soldații lui Fusum, iar ei erau cei care vor face măcel, dac-o să-i ajungă pe Nafari în timp ce călătoreau, fiind împovărați de copii și bebeluși, de provizii, cârduri și turme.

Prin urmare, indiferent ce-ar fi făcut Shedemei, ar fi trebuit să-i convingă pe săpători să aștepte; dacă săpătorii nu plecau, și Elemak trebuia să aștepte.

Astfel mergea Shedemei prin sat, fără a fi atentă la strigăte, în timp ce Elemak, Mebbekew și Protchnu scotoceau locuințele, le jefuiau, mai bine zis, vorbindu-și unul altuia despre trădare, despre cei care plecaseră. Mebbekew o văzu și o strigă, apoi plecă urlând către Elemak, strigându-i că Shedemei a rămas, Shedemei nu putea să părăsească nava.

– Avem laboratoarele! Avem computerele! Îl avem pe Sufletul Suprem!

O să fie timp berechet, ulterior, să fie trezit la realitate din această amăgire.

Ea înaintă către locul în care gardienii săpători discutau îngroziți, întrebându-se ce-o să se-ntâmple când o să afle Fusum că ei dormiseră, cumva, toată noaptea, fără să vadă nimic, fără s-audă nimic, în timp ce majoritatea ființelor umane își luaseră tălpășița.

– Fusum o să vă ucidă, rosti ea, poticnit, în limbajul săpătorilor.

Ei îi răspunseră în grai uman, lucru pentru care le fu recunoscătoare.

– Ce putem să facem? Ce s-a-ntâmplat cu noi? Ne-a otrăvit!

– A fost Păstrătorul Pământului, spuse ea. El v-a respins, pentru că peste voi domnește un criminal. Ați ales un criminal spre a vă fi rege de sânge și rege al războiului. Apoi, cu oarecare efort, își făcu pielea să strălucească. Credeți c-a trecut neobservat felul în care Fusum l-a profanat pe Zeul Neatins?

Nu-i plăcea să facă acest lucru. Fusese nevoie de multe strădanii ca să-i elibereze de superstiții, iar ea acum reaprindea toate vechile lor temeri și credințe. Dar cum altminteri îi putea controla, având în vedere puținele puteri pe care le deținea?

Ei se culcaseră pe spate în fața ei, oferindu-și zona vintrelor, într-un gest de supunere.

– Nu vreau trupurile voastre dezvelite, rosti ea. Stați drepți, ca niște bărbați, măcar de data asta. Dacă v-ați fi purtat ca niște bărbați înainte, Păstrătorul Pământului n-ar fi acum atât de supărat pe voi.

– Ce-ar trebui să facem, mărito?

– Aduceți-mi-l pe prietenul-asasin, pe mincinosul care l-a ucis pe Nen la vânătoare.

Fu aidoma unui curent electric care le străbătea trupurile.

– Deci n-a fost pantera! Nu pantera! rostiră ei.

– A fost o panteră, zise Shedemei, dar pantera a ucis un bărbat care fusese doborât la pământ de o lovitură a prietenului său.

În timp ce rostea aceste vorbe, ea se întrebă dacă era adevărat, iar dacă era, cum de știa ea acest lucru.

(Și eu mă întreb.)

Glasul Sufletului Suprem era limpede și puternic în mintea ei.

Ar putea fi adevărat? întrebă ea.

(Veghez asupra ființelor umane. Sunteți singurii care au fost transformați pentru a avea capacitatea de a mă auzi și de a-mi da posibilitatea de a vă atinge mintea.)

Dar am lansat doisprezece sateliți pe orbită, zise ea. Trebuie să fii capabil să vezi, chiar dacă nu le-auzi gândurile.

(N-am fost programat să supraveghez animale.)

Furioasă, Shedemei replică:

Ei bine, te programez eu *acum* să-i tratezi pe săpători și pe îngeri ca și cum ar fi, și ei, ființe umane.

(Ei nu sunt ființe umane, așa încât nu îi pot considera astfel.)

În cazul ăsta, fă așa, spuse Shedemei în tăcere. Adu-ți aminte că din cauza faptului că ființele umane trebuie să trăiască acum printre săpători și îngeri, siguranța și supraviețuirea noastră depind de felul în care observi ce anume fac aceste ființe înzestrate cu rațiune. Trebuie să știi în permanență.

(Nu am resursele pe care le aveam pe Harmony. Nu am puterea, memoria, viteza sau viziunea spre a-i supraveghea pe toți.)

Fă tot ce se poate.

(Iar când mă setezi să rezolv probleme matematice sau să fac cercetări și comparații, cu greu mai pot să supraveghez totul.)

Fă tot ce se poate, în cadrul limitelor tale, în cadrul unui set rezonabil de priorități.

(O să avem o lungă discuție despre priorități, în scurtă vreme.)

Nu te preface că ești neputincios. Știu ce ești, *cine* ești și n-ai nevoie de mine ca să-ți explic diverse lucruri. Fă tot ce se poate și ajută-mă să-l înțeleg pe Elemak.

(Nu-l ucide.)

Shedemei aproape că rosti: „Nici nu intenționam." Dar apoi realiză că în străfundurile minții exact asta plănuia. Fusum și Elemak, ambii morți și, prin urmare, Nafai în siguranță.

De ce să nu-l ucid? întrebă ea.

(Săpătorii trebuie înfrânați. Oykib le explică acum acest lucru lui Nafai și lui Issib. Dacă nu sunt struniți de un conducător puternic, vor deveni violenți, măcelărind îngeri și ființe umane, deopotrivă. După atâta abstinență, furia și setea de sânge din ei sunt puternice. Fusum nu îi provoca să dorească cu ardoare războiul, el folosea această sete spre a rămâne la putere. Călărea pantera, dar nu o controla, iar acum ai eliberat fiara.)

Încă nu i-am făcut nimic.

(În tot orașul, săpătorii s-au revoltat, pentru că circulă povestea despre felul în care tu, femeia din turn, ai apărut strălucitoare și mânioasă, condamnându-i pe toți din cauza trădării lui Fusum.

Cum de ai aflat lucrul ăsta?

(Oykib îl știe. El aude rugăciunile și blestemele. Ți-am zis, nu am ochi pentru a vedea ce fac săpătorii în subterane.)

Prin urmare, Nafai crede c-am nevoie de Elemak pentru a-i ține-n frâu pe săpători.

(Nafai spune că, în momentul în care ajung în siguranță în noua lor casă, pot respinge orice atac. Sisteme de apărare naturale, pante periculoase unde săpătorii vor fi expuși săgeților îngerilor – toate acestea vor fi suficiente dacă vor ajunge acolo în siguranță.)

Nafai a plănuit de multă vreme lucrul ăsta, nu-i așa? Atunci când mi-a dat mantia, știa c-o să aibă nevoie de mine să fac asta.

(Bineînțeles. De fapt, a fost ideea mea. Dacă ar fi încercat să facă ceea ce faci tu, Shedemei, probabil că ar fi trebuit să îl ucidă pe Elemak, pentru că acest lucru ar fi constituit picătura care ar fi revarsat paharul. Dar având tu mantia de comandant, Elemak ar trebui să fie capabil să mai suporte o înfrângere, mai ales pentru că îi conferi o victorie.)

Victorie?

(Asupra singurului său rival serios la putere.)

Îl târâră pe Fusum dintr-o gaură în pământ și îl întinseră pe spate, cu membrele răsfirate, în fața ei. El șuiera, urla și o blestema. Ea îi trimise una dintre cele mai blânde descărcări electrice, iar trupul lui se convulsionă.

– Ține-ți gura, rosti ea.

El se conformă.

Ea îi puse să-l ducă în satul uman, unde se aflau acum Elemak și Protchnu, cu toate celelalte ființe umane adunate în spatele lor.

(Mebbekew intenționează să te trădeze.)

Shedemei i se adresă lui Elemak:

– Spune-i lui Mebbekew să iasă afară și să vină acolo unde stai, Elya, altminteri o să fiu nevoită să-l fac să servească drept exemplu și n-o să fie plăcut.

Elemak râse.

– Deci în Shedemei a noastră cea timidă și liniștită zăcea o regină care aștepta să iasă la iveală. N-a fost nevoie decât de puțintică putere, și gata, ești stăpână peste toți.

În acest răstimp, Mebbekew veni pe furiș din spatele uneia dintre case, apropiindu-se de Elemak.

– Nafai ne-a luat femeile, se plânse Mebbekew.

– Sunt sigură că, dacă-l întrebi, Protchnu o să te-nvețe cum să te ușurezi în ciuda acestei lipse, replică Shedemei.

Protchnu se întunecă la față. La fel și Mebbekew, când pricepu.

– Văd că deja ai preluat controlul asupra săpătorilor, zise Elemak, arătând către Fusum ținut prizonier.

– Dimpotrivă, replică Shedemei. N-am preluat niciun control. N-am făcut altceva decât să-l acuz pe-acest bărbat că l-a ucis pe prietenul lui, Nen.

– Nu l-am ucis, rosti Fusum.

– I-a dat cu măciuca-n cap atunci când știa că pe urmele lor se afla o panteră. Doar când a văzut că Nen e mort s-a năpustit și a ucis animalul.

– De ce-mi spui mie lucrurile astea?

– Nu ești tu cel care-a fost ales să-i unească pe oameni și pe săpători într-un singur popor? întrebă Shedemei. Nu ești tu cel care o să-ntemeieze națiunea Elemakilor?

Elemak chicoti.

– Oh, desigur, spuse el. Bineînțeles, comandantul de navă a vrut dintotdeauna ca eu să conduc.

– Comandantul de navă intenționează să ducă nava asta în spațiu în ziua-n care micul vehicul spațial o să se întoarcă cu soțul meu.

– Și când o să vină această fericită zi?

– Când marea națiune a Nafarilor o să fie-n siguranță.

– Atâta vreme cât o să trăiesc n-o să existe o astfel de zi, spuse Elemak.

Oh, da, în mod aproape sigur Nafai ar fi trebuit să-l ucidă.

– Nu-s mari probleme, replică ea. Pentru că tu știi și știu și eu c-o să fii în stare să-ți conduci soldații de atât de multe ori până când vor înceta să te mai urmeze, Elemak. O să știi cât de departe poți merge, stimula și convinge. Și n-o să fie prea departe. Nafai și oamenii lui o să fie-n siguranță.

– Câte zile? spuse Elemak.

Înțelesese târgul.

– Cred c-o să ai nevoie de cel puțin opt zile ca să investighezi crimele acestui trădător. O să trebuiască să găsești martori printre soldații lui care să mărturisească public în legătură cu ceilalți care au fost omorâți după ce-a murit Emeezem. Justiția necesită timp.

– Opt zile.

– Sau până se-ntoarce micul vehicul spațial. O să fii ocupat cu mutarea satului, ca să nu fie nimeni ucis atunci când decolează nava.

– Văd c-ați stabilit deja ce trebuie să fac eu.

Protchnu era furios:

– N-o s-accepți târgul ăsta-mputit sper, nu, tată? Șarpele ăla ne-a luat jumate din familie, și ție, și *mie*...

Shedemei îl întrerupse.

– Toți cei care-au plecat cu Nafai au făcut-o din proprie voință.

– Și trebuie să credem lucrul ăsta? rosti Protchnu. Poate că tata o să fie de-acord cu propunerea ta în schimbul puterii asupra *acestor* – îi arătă pe săpători cu dispreț –, dar eu o să-i urmăresc, o să-i vânez, iar lancea mea o să-i smulgă inima din piept lui Nafai.

– Și pe-a mamei tale? întrebă Shedemei. Pentru că singura cale prin care ea o să se-întoarcă la Elemak e dacă moare.

– Deja a murit! strigă Protchnu. N-are suflet!

– Trebuie să-l înțelegi pe băiat, rosti Elemak. E aiurit.

– Pur și simplu nu-nțelege despre ce-i vorba, replică Shedemei.

Întinse o mână către Protchnu.

– Nu, strigă Elemak.

Dar aerul scânteia deja de putere, iar Protchnu țopăi în aer, membrele lui contorsionându-se nebunește. Apoi căzu la pământ, cuprins de convulsii, începu să scâncească, cu suspine prelungi.

– Adevărul e că ești o nemernică, șopti Elemak.

– Cred că-i folositor ca toată lumea să vadă că Păstrătorul Pământului nu-și lasă servitorii fără putere, rosti Shedemei. Acum să vadă toată lumea cum

face Elemak dreptate. Cheamă-ți martorii, consultă-te cu conducătorii poporului săpătorilor, iar când, după aproximativ opt zile, ajungi la un verdict, vom vedea cu toții dacă ești potrivit spre a fi numit regele războiului al Elemakilor. Dacă glasul săpătorilor și cel al ființelor umane sunt unite în solicitarea ca tu să le fii conducător, atunci o să te fac rege al războiului și o să ai autoritatea de-a conduce poporul ăsta.

Elemak îi zâmbi, pentru că știa perfect de bine că ea oferea libertatea săpătorilor în schimbul siguranței lui Nafai. Se aplecă și-și ajută fiul să se ridice, tremurând, în picioare.

– Nu uitați, însă, spuse Shedemei. Am spus rege al războiului. În rândul acestui popor n-o să mai existe un rege de sânge. M-auziți cu toții?

O auziră.

– Ăsta a profanat funcția, așa că nu poate fi considerat niciodată demn de ea. De-acum înainte este interzis să se mănânce carne de înger sau de ființă omenească. Orice individ care va mânca această carne interzisă se va face la fel de vinovat ca și cum ar mânca din carnea propriului său copil. Asta este acum legea pentru toți, în toată lumea! Iar tu îi vei determina pe toți săpătorii s-o respecte!

– Mulțumesc pentru însărcinare, rosti Elemak încet.

– Cred c-o s-ajungi să realizezi înțelepciunea de a-i deprinde să nu considere ființele umane drept o gustare, zise Shedemei, la fel de încet. Dacă poți să-ți mănânci dușmanii, Elya, cât timp o să treacă până când ei o s-ajungă la concluzia că și tu ești comestibil?

– Deja am înțeles ce vrei să spui, rosti Elemak. Ai terminat?

– Fără săpători care să meargă pe urmele Nafarilor, spuse Shedemei.

– Crezi că n-o să fim în stare să le luăm urma? întrebă Elemak.

– Fără asasini pe drum, spuse ea.

– Am înțeles târgul, replică Elemak. Știu c-am fost umilit din nou, de data asta Nafai mi-a luat nevasta și jumătate din familie, iar tu l-ai doborât la pământ pe fiul meu. Dar pot să mă-mpac cu lucrul ăsta, pentru că mi-ai dat o națiune. O națiune de rozătoare urâte, care trăiesc în noroi, dar am avut parte de lucruri și mai rele când eram cu caravanele pe Harmony, chiar dacă era vorba de ființe umane. Într-o bună zi, chiar o să *stau* deasupra trupului lui Nafai, Shedemei, indiferent de ceea ce crezi tu. Dar dacă te face să te simți mai bine, n-o să-l mănânc. Și nici n-o să las pe altcineva să-l mănânce. Exceptând ciorile și vulturii.

– Mă bucur să constat că ești plin de spirit de reconciliere.

El îi zâmbi. Apoi se îndepărtă de ea și vorbi cu săpătorii care-l țineau pe Fusum:

– Duceți-l pe prizonier în casa mea. Apoi începeți să-i aduceți pe cei care consideră că știu ceva despre crimele săvârșite de individul ăsta. Se uită din nou la Shedemei. Chestia asta o să ocupe prima zi, îmi închipui.

Shedemei își luă privirea de la el, uitându-se la Protchnu, ai cărui obraji erau pătați de lacrimi.

– Nu trebuia să-mi faci una ca asta. Ai procedat *greșit.*

– Erai un băiat atât de promițător, răspunse ea cu blândețe. Dintre toate tragediile pe care le-a provocat războiul ăsta de-o viață dintre frați, tu ești cea mai tristă.

El deveni livid.

– O să-l omor, Shedya. O să-i omor pe toți. Unul câte unul.

– Vrei să spui, cu alte cuvinte, că ești sigur să tatăl tău n-o să reușească.

– Vreau să spun c-o să-i omor pe toți cei care-o să rămână.

– Știi adevărul, Protchnu. Nu te mai gândi la răzbunare și-nvață să fii conducător. Poporul ăsta are nevoie de-un rege mai mult decât trebuie să se justifice tatăl tău. Tot ce-a făcut el a făcut pentru putere. Acum o are. O să vezi. O să reușească să treacă peste moțiunile de război, dar o să piardă, pentru că setea lui a fost potolită.

– Nu-l cunoști pe tata, rosti Protchnu cu mândrie. Și nici pe mine.

– Nimeni nu-l cunoaște, spuse Shedemei. Așa că poate-o să ne surprindeți pe toți.

Opt zile mai târziu, Zdorab se întoarse la navă cu micul vehicul spațial. Sosi la vreme ca să asiste la executarea lui Fusum pentru crimele lui; i-au tăiat gâtul doi dintre soldații săi. Cadavrul lui fu atârnat de o cracă de copac, așa încât nicio parte din el să nu atingă pământul sfânt. Apoi, Shedemei, cu pielea strălucitoare, apăru în față și îl numi în cadrul unei

ceremonii pe Elemak rege al războiului. Poporul îl salută și-l aclamă, apoi urmăriră cu toții cum Shedemei și Zdorab se ridicară cu micul vehicul spațial și intrară în turn prin larga deschidere unde era locul de andocare al navei.

Ușa se închise în urma lor, iar Elemak porni imediat cu două sute de soldați, lăsându-l pe Muzhestvo – fiul cel mic al lui Mebbekew, acum un tânăr în vârstă de douăzeci și trei de ani – să conducă poporul în absența lui. Armata lui Elemak era în canion la jumătatea drumului când nava spațială porni motoarele și se înălță către cer.

Deveni un alt punct luminos pe cerul nopții, executând o continuă mișcare circulară, schimbându-și din când în când poziția. Se numea *Basilica*, dar, cu timpul, nimeni nu-și mai aducea aminte de ce, sau ce anume era, sau că pe vremuri fusese un turn ce străjuia primul sat de ființe umane de pe Pământ, după patruzeci de milioane de ani.

Armata lui Elemak merse pe urmele potecii late făcute de migrația Nafarilor, dar când ajunseră pe culmea stâncoasă care bloca pasajul sudic către întinsa vale, aflată la altitudine, a teritoriului lui Nafai, din cer îi asaltară îngerii, aruncând săgeți în spinările lor expuse. În acel loc muriră douăzeci de săpători și fură răniți alți patruzeci. Cu greu se întoarseră acasă, iar Elemak îi învață să confecționeze armuri, pentru a putea încerca din nou în anul următor.

Și se întâmplă la fel, an după an. Dar între inutilele războaie, ambele națiuni prosperară și evoluară,

și ambele trimiseră negustori și învățători să răspândească noua agricultură, noile modalități de a purta războiul, noile mituri, legende și religii către fiecare oraș de săpători și sat de îngeri.

Trecură generații, iar ființele umane deveniră sute, apoi mii, apoi zeci de mii și nu exista oraș de săpători care să nu aibă deasupra case omenești, nici sat de îngeri unde să nu existe ființe umane care să nu se alăture cântului de seară. Termenul care deveni comun pentru ființele umane în ambele societăți era *cei de mijloc*, pentru că se aflau între îngerii din cer și săpătorii din pământ.

În cer, nava spațială orbita necontenit. Shedemei și Zdorab dormeau perioade lungi și dese, apoi se trezeau și foloseau micul vehicul spațial pentru a explora, pentru a colecta specimene, pentru a introduce noi varietăți, pentru a da formă, forță și diversitate grădinilor de pe Pământ. Cu timpul, trupul lui Zdorab se uză, iar Shedemei îl puse să-și afle odihna pe un câmp de flori aduse de pe Harmony. Apoi, rămasă singură, se trezi mai rar. Totuși, din când în când, ea făcea vizite, culegea mostre, avea grijă și observa tăcut cum se înmulțesc ființele pe suprafața pământului, mereu mai inteligente, mai mânioase, dar întotdeauna aflate în război.

Ce altceva s-ar fi putut întâmpla? Rasa umană era din nou acasă.

CUPRINS

Prolog 5

PARTEA I – DACĂ MĂ VOI TREZI ÎNAINTE DE A MURI 9

1. Ceartă cu Dumnezeu 11
2. Chipul Celui Străvechi 31
3. Secrete 42
4. Putere de convingere 63
5. Cel care trage cu urechea 82
6. Zeul cel urât 102
7. Furtună pe mare 117
8. Dezlegat 163

PARTEA A II-A – ATERIZAREA PE PĂMÂNT 219

9. Observatori 221
10. Căutătorii 249
11. Găuri 273
12. Prieteni 307
13. Ucideri 374
14. Vorbe 413
15. Divizări 459
16. Comandant de navă spațială 480

În seria ÎNTOARCEREA ACASĂ au mai apărut:
Amintirea Pământului
Chemarea Pământului
Navele Pământului

ORSON SCOTT CARD s-a născut la 24 august 1951, în Richland, Washington. Descinde din primii mormoni americani și a fost misionar în Brazilia pentru Biserica lui Isus Hristos a Sfinților din Zilele din Urmă. Și-a început cariera literară ca poet, a fost atras de dramaturgie și a adaptat opere literare pentru teatrul radiofonic, apoi a scris piese originale. După ce și-a înființat propria companie teatrală, Card a lucrat pe postul de corector, apoi de redactor la Editura BYU Press. A devenit scriitor liber-profesionist după ce a semnat primele contracte pentru două romane SF. *Jocul lui Ender* și continuarea sa, *Vorbitor în numele morților*, au primit premiile Hugo și Nebula, Card fiind astfel singurul câștigător al celor mai importante premii SF, în doi ani consecutivi. De asemenea, a obținut Premiul John W. Campbell pentru cel mai bun tânăr autor în 1978. Dintre lucrările sale amintim: *Jocul lui Ender* (premiile Nebula, 1985, Hugo și SF Chronicle în 1986), „Hatrack River" (Premiul World Fantasy, 1987), *Vorbitor în numele morților* (premiile Nebula, 1986, Hugo, Locus și SF Chronicle în 1987 și Kurd Lasswitz, Germania, 1989), „Eye for Eye" (premiile Hugo, 1988, și Seiun, Japonia, 1989), *Seventh Son* (premiile Mythopoeic Society și Locus în 1988 și Ditmar, Australia, 1989); *Red Prophet* (Premiul Locus, 1989), „Lost Boys" (Premiul Locus, 1990), *How to Write Science Fiction and Fantasy* (Premiul Hugo, 1991), *Maps in a Mirror: The Short Fiction of Orson Scott Card* (Premiul Locus, 1991), „Jocul lui Ender" (Premiul Ignotus, Spania, 1994), *Alvin Journeyman* (Premiul Locus, 1996), *Patwatch: The Redemption of Christopher Columbus* (Premiul Geffen, Israel, 1999); *The Chronicles of Alvin Maker* (Premiul Imaginaire, Franța, 2000), *Umbra lui Ender* (Premiul Geffen, Israel, 2001). Filmul *Jocul lui Ender* va ajunge pe marile ecrane la sfârșitul anului 2013.

„O carte în care acțiunea este la ea acasă, un roman cu multe fire, în care se observă calitățile cunoscute ale literaturii lui Orson Scott Card: personaje bine construite și o poveste ce propune teme complexe, de natură morală."

Publishers Weekly

„O călătorie seculară prin meandrele spațiului, povestită în stilul inegalabil al unui scriitor fără rival."

SF Site

„O lectură palpitantă, ce confirmă talentul extraordinar al autorului, *Din nou pe Pământ* continuă la același nivel o poveste care a încântat milioane de cititori."

The New York Times

Al patrulea volum al seriei *Întoarcerea acasă* se concentrează asupra călătoriei spre Pământ. Conflictul dintre Nafai, conducătorul expediției, și fratele lui, Elemak, reizbucnește și se intensifică. Urmează o revoltă în spațiu, iar violențele se țin lanț.

revistanautilus.ro

ISBN 978-606-579-452-8

NAUTILUS
science fiction

nemira.ro